

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
EKONOMIKOS PAŽANGOS DEPARTAMENTO EKONOMIKOS SKYRIUS
PAŽYMA
DĖL KONKURENCIJOS ĮSTATYMO NR. VIII-1099 PAKEITIMO ĮSTATYMO
(NR. 16-1509(5), TAP 16-1065(3), TAP 16-1066(3))**

2016-10-24 Nr. NV-3314

Vilnius

1. **Projekto rengėjas:** Ūkio ministerija (ūkio ministro 2015 02 25 įsakymu Nr.4-99 sudaryta tarpinstitucinė darbo grupė).
2. **Projektų tikslas, esmė:** į Lietuvos teisę iki 2016 12 27 perkelti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/104/ES (toliau – Direktyva), kuria siekiama Europos Sąjungos mastu užtikrinti vienodas galimybes nukentėjusiems asmenims gauti kompensacijas už visą jiems konkurencijos teisės pažeidimais padarytą žalą. Svarbiausios Direktyvą perkeliančios įstatymo projekto nuostatos: a) reikalauti visiško žalos atlyginimo ir jį gauti (visiškas žalos atlyginimas apima tiesioginius nuostolius, negautas pajamas ir palūkanas, skaičiuojamas nuo žalos atsiradimo momento, 5 metų senaties terminas, bei specialios jo skaičiavimo taisyklės), b) įtvirtinamos nuostatos, skatinančios klausimus dėl žalos atlyginimo spręsti ne teismo tvarka, c) nustatomi pagrindiniai pažeidimą padariusių kelių asmenų solidarios atsakomybės paskirstymo ir atlygintino žalos dalies dydžio nustatymo principai ir išimties asmenims patiems pranešusiems ir padėjusiems ištirti konkurentų susitarimą riboti konkurenciją, d) nuostatos, palengvinančios įrodinėjimo procesą ir užtikrinančios konfidencialios informacijos apsaugą (įtvirtinama žalos prezumpcija konkurentų susitarimų, kuriais siekiama riboti konkurenciją, atvejais, galimybė teismui nustatyti apytikslį žalos dydį, vadovaujantis Europos Komisijos metodinio pobūdžio dokumentais, teismų ir Konkurencijos tarybos įsiteisėję nutarimai, laikomi neįrodinėtomis aplinkybėmis, bylose dėl žalos atlyginimo), galimybė prašyti teismo išreikalauti ne tik pavienius įrodymus, bet ir rūšiniais požymiais apibūdintas įrodymų grupes, dėl įrodymų išreikalavimo turi būti laikomasi proporcingumo principo, įrodymų nepateikimas arba sunaikinimas vertinamas šios šalies nenaudai, apsauga nuo atskleidimo taikoma ūkio subjektams prisipažinusiems padarius konkurencijos teisės pažeidimus), e) įtvirtinama supaprastinta tyrimo procedūra, kai ūkio subjektas savanoriškai pateiks rašytinį pažeidimo pripažinimo pareiškimą ir savo atsakomybę, įskaitant maksimalią baudą, f) nustatomos sankcijos už reikalavimo pateikti dokumentus nevykdymą. Įstatymo projektu nustatoma išimtinė Vilniaus apygardos teismo kompetencija nagrinėti bylas dėl žalos, padarytos draudžiamais susitarimais ar dėl dominuojančios padėties, atlyginimo. Įstatymo projekte nustatoma, kad Konkurencijos taryba kaupia informaciją tik apie Lietuvoje suteiktą valstybės pagalbą. Įstatymo projektas išdėstomas nauja redakcija, siūloma, kad įstatymas įsigaliotų nuo 2016 12 27 dienos.
3. **Derinimas:** įstatymo projektas paskelbtas viešai ir derintas su 28 visuomeninėms ir valstybinėms institucijoms. Projektas 2016 07 19 ir 2016 10 11 svarstytas ministerijų atstovų pasitarime. Teikiamas patikslintas projektas, kuriame atsižvelgta į Teisingumo ministerijos, Finansų ministerijos ir Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento pastabas.
4. **Dalykinio vertinimo išvada:** teikiamas projektas iš esmės atitinka Vyriausybės darbo reglamento reikalavimus.

Patarėjas

Aloyzas Duksa

Aloyzas Duksa, tel. 8 706 63 733, el. p. aloyzas.duksa@lr.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŪKIO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius, tel. 8 706 64 845, 8 706 64 868,
faks. 8 706 64 762, el. p. kanc@ukmin.lt, http://www.ukmin.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188621919

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2016-10-21 Nr. (15.27-37)-3- 4639
I 2015-06-09 Nr. 26
I 2016-07-19 Nr. 29
I 2016-10-11 Nr. 41

DĖL PATIKSLINTO ĮSTATYMO PROJEKTO TEIKIMO

Atsižvelgdami į 2016 m. spalio 11 d. Ministerijų atstovų (viceministrų, ministerijų kanclerių) pasitarimo (toliau – MAP) protokolą Nr. 41 (7 klausimas), teikiame po MAP pagal visas institucijų pastabas (pagal Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos (toliau – TM) 2016-10-06 antrinėje išvadoje pateiktą pastabą, Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – LRV) kanceliarijos Teisės departamento (toliau – TD) 2016-10-05 išvadoje Nr. NV-3099 pateiktas pastabas ir Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – FM) MAP metu pateiktą pastabą) patikslintą Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo Nr. VIII-1099 pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas), kuriuo yra įgyvendinama 2014 m. lapkričio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/104/ES „Dėl tam tikrų taisyklių, kuriomis reglamentuojami pagal nacionalinę teisę nagrinėjami ieškiniai dėl žalos, patirtos dėl valstybių narių ir Europos Sąjungos konkurencijos teisės nuostatų pažeidimo, atlyginimo“, taip pat atliekama keletas su valstybės pagalbos reglamentavimu susijusių ir kitų redakcinių patikslinimų.

Įvertinant TM antrinėje išvadoje pateiktą vienintelę pastabą, patikslinta Įstatymo projekto aiškinamojo rašto 4 puslapyje esanti 2 pastraipa. Ši patikslinta Įstatymo projekto aiškinamojo rašto nuostata darbo tvarka suderinta su TM.

Įvertinant LRV kanceliarijos TD 2016-10-05 išvadoje Nr. NV-3099 pateiktą pirmą pastabą, Įstatymo projekte patikslintos buvusios abstrakčios nuorodos į Lietuvos Respublikos įstatymus ir (ar) kitus teisės aktus. Įvertinant šioje LRV kanceliarijos išvadoje pateiktą antrą pastabą, kartu su Įstatymo projektu teikiamas LRV nutarimo projektas papildytas nauju 2 punktu, prašant Lietuvos Respublikos Seimą Įstatymo projektą svarstyti skubos tvarka. Visi šie Įstatymo projekto ir LRV nutarimo projekto tikslinimai darbo tvarka taip pat suderinti su LRV kanceliarijos TD.

Įvertinant FM MAP metu pateiktą pastabą, patikslintas Įstatymo projekto aiškinamojo rašto 12 punktas (papildytas nauju paskutiniu sakiniu). Atkreiptinas dėmesys, kad Įstatymo projekto aiškinamajame rašte yra nurodomas lėšų poreikis, o konkreti suma turėtų būti skiriama vadovaujantis valstybės biudžeto formavimo taisyklėmis ir praktika.

Istatymo projektą parengė Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2015 m. vasario 25 d. įsakymu Nr. 4-99 „Dėl 2014 m. lapkričio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/104/ES „Dėl tam tikrų taisyklių, kuriomis reglamentuojami pagal nacionalinę teisę nagrinėjami ieškiniai dėl žalos, patirtos dėl valstybių narių ir Europos Sąjungos konkurencijos teisės nuostatų pažeidimo, atlyginimo“ įgyvendinimo darbo grupės sudarymo“ sudaryta darbo grupė, kurioje dalyvavo Ūkio ministerijos, Teisingumo ministerijos, Konkurencijos tarybos, Europos teisės departamento atstovai bei konkurencijos teisės, civilinės teisės ir civilinio proceso teisės teoretikai ir praktikai. Už Istatymo projekto parengimą tiesiogiai atsakingas kontaktinis asmuo Ūkio ministerijoje: Įmonių teisės ir verslo aplinkos gerinimo departamento (direktorė Milda Kaupelienė, tel. 8 706 64747, el. p. milda.kaupeliene@ukmin.lt) Geresnio reglamentavimo politikos skyriaus (vedėja Milda Plečkaitytė, tel. 8 706 64738, el. p. milda.pleckaityte@ukmin.lt) vyriausiasis specialistas Kęstutis Šukvietis (tel. 8 706 64828, el. p. kestutis.sukvietis@ukmin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Istatymo projektas, 32 lapai.
2. Istatymo projekto lyginamasis variantas, 34 lapai.
3. Istatymo projekto aiškinamasis raštas, 14 lapų.
4. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektas, 1 lapas.
5. Istatymo projekto numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažyma, 4 lapai.
6. Direktyvos ir Lietuvos Respublikos nacionalinių teisės aktų atitikties lentelė, 52 lapai.
7. 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų Sutarties 81 ir 82 straipsniuose, įgyvendinimo ir Istatymo projekto atitikties lentelė, 7 lapai.
8. Ūkio ministerijos 2015-04-07 rašto Nr. (15.2-91)-3-1731 kopija, 2 lapai.
9. Teisingumo ministerijos 2015-05-18 rašto Nr. (1.11)7R-3390 kopija, 3 lapai.
10. Suinteresuotų institucijų (TM ir LRV kanceliarijos TD) išvadų kopijos, 2 lapai.

Ūkio ministras

Evaldas Gustas

Kęstutis Šukvietis, tel. 8 706 64828, el. p. kestutis.sukvietis@ukmin.lt

Projektas

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS ĮSTATYMO NR. VIII-1099
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
PATEIKIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMUI

2016 m.

d. Nr.

Vilnius

Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a :

1. Pritarti Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo Nr. VIII-1099 pakeitimo įstatymo projektui (toliau – įstatymo projektas) ir pateikti jį Lietuvos Respublikos Seimui.

2. Atsižvelgiant į tai, kad 2014 m. lapkričio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/104/ES dėl tam tikrų taisyklių, kuriomis reglamentuojami pagal nacionalinę teisę nagrinėjami ieškiniai dėl žalos, patirtos dėl valstybių narių ir Europos Sąjungos konkurencijos teisės nuostatų pažeidimo, atlyginimo (OL 2014 L 349, p. 1) į nacionalinę teisę turi būti perkelta ne vėliau kaip 2016 m. gruodžio 27 d., prašyti Lietuvos Respublikos Seimą svarstyti įstatymo projektą skubos tvarka.

3. Įgalioti ūkio ministrą Evaldą Gustą, o jam negalint dalyvauti – ūkio viceministrą Gediminą Onaitį atstovauti Lietuvos Respublikos Vyriausybei svarstant įstatymo projektą Lietuvos Respublikos Seime.

Ministras Pirmininkas

Ūkio ministras

Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos
Teisės ir pirminių departamentų
Tiesėkūros skyriaus vedėjas

Arūnas Alekna

2016-10-20

Ūkio ministras

Evaldas Gustas

2016-10-21

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
KONKURENCIJOS ĮSTATYMO NR. VIII-1099
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto įstatymo projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo Nr. VIII-1099 pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Įstatymo projektas) parengimą paskatino priimta 2014 m. lapkričio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/104/ES „Dėl tam tikrų taisyklių, kuriomis reglamentuojami pagal nacionalinę teisę nagrinėjami ieškiniai dėl žalos, patirtos dėl valstybių narių ir Europos Sąjungos konkurencijos teisės nuostatų pažeidimo, atlyginimo“ (toliau – Direktyva). Direktyva siekiama Europos Sąjungos (toliau – ES) mastu užtikrinti vienodas galimybes nukentėjusiems asmenims gauti kompensacijas už visą jiems konkurencijos teisės pažeidimais padarytą žalą. Direktyvos nuostatos į nacionalinę teisę turi būti perkeltos ne vėliau kaip 2016 m. gruodžio 27 d.

Įstatymo projekto tikslai – į Lietuvos teisę perkelti Direktyvos materialines ir procesines nuostatas, reglamentuojančias žalos, padarytos konkurencijos teisės pažeidimais, atlyginimą, kad nukentėję fiziniai ir juridiniai asmenys (verslas) Lietuvoje turėtų ne mažiau palankias galimybes reikalauti visos konkurencijos teisės pažeidimais padarytos žalos atlyginimo, nei kitose ES valstybėse narėse.

Siekiant efektyvaus konkurencijos teisės veikimo ir taikymo, būtina sudaryti sąlygas už nustatytus konkurencijos teisės pažeidimus ne tik taikyti sankcijas (viešasis konkurencijos teisės įgyvendinimas, kurį atlieka konkurencijos institucijos, įskaitant Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybą), tačiau taip pat sudaryti sąlygas efektyviam privačiam konkurencijos teisės įgyvendinimui, kai nukentėję nuo tokių pažeidimų asmenys turi realias galimybes ginti savo teises pareiškiant ieškinius dėl žalos atlyginimo teismuose ar gauti tokiais pažeidimais padarytos žalos atlyginimą, pasinaudojant alternatyviais ginčų sprendimo ne teisme būdais.

Europos Komisijos (toliau – Komisija) Direktyvos pasiūlymo poveikio vertinimo ataskaitoje¹ (toliau – Ataskaita) nurodoma, kad iki Direktyvos priėmimo ES valstybių narių teismuose iš esmės nebuvo paplitusios bylos dėl žalos atlyginimo. Dauguma tokių bylų vyko tik 3 ES valstybėse narėse (Jungtinėje Karalystėje, Nyderlanduose ir Vokietijoje), nes šiose valstybėse narėse buvo kur kas palankesnės taisyklės žalai išsiieškoti, nei kitose ES valstybėse narėse. Ataskaitoje nurodoma, kad 2006-2012 m. laikotarpiu Komisija nustatė 54 konkurencijos teisės pažeidimus (konkurenciją ribojančių susitarimų ir piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi atvejus), tačiau tik dėl 15 iš jų vėliau buvo pateikti ieškiniai dėl žalos atlyginimo atitinkamų ES valstybių narių teismams. Ataskaitoje taip pat nurodoma, kad ieškiniai dėl žalos atlyginimo buvo pareikšti tik mažiau nei dėl 10 proc. visų ES valstybių narių nacionalinių konkurencijos institucijų bylų². Žalos, padarytos konkurencijos teisės pažeidimais, atlyginimo instituto efektyvaus veikimo pavyzdžiu yra Jungtinės Amerikos Valstijos (toliau – JAV). JAV apie 90 proc. bylų sudaro privačių subjektų pradėti teisminiai procesai ir tik apie 10 proc. tokių bylų pradeda viešąją konkurencijos teisės įgyvendinimą vykdančios institucijos.

Lietuvoje, kaip ir visoje ES, privatus konkurencijos teisės įgyvendinimas nėra paplitęs. 2000-2014 m. Konkurencijos taryba nustatė 57 konkurencijos teisės pažeidimus (konkurenciją ribojančių susitarimų ir piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi atvejus)³. Tačiau, turimomis žiniomis, per šį laikotarpį buvo ar tebevyksta iki dešimties bylų Lietuvos teismuose dėl

¹ European Commission Impact Assessment Report „Damages actions for breach of the EU antitrust rules“ accompanying the proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on certain rules governing actions for damages under national law for infringements of the competition law provisions of the Member States and of the European Union (SWD(2013) 203 final), 19 psl. //

http://ec.europa.eu/competition/antitrust/actionsdamages/impact_assessment_en.pdf.

² Ten pat, 62 psl.

³ Remiantis Konkurencijos tarybose metinėse veiklos ataskaitose pateikiamais duomenimis. //

<http://kt.gov.lt/index.php?show=ataskaitos>.

konkurencijos teisės pažeidimais padarytos žalos atlyginimo. Pagal turimą informaciją, vienoje byloje, susijusioje su Konkurencijos tarybos konstatuotu pažeidimu, buvo priteista maždaug 10 kartų mažesnė nei prašyta žala (vietoj beveik 3 mln. litų buvo priteista apie 300 tūkst. Lt)⁴. Kelių ginčų atveju sudarytos taikos sutartys (ginčiuose UAB „Belvedere prekyba“ prieš AB „Stumbras“ ir UAB „Palink“ prieš AB „Stumbras“), o vienoje byloje atmestas ieškovo reikalavimas atlyginti žalą⁵. Dar viena byla, pagal turimą informaciją, vis dar yra nagrinėjama teismuose⁶. Taigi, Lietuvoje privatus konkurencijos teisės įgyvendinimas yra pasyvus, nepaisant to, kad tiek galiojančiame Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatyme (toliau – Konkurencijos įstatymas), tiek Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse (toliau – Civilinis kodeksas) ir Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekse (toliau – Civilinio proceso kodeksas) numatytos bendros nuostatos sudaro galimybę nukentėjusiems asmenims reikalauti konkurencijos teisės pažeidimais padarytos žalos atlyginimo.

Tokį mažą bylų dėl konkurencijos teisės pažeidimais padarytos žalos atlyginimo skaičių beveik visoje ES pirmiausiai nulemia ieškovų patiriami sunkumai surinkti (gauti) bylai būtinus įrodymus (reikalingus įrodymus dažnai turi vien tik kita ginčo šalis arba trečiosios šalys, o tokie asmenys ieškovui dažnai nėra pakankamai žinomi arba prieinami), išsamios ir brangios faktinės bei ekonominės aplinkybių analizės poreikis, taisyklių dėl nacionalinių konkurencijos institucijų priimtų sprendimų privalomumo nebuvimas⁷. Nedidelį bylų skaičių taip pat lemia ir teisinis netikrumas, kylantis dėl per daug skirtingų įvairiose valstybėse narėse esančių materialinių ir procesinių normų, reglamentuojančių ieškinius dėl žalos atlyginimo⁸. Kaip nurodo Komisija Ataskaitos santraukos versijoje lietuvių kalba⁹, **nukentėję asmenys ES kasmet dėl neveiksmingo privataus konkurencijos teisės įgyvendinimo negauna apie 23 milijardus eurų kompensacijų**. Vertinant kitais skaičiais, vien dėl sunkių kartelinių susitarimų (pavyzdžiui, susitarimų dėl kainos nustatymo) vartotojai ir kiti nukentėję asmenys ES kasmet patiria nuo **13 iki 37 milijardų eurų tiesioginių išlaidų**¹⁰.

Įvertinus su privačiu konkurencijos teisės įgyvendinimu susijusias problemas, Įstatymo projektu, kaip ir Direktyva, siekiama reglamentuoti specialias konkurencijos teisės pažeidimais padarytos žalos atlyginimo normas, kurios sudarytų didesnes galimybes nukentėjusiems asmenims įrodyti pažeidimą (neteisėtus veiksmus) ir dėl jo patirtą žalą. Tai sudarytų sąlygas efektyviam privačiam konkurencijos teisės įgyvendinimui, tuo pačiu padidinant ir konkurencijos teisės pažeidimų prevenciją.

Įstatymo projektu taip pat atliekama keletas pakeitimų, nesusijusių su Direktyvos perkėlimu – siūloma patikslinti Konkurencijos įstatymo nuostatas, susijusias su Konkurencijos tarybos funkcijomis valstybės pagalbos srityje. Galiojančio Konkurencijos įstatymo 45 straipsnio 2 dalies nuostatoje trūksta aiškumo, apie kokių valstybės pagalbos teikėjų ir kokiems subjektams suteiktą pagalbą kaupia informaciją Konkurencijos taryba. Be to, nėra aiškiai įtvirtinta, kad informacija apie suteiktą valstybės pagalbą gali būti teikiama ne tik institucijoms, bet ir asmenims. Konkurencijos įstatyme numačius, kad informacija apie suteiktą valstybės pagalbą galės būti teikiama ir asmenims, Suteiktos valstybės pagalbos ir nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos registras (toliau – Registras),

⁴ 2006 m. gegužės 26 d. Lietuvos apeliacinio teismo nutartis byloje Nr. 2A-41/2006 UAB „Šiaulių tara“ prieš AB „Stumbras“.

⁵ 2010 m. gegužės 17 d. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis byloje Nr. 3K-3-207/2010 BUAB „Klevo lapas“ prieš AB „Orlen Lietuva“.

⁶ BAB „flyLaL-Lithuania“ prieš Air Baltic Corporation A/S ir VAB Tarptautinį oro uostą „Ryga“; pagal 2016-01-15 informaciją.

⁷ Ataskaitos, 15 psl.

⁸ Ten pat 16 psl.

⁹ Europos Komisijos poveikio vertinimo santrauka „Ieškiniai dėl žalos, patirtos dėl ES antimonopolinių taisyklių pažeidimo, atlyginimo“, *pridedama prie* Europos Parlamento ir tarybos direktyvos dėl tam tikrų taisyklių, kuriomis reglamentuojami pagal nacionalinę teisę nagrinėjami ieškiniai dėl žalos, patirtos dėl valstybių narių ir Europos Sąjungos konkurencijos teisės aktų nuostatų pažeidimo, atlyginimo (SWD(2013) 204 final), 4 psl. // http://ec.europa.eu/competition/antitrust/actionsdamages/summary_impact_assessment_lt.pdf.

¹⁰ Ataskaitos 22 psl.

kuri administruoja Konkurencijos taryba, galės būti viešas. Taip pat Įstatymo projekte siūloma tikslinti ir galiojančio Konkurencijos įstatymo 45 straipsnio 3 dalies nuostatą (siūlomo Konkurencijos įstatymo 55 straipsnio 3 dalis) dėl valstybės pagalbos registro valdymo, numatant, kad Konkurencijos taryba yra Registro valdytoja.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projekto iniciatorė – Ūkio ministerija. Įstatymo projektą parengė ūkio ministro 2015-02-25 įsakymu Nr. 4-99 sudaryta darbo grupė, kurioje dalyvavo Ūkio ministerijos, Konkurencijos tarybos, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, Europos teisės departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos atstovai bei konkurencijos teisės, civilinės teisės ir civilinio proceso teisės teoretikai ir praktikai. Už Įstatymo projekto parengimą tiesiogiai atsakingas kontaktinis asmuo Ūkio ministerijoje: Įmonių teisės ir verslo aplinkos gerinimo departamento (direktorė Milda Kaupelienė, tel. 8 706 64747, el. p. milda.kaupeliene@ukmin.lt) Geresnio reglamentavimo politikos skyriaus (vedėja Milda Plečkaitytė, tel. 8 706 64738, el. p. milda.pleckaityte@ukmin.lt) vyriausiasis specialistas Kęstutis Šukvietis (tel. 8 706 64828, el. p. kestutis.sukvietis@ukmin.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Šiuo metu galiojančiame Konkurencijos įstatyme yra tik kelios bendro pobūdžio nuostatos, reglamentuojančios konkurencijos teisės pažeidimais padarytos žalos atlyginimą: 43 straipsnio 1 dalyje bendrai nurodyta, jog ūkio subjektai, pažeidę šį įstatymą, *įstatymų nustatyta tvarka* privalo atlyginti kitiems ūkio subjektams ar fiziniams ir juridiniams asmenims padarytą žalą, o 47 straipsnio 1 dalyje nurodyta, jog asmuo, kurio teisėti interesai pažeidžiami veiksmais, pažeidžiančiais Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 101 ar 102 straipsnį, ar kitais šio įstatymo draudžiamais konkurenciją ribojančiais veiksmais, turi teisę kreiptis į Vilniaus apygardos teismą su ieškiniu dėl padarytos žalos atlyginimo. Konkurencijos įstatyme nėra materialinių ar procesinių nuostatų, detalizuojančių tokios žalos atlyginimo tvarką. Bendrosios žalos atlyginimo nuostatos yra įtvirtintos Civiliniame kodekse ir Civilinio proceso kodekse. Pagal Civilinio kodekso šeštosios knygos XXII skyriaus „Civilinė atsakomybė“ nuostatas, deliktinė atsakomybė gali būti taikoma tik tada, kai yra visos keturios deliktinės atsakomybės kilimo sąlygos – neteisėti veiksmai, žala, priežastinis ryšis bei kaltė. Kaltė yra preziumuojama, tačiau visas kitas aplinkybes turi įrodyti ieškovas, įskaitant ir žalos atsiradimo faktą ir konkretų jos dydį. Žalos atlyginimui taikomas Civilinio kodekso 6.251 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas visiško nuostolių atlyginimo principas. Taip pat Civilinio kodekso 1.125 straipsnio 8 dalyje nurodyta, jog reikalavimams dėl padarytos žalos atlyginimo taikomas sutrumpintas 3 metų ieškinio senaties terminas. Bylos šalių įrodinėjimo ir bylų nagrinėjimo teisme bendrąsias taisykles (įskaitant ir bylos šalių įrodymų išreikalavimo klausimus) numato procesinės Civilinio proceso kodekso nuostatos. Civiliniame procese galiojantis rungimosi principas (Civilinio proceso kodekso 12 straipsnis) lemia, kad įrodinėjimo pareiga ir pagrindinis vaidmuo įrodinėjant tenka įrodinėjamų aplinkybių nustatymu suinteresuotoms šalims (Civilinio proceso kodekso 178 straipsnis).

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

4.1. Svarbiausios Direktyvą perkeliančios Įstatymo projekto nuostatos.

4.1.1. Naujos nuostatos reikalauti visiško žalos atlyginimo ir jį gauti.

Siūlomu Konkurencijos įstatymo 43 straipsniu iš esmės siūloma *numatyti, kad šio įstatymo 5 ar 7 straipsnio arba Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnio pažeidimu (draudžiamais susitarimais ar piktnaudžiavimu dominuojančia padėtimi) padarytos žalos atlyginimo ypatumus nustato Konkurencijos įstatymas*. Direktyvoje nurodyta, kad jos nuostatos turi būti taikomos bent jau dėl SESV 101 ir 102 straipsnių pažeidimais (draudžiamais susitarimais ir piktnaudžiavimais dominuojančia padėtimi) padarytos žalos atlyginimo. Tačiau Konkurencijos

įstatymo 5 ir 7 straipsniai savo turiniu iš esmės yra identiški SESV 101 ir 102 straipsniams. Be to, Konkurencijos taryba, vadovaudamasi 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 „Dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų Sutarties 81 ir 82 straipsniuose, įgyvendinimo“ 3 straipsnio 1 dalimi, taikydama Konkurencijos įstatymo 5 ir 7 straipsnius, jei atitinkami ūkio subjektų veiksmai gali daryti poveikį prekybai tarp valstybių narių, tokiems veiksams turi taikyti ir atitinkamai SESV 101 ir 102 straipsnius. Dėl šių priežasčių Įstatymo projekte siūloma, kad Direktyvoje nustatytos taisyklės dėl žalos atlyginimo būtų taikomos ne tik SESV 101 ir 102 straipsnių pažeidimų atvejais, bet ir Konkurencijos įstatymo 5 ar 7 straipsnio pažeidimų atvejais.

Siūlomame Konkurencijos įstatymo 44 straipsnyje *numatomi bendrieji konkurencijos teisės pažeidimais padarytos žalos atlyginimo principai*. Šio straipsnio 1 dalyje, kaip reikalauja Direktyvos 3 straipsnio 1 dalis, *aiškiai įtvirtinama, kad bet kuris nukentėjęs asmuo, patyręs žalą dėl šio įstatymo 43 straipsnyje nurodyto pažeidimo* (draudžiami susitarimai, pažeidžiantys Konkurencijos įstatymo 5 straipsnį ar SESV 101 straipsnį arba piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi, pažeidžiantis Konkurencijos įstatymo 7 straipsnį ar SESV 102 straipsnį; toliau kartu vadinama – Pažeidimas), *turi teisę reikalauti visiško žalos atlyginimo iš tokių pažeidimų padariusio(-ių) ūkio subjekto(-ų)*. Pagal Direktyvos 3 straipsnio 2 dalies nuostatas, *visiškas žalos atlyginimas apima tiesioginius nuostolius, negautas pajamas ir palūkanas, skaičiuojamas nuo žalos atsiradimo momento*. Direktyvos 12 konstatuojamajame punkte, kuris yra sudedamoji Direktyvos dalis, paaiškinama, kad palūkanų mokėjimas yra esminis kompensacijos elementas ir jos turėtų būti mokamos už laikotarpį nuo žalos padarymo iki kompensacijos sumokėjimo momento, nedarant poveikio tokių palūkanų apibrėžimui (kompensacinės palūkanos ar delspinigiai) pagal nacionalinę teisę. Lietuvos civilinės teisės reguliavimas ir teismų praktika numato tik kompensuojamojo pobūdžio palūkanas ir atitinkamai kitokį jų skaičiavimo modelį. Kompensuojamosios palūkanos gali būti mokamos tiek sutartinės, tiek ir deliktinės civilinės atsakomybės atveju. Jeigu dėl delikto atsiradusi žala atlyginama pinigais, o ne natūra, tai atsiradusi prievolė yra piniginė. Tai reiškia, kad jai būdingi visi piniginių prievolių požymiai, taigi, ir palūkanos (Civilinio kodekso 6.37 straipsnis), todėl delikto atveju mokamos kompensuojamosios palūkanos, atlyginančios nukentėjusiojo turtinius praradimus dėl laiku negaunamo žalos atlyginimo (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. sausio 8 d. Netesybas ir palūkanas reglamentuojančių teisės normų taikymo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje apžvalga Nr. AC-37-1). Pažymėtina, kad kompensuojamosios palūkanos tokiai iš delikto atsiradusiai piniginei prievolei skaičiuotinos nuo žalos padarymo dienos, o jeigu žala atsirado vėliau, – nuo žalos atsiradimo dienos (Civilinio kodekso 6.288 straipsnio 1 dalis), tačiau specialieji teisės aktai gali nustatyti kitokius kompensuojamųjų palūkanų skaičiavimo pradžios momentus. Taigi, Direktyva nustato kitokį teisinį reguliavimą nei esamas nacionalinis civilinis teisinis reguliavimas visiško žalos atlyginimo atveju, ypač, kaip jau minėta, kiek tai susiję su palūkanomis, todėl ir siūloma tokia 44 straipsnio 2 dalies nuostata, kad visiškas žalos atlyginimas *inter alia* apima palūkanas, skaičiuojamas nuo žalos atsiradimo momento.

Siūlomame Konkurencijos įstatymo 49 straipsnyje, perkeliančiame Direktyvos 10 straipsnio 2-4 dalis, *įtvirtinamas ilgesnis, nei šiuo metu Civiliniame kodekse* (Civiliniame kodekse yra 3 metų ieškinio senaties terminas) *numatytas ieškinio senaties terminas* (šio straipsnio 2 dalyje siūlomas trumpiausias įmanomas Direktyva reikalaujamas 5 metų ieškinio senaties terminas), bei nurodomos specialios jo skaičiavimo taisyklės, sudarysiančios sąlygas nukentėjusiems asmenims realiai pasinaudoti teise reikalauti žalos atlyginimo. Paminėtina, kad Konkurencijos įstatymo 49 straipsnio 1 dalies 3 punkte siūloma įtvirtinti, kad be kitų aplinkybių, ieškinio senaties terminas pradedamas skaičiuoti, kai ieškovas sužinojo arba turėjo sužinoti aplinkybes, nurodytas šio įstatymo 45 straipsnio 2 dalies 2 punkte ar 45 straipsnio 4 dalies 3 punkte. Siekiant tinkamai užtikrinti Direktyvos 3 straipsnyje įtvirtintą visiško žalos atlyginimo principo taikymą ir 4 straipsnyje nurodytą aplinkybę, kad nacionalinėmis taisyklėmis negali būti sudarytos praktiškai neįmanomos sąlygos gauti visą kompensaciją už žalą, formuluote „arba turėjo sužinoti aplinkybes, nurodytas šio įstatymo 45 straipsnio 2 dalies 2 punkte ar 45 straipsnio 4 dalies 3 punkte“ siekiama išspręsti išimtiniais atvejais praktikoje galinčią kilti už tiesioginių Direktyvos taisyklių išeinančią problemą, kai kiti nukentėję asmenys (pavyzdžiui, ne nuo baudos atleisto ūkio subjekto ar mažos arba

vidutinės įmonės tiesioginiai ir netiesioginiai pirkėjai arba tiekėjai) žalą teisiniu būdu bandė išsietiškoti iš kitų Pažeidimą padariusių ūkio subjektų nei nuo baudos atleistas subjektas ar maža arba vidutinė įmonė, tačiau tik pasibaigus teisminiam procesui paaiškėjo, kad žalos išsietiškimas iš kitų tokių Pažeidimą padariusių asmenų yra objektyviai neįmanomas. Tokiu atveju vienintelė kitų nukentėjusių asmenų galimybė išsietiškoti žalą galėtų būti tik iš nuo baudos atleisto ūkio subjekto ar mažos arba vidutinės įmonės, tačiau labai tikėtina, kad jau gali būti suėjęs 5 m. senaties terminas (nes tokie kiti nukentėję asmenys apie atleistą nuo baudos asmenį ar mažą arba vidutinę įmonę sužinojo pačioje teismo proceso pradžioje, tačiau pagal Konkurencijos įstatymo 45 straipsnio 2 dalies 1 punkte ir 45 straipsnio 3 dalyje įtvirtintas taisyklės šiems asmenims anksčiau negalėjo reikšti ieškinio), todėl, nesant siūlomos taisyklės, galėtų būti užkirsta teisė į visišką žalos atlyginimą. Ši aplinkybė yra tik viena iš 49 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytų alternatyvų, tokia alternatyva būtų taikoma tik aukščiau nurodytais visiškai išimtiniais atvejais. Visais kitais atvejais ieškinio senačiai prasidėti pakaks kitos 49 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytos aplinkybės – Pažeidimą padariusio ūkio subjekto sužinojimo.

Siūlomo Konkurencijos įstatymo 51 straipsnio 2 dalyje numatoma *išimtinė Vilniaus apygardos teismo kompetenciją nagrinėti bylas dėl Pažeidimais padarytos žalos atlyginimo*. Pažymėtina, kad ir dabar galiojančio Konkurencijos įstatymo 47 straipsnio 1 dalyje numatyta išimtinė Vilniaus apygardos teismo kompetencija byloms dėl konkurencijos teisės pažeidimais padarytos žalos atlyginimo, todėl reguliavimas iš esmės nekeičiamas, kiek tai reglamentuoja tokias bylas nagrinėsiančio teismo nustatymą. Atsižvelgiant į tokį šiuo metu esantį reguliavimą, Vilniaus apygardos teismo teisėjai jau turi reikiamą šių pakankamai sudėtingų bylų nagrinėjimo patirtį (kompetenciją), todėl tikslinga, kad šis teismas ir toliau specializuotųsi šių bylų nagrinėjime. Atitinkamai tai užtikrins vieningos šių sudėtingo pobūdžio bylų praktikos formavimą.

Taip pat pažymėtina, kad visų bylų koncentravimas būtent Vilniaus apygardos teisme (viena teisme) prisidės prie Direktyvos 12 straipsnio 2 dalyje reikalaujamų nacionalinių priemonių, leisiančių tiksliai atlyginti padarytą žalą (leisiančių išvengti kompensacijos permokos). Jei tokios bylos būtų nagrinėjamos, pavyzdžiui, 5 Lietuvos apygardų teismuose, taptų neabejotinai sudėtingesnis tokių bylų, kai ieškinius pareiškia skirtingų tiekimo grandinės lygių ieškovai, administravimas, dėl ko galėtų atsirasti kompensacijos permoka, ar kitu būdu būtų netiksliai atlyginta patirta žala.

Be to, siekiant užtikrinti tinkamą bylos išnagrinėjimą, nustatyti nukentėjusius asmenis, tikrąją žalos mastą, kad būtų maksimaliai apginti nukentėjusių asmenų interesai, Konkurencijos įstatymo 51 straipsnio 5 ir 6 dalyse siūloma numatyti, kad informacija apie bylos iškėlimą būtų skelbiama viešai, o su tuo pačiu Pažeidimu susijusios bylos būtų sujungiamos. Šios taisyklės veiks dar efektyviau numčius būtent vienam teismui išimtinį teismingumą nagrinėti tokio pobūdžio bylas (dėl žymiai paprastesnio bylų administravimo).

Atsižvelgiant į šias aplinkybes, manytina, kad nebus apribotos ar apsunkintos nukentėjusio asmens galimybės ginti savo interesus teisme – atvirkščiai, dėl to, kad būtent šiame teisme visos tokio pobūdžio bylos bus išnagrinėtos kompetentingai, nukentėję asmenys turės visas Direktyvos reikalaujamas galimybes gauti tinkamą konkurencijos teisės pažeidimais padarytos žalos atlyginimą (tiksliai priteistą žalą, kaip reikalauja Direktyva).

Kaip ir Direktyvoje, taip ir Įstatymo projekte siūloma įtvirtinti nuostatas, kurios *skatintų klausimus dėl žalos atlyginimo spręsti ne teismo tvarka*, taip kartu siekiant mažinti ir teismams galintį tekti papildomą krūvį dėl tokių bylų nagrinėjimo. Siūlomo Konkurencijos įstatymo 49 straipsnio 3 dalies 2 punkte įtvirtinama, kad vykstant šalių deryboms dėl taikos sutarties sudarymo sustabdomas ieškinio senaties terminas. Perkeliant Direktyvos 18 straipsnio 2 dalį, Konkurencijos įstatymo 50 straipsnyje taip pat siūloma numatyti, kad teismas, nagrinėjantis bylą dėl žalos, padarytos Pažeidimu, atlyginimo, nuo bylos šalių derybų dėl taikos sutarties sudarymo pradžios iki pabaigos, tačiau ne ilgiau kaip dvejiems metams, turi teisę sustabdyti bylos nagrinėjimą. Toks siūlomas terminas nėra pernelyg ilgas, kadangi ginčai dėl Pažeidimu padarytos žalos atlyginimo yra sudėtingi, reikalaujantys ne tik teisinės, bet ir ekonominės analizės, todėl per trumpesnį terminą šalys gali nesusipėti ginčo išspręsti ne teisme. Taip pat pažymėtina, kad siūlomas 2 metų terminas

yra tik maksimalus terminas, todėl dėl konkretaus termino, kuris galės būti trumpesnis, nustatymo atitinkamu atveju spręs teismas, įvertinęs visas aplinkybes. Siūlomo Konkurencijos įstatymo 48 straipsnyje įtvirtinama, kad jei nukentėjęs asmuo su Pažeidimą padariusiu ūkio subjektu ginčą dėl žalos atlyginimo *išsprendžia ne teisme, likusi nukentėjusio asmens reikalavimo dalis pareiškiama tik kitiems bendrai pažeidimą padariusiems ūkio subjektams, su nukentėjusiu asmeniu neišsprendusiems ginčo dėl žalos atlyginimo ne teisme. Kitiems bendrai pažeidimą padariusiems ūkio subjektams pareiškiama likusi reikalavimo dalis apskaičiuojama nukentėjusio asmens patirtą žalą mažinant ūkio subjekto, su kuriuo ginčas buvo išspręstas ne teisme, nukentėjusiam asmeniui padarytos žalos dalimi*, t.y. žalos, proporcingos jo kaltei, dalimi. Tokiu atveju konkrečiam Pažeidimą padariusiam asmeniui, kuris nukentėjusiam asmeniui žalą atlygino ne teismo tvarka, taikomos tokios papildomos garantijos, susijusios su jam tenkančia atlygintinos žalos dydžio dalimi:

a) iš ne teismo tvarka nukentėjusiam asmeniui atlyginusio žalą pažeidėjo kiti pažeidėjai (ginčo neišsprendę ne teisme) neturi teisės reikalauti padengti iš jų teismo tvarka išreikalautos likusios žalos dalies;

b) iš ne teismo tvarka nukentėjusiam asmeniui atlyginusio žalą pažeidėjo tas pats nukentėjęs asmuo gali reikalauti likusios teismo tvarka iš kitų pažeidėjų neišieškotos reikalavimo dalies tik tuo atveju, jei ne teismo tvarka išsprendžiant ginčą jie nebuvo sutarę, kad nukentėjęs asmuo negalės pareikšti tokio reikalavimo.

4.1.2. Solidarioji atsakomybė ir regreso teisė.

Įstatymo projektu siūlomuose Konkurencijos įstatymo 45 ir 46 straipsniuose nustatomi pagrindiniai Pažeidimą padariusių kelių asmenų solidarios atsakomybės paskirstymo ir atitinkamai atlygintino žalos dalies dydžio nustatymo principai – nukentėję asmenys gali kreiptis dėl žalos atlyginimo į bet kurį Pažeidime dalyvavusį asmenį, nes visi pažeidėjai atsako solidariai ir prie žalos atlyginimo prisideda proporcinga jų dalyvavimui Pažeidime dalimi.

Tačiau, vadovaujantis Direktyvos nuostatomis, Įstatymo projekte yra numatyti atvejai, kuriais nukrypstama nuo minėtų pagrindinių principų, suteikiant papildomą apsaugą tam tikroms Pažeidimus padariusių asmenų grupėms.

Siūlomose Konkurencijos įstatymo 45 straipsnio 3 ir 4 dalyse nurodyta, kad kai Pažeidimą padaro maža ar vidutinė įmonė, ji atsako tik savo tiesioginiams ir netiesioginiams pirkėjams arba tiekėjams, jei jos rinkos dalis neviršijo 5 proc., o visos solidarios atsakomybės taikymas negrįžtamai pakenktų šios įmonės veiklai. Tačiau ši išimtis tokiai įmonei netaikoma, jei ji skatino ir (ar) naudodama spaudimą vertė kitą(-us) ūkio subjektą(-us) atlikti Pažeidimą ar prie jo prisijungti, ar atliko vadovaujamąjį vaidmenį tokiaime pažeidime, ar jei kiti nukentėję asmenys, kurie nėra mažos arba vidutinės įmonės tiesioginiai arba netiesioginiai pirkėjai arba tiekėjai, negali gauti visiško žalos atlyginimo iš kitų Pažeidimą padariusių ūkio subjektų, nei maža arba vidutinė įmonė (45 straipsnio 4 dalies 3 punktas). Direktyvos 11 straipsnio 2 dalyje, reglamentuojant mažos arba vidutinės įmonės atsakomybės ypatumus, vartojama formuluotė, kad šie ypatumai taikomi tik „nedarant poveikio 3 straipsnyje nustatytai teisei gauti visą kompensaciją“. Sistemškai aiškinant šią formuluotę Direktyvos 3 straipsnio ir kitų Direktyvos straipsnių formuluočių kontekste, ši formuluotė prilygintina Direktyvos 11 straipsnio 4 dalies b punkto nuostatai, numatančiai, kad tam tikrais atvejais mažai arba vidutinei įmonei gali kilti atsakomybė ir kitų nukentėjusių asmenų atžvilgiu. Atsižvelgiant į šias aplinkybes, siūloma būtent tokia Konkurencijos įstatymo 45 straipsnio 4 dalies 3 punkto formuluotė.

Konkrencijos tarybai ar kitai konkurencijos institucijai apie slaptą konkurentų susitarimą, kuriuo siekiama riboti konkurenciją, patiems pranešusiems ir padėjusiems tokius slaptus pažeidimus ištirti asmenims taip pat būtų taikomi papildomi atsakomybės žalos atlyginimo atveju ribojimai, numatyti Konkurencijos įstatymo 45 straipsnio 2 dalyje ir 46 straipsnio 2 ir 3 dalyse:

a) tokie prisipažinę asmenys solidariai atsakytų tik savo tiesioginiams ir netiesioginiams pirkėjams arba tiekėjams, o kitiems nukentėjusiems asmenims – tik tuo atveju, jei jie negali gauti viso žalos atlyginimo iš kitų pažeidimą padariusių (tačiau neprisipažinusių) asmenų;

b) žalą atlyginę pažeidėjai iš prisipažinusio asmens negali regreso tvarka reikalauti atlyginti žalos dalies, kuri būtų didesnė nei prisipažinusio asmens tiesioginiams ir netiesioginiams pirkėjams arba tiekėjams padaryta žala;

c) minėtas regreso teisės apribojimas netaikomas, jei žala padaroma kitiems nukentėjusiems asmenims, kurie nėra bendrai pažeidimą padariusių ūkio subjektų tiesioginiai ir netiesioginiai pirkėjai arba tiekėjai (pavyzdžiui, tokie kiti nukentėję asmenys prekes įsigijo ne iš pažeidimą padariusių ūkio subjektų, bet iš kitų rinkoje veikiančių ūkio subjektų, kurie dėl pažeidimo pakėlė kainą tokiems kitiems nukentėjusiems asmenims). Tokiu atveju iš prisipažinusio asmens kiti pažeidėjai regreso teise gali išsireikalauti atlygintos žalos kitiems nukentėjusiems asmenims dalį, proporcingą prisipažinusio asmens prisidėjimui prie pažeidimo.

Taigi, vadovaujantis Direktyva, Įstatymo projekte numatytos atsakomybės ir žalos dydžio paskirstymo tarp pažeidėjų taisyklės numato pakankamas garantijas sunkiausiems Pažeidimus padariusiems, tačiau prisipažinusiems ir padėjusiems juos išaiškinti asmenims. Tokios priemonės sudaro paskatas ūkio subjektams prisipažinti konkurencijos institucijoms, mainais už tai ne tik negaunant piniginės baudos, tačiau taip pat užtikrinant, kad iš tokio ūkio subjekto nebus išreikalaujama visa Pažeidimu padaryta žala. Nepaisant minėtų atsakomybės ribojimų, Direktyva ir atitinkamai Įstatymo projektas pakankamai apsaugo ir nukentėjusių asmenų interesus, nes jie bet kuriuo atveju turi teisę reikalauti viso žalos atlyginimo iš neprisipažinusių pažeidėjų. Jei pastarieji negali atlyginti žalos, nukentėję asmenys turi teisę kreiptis į kitus pažeidėjus.

4.1.3. Naujos nuostatos, palengvinsiančios įrodinėjimo procesą, taip pat nuostatos užtikrinsiančios konfidencialios informacijos apsaugą.

Vadovaujantis Direktyva, Įstatymo projektu sudaroma galimybė bylos šalims (tiek ieškovui, tiek ir atsakovui) paprastesne tvarka gauti įrodymus, reikalingus teisme nagrinėjant bylas dėl Pažeidimu padarytos žalos atlyginimo, taip pat numatomos nuostatos, palengvinsiančios įrodinėjimo procesą tokiose bylose.

Siūlomoje Konkurencijos įstatymo 44 straipsnio 3 dalyje įtvirtinama *žalos prezumpcija konkurentų susitarimų, kuriais siekiama riboti konkurenciją, atvejais*, kadangi yra nustatyta, kad daugiau negu 90 proc. tokių susitarimų padaroma žala¹¹. Remiantis šia nuostata, nukentėjusiems asmenims teikiant ieškinius dėl tokių susitarimų padarytos žalos atlyginimo, nereiks įrodinėti paties žalos padarymo fakto.

Įstatymo projektu siūlomoje 44 straipsnio 4 dalyje norima įtvirtinti, kad, *kai teismas, remdamasis byloje esančiais įrodymais, negali nustatyti tikslaus žalos dydžio ar jam tą padaryti pernelyg sunku, teismas nustato apytikrį žalos dydį*, atsižvelgdamas į Komisijos metodinio pobūdžio dokumentus dėl žalos apskaičiavimo bei kitas aplinkybes, turinčias reikšmės visiško žalos atlyginimo principo įgyvendinimui. Komisijos metodinio pobūdžio dokumentais pirmiausiai suprantami šioje nuorodoje http://ec.europa.eu/competition/antitrust/actionsdamages/quantification_en.html esantys Komisijos komunikatas dėl žalos ieškiniuose dėl žalos atlyginimo, susijusiuose su Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 arba 102 straipsnių pažeidimais, dydžio nustatymo¹² ir šio komunikato priedas – Praktinis vadovas „Žalos ieškiniuose dėl žalos atlyginimo, susijusiuose su Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 arba 102 straipsnių pažeidimais, dydžio nustatymas“¹³, taip pat kiti dokumentai, jei tokius Komisija priimtų ateityje. Šios nuostatos formuluoti išsamiau nėra galima dėl per daug įvairių skirtingų galinčių būti situacijų byloje: vienu atveju, galbūt jau bylos pasirengimo stadijoje bus aišku, kad nebus įmanoma nustatyti tikslaus žalos dydžio, kitu atveju, pavyzdžiui, ši aplinkybė, galbūt paaiškės tik per bylos nagrinėjimo posėdį (teisėjas ją pasakys žodžiu ir tai bus užfiksuota teismo posėdžio protokole), atidedant bylos nagrinėjimą. Dar kitu atveju, galbūt teismas, pavyzdžiui, tam tikram terminui atidės bylos nagrinėjimą – jei bylos šalys per tą laiką nepateiks įrodymų tiksliai žalos dydžiui nustatyti, galės būti nustatomas

¹¹ Nustatyta atliktoje studijoje „Quantifying antitrust damages towards non-binding guidance for courts“. // http://ec.europa.eu/competition/antitrust/actionsdamages/quantification_study.pdf. Taip pat ši informacija pateikiama ir nuorodoje http://ec.europa.eu/competition/antitrust/actionsdamages/directive_en.html.

¹² <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2013:167:0019:0021:LT:PDF>.

¹³ http://ec.europa.eu/competition/antitrust/actionsdamages/quantification_guide_lt.pdf.

apytikslis žalos dydis. Dar kitais atvejais, priklausomai nuo aplinkybių, galbūt teisėjas nutartimi šalis informuos apie paaiškęsias aplinkybes ir pan. Konkurencijos įstatymo 44 straipsnio 4 dalimi taip pat siūloma numatyti, kad teismas, prieš įgyvendindamas pareigą dėl apytikrio žalos dydžio nustatymo, nurodydamas motyvus, privalo iš anksto informuoti šalis apie tai, kad, nesant galimybės nustatyti tikslaus žalos dydžio, byloje bus nustatomas apytikris žalos dydis. Šia nuostata, dar prieš teismui priimant galutinį sprendimą, siūloma sudaryti galimybę bylos šalims pasisakyti dėl tokio planuojamo teismo sprendimo (pavyzdžiui, atsakovas teismui galėtų pateikti kontrargumentas dėl apytikslio žalos dydžio nustatymo ir t.t.). Pažymėtina, kad teismo sprendimas nustatyti apytikslį žalos dydį, pagal jau esamą reglamentavimą Civilinio proceso kodekse (334 straipsnyje), negalėtų būti skundžiamas.

Kai nukentėjęs asmuo faktinius nuostolius sumažina juos visus arba jų dalį perkeldamas savo pirkėjams, perkelti nuostoliai nebėra žala, už kurią juos perkėlusiam asmeniui turėtų būti kompensuota. Todėl siūlomo Konkurencijos įstatymo 47 straipsnio 2 dalyje norima įtvirtinti, kad atsakovas *kaip gynybos priemone turi teisę remtis argumentu, kad ieškovas perkėlė visą dėl tokio pažeidimo susidariusią permoką arba jos dalį pirkėjams*. Atsakovui įrodžius, kad permoka ar jos dalis buvo perkelta, teismas atitinkamai sumažina priteisiamos žalos dydį.

Įstatymo projektu siūlomo Konkurencijos įstatymo 51 straipsnio 3 ir 4 dalyse norima aiškiai nustatyti, jog neapskųstame Konkurencijos tarybos nutarime dėl Pažeidimo, ar įsiteisėjusiame teismo sprendime dėl to paties Pažeidimo nurodytos *aplinkybės dėl pažeidimo pobūdžio, jo padarymo teritorijos, trukmės ir asmenų laikomos neįrodinėtinomis aplinkybėmis (prejudiciniais faktais) byloje dėl žalos atlyginimo*. Kitos ES valstybės narės teismo priimtas galutinis sprendimas ar kitos ES valstybės narės konkurencijos institucijos priimtas galutinis sprendimas dėl SESV 101 ar 102 straipsnio pažeidimo *bus laikomas oficialiuoju rašytiniu įrodymu, turinčiu didesnę įrodomąją galią (prima facie įrodymu)*. Toks palengvinimas yra ypatingai svarbus, nes neteisėtiems atsakovo veiksams įrodyti (Pažeidimui įrodyti) paprastai reikia surinkti didelės apimties ieškovui iš anksto ne visada žinomos ar prieinamos informacijos, atlikti sudėtingas teises ir ekonomines analizes. Tais atvejais, kai konkurencijos institucija jau yra atlikusi tokio pobūdžio informacijos vertinimą ir reikalingą ekonominę ir teisinę analizę, tai reikšmingai palengvina ieškovui tenkančią įrodinėjimo našą. Taigi, tokios nuostatos reikšmingai prisideda prie privataus konkurencijos teisės įgyvendinimo, nes palengvina nukentėjusių asmenų įrodinėjimo pareigą ir atitinkamai skatina aktyviau ginti savo pažeistas teises.

Direktyvos 5 straipsnio 2 dalis numato galimybę prašyti *teismo išreikalauti* ne tik pavienius įrodymus, bet ir įrodymų grupes, apibūdintas tam tikrais rūšiniais požymiais, kas Direktyvoje apibūdinama kaip „įrodymų kategorijos“. Atsižvelgiant į tai, Konkurencijos įstatymo 52 straipsnio 2 dalyje siūloma *naujovė* Lietuvos Respublikos teisinėje sistemoje – galimybė prašyti teismo išreikalauti ne tik su byla susijusius pavienius įrodymus (kas iš esmės šiuo metu yra numatyta Lietuvos teisėje ir teismų praktikoje), bet ir įrodymų kategorijas, apibrėžtas kuo tiksliau ir siauriau. Pagal Civilinio proceso kodekso XIII skyriaus „Įrodymai“ nuostatas ir Lietuvos Respublikos teismų praktiką linkstama prie to, kad daugiausiai gali būti išreikalaujami pavieniai įrodymai. Atsižvelgiant į tai ir siekiant tinkamai ir pilnai perkelti Direktyvos 5 straipsnio 2 dalies nuostatas, Projekte ir siūloma formuluotė „įrodymų kategorijos“. Prašant teismo išreikalauti su byla susijusių įrodymų kategorijas, turės būti nurodyti įrodymų kategorijas charakterizuojantys elementai, tokie, kaip, pavyzdžiui, dokumentų, kuriuos prašoma išreikalauti, pobūdis, dalykas ar turinys bei laikotarpis, kada jie buvo parengti.

Konkrencijos įstatymo 52 straipsnio 10 dalimi norima įtvirtinti nuostatą, kad jei proceso šalis nepateikia teismo reikalaujamų įrodymų arba juos sunaikina, teismas turi teisę aplinkybes, kurias galėtų paneigti arba patvirtinti nepateikti arba sunaikinti įrodymai, įvertinti šių įrodymų nepateikusios ar juos sunaikinusios šalies nenaudai.

Siūlomas Konkurencijos įstatymo 52 straipsnis numato įrodymų išreikalavimo ypatumus byloje dėl konkurencijos teisės pažeidimais padarytos žalos atlyginimo, o siūlomas 53 straipsnis skirtas reglamentuoti įrodymų išreikalavimą (ir tokio išreikalavimo ribojimus), kai jie yra Konkurencijos tarybos, Komisijos ar kitos ES valstybės narės konkurencijos institucijos byloje.

Konkurencijos įstatymo 52 straipsnyje siūloma numatyti, kad šalių prašymas teismo išreikalausti įrodymus *turi būti proporcingas, ir nurodoma į kokias aplinkybes turės atsižvelgti teismas, vertindamas prašymo išreikalausti įrodymus proporcingumą*. Vertindamas prašymo proporcingumą, teismas įvertina visų byloje dalyvaujančių asmenų ir kitų ne byloje dalyvaujančių asmenų teisėtus interesus, kadangi Civilinio proceso kodekso 37 straipsnio 2 dalyje visi nurodyti dalyvaujantys byloje asmenys turi visas procesines teises, įskaitant teisę prašyti išreikalausti įrodymus. Taip pat pažymėtina, kad įrodymuose gali būti ir informacijos, susijusios ir su kitų ne byloje dalyvaujančių asmenų teisėtais interesais.

Įstatymo projektu siūlomas Konkurencijos įstatymo 53 straipsnis numato specialias nuostatas, susijusias su konkurencijos institucijų turima medžiaga ir galimybėmis bei ribojimais ją naudoti bylose dėl žalos atlyginimo. Tokiomis nuostatomis norima užtikrinti tinkamą pusiausvyrą tarp privataus intereso gauti žalos atlyginimą ir viešojo konkurencijos teisės įgyvendinimo. Atitinkamai nepagrįsti ar netinkamu laiku pateikti prašymai konkurencijos institucijoms gali ne tik reikšmingai pakenkti pažeidimų tyrimams, tačiau gali ir lemti, kad konkrečiu atveju žalos atlyginimas taps neįmanomas.

Dėl šių priežasčių Įstatymo projektu siūlomose Konkurencijos įstatymo 53 straipsnio 1 ir 2 dalyse įtvirtinama taisyklė, numatanti, kad teismas Konkurencijos tarybos byloje esančius įrodymus, kurie nėra Konkurencijos tarybos parengti dokumentai, gali *išreikalausti tik tuo atveju, jeigu jų dėl objektyvių priežasčių* (objektyvias priežastis, kurios susijusios su ūkio subjektais, vertins teismas, remdamasis savo vidiniu įsitikinimu, šalys turės teisę teismui įrodinėti, kad tokių įrodymų negalima gauti iš kitų asmenų) *neįmanoma gauti iš kitų asmenų*, bei nurodoma, į kokias aplinkybes atsižvelgs teismas, vertindamas prašymo išreikalausti tokius įrodymus proporcingumą ir kada negali būti išreikalaujami įrodymai, esantys Konkurencijos tarybos byloje.

Siūlomo Konkurencijos įstatymo 53 straipsnio 3 dalyje siūloma nustatyti, kad prašymas teismui išreikalausti visą Konkurencijos tarybos byloje esančią medžiagą, tiksliai neįvardijus įrodymų arba su byla susijusių įrodymų kategorijų, nėra tenkinamas. Šia nuostata įgyvendinamas Direktyvos 6 straipsnio 4 dalies a punktas, *inter alia* nurodantis, kad nacionaliniai teismai, vertindami ar tenkinti prašymą išreikalausti Konkurencijos tarybos byloje esančią informaciją, papildomai įvertina, ar prašymas buvo suformuluotas konkrečiai <...>, o ne pateikiant nekonkrečių prašymų atskleisti konkurencijos institucijai pateiktus dokumentus. Siūloma Konkurencijos įstatymo 53 straipsnio 3 dalies nuostata taip pat siekiama, kad nebūtų nepagrįstai piktnaudžiaujama procesu – kad nekonkrečiais prašymais nebūtų nepagrįstai apsunkinama ne tik teismo, bet ir Konkurencijos tarybos veikla.

Siūlomo Konkurencijos įstatymo 53 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad šio įstatymo 21 straipsnio 8 dalyje nurodyti *prašymai atleisti nuo baudos už slaptus konkurentų susitarimus, kuriais siekiama riboti konkurenciją, ir pareiškimai, kuriais ūkio subjektai pripažįsta padarę konkurencijos teisės Pažeidimą (atsižvelgiant į Direktyvos 2 straipsnio 18 punktą ir Direktyvos 6 straipsnio 6 dalies b punktą, Projektu atitinkamai patikslintas Konkurencijos įstatymo 37 straipsnio 2 dalyje įtvirtintas lengvinančių aplinkybių sąrašas, numatant, kad tokie Konkurencijos tarybai pateikti rašytiniai pareiškimai bus laikomi lengvinančia atsakomybe), negali būti įrodymais civilinėje byloje, o teismas jokiais atvejais nesudaro galimybės susipažinti su šiais dokumentais jokiems kitiems asmenims, įskaitant ir nukentėjusius asmenis*. Pažymėtina, kad „slapto“ pažeidimo formuluotė (apibrėžiama per Direktyvos 2 straipsnio 14-16 ir 19 punktus) aktuali tikrai tame Direktyvos kontekste, kai yra kalbama apie prašymų atleisti nuo baudos už kartelinius susitarimus apsaugą (Direktyvos 6 straipsnio 6 dalies a punktas; Lietuvoje gali būti atleidžiama nuo baudos ne tik už horizontalius kartelinius susitarimus, bet ir už vertikalius susitarimus, taip pat ne visi horizontalūs susitarimai yra laikomi vien tik karteliniais susitarimais, tam tikrais atvejais horizontalus susitarimas gali ir nebūti kartelinis susitarimas) ir išimtis iš solidariosios atsakomybės bei specifinės regreso teisės įgyvendinimo taisyklės (Direktyvos 11 straipsnio 4-6 dalys). „Slapto“ pažeidimo formuluotė nėra apibrėžta jokiuose ES teisės šaltiniuose (nei teisės aktuose, nei Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (toliau – ESTT) praktikoje, nei Komisijos dokumentuose), todėl siekiant išvengti rizikos netinkamai įgyvendinti Direktyvą, formuluotės turinys nėra plačiau

detalizuojamas. Šiems dokumentams tokia apsauga nuo atskleidimo yra būtina, nes nuo to tiesiogiai priklauso ūkio subjektų suinteresuotumas prisipažinti padarius pažeidimus ir padėti konkurencijos institucijoms juos išaiškinti. Tai ypač aktualu konkurentų susitarimų, kurie paprastai yra sąmoningai sudaromi slapta, atveju. Atitinkamai, jei tokie ūkio subjektų prisipažinimai galėtų būti naudojami prieš juos pačius žalos atlyginimo bylose, paskatos prisipažinti sumažėtų arba jų visiškai neliktų. Todėl siūlomomis nuostatomis siekiama apsaugoti su Konkurencijos taryba bendradarbiaujančius konkurencijos teisės pažeidimus padariusius ūkio subjektus, kad jie neatsidurtų prastesnėje padėtyje, nei su Konkurencijos taryba nebendradarbiaujantys konkurencijos teisės pažeidimus padarę, tačiau to nepripažinę ūkio subjektai, taip pat skatinti tokį bendradarbiavimą ir ateityje. Direktyvos 7 straipsnio 1 dalyje pateikiamos 2 alternatyvos, leidžiančios pasirinkti valstybės narėms, kaip užtikrinti tinkamą prašymų atleisti nuo baudos už kartelius ir pripažinimo pareiškimų apsaugą: 1) galima nustatyti, kad *šie dokumentai būtų laikomi nepriimtinais* pareiškiant ieškinius dėl žalos atlyginimo arba; 2) tokie dokumentai galėtų būti apsaugoti *kitais būdais pagal taikytinas nacionalines taisykles*. Atsižvelgiant į šias nuostatas, Projekte pasirinkta pirmoji Direktyvos alternatyva, nustatant, kad prašymai atleisti nuo baudos ir pripažinimo pareiškimai negali būti įrodymais civilinėje byloje.

Direktyvoje nurodoma, kad nagrinėjant ieškinius dėl žalos atlyginimo, turėtų būti galima naudoti ir svarbius įrodymus, kuriuose yra konfidencialios informacijos. Tuo tikslu Direktyvos 5 straipsnio 4 dalyje nurodyta, kad kai nacionaliniai teismai nurodo atskleisti konfidencialią informaciją, jie turėtų turėti veiksmingų priemonių tokios informacijos apsaugai, t.y. ši nuostata reiškia, kad nacionalinėje teisėje privalo būti sukurtos veiksmingos procesinės taisyklės tokios konfidencialios informacijos apsaugai. Atitinkamai Įstatymo projektu siūlomo Konkurencijos įstatymo 52 straipsnio 5 dalyje įtvirtinamos pagrindinės su konfidencialios informacijos naudojimu susijusios taisyklės. Teismas gali išreikalauti su byla susijusius įrodymus, kuriuose yra konfidencialios informacijos *tuo atveju, jeigu tokia informacija gali būti laikoma įrodymais civilinėje byloje*. Tačiau siekiant užtikrinti tinkamą konfidencialios informacijos apsaugą, siūloma numatyti, kad teismas *taiko vieną ar kelias šias priemones: nustato proceso dalyvius, kurie gali dirbti su bylos medžiagos dalimi, kurioje yra konfidenciali informacija, ir nustato jiems racionalių bei proporcingų konfidencialios informacijos saugojimo įpareigojimus; uždraudžia naudoti bylos medžiagos dalį, kurioje yra konfidenciali informacija, kitais nei konkrečios bylos tikslais; neleidžia proceso dalyviams susipažinti su atitinkama bylos medžiagos dalimi, kurioje yra konfidenciali informacija ir, esant reikalui, įpareigoja dalyvaujančius byloje asmenis parengti ir pateikti tokios informacijos išrašą be konfidencialios informacijos ir siekiamos apsaugoti informacijos aprašymą, viešai prieinamus kitiems proceso dalyviams (teismas savo sprendime gali remtis tik ta informacija, kuri buvo atskleista visiems byloje dalyvaujantiems asmenims); neleidžia šios bylos medžiagos dalies kopijuoti ir platinti ir kt.*

4.1.4. *Sankcijos už reikalavimo pateikti įrodymus nevykdymą, bylai reikšmingų įrodymų sunaikinimą, konfidencialios informacijos naudojimo tvarkos pažeidimus, įrodymų naudojimo apribojimų pažeidimus.*

Pateikiant ieškinį dėl žalos, padarytos Pažeidimu, atlyginimo arba Konkurencijos tarybai pradedant tyrimą, gali kilti pavojus, kad atitinkami asmenys gali sunaikinti arba slėpti įrodymus, kurie būtų naudingi nukentėjusio asmens reikalavimui atlyginti žalą pagrįsti. Atsižvelgiant į tai, siūlomo Konkurencijos įstatymo 52 straipsnio 8 ir 9 dalyse perkeliamas Direktyvos 8 straipsnis, numatant *atsakomybę* (pinigines sankcijas) už reikalavimo pateikti įrodymus nevykdymą, bylai reikšmingų įrodymų sunaikinimą. Taip pat numatomos *piniginės sankcijos* už konfidencialios informacijos naudojimo tvarkos pažeidimus, ar už 53 straipsnyje nustatytų įrodymų naudojimo apribojimų pažeidimus. Šio straipsnio 8 dalyje, siekiant tinkamai atspindėti Direktyvos 8 straipsnio 1 dalies a punktą, siūloma numatyti, kad jei per nustatytą terminą teismo reikalavimas pateikti įrodymą neįvykdytas, tokio reikalavimo neįvykdžiusiems asmenims gali būti taikoma Civilinio proceso kodekso 199 straipsnio 6 dalyje nurodyta bauda (bauda iki dviejų šimtų aštuoniasdešimt devynių eurų). Šio straipsnio 9 dalyje siūloma įtvirtinti naują nuostatą, numatančią, kad asmenims, sunaikinusiems bylai dėl žalos atlyginimo reikšmingus įrodymus, arba nevykdantiems teismo

nustatytų įpareigojimų dėl konfidencialios informacijos apsaugos arba atsisakantiems juos vykdyti, arba nepaisantiems šiame straipsnyje ir šio įstatymo 53 straipsnyje nustatytų įrodymų naudojimo apribojimų, teismas gali skirti baudą iki *dešimties tūkstančių eurų*. Taip pat siūloma numatyti, kad baudos paskyrimas neatleidžia nuo neįvykdytų ar netinkamai įvykdytų pareigų vykdymo bei nuo civilinės atsakomybės už tokiais neteisėtais veiksmais padarytą žalą. Šio straipsnio 9 dalyje bauda iki 10 tūkst. eurų pasirinkta dėl žemiau nurodytų priežasčių. Tam tikra pradinė pozicija šios baudos dydžiui gali būti Civilinio proceso kodekso 95 straipsnio 2 dalyje nurodyta bauda iki 5792 eurų už piktnaudžiavimą procesu. Tačiau verta pažymėti, kad šio straipsnio 9 dalyje nurodyti veiksmai yra kur kas pavojingesni pagal savo pobūdį, nei Civilinio proceso kodekso 95 straipsnio 1 dalyje nurodyti veiksmai, kadangi, pavyzdžiui, sunaikinus tam tikrą įrodymą, teismui gali būti apskritai objektyviai neįmanoma išnagrinėti bylą dėl žalos atlyginimo. Atsižvelgiant į tai ir į Direktyvos 8 straipsnio 2 dalyje nurodytą aplinkybę, kad bauda turi būti tikrai atgrasanti, Civilinio proceso kodekso 95 straipsnio 2 dalyje nurodytą baudą nagrinėjamu atveju siūlytina padidinti beveik 2 kartus, t.y. iki 10 tūkst. eurų. Manytina, kad toks baudos dydis turėtų tinkamai atgrasyti asmenis nuo tokių pažeidimų darymo, be to, tokia bauda, manytina, yra proporcinga (protinga) pažeidimo padarymo pobūdžiui ir pavojingumui.

Nacionalinėje teisėje sukūrus išsamias taisykles, reglamentuojančias konkurencijos teisės pažeidimais padarytos žalos atlyginimą, tai veiks kaip tam tikra prevencinė priemonė ateityje – turėtų sumažėti būsimų konkurencijos teisės pažeidimų, taip pat bus užtikrinta didesnė ūkio subjektų veiksmų atitiktis nacionalinėms ir ES konkurencijos taisyklėms.

4.2. Įstatymo projekto nuostatos, nesusijusios su Direktyvos nuostatų perkėlimu.

4.2.1. Patikslinamos nuostatos dėl komercinių paslapčių apsaugos.

Konkurencijos įstatymo 21 straipsnio 6 dalyje siūloma aiškiai reglamentuoti momentą, iki kurio turi būti priimtas Konkurencijos tarybos sprendimas dėl ūkio subjektų pateiktų prašymų dėl komercinių paslapčių apsaugos – ne vėliau, nei priimamas galutinis Konkurencijos tarybos nutarimas ar kitoks galutinis sprendimas dėl nagrinėjamo klausimo. Taip pat siūloma įtvirtinti nuostatą, jog po priimto galutinio Konkurencijos tarybos nutarimo ar kitokio galutinio sprendimo dėl nagrinėjamo klausimo ūkio subjektų pateikti prašymai dėl jų komercinių paslapčių apsaugos nėra tenkinami, kadangi tokių klausimų sprendimas jau po galutinio Konkurencijos tarybos nutarimo ar kito galutinio sprendimo nagrinėjamu klausimu priėmimo būtų nesavalaikis ir neproporcingas – visi klausimai dėl komercinių paslapčių apsaugos turės būti išspręsti iki galutinio Konkurencijos tarybos nutarimo priėmimo ar kito galutinio sprendimo nagrinėjamu klausimu (Konkurencijos įstatymo 21 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad ūkio subjektai apie informaciją, kuri gali būti komercinė paslaptis, gali sužinoti patys arba juos informuoja Konkurencijos taryba, todėl siekiant apsaugoti tam tikrą informaciją, tyrimo metu iniciatyvą turės rodyti ir atitinkamas ūkio subjektas, su kuriuo susijusi tokia informacija), be to, tam tikra informacija bet koku atveju jau būtų atskleista atitinkamu Konkurencijos tarybos nutarimu ar kitu sprendimu nagrinėjamu klausimu, kurie yra vieši.

4.2.2. Patikslinamos nuostatos, susijusios su valstybės pagalbos nuostatomis.

Įstatymo projektu siūloma patikslinti su valstybės pagalba susijusias siūlomo Konkurencijos įstatymo 55 straipsnio 2 ir 3 dalies nuostatas.

Konkurencijos įstatymo 55 straipsnio 2 dalyje siūloma nurodyti, kad Konkurencijos taryba kaupia informaciją apie *Lietuvos Respublikos valstybės pagalbos teikėjų* suteiktą valstybės pagalbą. Tai reiškia, kad kaupiama informacija apie visiems ūkio subjektams Lietuvos Respublikos valstybės pagalbos teikėjų suteiktą valstybės pagalbą. Be to, siūloma numatyti, kad Konkurencijos taryba turi teisę sukauptą informaciją apie valstybės pagalbą teikti ne tik Komisijai ir institucijoms, tačiau taip pat ir asmenims. Tai taip pat būtų teisinis pagrindas ateityje padaryti Registrą viešą.

Siūlomo Konkurencijos įstatymo 55 straipsnio 3 dalyje siūloma numatyti, kad Konkurencijos taryba yra Registro valdytoja (atsižvelgiant į Vyriausybės 2015 m. birželio 9 d. protokolo Nr. 26 4.1 papunktį).

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Nacionalinėje teisėje nustačius išsamias taisykles, reglamentuojančias konkurencijos teisės pažeidimais padarytos žalos atlyginimą, tai sudarytų palankesnes sąlygas nukentėjusiems asmenims efektyviai ginti pažeistas teises, bei tuo pačiu padidintų ir konkurencijos teisės pažeidimų prevenciją. Tikimasi, kad turėtų sumažėti būsimų konkurencijos teisės pažeidimų, taip pat bus užtikrinta didesnė ūkio subjektų veiksmų atitiktis nacionalinėms ir ES konkurencijos taisyklėms.

Neigiamų Įstatymo projekto pasekmių nenumatoma, tačiau reikia paminėti, kad šiuo metu sunku tiksliai įvertinti galimus žalos atlyginimo reikalavimų mastus, todėl visiškai tiksliai neįmanoma įvertinti, kaip padidės Vilniaus apygardos teismo darbo krūvis. Tačiau manytina, kad tokių bylų skaičiaus padidėjimas turėtų būti nuosaikus, o ne staigus, t.y. neturėtų viršyti 50 tokių išnagrinėtų bylų per metus.

Atskirų siūlomų teisinio reguliavimo priemonių poveikis plačiau įvertintas Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažymoje.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimtas įstatymas įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Priimtas įstatymas turės teigiamos įtakos verslui, nes verslas turės geresnes galimybes ginti pažeistas savo teises ir teisėtus interesus privačia tvarka, o nebūtinais kreipiantis tik į Konkurencijos tarybą su pareiškimu dėl konkurencijos įstatymo pažeidimo. Verslas taip pat turės geresnes sąlygas išsiieškoti patirtą žalą ir jau po Konkurencijos tarybos nutarimo priėmimo, kuriuo bus konstatuojamas konkurencijos teisės pažeidimas.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus Įstatymo projektą naujų įstatymų priimti nereikės.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka lietuvių kalbos normas.

Įstatymo projekte pateiktos naujos sąvokos yra suderintos su Valstybine lietuvių kalbos komisija Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projekto nuostatos neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Priėmus siūlomą Konkurencijos įstatymo pakeitimo įstatymą, iki jo įsigaliojimo dienos, įgyvendinant siūlomą Konkurencijos įstatymo 29 straipsnį, turės būti pakeisti ar priimti šie teisės aktai:

1. pakeistas Vyriausybės 2012 m. sausio 18 d. nutarimas Nr. 64 „Dėl baudų, skiriamų už Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo pažeidimus, dydžio nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

2. pakeistas Vyriausybės 2005 m. sausio 19 d. nutarimas Nr. 35 „Dėl Suteiktos valstybės pagalbos ir nereikšmingos (de minimis) pagalbos registro nuostatų patvirtinimo“.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Dėl Įstatymo projekto naujų nuostatų padidės Vilniaus apygardos teismo darbo krūvis (ekspertiniu vertinimu, per metus teismas galėtų išnagrinėti iki 50 tokios kategorijos bylų).

Pagal vieną iš alternatyvų numatoma, kad dėl tokio padidėjusio Vilniaus apygardos teismo krūvio per metus reikės iki 17 500 eurų valstybės lėšų šių bylų nagrinėjimui. Vilniaus apygardos teismo 2015-2017 m. strateginiame veiklos plane¹⁴ nurodyta, kad teismui per metus reikia apie 4,5 mln. eurų asignavimų (asignavimų skaičius iš esmės labai panašus tiek 2015 m., tiek 2016 m., tiek ir 2017 m.). Šio plano 5 lentelėje (plano 10 psl.) nurodyta, kad kasmet (tiek 2015 m., tiek 2016 m., tiek ir 2017 m.) teismas iš viso išnagrinėja 12 758 bylas (3 611 bylas kaip pirma instancija ir 9 147 bylas kaip apeliacinė instancija). Vadinas, sąlyginai valstybės biudžetui kasmet viena šio teismo išnagrinėta byla kainuoja apie 350 eurų (4,5 mln. EUR : 12 758 bylos). Kadangi numatoma, kad Vilniaus apygardos teismas per metus išnagrinės iki 50 žalos dėl konkurencijos teisės pažeidimais padarytos žalos atlyginimo bylų, šių bylų nagrinėjimui per metus reikės iki 17 500 eurų (350 EUR x 50 bylų) valstybės lėšų.

Pagal kitą iš alternatyvų (tiksliau įvertinant tai, kad šios bylos patektų prie sudėtingiausių teismo nagrinėjamų bylų ir tai, jog „darbo vietos“ kaina galimai būtų tikslesnis matas skaičiavimams), tokioms byloms nagrinėti Vilniaus apygardos teismui per metus iš viso reiktų iki 72 060 eurų. Pagal Vilniaus apygardos teismo pirmininko pateiktą informaciją, 50 bylų dėl konkurencijos teisės pažeidimais padarytos žalos atlyginimo nagrinėjimas per metus iš esmės sudarytų vieno teisėjo su jo pagalbininkais darbo krūvį, nagrinėjant tokio pobūdžio bylas pirmąją instanciją. Vilniaus apygardos teismo pirmininkas pateikė tokius vieno teisėjo su jo pagalbininkais vidutinių mėnesio atlyginimų (darbo vietos) kainos skaičiavimus eurai:

Pareigybė	Pareiginė alga	Priedas už stažą	Priedas už kv. klasę	Viso DU	Darbdavio soc. draudimo mokesčiai	Darbo vietos kaina
Teisėjas (17,2)	2244,60	471,37		2715,97	841,41	3557,37
Teisėjo padėjėjas (A13)	822,15	73,99	246,65	1142,79	354,04	1496,82
Posėdžių sekretorė (B6)	522,00	46,98	156,60	725,58	224,78	950,36

Tokiu atveju tokioms byloms nagrinėti Vilniaus apygardos teismui per mėnesį iš viso reiktų iki 6 005 eurų (3 557,37 EUR+1 496,82 EUR+950,36 EUR). Per metus tokioms byloms nagrinėti Vilniaus apygardos teisme reiktų iki 72 060 eurų (6 005 EUR X 12).

Taigi, įvertinus abi aukščiau nurodytas alternatyvas, Įstatymo projektu siūlomų nuostatų įgyvendinimui Vilniaus apygardos teismui (šių bylų nagrinėjimui Vilniaus apygardos teisme) per metus reikės nuo 17 500 eurų iki 72 060 eurų valstybės lėšų. Konkreti lėšų suma bus skiriama įvertinus poreikį ir atsižvelgiant į valstybės biudžeto formavimo taisykles ir praktiką.

¹⁴ http://www.vat.lt/download/2063/strateginis%20veiklos%20planas%202015-2017_patvirtintas.pdf.

Kadangi aukščiau nurodyta, kiek reikės valstybės lėšų dėl padidėjusio Vilniaus apygardos teismo darbo krūvio, neplanuojama, kad bus galima sutaupyti valstybės biudžeto lėšų, įgyvendinus Įstatymo projektą.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados
Specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą: „bauda“, „dominuojanti padėtis“, „draudžiamas susitarimas“, „įrodymai“, „įrodymų išreikalavimas“, „koncentracija“, „konkurencija“, „Konkurencijos taryba“, „maža įmonė“, „nesąžininga konkurencija“, „permoka“, „piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi“, „rinka“, „sankcijos“, „senaties terminas“, „smulkiojo ir vidutinio verslo subjektas“, „valstybės pagalba“, „vidutinė įmonė“, „Vilniaus apygardos teismas“, „žala“, „žalos atlyginimas“, „žalos prezumpcija“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Atkreiptinas dėmesys, kad, siekiant įgyvendinti Direktyvą, buvo svarstoma galimybė keisti ne tik Konkurencijos įstatymą, bet ir Civilinį kodeksą ir Civilinio proceso kodeksą. Tačiau gavus Teisingumo ministerijos ir Civilinio kodekso priežiūros komiteto ir Civilinio proceso kodekso priežiūros komiteto, veikiančių prie Teisingumo ministerijos, nuomonę, kad visas Direktyvos materialines ir procesines nuostatas būtų tikslingiausia perkelti tik į Konkurencijos įstatymą, nekeičiant Civilinio kodekso, Civilinio proceso kodekso ir (ar) kitų teisės aktų, šio aiškinamojo rašto 2 punkte nurodyta ūkio ministro sudaryta darbo grupė nusprendė keisti tik Konkurencijos įstatymą (Ūkio ministerijos 2015-04-07 rašto Nr. (15.2-91)-3-1731 kopija Teisingumo ministerijai, Civilinio kodekso priežiūros komitetui ir Civilinio proceso kodekso priežiūros komitetui bei Teisingumo ministerijos 2015-05-18 raštas Nr. (1.11)7R-3390, kuriuo atsakoma į Ūkio ministerijos raštą, pridedama).

Vertinant Įstatymo projekto nuostatų suderinamumą su Civilinio kodekso ir Civilinio proceso kodekso nuostatomis, taip pat pažymėtina, kad tai, jog visos Direktyvos nuostatos perkeliamos tik į Konkurencijos įstatymą, nekeičiant Civilinio kodekso ir Civilinio proceso kodekso, neprieštaruoja šių kodeksų nuostatomis – Civilinio kodekso 1.3 straipsnio 3 dalyje nurodyta, jog įgyvendinant Europos Sąjungos teisės aktus, kituose įstatymuose gali būti nustatytos kitokios, negu nustato šis kodeksas, civilinius teisinius santykius reglamentuojančios normos. Tokiu atveju šis kodeksas taikomas tiek, kiek kiti įstatymai nenustato kitaip. Atitinkamai iš esmės analogiška nuostata yra Civilinio proceso kodekse – šio kodekso 1 straipsnio 4 dalyje numatyta, jog įgyvendinant Europos Sąjungos ir tarptautinės teisės aktus, kituose Lietuvos Respublikos įstatymuose gali būti nustatomos ir kitos bylų nagrinėjimo, sprendimų priėmimo bei vykdymo ar kitos procesinės taisyklės, negu numato šis kodeksas. Taigi, kalbant apie Europos Sąjungos teisės aktų įgyvendinimą, tiek Civilinis kodeksas, tiek Civilinio proceso kodeksas suteikia pirmenybę kitų įstatymų, įgyvendinančių ES teisę, nuostatomis.

Ūkio ministerijos

Evaldas Gušins

2016-10-21

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
KONKURENCIJOS ĮSTATYMO NR. VIII-1099
PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2016 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo Nr. VIII-1099 nauja redakcija

Pakeisti Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymą Nr. VIII-1099 ir jį išdėstyti taip:

**„LIETUVOS RESPUBLIKOS
KONKURENCIJOS
ĮSTATYMAS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šio įstatymo tikslas – saugoti sąžiningos konkurencijos laisvę Lietuvos Respublikoje.
2. Šis įstatymas reglamentuoja konkurenciją ribojančią ar galinčią riboti viešojo administravimo subjektų bei ūkio subjektų veiklą ir nesąžiningos konkurencijos veiksmus, nustato šių subjektų teises, pareigas ir atsakomybę, konkurencijos ribojimo ir nesąžiningos konkurencijos priežiūros Lietuvos Respublikoje teisinius pagrindus bei konkurencijos teisės pažeidimais padarytos žalos atlyginimo ypatumus.
3. Šiuo įstatymu siekiama Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos konkurencijos santykius reglamentuojančios teisės suderinimo.
4. Šiuo įstatymu įgyvendinami šio įstatymo priede nurodyti Europos Sąjungos teisės aktai.

2 straipsnis. Įstatymo taikymas

1. Šiuo įstatymu draudžiama ūkio subjektams atlikti veiksmus, kurie riboja ar gali riboti konkurenciją, nesvarbu, kokio pobūdžio jų ūkinė veikla, išskyrus atvejus, kai šiame įstatyme ar Lietuvos Respublikos įstatymuose, skirtuose atskiroms ūkinės veiklos sritims, numatomos išimtys.
2. Šis įstatymas taikomas ir ne Lietuvos Respublikoje registruotų ūkio subjektų veiklai, jeigu dėl šios veiklos ribojama konkurencija Lietuvos Respublikos vidaus rinkoje.
3. Šis įstatymas netaikomas ūkio subjektų veiklai, dėl kurios ribojama konkurencija užsienio valstybių rinkose, jeigu Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse nenustatyta kitaip.
4. Jeigu Lietuvos Respublikos ratifikuotose tarptautinėse sutartyse nustatomi kitokie konkurencijos apsaugos reikalavimai, taikomos tų sutarčių nuostatos.

3 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Atitinkama rinka** – tam tikros prekės rinka tam tikroje geografinėje teritorijoje.
2. **Dominuojanti padėtis** – vieno ar daugiau ūkio subjektų padėtis atitinkamoje rinkoje, kai tiesiogiai nesusiduriama su konkurencija arba kuri sudaro galimybę daryti vienpusę lemiamą įtaką atitinkamoje rinkoje veiksmingai ribojant konkurenciją. Jeigu neįrodoma priešingai, laikoma, kad ūkio subjektas (išskyrus mažmeninę prekybą besiverčiantį ūkio subjektą) užima dominuojančią padėtį atitinkamoje rinkoje, jeigu jo rinkos dalis sudaro ne mažiau kaip 40 procentų. Jeigu neįrodoma priešingai, laikoma, kad kiekvienas iš trijų ar mažesnio skaičiaus ūkio subjektų (išskyrus mažmeninę prekybą besiverčiančius ūkio subjektus), kuriems tenka didžiausios atitinkamos rinkos dalys, kartu

sudarančios 70 procentų ar didesnę atitinkamos rinkos dalį, užima dominuojančią padėtį. Jeigu neįrodoma priešingai, laikoma, kad mažmenine prekyba besiverčiantis ūkio subjektas užima dominuojančią padėtį atitinkamoje rinkoje, jeigu jo rinkos dalis sudaro ne mažiau kaip 30 procentų. Jeigu neįrodoma priešingai, laikoma, kad kiekvienas iš trijų ar mažesnio skaičiaus mažmenine prekyba besiverčiančių ūkio subjektų, kuriems tenka didžiausios atitinkamos rinkos dalys, kartu sudarančios 55 procentų ar didesnę atitinkamos rinkos dalį, užima dominuojančią padėtį.

3. Geografinė teritorija (geografinė rinka) – teritorija, kurioje visi ūkio subjektai susiduria su iš esmės panašiomis konkurencijos sąlygomis tam tikroje prekės rinkoje ir kuri, atsižvelgiant į tai, gali būti atskiriama lyginant su greta esančiomis teritorijomis.

4. Kitos Europos Sąjungos valstybės narės konkurencijos institucija – kitos nei Lietuvos Respublika Europos Sąjungos valstybės narės pagal reglamento (EB) Nr. 1/2003 35 straipsnį paskirta institucija.

5. Koncentracija – tai:

1) susijungimas, kai prie ūkio subjekto, kuris tęsia veiklą, prijungiami vienas ar keletas kitų ūkio subjektų, kurie kaip savarankiški ūkio subjektai baigia veiklą, arba kai įsteigiamas naujas ūkio subjektas iš dviejų ar daugiau ūkio subjektų, kurie kaip savarankiški ūkio subjektai baigia veiklą;

2) kontrolės įgijimas, kai tas pats fizinis asmuo ar tie patys fiziniai asmenys, kurie turi vieno ar daugiau ūkio subjektų kontrolę, arba ūkio subjektas ar keletas ūkio subjektų, veikdami susitarimo pagrindu, kartu steigia naują ūkio subjektą (išskyrus atvejus, kai toks naujas ūkio subjektas neatlieka autonomiško ūkio subjekto funkcijų) arba įgauna kito ūkio subjekto kontrolę įsigydami įmonę ar jos dalį, visą ūkio subjekto turtą ar turto dalį, akcijas ar kitus vertybinius popierius, balsavimo teises, sudarydami sutartis ar kitu būdu.

6. Konkurencijos ribojimas – veiksmai, sudarantys kliūtis konkuruoti atitinkamoje rinkoje ar galintys susilpninti, iškraipyti arba kitaip neigiamai paveikti konkurenciją.

7. Konkurencijos sąlygos – pirkimo ar pardavimo ekonominiai parametrai, iš kurių svarbiausiais laikomi kainos, nuolaidos, atkaininiai ar kitokie mokėjimai ir jiems darantys įtaką veiksniai (ūkinės veiklos teisiniai ribojimai, viešojo administravimo subjektų teikiama pagalba, gamybos technologijos ir sąnaudos, prekių naudojimo ar vartojimo ypatybės, transportavimo galimybės ir pan.).

8. Konkurentai – ūkio subjektai, kurie toje pačioje atitinkamoje rinkoje susiduria arba gali susidurti su tarpusavio konkurencija.

9. Kontrolė – visokios iš Lietuvos Respublikos ar kitos valstybės įstatymų ar sandorių atsirandančios teisės, suteikiančios juridiniam ar fiziniam asmeniui galimybę daryti lemiamą įtaką ūkio subjekto veiklai, įskaitant:

1) nuosavybės teisę į visą ar dalį ūkio subjekto turto arba teisę naudoti visą ar dalį ūkio subjekto turto;

2) kitas teises, kurios leidžia daryti lemiamą įtaką ūkio subjekto organų sprendimams ar personalo sudėčiai.

10. Kontroliuojantis asmuo – juridinis ar fizinis asmuo, turintis arba įgyjantis ūkio subjekto kontrolės teisę. Kontroliuojančiu asmeniu gali būti Lietuvos Respublikos pilietis, užsienietis ar asmuo be pilietybės arba ūkio subjektas, taip pat viešojo administravimo subjektas. Sutuoktiniai, tėvai ir jų nepilnamečiai vaikai (įvaikiai) laikomi vienu kontroliuojančiu asmeniu. Jeigu du ar daugiau juridinių ar fizinių asmenų, veikdami susitarimo pagrindu, įsigyja koncentruojamo ūkio subjekto kontrolę, tai kiekvienas iš šių juridinių ar fizinių asmenų yra laikomas kontroliuojančiu asmeniu.

11. Lemiamą įtaką – padėtis, kai kontroliuojantis asmuo įgyvendina ar turi galimybę įgyvendinti savo sprendimus dėl kontroliuojamo ūkio subjekto ūkinės veiklos, organų sprendimų ar personalo sudėties.

12. Netiesioginis pirkėjas – fizinis arba juridinis asmuo, kuris iš tiesioginio pirkėjo arba tolesnio pirkėjo, bet ne iš šio įstatymo 5 ar 7 straipsnio arba Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnio pažeidimą padariusio ūkio subjekto įsigijo konkurencijos teisės pažeidimo objektu tapusių prekių ar prekių, pagamintų iš tokio pažeidimo objektu tapusių prekių, arba prekių, kurios komplektuojamos su tokio pažeidimo objektu tapusiomis prekėmis.

13. **Nukentėjęs asmuo** – fizinis arba juridinis asmuo, patyręs žalą dėl šio įstatymo 5 ar 7 straipsnio arba Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnio pažeidimo.

14. **Permoka** – skirtumas tarp faktiškai sumokėtos prekės kainos ir kainos, kuri būtų, jei nebūtų šio įstatymo 5 ar 7 straipsnio arba Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnio pažeidimo.

15. **Prekė** – kiekvienas pirkimo ar pardavimo objektas, įskaitant visų rūšių paslaugas, darbus, teises ar vertybinius popierius. Pirkimu ar pardavimu laikomas prekės perleidimas ar įsigijimas pagal pirkimo-pardavimo, tiekimo, rangos sutartis ar kitus sandorius. Prekei prilyginami daiktai (turtas), perduodami pagal nuomos ar panaudos sutartis.

16. **Prekės rinka** – visuma prekių, kurios, pirkėjų požiūriu, yra tinkamas pakaitalas viena kitai pagal jų savybes, naudojimą ir kainas.

17. **Rinkos dalis** – ūkio subjekto ar susijusių ūkio subjektų grupės perkamo ar parduodamo prekių kiekio procentinis santykis su bendru perkamu ar parduodamu prekių kiekiu atitinkamoje rinkoje. Jeigu neįmanoma gauti patikimų duomenų apie perkamą ar parduodamą prekių kiekį, nustatant rinkos dalį galima vadovautis ir kita objektyvia informacija apie atitinkamą rinką, įskaitant prekių pirkimų ar pardavimų vertę.

18. **Susijusių ūkio subjektų grupė** – du ar daugiau ūkio subjektų, kurie dėl savitarpio kontrolės ar priklausomybės ir galimų suderintų veiksmų yra laikomi vienu ūkio subjektu apskaičiuojant bendrąsias pajamas ir rinkos dalį. Jeigu neįrodoma priešingai, laikoma, kad susijusių ūkio subjektų grupę sudaro kiekvienas nagrinėjamas ūkio subjektas ir:

1) ūkio subjektai, kuriuose, kaip ir nagrinėjamame ūkio subjekte, tas pats fizinis asmuo arba tie patys fiziniai asmenys turi akcijų dalį, kuri sudaro 1/3 ar daugiau įstatinio kapitalo, arba turi teises į 1/3 ar daugiau visų balsų;

2) ūkio subjektai, kurie su nagrinėjamu ūkio subjektu yra bendrai valdomi ar turi bendrą administracinį padalinį arba kurių stebėtojų taryboje, valdyboje ar kitame valdymo ar priežiūros organe yra pusė ar daugiau tų pačių narių kaip ir nagrinėjamo ūkio subjekto valdymo ar priežiūros organuose;

3) ūkio subjektai, kuriuose nagrinėjamas ūkio subjektas turi akcijų dalį, sudarančią 1/3 ar daugiau įstatinio kapitalo, arba turi teises į 1/3 ar daugiau visų balsų arba kurie yra įsipareigoję derinti savo ūkinės veiklos sprendimus su nagrinėjamu ūkio subjektu, arba už kurių prievolių tretiesiems asmenims įvykdymą yra įsipareigojęs atsakyti nagrinėjamas ūkio subjektas, arba kurie yra įsipareigoję perduoti visą arba dalį pelno ar suteikę teisę naudoti 1/3 ar daugiau savo turto nagrinėjamam ūkio subjektui;

4) ūkio subjektai, kurie nagrinėjamame ūkio subjekte turi akcijų dalį, sudarančią 1/3 ar daugiau įstatinio kapitalo, arba turi teises į 1/3 ar daugiau visų balsų arba su kuriais nagrinėjamas ūkio subjektas yra įsipareigojęs derinti savo ūkinės veiklos sprendimus, arba kurie yra įsipareigoję atsakyti už nagrinėjamo ūkio subjekto prievolių tretiesiems asmenims įvykdymą, arba kuriems nagrinėjamas ūkio subjektas yra įsipareigojęs perduoti visą arba dalį pelno ar suteikęs teisę naudoti 1/3 ar daugiau savo turto;

5) ūkio subjektai, kurie tiesiogiai ar netiesiogiai, per kitus ūkio subjektus, yra susiję su šios dalies 1, 2, 3 ir 4 punktuose nurodytais ūkio subjektais bet kuriuo iš šios dalies 1, 2, 3 ir 4 punktuose nurodytų būdų.

19. **Susitarimas** – bet kuria forma (raštu ar žodžiu) dviejų ar daugiau ūkio subjektų sudarytos sutartys arba ūkio subjektų suderinti veiksmai, įskaitant bet kurio ūkio subjektų junginio (asociacijos, susivienijimo, konsorciumo ir pan.) arba šio junginio atstovų priimtą sprendimą.

20. **Tiesioginis pirkėjas** – fizinis arba juridinis asmuo, kuris tiesiogiai iš šio įstatymo 5 ar 7 straipsnio arba Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnio pažeidimą padariusio ūkio subjekto įsigijo konkurencijos teisės pažeidimo objektu tapusių prekių.

21. **Ūkinė veikla** – gamybinė, komercinė, finansinė ar profesinė veikla, susijusi su prekių pirkimu ar pardavimu, išskyrus atvejus, kai fiziniai asmenys prekę įsigyja asmeniniams ir namų ūkio poreikiams tenkinti.

22. **Ūkio subjektas** – įmonės, jų junginiai (asociacijos, susivienijimai, konsorciškai ir pan.), įstaigos ar organizacijos arba kiti juridiniai ar fiziniai asmenys, kurie vykdo ar gali vykdyti ūkinę veiklą Lietuvos Respublikoje arba kurių veiksmai daro įtaką ar ketinimai, jeigu būtų įgyvendinti, galėtų daryti įtaką ūkinei veiklai Lietuvos Respublikoje. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo subjektai laikomi ūkio subjektais, jeigu jie vykdo ūkinę veiklą.

23. **Ūkio subjekto turtas** – ilgalaikis materialusis turtas ir kiti neapyvartiniai aktyvai, naudojami ūkinei veiklai.

24. **Ūkio subjekto vadovas** – fizinis asmuo, kuris vadovauja juridiniam asmeniui ir yra vienasmenis jo valdymo organas.

4 straipsnis. Viešojo administravimo subjektų pareiga užtikrinti sąžiningos konkurencijos laisvę

1. Viešojo administravimo subjektai, įgyvendindami pavestus uždavinius, susijusius su ūkinės veiklos reguliavimu Lietuvos Respublikoje, privalo užtikrinti sąžiningos konkurencijos laisvę.

2. Viešojo administravimo subjektams draudžiama priimti teisės aktus arba kitus sprendimus, kurie teikia privilegijas arba diskriminuoja atskirus ūkio subjektus ar jų grupes ir dėl kurių atsiranda ar gali atsirasti konkurencijos sąlygų skirtumų atitinkamoje rinkoje konkuruojantiems ūkio subjektams, išskyrus atvejus, kai skirtingų konkurencijos sąlygų neįmanoma išvengti vykdant Lietuvos Respublikos įstatymų reikalavimus.

II SKYRIUS KONKURENCIJĄ RIBOJANTYS VEIKSMAI

PIRMASIS SKIRSNIS DRAUDŽIAMSI SUSITARIMAI

5 straipsnis. Konkurenciją ribojančių susitarimų draudimas

1. Visi susitarimai, kuriais siekiama riboti konkurenciją arba kurie riboja ar gali riboti konkurenciją, yra draudžiami ir negalioja nuo jų sudarymo momento, įskaitant:

1) susitarimą tiesiogiai ar netiesiogiai nustatyti (fiksuoti) tam tikros prekės kainas arba kitas pirkimo ar pardavimo sąlygas;

2) susitarimą pasidalyti prekės rinką teritoriniu pagrindu, pagal pirkėjų ar tiekėjų grupes ar kitu būdu;

3) susitarimą nustatyti tam tikros prekės gamybos ar pardavimo kiekius, taip pat riboti techninę pažangą ar investicijas;

4) susitarimą panašaus pobūdžio sutartyse taikyti nevienodas (diskriminacines) sąlygas atskiriems ūkio subjektams ir taip sudaryti jiems skirtingas konkurencijos sąlygas;

5) susitarimą iš kitų ūkio subjektų reikalauti papildomų įsipareigojimų, kurie pagal savo komercinį pobūdį ar paskirtį nėra tiesiogiai susiję su sutarties objektu.

2. Konkurentų sudaryti šio straipsnio 1 dalies 1, 2, 3 ir 4 punktuose nurodyti susitarimai visais atvejais laikomi ribojančiais konkurenciją.

3. Šis straipsnis gali būti netaikomas ūkio subjektų sudarytiems susitarimams, kurie dėl savo mažareikšmės įtakos negali itin riboti konkurencijos. Tokiems susitarimams taikomus reikalavimus ir sąlygas nustato Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba (toliau – Konkurencijos taryba).

6 straipsnis. Išimtis

1. Šio įstatymo 5 straipsnis netaikomas, jeigu susitarimas skatina techninę ar ekonominę pažangą arba pagerina prekių gamybą ar paskirstymą ir taip sudaro galimybes vartotojams gauti papildomos naudos, taip pat jeigu susitarimas:

1) nelemia susitariančiųjų šalių veiklos apribojimų, kurie nėra būtini šiame straipsnyje nurodytiems tikslams pasiekti;

2) nesuteikia susitarimo šalims galimybės riboti konkurenciją didelėje atitinkamos rinkos dalyje.

2. Susitarimas, kuris atitinka šio straipsnio 1 dalies sąlygas, galioja nuo sudarymo momento (*ab initio*) be jokio išankstinio Konkurencijos tarybos sprendimo. Kilus ginčui, ar toks susitarimas atitinka šio straipsnio 1 dalį, pareiga įrodyti, kad atitinka, tenka tai susitarimo šaliai, kuri naudojasi šia išimtimi.

3. Konkurencijos taryba turi teisę nustatyti susitarimų grupes bei sąlygas, kuriomis susitarimas tenkina šio straipsnio 1 dalies sąlygas.

4. Konkurencijos taryba gali atšaukti ūkio subjektų teisę naudotis pagal šio straipsnio 3 dalį Konkurencijos tarybos nustatyta išimtimi, jeigu nustatoma, kad tam tikru atveju susitarimo poveikis yra nesuderinamas su šio straipsnio 1 dalies nuostatomis.

ANTRASIS SKIRSNIS PIKTNAUDŽIAVIMAS DOMINUOJANČIA PADĖTIMI

7 straipsnis. Draudimas piktnaudžiauti dominuojančia padėtimi

Draudžiama piktnaudžiauti dominuojančia padėtimi atitinkamoje rinkoje atliekant įvairius veiksmus, kurie riboja ar gali riboti konkurenciją, nepagrįstai varžo kitų ūkio subjektų galimybes veikti rinkoje arba pažeidžia vartotojų interesus, įskaitant:

1) tiesioginį ar netiesioginį nesąžiningų kainų arba kitų pirkimo ar pardavimo sąlygų primetimą;

2) prekybos, gamybos ar techninės pažangos ribojimą darant žalą vartotojams;

3) panašaus pobūdžio sutartyse nevienodų (diskriminacinių) sąlygų taikymą atskiriems ūkio subjektams, taip sudarant jiems skirtingas konkurencijos sąlygas;

4) sutarties sudarymą, kai kitai sutarties šaliai primetami papildomi įsipareigojimai, kurie pagal komercinį pobūdį ar paskirtį nėra tiesiogiai susiję su sutarties objektu.

TREČIASIS SKIRSNIS KONCENTRACIJOS PRIEŽIŪRA

8 straipsnis. Pranešimas apie koncentraciją

1. Apie numatomą įvykdyti koncentraciją privaloma pranešti Konkurencijos tarybai ir gauti leidimą, jeigu koncentracijoje dalyvaujančių ūkio subjektų suminės bendrosios pajamos paskutiniiais prieš koncentraciją ūkiniais metais yra didesnės negu keturiolika milijonų penki šimtai tūkstančių eurų ir jeigu kiekvieno mažiausiai iš dviejų koncentracijoje dalyvaujančių ūkio subjektų bendrosios pajamos paskutiniiais prieš koncentraciją ūkiniais metais yra didesnės negu vienas milijonas keturi šimtai penkiasdešimt tūkstančių eurų.

2. Koncentracijoje dalyvaujančių ūkio subjektų suminės bendrosios pajamos suprantamos kaip:

1) ūkio subjektų, kurie jungiasi, bendrųjų pajamų suma;

2) ūkio subjektų, iš kurių vienas ūkio subjektas ar keletas ūkio subjektų, veikdami susitarimo pagrindu, įsigyja kitą ūkio subjektą (įmonę ar jos dalį), visą ūkio subjekto turtą ar turto dalį arba įsigyja kito ūkio subjekto akcijų dalį, kuri, įskaitant viską, kas buvo anksčiau įsigyta, sudaro 1/3 ar daugiau įstatinio kapitalo, arba gauna teisę į kito ūkio subjekto 1/3 ar didesnę balsų dalį, bendrųjų pajamų suma. Jeigu ūkio subjektas, kuris įsigyja kito ūkio subjekto akcijų dalį, priklauso susijusių ūkio subjektų grupei, tai apskaičiuojant įsigyjamų akcijų dalį įskaitomos ir akcijos, kurias šiame ūkio subjekte turi tai pačiai susijusių ūkio subjektų grupei priklausančios ūkio subjektai. Jeigu įsigyjama ūkio subjekto (įmonės) dalis arba ūkio subjekto turto dalis, tai bendrosios pajamos ir rinkos dalis apskaičiuojamos proporcingai įsigyjamo turto daliai;

3) koncentruojamų ūkio subjektų, iš kurių viename ar keliuose tas pats fizinis asmuo arba tie patys fiziniai asmenys, turėdami kontrolės teisę, įsigyja kitą ūkio subjektą (įmonę ar jos dalį), visą ūkio subjekto turtą ar turto dalį arba įsigyja kito ūkio subjekto akcijų dalį, kuri, įskaitant viską, kas

buvo anksčiau įsigyta, sudaro 1/3 ar daugiau įstatinio kapitalo, arba gauna teisę į kito ūkio subjekto 1/3 ar didesnę balsų dalį, bendrųjų pajamų suma. Apskaičiuojant fizinio asmens ar fizinių asmenų įsigyjamų kito ūkio subjekto akcijų dalį, įskaitomos akcijos, kurias šiame ūkio subjekte turi fizinio asmens ar tų pačių fizinių asmenų kontroliuojami ūkio subjektai ir visi tai pačiai susijusių ūkio subjektų grupei priklausantys ūkio subjektai. Jeigu įsigijama ūkio subjekto (įmonės) dalis arba ūkio subjekto turto dalis, tai bendrosios pajamos ir rinkos dalis apskaičiuojamos proporcingai įsigijamo turto daliai;

4) bendrųjų pajamų suma ūkio subjektų, kurie, veikdami susitarimo pagrindu, kartu steigia naują ūkio subjektą arba sukuria bendrą valdymo ar priežiūros organą ar bendrą administracinį padalinį arba kurie dėl priimamų sprendimų turės pusę ar daugiau tų pačių narių stebėtojų taryboje, valdyboje ar kitame valdymo ar priežiūros organe, arba kurie įsipareigoja vienas su kitu derinti savo ūkinės veiklos sprendimus arba perduoti vienas kitam visą ar tam tikrą dalį pelno, arba kurie vienas kitam suteikia teisę naudoti visą savo turtą ar jo dalį, arba vienas iš kurių ar keletas ūkio subjektų, veikdami susitarimo pagrindu, kitokiu būdu įgyja kito ūkio subjekto kontrolę. Jeigu vienas ūkio subjektas suteikia teisę kitam ūkio subjektui naudoti savo turto dalį, tai bendrosios pajamos ir rinkos dalis apskaičiuojamos proporcingai naudojamam turto daliai.

3. Jeigu koncentracijoje dalyvauja:

1) draudimo įmonė, vietoj bendrųjų pajamų skaičiuojama draudimo įmokų (premijų) suma;

2) kolektyvinio investavimo subjektai ar juos valdančios valdymo įmonės, bendrosios pajamos skaičiuojamos kaip visų ūkio subjektų, kuriuos kontroliuoja valdymo įmonė, uždaro tipo investicinė bendrovė ar investicinė kintamojo kapitalo bendrovė, kurių turto valdymas neperduotas valdymo įmonei, bendrųjų pajamų suma;

3) ūkio subjektas, kuris priklauso susijusių ūkio subjektų grupei, bendrosios pajamos skaičiuojamos kaip visų ūkio subjektų, priklausančių susijusių ūkio subjektų grupei, bendrųjų pajamų suma;

4) užsienio valstybių ūkio subjektas, bendrosios pajamos skaičiuojamos kaip pajamų, gautų Lietuvos Respublikos prekių rinkose, suma.

4. Atliekant koncentracijos priežiūrą taikomą bendrųjų pajamų apskaičiavimo tvarką nustato Konkurencijos taryba.

5. Laikoma, kad koncentracija nevykdoma, kai komerciniai bankai, kitos kredito įstaigos, vertybinių popierių viešosios apyvartos tarpininkai, kolektyvinio investavimo subjektai ar juos valdančios valdymo įmonės ir draudimo įmonės įsigyja 1/3 ar daugiau kitos įmonės akcijų, turėdami tikslą jas perleisti, jeigu nesinaudojama šių akcijų suteikiama balsavimo teise ir šios akcijos perleidžiamos ne vėliau kaip per vienus metus, ir ne vėliau kaip per vieną mėnesį po įsigijimo pateikiama informacija Konkurencijos tarybai. Jeigu finansų įstaigos, įsigijusios 1/3 ar daugiau kitos įmonės akcijų, nusprendžia nesilaikyti šioje dalyje nustatytų sąlygų, jos privalo pateikti pranešimą apie koncentraciją bendra tvarka.

9 straipsnis. Pranešimo apie koncentraciją pateikimas

1. Pranešimą apie koncentraciją šio įstatymo 8 straipsnio 2 dalies 2 ir 3 punktuose numatytais atvejais teikia kontroliuojantys asmenys, kitais atvejais – bendrai visi koncentracijoje dalyvaujantys ūkio subjektai.

2. Pranešimas apie koncentraciją turi būti pateiktas Konkurencijos tarybai iki koncentracijos įgyvendinimo. Pranešimas apie koncentraciją pateikiamas po pasiūlymo sudaryti sutartį arba įsigyti akcijas ar turtą pateikimo, pavedimo sudaryti sutartį, sutarties sudarymo, nuosavybės teisės ar teisės disponuoti tam tikru turto įgijimo. Pranešimas apie koncentraciją gali būti pateiktas ir turint aiškius ketinimus sudaryti sutartį arba pateikti viešą siūlymą supirkti akcijas. Konkurencijos taryba nustato tipinę pranešimo apie koncentraciją formą.

3. Pranešime apie koncentraciją turi būti pateikta:

- 1) koncentracijoje dalyvaujančių ūkio subjektų registravimo duomenys;
- 2) koncentracijos priežastys ir tikslai;
- 3) koncentracijos būdo aprašymas;

4) kiekvieno koncentracijoje dalyvaujančio ūkio subjekto paskutinių trejų metų iki koncentracijos laikotarpio metinių finansinių ataskaitų rinkiniai;

5) duomenys apie kiekvieno koncentracijoje dalyvaujančio ūkio subjekto arba kontroliuojančių asmenų nuosavybei priklausančias įmones, taip pat įmones, kurių jie yra akcininkai arba pajininkai;

6) kiekvieno koncentracijoje dalyvaujančio ūkio subjekto pirktų ir parduotų prekių kiekis per paskutinių trejų metų iki koncentracijos laikotarpį ir jų rinkos dalies atitinkamoje rinkoje įvertinimas;

7) kiekvieno koncentracijoje dalyvaujančio ūkio subjekto didžiausių pirkėjų ir tiekėjų bei pagrindinių konkurentų atitinkamose rinkose sąrašas.

4. Jeigu teikiamas pranešimas dėl numatomos įvykdyti koncentracijos, kurioje dalyvauja ūkio subjektas, priklausantis susijusių ūkio subjektų grupei, tai pagal šio straipsnio 3 dalies reikalavimus pateikiami duomenys apie visus susijusių ūkio subjektų grupei priklausančius ūkio subjektus.

5. Jeigu teikiamas pranešimas dėl numatomos įvykdyti koncentracijos, kurioje dalyvauja komerciniai bankai ar kitos kredito įstaigos, Konkurencijos tarybai pateikiama ir Lietuvos banko išvada.

6. Prie pranešimo apie koncentraciją turi būti pridedami dokumentai, patvirtinantys, kad ūkio subjektai sumokėjo Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Vyriausybė) nustatyto dydžio rinkliavą už pranešimo pateikimą ir nagrinėjimą.

10 straipsnis. Koncentracijos sustabdymas

1. Koncentracijoje, apie kurią privaloma pranešti, dalyvaujantys ūkio subjektai ar kontroliuojantys asmenys neturi teisės įgyvendinti koncentracijos tol, kol bus priimtas Konkurencijos tarybos nutarimas pagal šio įstatymo 12 straipsnio 1 dalies 1 ar 2 punktą, išskyrus šio straipsnio 3 ir 4 dalyse numatytus atvejus.

2. Visi ūkio subjektų ir kontroliuojančių asmenų sandoriai ir veiksmai, susiję su koncentracijos, dėl kurios yra priimtas šio įstatymo 12 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytas nutarimas, įgyvendinimu, laikomi negaliojančiais ir nesukuriančiais teisių pasekmių.

3. Koncentracijoje dalyvaujančių ūkio subjektų ar kontroliuojančio asmens motyvuotu prašymu Konkurencijos taryba, atsižvelgdama į koncentracijos sustabdymo pasekmes koncentracijoje dalyvaujantiems asmenims ir numatomą koncentracijos įtaką konkurencijai, gali priimti nutarimą leisti atlikti atskirus koncentracijos veiksmus. Konkurencijos tarybos leidimas atlikti atskirus koncentracijos veiksmus gali būti duotas nustatant tam tikras sąlygas ir įpareigojimus, kurie būtini veiksmingai konkurencijai užtikrinti.

4. Koncentracijoje dalyvaujantys ūkio subjektai ir kontroliuojantys asmenys be Konkurencijos tarybos leidimo atlikti atskirus koncentracijos veiksmus gali pateikti viešą siūlymą supirkti akcijas ir sudaryti sandorius dėl perleidžiamųjų vertybinių popierių, įtrauktų į prekybą reguliuojamoje rinkoje, jeigu apie šiuos veiksmus ne vėliau kaip per 7 dienas nuo jų atlikimo pranešama Konkurencijos tarybai ir vertybinių popierių įgijėjas nesinaudoja vertybinių popierių suteikiamomis balsavimo teisėmis.

11 straipsnis. Pranešimų apie koncentraciją nagrinėjimas Konkurencijos taryboje

1. Konkurencijos taryba, gavusi pranešimą apie koncentraciją, apie tai paskelbia Konkurencijos tarybos interneto svetainėje, nurodydama koncentracijos pobūdį ir koncentracijoje dalyvaujančias šalis.

2. Konkurencijos taryba išnagrinėja pagal nustatytus reikalavimus pateiktus pranešimus apie koncentraciją ir priima šio įstatymo 12 straipsnio 1 dalyje nurodytus nutarimus ne vėliau kaip per keturis mėnesius. Šis laikotarpis prasideda kitą dieną po nustatytus reikalavimus atitinkančio pranešimo apie koncentraciją gavimo. Jeigu pranešimas apie koncentraciją neatitinka nustatytų reikalavimų, Konkurencijos taryba nedelsdama apie tai raštu informuoja pranešimą pateikusius asmenis.

3. Per vieną mėnesį nuo nustatytus reikalavimus atitinkančio pranešimo apie koncentraciją gavimo Konkurencijos taryba turi priimti nutarimą pagal šio įstatymo 12 straipsnio 1 dalies 1 ar 2 punktą arba priimti nutarimą toliau nagrinėti pranešimą apie koncentraciją.

4. Konkurencijos taryba, ketindama priimti nutarimą pagal šio įstatymo 12 straipsnio 1 dalies 2 punktą, pranešimą apie koncentraciją pateikusių ūkio subjekto motyvuotu prašymu šio straipsnio 2 dalyje nurodytą pranešimo apie koncentraciją nagrinėjimo terminą gali pratęsti vienam mėnesiui.

5. Konkurencijos taryba, nagrinėdama pranešimus apie koncentraciją, turi teisę gauti iš ūkio subjektų, kontroliuojančių asmenų ir viešojo administravimo subjektų informaciją, žodinius ir rašytinius paaiškinimus, reikalingus nutarimui dėl koncentracijos priimti.

12 straipsnis. Konkurencijos tarybos nutarimai dėl koncentracijos

1. Konkurencijos taryba, išnagrinėjusi pranešimą apie koncentraciją, priima vieną iš šių nutarimų:

- 1) leisti vykdyti koncentraciją pagal pateiktą pranešimą;
- 2) leisti vykdyti koncentraciją pagal dalyvaujantiems ūkio subjektams ar kontroliuojantiems asmenims Konkurencijos tarybos nustatytas koncentracijos vykdymo sąlygas ir įpareigojimus, reikalingus tam, kad nebūtų sukurta ar sustiprinta dominuojanti padėtis arba itin apribota konkurencija atitinkamoje rinkoje;
- 3) atsisakyti duoti leidimą vykdyti koncentraciją ir įpareigoti koncentracijoje dalyvaujančius ūkio subjektus ar kontroliuojančius asmenis atlikti veiksmus, kad būtų atkurta ankstesnė padėtis, arba pašalinti koncentracijos pasekmes, įskaitant įpareigojimus parduoti įmonę ar jos dalį, ūkio subjekto turtą ar jo dalį, akcijas ar jų dalį, nutraukti ar pakeisti sutartis ir nustatyti šių įpareigojimų įvykdymo terminus bei sąlygas, jeigu dėl koncentracijos bus sukurta ar sustiprinta dominuojanti padėtis arba itin apribota konkurencija atitinkamoje rinkoje.

2. Konkurencijos tarybos nutarime, numatytame šio straipsnio 1 dalies 2 ar 3 punkte, nurodomi koncentracijos vykdymo sąlygų ir įpareigojimų nustatymo ar atsisakymo duoti leidimą vykdyti koncentraciją motyvai. Priimdama šį nutarimą, Konkurencijos taryba turi teisę remtis tik tokiais motyvais, dėl kurių turėjo galimybę duoti paaiškinimus koncentracijoje dalyvaujantys ūkio subjektai ar kontroliuojantys asmenys.

3. Apie Konkurencijos tarybos nutarimus raštu pranešama asmenims, pateikusiems pranešimus apie koncentraciją. Jeigu Konkurencijos taryba per šio įstatymo 11 straipsnio 2 dalyje nurodytą terminą nepriima šio straipsnio 1 dalyje nurodytų nutarimų, ūkio subjektai ar kontroliuojantys asmenys turi teisę vykdyti koncentraciją pagal pranešime apie koncentraciją nurodytas sąlygas.

4. Šiame straipsnyje nustatyti Konkurencijos tarybos nutarimai skelbiami Konkurencijos tarybos interneto svetainėje.

13 straipsnis. Koncentracijos priežiūros procedūros taikymas savo iniciatyva

1. Konkurencijos taryba gali įpareigoti ūkio subjektus teikti pranešimą apie koncentraciją ir *mutatis mutandis* taikyti koncentracijos priežiūros procedūrą, numatytą šiame skirsnyje, nors ir nėra viršijami šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nustatyti bendrųjų pajamų rodikliai, kai yra tikėtina, kad po koncentracijos bus sukurta ar sustiprinta dominuojanti padėtis arba itin apribota konkurencija atitinkamoje rinkoje.

2. Konkurencijos taryba gali priimti atskirą nutarimą taikyti koncentracijos priežiūros procedūrą tik tais atvejais, kai nuo koncentracijos įgyvendinimo praėjo ne daugiau kaip dvylika mėnesių.

14 straipsnis. Koncentracijos vykdymo pažeidimų tyrimas ir Konkurencijos tarybos nutarimų dėl koncentracijos pakeitimas ar panaikinimas

1. Jeigu yra pagrindas manyti, kad vykdant koncentraciją buvo pažeisti šio įstatymo reikalavimai arba Konkurencijos tarybos nutarimai, Konkurencijos taryba atlieka tyrimą pagal šio įstatymo V skyrių.

2. Konkurencijos taryba turi teisę pakeisti arba panaikinti savo nutarimus dėl koncentracijos, numatytus šio įstatymo 12 straipsnio 1 dalyje, jeigu nutarimas buvo priimtas remiantis koncentracijoje dalyvaujančių ūkio subjektų ar kontroliuojančių asmenų pateikta neteisinga ar ne visa informacija, kuri turėjo esminę įtaką priimant nutarimą, arba jeigu ūkio subjektai ar kontroliuojantys asmenys pažeidė koncentracijos vykdymo sąlygas ar įpareigojimus.

3. Jeigu įsiteisėjusiu teismo sprendimu panaikinamas visas ar dalis šio įstatymo 12 straipsnio 1 dalyje numatyto Konkurencijos tarybos nutarimo, ūkio subjektai turi Konkurencijos tarybai pateikti pagal esamą padėtį rinkoje patikslintą pranešimą apie koncentraciją. Jeigu ūkio subjektai neatlieka šių veiksmų, *mutatis mutandis* kyla šio įstatymo 10 straipsnio 2 dalyje numatytos pasekmės, kiek jos neprieštarauja įsiteisėjusiam teismo sprendimui.

4. Šio straipsnio 3 dalyje nurodytas patikslintas pranešimas Konkurencijos tarybai turi būti pateiktas ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos. Konkurencijos taryba išnagrinėja patikslintą pranešimą apie koncentraciją ir priima vieną iš šio įstatymo 12 straipsnio 1 dalyje numatytų nutarimų. Tokiu atveju šio įstatymo 11 straipsnio 2 dalyje nurodytas terminas pradedamas skaičiuoti nuo dienos, kai ūkio subjektai pateikia patikslintą pranešimą apie koncentraciją.

III SKYRIUS NESĄŽININGA KONKURENCIJA

15 straipsnis. Nesąžiningos konkurencijos veiksmų draudimas

1. Ūkio subjektams draudžiama atlikti bet kuriuos veiksmus, prieštaraujančius ūkinės veiklos sąžiningai praktikai ir geriems papročiams, kai tokie veiksmai gali pakenkti kito ūkio subjekto galimybėms konkuruoti, įskaitant:

1) savavališką naudojimą žymens, kuris yra tapatus ar panašus į kito ūkio subjekto pavadinimą, registruotą prekės ženklą ar neregistruotą plačiai žinomą prekės ženklą, ar kitą pirmumo teise naudojamą žymenį su skiriamuoju požymiu, jeigu tai sukelia ar tikėtina, kad gali sukelti painiavą su šiuo ūkio subjektu ar jo veikla, arba jeigu siekiama nesąžiningai pasinaudoti šio ūkio subjekto (jo ženklo ar žymens) reputacija, arba jeigu dėl to gali nukentėti šio ūkio subjekto (jo ženklo ar žymens) reputacija, arba jeigu dėl to gali susilpnėti šio ūkio subjekto naudojamo ženklo ar žymens skiriamasis požymis;

2) ūkio subjektų klaidinimą pateikiant jiems neteisingą ar nepagrįstą informaciją apie savo ar kito ūkio subjekto prekių kiekį, kokybę, sudedamąsias dalis, vartojimo savybes, pagaminimo vietą, būdą, kainą ar nutylint apie riziką, susijusią su šių prekių vartojimu, perdirbimu ar kitokiu naudojimu;

3) informacijos, kuri yra kito ūkio subjekto komercinė paslaptis, naudojimą, perdavimą, skelbimą be šio subjekto sutikimo, taip pat tokios informacijos gavimą iš asmenų, neturinčių teisės šios informacijos perduoti, turint tikslą konkuruoti, siekiant naudos sau arba padarant žalą šiam ūkio subjektui;

4) siūlymą konkuruojančio ūkio subjekto darbuotojams nutraukti darbo sutartį ar neatlikti visų ar dalies savo darbo pareigų siekiant naudos sau ar padarant žalą šiam ūkio subjektui;

5) kito ūkio subjekto gaminio ar jo pakuotės imitavimą, to gaminio ar pakuotės formos, spalvos ar kitų skiriamųjų požymių kopijavimą, jeigu tai gali klaidinti dėl gaminio tapatybės arba jeigu šiais veiksmais siekiama pasinaudojant kito ūkio subjekto reputacija gauti nesąžiningos naudos;

6) pateikimą neteisingos ar nepagrįstos informacijos apie savo ar kito ūkio subjekto vadovaujančius asmenis, darbuotojų kvalifikaciją, teisinę, finansinę ar kitokią ūkio subjekto padėtį, jeigu dėl to gali būti padaryta žalos kitam ūkio subjektui;

7) reklamos, kuri pagal Lietuvos Respublikos reklamos įstatymą (toliau – Reklamos įstatymas) laikoma klaidinančia ar neleistina lyginamąja reklama, naudojimą.

2. Šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytu tapataus ar panašaus pavadinimo, prekės ženklo ar kito žymens naudojimu nelaikoma, kai pavadinime, prekės ženkle ar žymenyje naudojamas įmonininko, kontrolinio akcijų paketo savininko ar steigėjo vardas ar pavardė ir kai ūkio subjektai,

naudojantys tokį pavadinimą, prekės ženklą ar žymenį, ėmėsi priemonių klaidinimui dėl ūkio subjekto ar prekės tapatybės išvengti.

3. Šio straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodyta informacija apie prekės pagaminimo vietą laikoma visokiais būdais pateikiamos geografinės nuorodos, kurios apibūdina prekę kaip pagamintą kurios nors valstybės teritorijoje arba tam tikrame tos teritorijos regione ar vietovėje, kuri siejama su tos prekės kokybe, reputacija ar kitomis savybėmis.

4. Asmenys, kuriems komercinė paslaptis tapo žinoma dėl jų darbo ar kitokių sutartinių santykių su ūkio subjektu, gali naudoti šią informaciją praėjus ne mažiau kaip vieniems metams nuo darbo ar kitokių sutartinių santykių pasibaigimo, jeigu Lietuvos Respublikos įstatymuose ar sutartyje nenumatyta kitaip.

5. Prekės išorės ar pakuotės formos imitavimu nelaikomi tokie veiksmai, kuriais norima pasiekti tam tikrų prekės ar jos pakuotės funkcinį savybių, jeigu šiuos veiksmus atliekantis asmuo imasi priemonių išvengti kitų ūkio subjektų ar vartotojų klaidinimo dėl gamintojo ar prekės tapatybės.

16 straipsnis. Teisių gynimas

1. Ūkio subjektas, kurio teisėti interesai pažeidžiami nesąžiningos konkurencijos veiksmais, turi teisę kreiptis į teismą su ieškiniu dėl:

- 1) neteisėtų veiksmų nutraukimo;
- 2) padarytos žalos atlyginimo;
- 3) įpareigojimo paskelbti vieną ar kelis konkretaus turinio ir formos pareiškimus, kuriuose paneigiama anksčiau pateikta neteisinga informacija arba pateikiami paaiškinimai dėl ūkio subjekto ar jų gaminamų prekių tapatybės;

4) prekių, jų pakuotės ar kitų priemonių, tiesiogiai susijusių su nesąžininga konkurencija, konfiskavimo ar sunaikinimo, jeigu kitaip negalima pašalinti pažeidimų.

2. Šio straipsnio 1 dalies 1, 3 ir 4 punktuose nurodytas teises taip pat turi ir ūkio subjektų ar vartotojų interesams atstovaujančios organizacijos.

3. Atsakomybę už klaidinančios ar neleistinos lyginamosios reklamos naudojimą nustato Reklamos įstatymas ir Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodeksas (toliau – Administracinių teisės pažeidimų kodeksas).

4. Konkurencijos taryba tiria nesąžiningos konkurencijos veiksmus tik tais atvejais, jeigu šie veiksmai pažeidžia daugelio ūkio subjektų ar vartotojų interesus. Konkurencijos taryba už šiuos veiksmus taiko šio įstatymo 36 straipsnio 2 dalyje nustatytas sankcijas.

IV SKYRIUS KONKURENCIJOS PRIEŽIŪROS INSTITUCIJA

17 straipsnis. Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba

1. Konkurencijos taryba yra savarankiška valstybės įstaiga, atskaitinga Seimui, vykdanči valstybinę konkurencijos politiką ir prižiūrinti, kaip laikomasi šio įstatymo. Konkurencijos taryba, atlikdama jai nustatytas funkcijas, sprendimus priima savarankiškai ir nepriklausomai.

2. Konkurencijos taryba yra juridinis asmuo, turintis sąskaitų bankuose ir antspaudą su Lietuvos valstybės herbu ir savo pavadinimu.

3. Konkurencijos taryba yra biudžetinė įstaiga, finansuojama iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto.

4. Konkurencijos tarybos veiklai taikomas Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymas, jeigu šiame įstatyme nenustatyta kitaip.

18 straipsnis. Konkurencijos tarybos funkcijos ir įgaliojimai

1. Konkurencijos taryba:

- 1) prižiūri, kaip ūkio subjektai, viešojo administravimo subjektai laikosi šio įstatymo nustatytų reikalavimų;

2) nustato atitinkamos rinkos apibrėžimo ir dominuojančios padėties nustatymo kriterijus bei tvarką, savo funkcijoms atlikti tiria ir apibrėžia atitinkamas rinkas, nustato ūkio subjektų rinkos dalį ir jų padėtį atitinkamoje rinkoje;

3) nagrinėja, ar viešojo administravimo subjektų priimti teisės aktai ar kiti sprendimai atitinka šio įstatymo 4 straipsnyje nustatytus reikalavimus ir, jeigu yra pagrindas, kreipiasi į viešojo administravimo subjektus su reikalavimu pakeisti ar panaikinti teisės aktus ar kitus konkurenciją ribojančius sprendimus. Jeigu reikalavimas neįvykdytas, Konkurencijos taryba turi teisę valstybinio administravimo subjektų sprendimus, išskyrus Vyriausybės norminius teisės aktus, apskųsti Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui, savivaldybių administravimo subjektų ir kitų viešojo administravimo subjektų sprendimus – apygardos administraciniam teismui;

4) nagrinėja pranešimus apie koncentraciją;

5) tiria ir nagrinėja šio įstatymo, Lietuvos Respublikos mažmeninės prekybos įmonių nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo (toliau – MPĮNVDĮ), Reklamos įstatymo ir kitų Lietuvos Respublikos įstatymų, kurių laikymosi priežiūrą vykdo Konkurencijos taryba, pažeidimus ir taiko pažeidėjams šiuose įstatymuose numatytas sankcijas;

6) kreipiasi į teismą, kad būtų apginti šio įstatymo saugomi viešieji interesai;

7) pagal kompetenciją atlieka Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų projektų ekspertizę, teikia Seimui ir Vyriausybei išvadas dėl šių aktų poveikio konkurencijai;

8) teikia Vyriausybei siūlymus, kuriuos ji turi įvertinti, dėl Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų, ribojančių konkurenciją, pakeitimo, kai tokius konkurencijos ribojimus Konkurencijos taryba nustato atlikdama jai pavestas funkcijas;

9) atlieka konkurencijos veiksmingumo rinkose stebėseną ir teikia išvadas bei pasiūlymus Seimui arba Vyriausybei dėl atitinkamų priemonių veiksmingai konkurencijai užtikrinti;

10) bendradarbiauja su kitomis Lietuvos Respublikos, užsienio ir tarptautinėmis institucijomis ir organizacijomis teisės aktų ir susitarimų, numatančių bendradarbiavimą, nustatyta tvarka;

11) atlieka kitas Konkurencijos tarybai nustatytas funkcijas.

2. Konkurencijos taryba, atlikdama jai pavestas funkcijas, turi teisę:

1) duoti privalomus nurodymus ūkio subjektams, tarp jų komerciniams bankams, kitoms kredito įstaigoms ir viešojo administravimo subjektams, pateikti finansinius ir kitus dokumentus, taip pat ir turinčius komercinių paslapčių, bei kitą informaciją, reikalingą Konkurencijos tarybos funkcijoms atlikti;

2) pagal kompetenciją priimti teisės aktus;

3) nustatyti ir skelbti savo interneto svetainėje Konkurencijos tarybos veiklos prioritetus;

4) sudaryti patarėjų komitetą;

5) pasitelkti kompetentingus specialistus ir ekspertus. Specialistams ir ekspertams pavesti uždaviniai, teisės ir pareigos juos įgyvendinant yra nurodomi sutartyje su Konkurencijos taryba;

6) organizuoti pasitarimus, steigti darbo, patariamąsias grupes ar komisijas, nustatyti jų darbo tvarką, gauti patarimojo pobūdžio išvadas ir pasiūlymus;

7) užfiksuoti faktines aplinkybes, reikšmingas tyrimams dėl šio įstatymo, MPĮNVDĮ, Reklamos įstatymo ir kitų Lietuvos Respublikos įstatymų, kurių laikymosi priežiūrą vykdo Konkurencijos taryba, pažeidimų pradėti ir atlikti;

8) naudotis kitomis Konkurencijos tarybai nustatytomis teisėmis.

19 straipsnis. Konkurencijos tarybos sudėtis, sudarymas ir darbo tvarka

1. Konkurencijos tarybą sudaro pirmininkas ir keturi nariai. Konkurencijos tarybos pirmininką ir narius Ministro Pirmininko teikimu skiria Respublikos Prezidentas. Konkurencijos tarybos pirmininkas ir Konkurencijos tarybos nariai skiriami šešeriems metams. Tas pats asmuo Konkurencijos tarybos pirmininku ar nariu gali būti paskirtas ne daugiau kaip dviem kadencijoms iš eilės. Konkurencijos tarybos pirmininkas iš paskirtų Konkurencijos tarybos narių skiria du Konkurencijos tarybos pirmininko pavaduotojus.

2. Konkurencijos tarybos pirmininku ir nariais gali būti nepriekaištingos reputacijos Lietuvos Respublikos piliečiai, turintys aukštąjį universitetinį teisinį ar ekonominį (ne žemesnį kaip magistro

kvalifikacinio laipsnio ar jam prilygintą išsilavinimą. Kriterijai, kuriais remiantis asmuo negali būti laikomas nepriekaištingos reputacijos, taikomi tokie, kokie nustatyti Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatyme valstybės tarnautojams.

3. Konkurencijos tarybos pirmininkas ir nariai atleidžiami iš pareigų tik:

- 1) savo noru;
- 2) pasibaigus kadencijai;
- 3) išrinkus į kitas pareigas arba paskyrus į kitas pareigas;
- 4) įsiteisėjus apkaltinamajam teismo nuosprendžiui;
- 5) paaiškėjus, kad šiurkščiai pažeidžia savo pareigas;
- 6) jeigu savo poelgiu pažemino Konkurencijos tarybos pirmininko ar nario vardą;
- 7) dėl sveikatos būklės;
- 8) paaiškėjus, kad neatitinka šio straipsnio 2 dalyje nustatytų reikalavimų.

4. Pasibaigus Konkurencijos tarybos pirmininko ar nario kadencijai, šie asmenys eina savo pareigas tol, kol į atitinkamas pareigas yra paskiriamas tas pats ar kitas asmuo. Konkurencijos tarybos pirmininkui ir nariams, atleidžiamiems iš pareigų, kai pasibaigia jų kadencija, išmokama vieno mėnesio jų vidutinio darbo užmokesčio dydžio išeitinė išmoka, išskyrus atvejus, kai jie paskiriami kitai kadencijai.

5. Konkurencijos tarybos pirmininkas ir nariai gali dirbti tik Konkurencijos taryboje, išskyrus mokslinį, pedagoginį ar kūrybinį darbą.

6. Konkurencijos tarybos pirmininkas ir nariai yra valstybės pareigūnai.

7. Konkurencijos taryba, spręsdama jos kompetencijai priskirtus klausimus, priima nutarimus. Nutarimai priimami balsų dauguma, bet ne mažiau kaip trimis Konkurencijos tarybos narių balsais, įskaitant Konkurencijos tarybos pirmininką. Konkurencijos tarybos pirmininkas ir nariai balsuoja nepriklausomai ir savarankiškai. Konkurencijos tarybos pirmininkas ir nariai, dalyvaudami posėdyje, neturi teisės susilaikyti nuo balsavimo dėl nutarimo.

8. Konkurencijos taryba dalį savo įgaliojimų, išskyrus šiame įstatyme nurodytų nutarimų priėmimą, procedūros dėl šio įstatymo pažeidimų dalyvių išklausymą ir šio įstatymo nustatytų sankcijų taikymą bei norminių teisės aktų, susijusių su šio įstatymo, MPĮNVDĮ, Reklamos įstatymo ir kitų Lietuvos Respublikos įstatymų, kurių laikymosi priežiūrą vykdo Konkurencijos taryba, taikymu, priėmimą, turi teisę perduoti Konkurencijos tarybos pirmininkui arba atskiriems nariams pagal veiklos sritis.

9. Konkurencijos tarybos funkcijas atlikti padeda tam tikslui sudaroma Konkurencijos tarybos administracija. Jos struktūrą ir valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybių sąrašus nutarimu tvirtina Konkurencijos taryba. Konkurencijos tarybos administracijos funkcijos nustatomos šiame įstatyme ir Konkurencijos tarybos administracijos nuostatuose, kuriuos nutarimu tvirtina Konkurencijos taryba.

10. Konkurencijos tarybos darbo tvarka ir jos atliekamų procedūrų dėl šio įstatymo, MPĮNVDĮ, Reklamos įstatymo ir kitų Lietuvos Respublikos įstatymų, kurių laikymosi priežiūrą vykdo Konkurencijos taryba, pažeidimų taisyklės nustatomos Konkurencijos tarybos nutarimu priimtame darbo reglamente.

20 straipsnis. Konkurencijos tarybos pirmininkas ir nariai

1. Konkurencijos tarybos pirmininkas:

- 1) vadovauja Konkurencijos tarybos darbui;
- 2) atstovauja Konkurencijos tarybai Lietuvos Respublikoje ir užsienyje;
- 3) priima į darbą ir atleidžia iš darbo Konkurencijos tarybos administracijos darbuotojus;
- 4) kiekvienais metais teikia Seimui ir Vyriausybei Konkurencijos tarybos veiklos ataskaitas;
- 5) pasirašo Konkurencijos tarybos nutarimus;
- 6) atlieka kitas Lietuvos Respublikos įstatymuose atitinkamų įstaigų vadovams nustatytas ir

Konkrencijos tarybos pavestas funkcijas.

2. Konkurencijos tarybos pirmininkas turi teisę dalyvauti patariamojo balso teise Vyriausybės posėdžiuose ir privalo pareikšti savo pastabas tuo atveju, jeigu siūlomi priimti sprendimai prieštarauja šiam įstatymui.

3. Kai nėra Konkurencijos tarybos pirmininko, jo pavedimu jį pavaduoja Konkurencijos tarybos pirmininko pavaduotojas.

4. Konkurencijos tarybos nariai dalyvauja svarstant ir priimant nutarimus Konkurencijos tarybos kompetencijai priklausančiais klausimais, yra atsakingi už jiems pavestas veiklos sritis ir atlieka kitas Konkurencijos tarybos ar Konkurencijos tarybos pirmininko jiems pavestas funkcijas.

21 straipsnis. Komercinių paslapčių, tarnybinio naudojimo ir kitų dokumentų apsauga

1. Konkurencijos taryba ir jos administracijos darbuotojai privalo saugoti atliekant šio įstatymo laikymosi priežiūrą sužinotas ūkio subjektų komercines ir profesines paslaptis ir be ūkio subjekto sutikimo gali naudoti jas tik tiems tikslams, dėl kurių jos buvo pateiktos.

2. Ūkio subjektai, teikdami dokumentus ar kitą informaciją Konkurencijos tarybai arba nedelsdami, kai tik patys arba iš Konkurencijos tarybos sužino, kad Konkurencijos taryba turi dokumentų ar kitos informacijos, sudarančios jų komercinę paslaptį, turi pateikti Konkurencijos tarybai prašymą dėl jų komercinių paslapčių apsaugos. Prašyme turi būti aiškiai nurodyta, kurią informaciją Konkurencijos taryba turėtų laikyti ūkio subjekto komercine paslaptimi. Konkurencijos taryba ar jos įgaliotas pareigūnas priima sprendimą dėl prašymo ir apie tai praneša ūkio subjektui.

3. Jeigu ūkio subjektas pateikia prašymą dėl komercinių paslapčių apsaugos, bet nenurodo, kurią konkrečią informaciją Konkurencijos taryba turi laikyti ūkio subjekto komercine paslaptimi, prašymą pateikęs ūkio subjektas gali būti įpareigotas per nustatytą terminą šią informaciją nurodyti. Jeigu per nustatytą terminą ūkio subjektas nenurodo, kurią konkrečią informaciją Konkurencijos taryba turi laikyti komercine paslaptimi, laikoma, kad Konkurencijos tarybos apie ūkio subjektą turima informacija nėra komercinę paslaptį sudaranti informacija.

4. Jeigu ūkio subjektas nepateikia šio straipsnio 1 dalyje nurodyto prašymo dėl komercinių paslapčių apsaugos, laikoma, kad Konkurencijos tarybos apie ūkio subjektą turima informacija nėra komercinę paslaptį sudaranti informacija.

5. Ūkio subjektas, kurio komercinę paslaptį sudarančią informaciją turi Konkurencijos taryba, gali būti įpareigotas per nustatytą terminą pateikti dokumento ar kitos informacijos išrašą be komercinę paslaptį sudarančios informacijos ir siekiamos apsaugoti informacijos aprašymą. Jeigu per nustatytą terminą ūkio subjektas nepateikia išrašo ir aprašymo, laikoma, kad ūkio subjekto prašoma apsaugoti informacija nėra komercinę paslaptį sudaranti informacija.

6. Konkurencijos tarybos sprendimas dėl prašymų dėl komercinių paslapčių apsaugos priimamas ne vėliau nei priimamas galutinis Konkurencijos tarybos nutarimas ar kitoks galutinis sprendimas dėl nagrinėjamo klausimo. Po priimto galutinio Konkurencijos tarybos nutarimo ar kitokio galutinio sprendimo dėl nagrinėjamo klausimo ūkio subjektų pateikti prašymai dėl komercinių paslapčių apsaugos nėra tenkinami.

7. Konkurencijos tarybai atliekant jai pavestas funkcijas Konkurencijos tarybos parengti dokumentai, kuriuose yra pareikštos Konkurencijos tarybos vidaus darbo reikmėms skirtos nuomonės, Konkurencijos tarybos parengti dokumentai, susiję su klausimais, dėl kurių nėra priimtas galutinis Konkurencijos tarybos nutarimas ar kitoks sprendimas, ir tik Konkurencijos tarybos vidaus darbo tvarkos organizavimui skirti dokumentai yra tarnybinio naudojimo dokumentai, kurie neteikiami susipažinti tretiesiems asmenims ir nesegami į tyrimų bylas, su kuriomis turi teisę susipažinti tretieji asmenys. Tokie Konkurencijos tarybos tarnybinio naudojimo dokumentai gali būti teikiami tik teisėsaugos institucijoms joms priskirtoms funkcijoms atlikti.

8. Konkurencijos taryba neatskleidžia jai pateiktų prašymų atleisti nuo baudos šio įstatymo 38 straipsnio 1 dalies pagrindu už šio įstatymo 44 straipsnio 3 dalyje nurodytą slaptą pažeidimą ir šio įstatymo 37 straipsnio 2 dalyje nurodytų tyrimo metu pateiktų rašytinių pripažinimo pareiškimų dėl šio įstatymo 43 straipsnyje nurodyto pažeidimo, įskaitant šių prašymų ir pareiškimų citatas. Šiuos prašymus ir pareiškimus Konkurencijos taryba atskleidžia tik:

1) ūkio subjektams, įtariamiesiems ar Konkurencijos tarybos nutarimu pripažintiems dalyvavusiais tame pačiame pažeidime, kaip ir prašymą atleisti nuo baudos ar pripažinimo pareiškimą pateikęs ūkio subjektas, šio įstatymo 29 straipsnio 2 dalyje numatytos teisės į gynybą įgyvendinimo tvarka ir tikslais, ir teismui, apskundus Konkurencijos tarybos nutarimą šio įstatymo 33 straipsnio 1 dalies pagrindu;

2) teismui, kai jam būtina įsitikinti, kad prašymai atleisti nuo baudos yra pateikti šio įstatymo 38 straipsnio 1 dalies pagrindu, o pripažinimo pareiškimai pateikti šio įstatymo 37 straipsnio 2 dalies pagrindu. Teismas jokiais atvejais nesudaro galimybės kitiems asmenims susipažinti su šiais prašymais ir pareiškimais.

9. Konkurencijos taryba neatskleidžia jai pateiktų prašymų atleisti nuo baudos šio įstatymo 38 straipsnio 1 dalies pagrindu ir šio įstatymo 37 straipsnio 2 dalyje nurodytų tyrimo metu pateiktų rašytinių pripažinimo pareiškimų dėl kitų nei šio straipsnio 8 dalyje nurodytų pažeidimų. Šiuos prašymus ir pareiškimus Konkurencijos taryba atskleidžia tik:

1) ūkio subjektams, įtariamiesiems ar Konkurencijos tarybos nutarimu pripažintiems dalyvavusiais tame pačiame pažeidime kaip ir prašymą atleisti nuo baudos ar pripažinimo pareiškimą pateikęs ūkio subjektas, šio įstatymo 29 straipsnio 2 dalyje numatytos teisės į gynybą įgyvendinimo tvarka ir tikslais, ir teismui, apskundus Konkurencijos tarybos nutarimą šio įstatymo 33 straipsnio 1 dalies pagrindu;

2) teismui, kuris, įvertinęs šio įstatymo 53 straipsnio 1 ir 2 dalyse numatytas aplinkybes, nusprendžia išreikalauti šiuos dokumentus žalos atlyginimo bylose.

10. Šio straipsnio 8 ir 9 dalyse nustatyti ribojimai taikomi tik šio įstatymo 38 straipsnio 1 dalies pagrindu pateiktiems prašymams atleisti nuo baudos ir šio įstatymo 37 straipsnio 2 dalyje nurodytiems tyrimo metu pateiktiems rašytiniams pripažinimo pareiškimams, bet ne kartu su šiais dokumentais teikiama įrodymams.

11. Konkurencijos taryba nedaro šio įstatymo 38 straipsnio 1 dalies pagrindu pateiktų prašymų atleisti nuo baudos ir šio įstatymo 37 straipsnio 2 dalyje nurodytų tyrimo metu pateiktų rašytinių pripažinimo pareiškimų kopijų, išskyrus kopijų darymą teismui šio straipsnio 8 ir 9 dalyse numatytais atvejais.

12. Asmenys teisę susipažinti su Konkurencijos tarybos turimais dokumentais ir kita informacija įgyja ne anksčiau nei priimamas galutinis Konkurencijos tarybos nutarimas ar kitoks sprendimas dėl nagrinėjamo klausimo. Ši teisė neapima dokumentų ir kitos informacijos, su kuria asmenys neturi teisės susipažinti remiantis šiuo ir kitais Lietuvos Respublikos įstatymais ar kitais teisės aktais, reglamentuojančiais atskirų rūšių dokumentų ir kitos informacijos apsaugą.

V SKYRIUS

KONKURENCIJOS TARYBOS ATLIEKAMO ŠIO ĮSTATYMO PAŽEIDIMŲ TYRIMO PROCEDŪRA

PIRMASIS SKIRSNIS

KONKURENCIJOS TARYBOS ATLIEKAMAS ŠIO ĮSTATYMO PAŽEIDIMO TYRIMAS

22 straipsnis. Konkurencijos tarybos tiriama pažeidimai

1. Šiame skyriuje nustatyta tvarka Konkurencijos taryba tiria:

1) viešojo administravimo subjektų priimtų teisės aktų ar kitų sprendimų atitiktį šio įstatymo 4 straipsnio reikalavimams;

2) konkurenciją ribojančius susitarimus;

3) piktnaudžiavimą dominuojančia padėtimi;

4) koncentracijos vykdymą apie tai nepranešus ar negavus leidimo arba pažeidžiant nustatytas koncentracijos vykdymo sąlygas ar įpareigojimus, taip pat koncentracijos tęsimą jos sustabdymo laikotarpiu;

5) nesąžiningą konkurenciją šio įstatymo 16 straipsnio 4 dalyje numatytais atvejais;

6) pažeidimus, kai nurodymai pateikti informaciją nevykdomi ar vykdomi ne laiku, pateikiama neteisinga ar ne visa informacija, šio įstatymo numatytais atvejais informacija nepateikiama nustatytu laiku, pažeidžiamas ar nuplėšiamas antspaudas, uždėtas pagal šio įstatymo 25 straipsnio 1 dalies 4 punktą, kliudoma Konkurencijos tarybos pareigūnams atlikti tyrimą arba nevykdomos Konkurencijos tarybos nutarimais paskirtos sankcijos ar įpareigojimai, taip pat ūkio subjektų prisiimti įsipareigojimai pagal šio įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punktą. Ši tvarka netaikoma tiriant pažeidimus, kai nevykdomi ar vykdomi ne laiku Konkurencijos tarybos nutarimais paskirti įpareigojimai pakeisti ar panaikinti teisės aktus ar kitus konkurenciją ribojančius sprendimus, pažeidžiančius šio įstatymo 4 straipsnio reikalavimus. Šie pažeidimai tiriami Konkurencijos tarybos nustatyta tvarka.

2. Tyrimą atlieka Konkurencijos tarybos įgalioti jos administracijos darbuotojai (toliau – Konkurencijos tarybos įgalioti pareigūnai).

3. Apie šiame skyriuje nurodytus Konkurencijos tarybos priimtus nutarimus dėl šio įstatymo pažeidimų tyrimo pranešama pareiškėjams ir pažeidimu įtariamiesiems subjektams per Konkurencijos tarybos darbo reglamente nustatytus terminus.

4. Konkurencijos tarybos nutarimai dėl šio įstatymo pažeidimų tyrimo Konkurencijos tarybos nutarimu gali būti laikomi konfidencialiais tol, kol išnyksta grėsmė tyrimo eigai, bet ne ilgiau kaip iki bus atliktas bet kuris iš šio įstatymo 25 straipsnio 1 dalies 1, 2, 3, 4, 5, 7 ar 8 punkte numatytų veiksmų dėl šio įstatymo pažeidimų įtariamų ūkio subjektų.

5. Atskiroms Konkurencijos tarybos kompetencijai priskirtų tirti ir nagrinėti šio įstatymo, MPĮNVDĮ, Reklamos įstatymo ir kitų Lietuvos Respublikos įstatymų, kurių laikymosi priežiūrą vykdo Konkurencijos taryba, pažeidimų rūšims Konkurencijos taryba turi teisę nustatyti atskirą tyrimo ir nagrinėjimo tvarką.

23 straipsnis. Iniciatyvos teisė pradėti šio įstatymo pažeidimo tyrimą

1. Teisę reikalauti pradėti šio įstatymo pažeidimo tyrimą turi:

- 1) ūkio subjektai, kurių interesai yra pažeisti dėl šį įstatymą pažeidžiančių veiksmų;
- 2) viešojo administravimo subjektai;
- 3) ūkio subjektų ir vartotojų interesams atstovaujančios asociacijos ar sąjungos.

2. Konkurencijos taryba turi teisę pradėti tyrimą savo iniciatyva.

3. Teisę prašyti pradėti šio įstatymo pažeidimo tyrimą turi vartotojai, kurių interesai yra pažeisti dėl šį įstatymą pažeidžiančių veiksmų. Įvertinusi vartotojų prašymuose nurodytas aplinkybes, Konkurencijos taryba turi teisę pradėti tyrimą savo iniciatyva.

4. Konkurencijos taryba priima motyvuotą nutarimą ištirti šį įstatymą pažeidžiančius veiksmus.

5. Konkurencijos taryba turi baigti tyrimą ne vėliau kaip per penkis mėnesius nuo nutarimo pradėti tyrimą priėmimo dienos. Konkurencijos taryba motyvuotu nutarimu kiekvieną kartą šį terminą gali pratęsti ne ilgiau kaip trims mėnesiams.

24 straipsnis. Pareiškimo dėl tyrimo atlikimo pateikimas ir jo nagrinėjimas

1. Šio įstatymo 23 straipsnio 1 dalyje nurodyti pareiškėjai, prašydami pradėti tyrimą, Konkurencijos tarybai turi pateikti rašytinį pareiškimą, kuriame nurodomos jiems žinomos šį įstatymą pažeidžiančių veiksmų faktinės aplinkybės. Prie pareiškimo pridedami tai patvirtinantys dokumentai.

2. Konkurencijos taryba nustato bendrus reikalavimus, kokius duomenis ir dokumentus turi pateikti pareiškėjas, kad būtų pradėtas nagrinėti pareiškimas dėl šį įstatymą pažeidžiančių veiksmų.

3. Pareiškimą dėl šį įstatymą pažeidžiančių veiksmų, atitinkantį Konkurencijos tarybos nustatytus reikalavimus, Konkurencijos taryba turi išnagrinėti ir priimti sprendimą pradėti tyrimą arba atsisakyti pradėti tyrimą ne vėliau kaip per 30 dienų nuo pareiškimo ir dokumentų pateikimo.

4. Konkurencijos taryba priima nutarimą atsisakyti pradėti tyrimą, jeigu:

1) pareiškime nurodyti faktai yra mažareikšmiai, nedarantys esminės žalos šio įstatymo saugomiems interesams;

2) tirti pareiškime nurodytus faktus nepriklauso Konkurencijos tarybos kompetencijai;

3) pareiškime nurodyti faktai jau buvo tirti ir dėl jų yra priimtas Konkurencijos tarybos nutarimas ar įsiteisėjęs teismo sprendimas;

4) pareiškėjas per Konkurencijos tarybos nustatytą laiką nepateikė tyrimui pradėti reikalingų duomenų ir dokumentų;

5) yra suėjęs šio įstatymo 35 straipsnio 3 dalyje nurodytas senaties terminas;

6) šio įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytų pažeidimų atveju skundžiamas viešojo administravimo subjekto teisės aktas ar sprendimas buvo panaikintas, pakeistas ar nustojo galioti iki pareiškimo išnagrinėjimo Konkurencijos taryboje dienos;

7) nėra duomenų, kurie leistų pagrįstai įtarti šio įstatymo pažeidimą;

8) pareiškime nurodytų faktinių aplinkybių tyrimas neatitinka Konkurencijos tarybos veiklos prioritetų.

25 straipsnis. Konkurencijos tarybos įgaliotų pareigūnų teisės ir pareigos atliekant tyrimą

1. Konkurencijos tarybos įgalioti pareigūnai, atlikdami tyrimą, turi teisę:

1) įeiti ir atlikti patikrinimą ūkio subjekto naudojamose patalpose, teritorijoje ir transporto priemonėse;

2) įeiti ir atlikti patikrinimą kitose patalpose, teritorijose ir transporto priemonėse, įskaitant ūkio subjekto vadovų ir darbuotojų gyvenamąsias ir kitokias patalpas, jeigu kyla pagrįstas įtarimas, kad tokiose patalpose, teritorijose ar transporto priemonėse yra laikomi dokumentai ar bet kokie kiti įrodymai, reikalingi tyrimui ir galintys turėti reikšmės įrodant sunkų šio įstatymo 5 ar 7 straipsnio arba Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnio pažeidimą;

3) peržiūrėti tyrimui reikalingus dokumentus (neatsižvelgiant į tai, kokioje laikmenoje jie saugomi), gauti jų kopijas ir išrašus, susipažinti su ūkio subjekto darbuotojų užrašais, susijusiais su darbo veikla, taip pat juos bei kompiuteriuose ir bet kokiose laikmenose esančią informaciją kopijuoti;

4) užantspauduoti ūkio subjekto naudojamas patalpas, kuriose laikomi dokumentai (neatsižvelgiant į tai, kokioje laikmenoje jie saugomi), tokiam laikotarpiui ir tokiu mastu, koks būtinas patikrinimui, atliekamam gavus teismo leidimą, atlikti, tačiau ne ilgiau negu trims kalendorinėms dienoms;

5) gauti žodinius ir rašytinius paaiškinimus iš asmenų, susijusių su tikrinamų ūkio subjekto veikla, reikalauti, kad jie atvyktų duoti paaiškinimų į tyrimą atliekančio įgalioto pareigūno tarnybinės patalpas;

6) gauti iš ūkio subjektų, kitų fizinių ir juridinių asmenų bei viešojo administravimo subjektų dokumentus, duomenis ir kitą informaciją, reikalingus tyrimui atlikti. Šią informaciją ir paaiškinimus šie subjektai ir asmenys turi teisę pateikti Konkurencijos tarybos įgaliotiems pareigūnams ir savo iniciatyva;

7) patikrinti ūkio subjekto ūkinę veiklą (atlikti reviziją) ir pagal tikrinimo medžiagą iš ekspertizės įstaigų gauti išvadas;

8) paimti dokumentus ir daiktus, kurie tiriant bylą turi įrodomosios reikšmės;

9) gauti informaciją apie elektroninių ryšių paslaugų abonentus ar registruotus elektroninių ryšių paslaugų naudotojus, su jais susijusius srauto duomenis ir elektroninių ryšių tinklais perduodamos informacijos turinį iš elektroninių ryšių tinklo ir (arba) paslaugų teikėjų;

10) tyrimui atlikti pasitelkti specialistų ir ekspertų;

11) tyrimo metu naudoti technines priemones;

12) užfiksuoti faktines aplinkybes;

13) tyrimui naudoti Konkurencijos tarybos turimą informaciją, gautą kitų tyrimų ar nagrinėjimų metu.

2. Tyrimo veiksmai, nurodyti šio straipsnio 1 dalies 1, 2 ir 9 punktuose, gali būti atliekami tik turint teismo leidimą.

3. Tyrimą atliekantys Konkurencijos tarybos įgalioti pareigūnai tvarkai palaikyti gali pasitelkti policijos pareigūnų.

4. Konkurencijos tarybos įgalioti pareigūnai, prieš atlikdami šiame straipsnyje nurodytus veiksmus, turi pateikti Konkurencijos tarybos išduotą dokumentą, patvirtinantį jų įgaliojimus, tyrimo tikslus ir terminus.

5. Konkurencijos tarybos įgalioti pareigūnai, įgyvendindami jiems šio įstatymo ir Konkurencijos tarybos suteiktas teises, tyrimo veiksmus įformina raštu – surašo dokumentus (aktus, protokolus, reikalavimus ir pan.). Šių dokumentų formą ir pildymo tvarką nustato Konkurencijos taryba.

6. Konkurencijos tarybos įgaliotų pareigūnų reikalavimai atliekant šio straipsnio 1 dalyje nurodytus veiksmus yra privalomi. Už šių reikalavimų nevykdymą taikomos šio įstatymo ir Administracinių teisės pažeidimų kodekso nustatytos sankcijos.

7. Tyrimą atliekantys Konkurencijos tarybos įgalioti pareigūnai raštu įspėja paaiškinimus duodančius asmenis apie atsakomybę už melagingos informacijos suteikimą arba už atsisakymą suteikti informaciją Konkurencijos tarybai.

26 straipsnis. Laikinosios priemonės

1. Neatidėliotinais atvejais, jeigu yra pakankamai duomenų apie šio įstatymo pažeidimą, siekdama išvengti esminės žalos ar nepataisomų pasekmių ūkio subjektų ar visuomenės interesams, Konkurencijos taryba turi teisę priimti nutarimą taikyti laikinąsias priemones, būtinas Konkurencijos tarybos galutiniam sprendimui įvykdyti. Kai įvykdomos Konkurencijos tarybos nutarimu, priimtu išnagrinėjus bylą, paskirtos sankcijos, laikinosios priemonės nebetaikomos.

2. Šio straipsnio 1 dalyje numatytais atvejais ūkio subjektui, įtariamam padarius šio įstatymo pažeidimą, Konkurencijos taryba turi teisę taikyti šias laikinąsias priemones:

1) įpareigoti ūkio subjektus nutraukti neteisėtą veiklą;

2) gavusi Vilniaus apygardos administracinio teismo leidimą, įpareigoti ūkio subjektus atlikti tam tikrus veiksmus, jeigu jų neatlikimas padarytų kitiems ūkio subjektams ar visuomenės interesams esminės žalos ar atsirastų nepataisomų pasekmių.

3. Prieš priimdama nutarimą taikyti laikinąsias priemones, Konkurencijos taryba ūkio subjektui, įtariamam pažeidus šį įstatymą, turi suteikti galimybę per nustatytą terminą duoti paaiškinimus.

4. Konkurencijos tarybos nutarimas taikyti laikinąsias priemones gali būti skundžiamas Vilniaus apygardos administraciniam teismui per vieną mėnesį nuo jo priėmimo dienos. Skundo padavimas laikinųjų priemonių taikymo nesustabdo.

27 straipsnis. Teismo leidimų dėl tyrimo veiksmų atlikimo, laikinųjų priemonių ir ūkinės veiklos apribojimų taikymo išdavimo tvarka

1. Konkurencijos tarybai priėmus nutarimą dėl tyrimo veiksmų, numatytų šio įstatymo 25 straipsnio 2 dalyje, arba dėl laikinųjų priemonių taikymo pagal šio įstatymo 26 straipsnio 2 dalies 2 punktą, arba dėl ūkinės veiklos apribojimų pagal šio įstatymo 35 straipsnio 2 dalį, Konkurencijos tarybos įgaliotas pareigūnas pateikia Vilniaus apygardos administraciniam teismui prašymą dėl teismo leidimo atlikti šiuos veiksmus, taikyti laikinąsias priemones ar ūkinės veiklos apribojimus išdavimo.

2. Prašyme turi būti nurodytas ūkio subjekto pavadinimas, įtariamų pažeidimų pobūdis ir numatomi tyrimo veiksmai, taikytinos laikinosios priemonės arba ūkinės veiklos apribojimai.

3. Prašymą dėl teismo leidimo atlikti tyrimo veiksmus, taikyti laikinąsias priemones arba ūkinės veiklos apribojimus išdavimo išnagrinėja Vilniaus apygardos administracinio teismo teisėjas ir priima motyvuotą nutartį prašymą patenkinti arba atmesti.

4. Prašymas dėl teismo leidimo atlikti tyrimo veiksmus, taikyti laikinąsias priemones arba ūkinės veiklos apribojimus išdavimo turi būti išnagrinėtas ir priimta nutartis ne vėliau kaip per 72 valandas nuo prašymo pateikimo momento.

5. Jeigu Konkurencijos taryba nesutinka su Vilniaus apygardos administracinio teismo teisėjo nutartimi atmesti prašymą, ji turi teisę per 7 dienas apskųsti teisėjo nutartį Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui.

6. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas turi išnagrinėti skundą dėl Vilniaus apygardos administracinio teismo teisėjo nutarties ne vėliau kaip per 7 dienas. Konkurencijos tarybos atstovas turi teisę dalyvauti nagrinėjant skundą.

7. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo priimta nutartis yra galutinė ir neskundžiama.

8. Teismai, nagrinėdami prašymus ir skundus dėl teismo leidimo atlikti tyrimo veiksmus, taikyti laikinąsias priemones arba ūkinės veiklos apribojimus išdavimo, privalo užtikrinti pateiktos informacijos ir planuojamų veiksmų slaptumą.

28 straipsnis. Tyrimo papildymas, išskyrimas (sujungimas) ir pabaiga

1. Siekdama tyrimo operatyvumo ir ekonomiškumo, Konkurencijos taryba turi teisę priimti nutarimą tyrimą papildyti, išskirti į atskirus tyrimus ar sujungti atskirus tyrimus į vieną.

2. Tyrimas laikomas baigtu, kai Konkurencijos taryba patvirtina įgaliotų pareigūnų tyrimo išvadas dėl įtariamo pažeidimo (toliau – tyrimo išvados). Tokiu atveju atliekami veiksmai, numatyti šio skyriaus antrajame skirsnyje.

3. Konkurencijos taryba priima nutarimą tyrimą nutraukti, jeigu:

1) tyrimo metu paaiškėja, kad teisės pažeidimo nėra;

2) veiksmai nepadarė esminės žalos šio įstatymo saugomiems interesams, o ūkio subjektas, įtariamasis pažeidęs įstatymą, geranoriškai nutraukė veiksmus ir pateikė Konkurencijos tarybai rašytinį įsipareigojimą tokių veiksmų neatlikti ar atlikti veiksmus, šalinančius įtariamą pažeidimą ar sudarančius prielaidas jo išvengti ateityje;

3) tyrimo metu paaiškėja arba atsiranda šio įstatymo 24 straipsnio 4 dalyje nurodytos aplinkybės.

4. Įsipareigojimai, pateikti pagal šio straipsnio 3 dalies 2 punktą ir įrašyti į Konkurencijos tarybos nutarimą tyrimą nutraukti, ūkio subjektui yra privalomi.

5. Jeigu paaiškėja naujų aplinkybių, Konkurencijos taryba turi teisę priimti nutarimą nutrauktą tyrimą atnaujinti.

6. Konkurencijos tarybos nutarimai, priimti pagal šio straipsnio 3 dalies 2 punktą, skelbiami Konkurencijos tarybos interneto svetainėje.

ANTRASIS SKIRSNIS

PROCEDŪROS DALYVIŲ IŠKLAUSYMAS KONKURENCIJOS TARYBOJE IR KONKURENCIJOS TARYBOS NUTARIMO DĖL ŠIO ĮSTATYMO PAŽEIDIMO PRIĖMIMAS

29 straipsnis. Pranešimas apie tyrimo išvadas ir procedūros dalyvių išklausymas

1. Baigus tyrimą, pareiškėjui, pažeidimu įtariamam subjektui (toliau – procedūros dalyviai), Konkurencijos tarybos sprendimu ir kitiems suinteresuotiems ūkio subjektams ar viešojo administravimo subjektams (toliau – kiti suinteresuoti asmenys) raštu pateikiamos tyrimo išvados ir pasiūloma per Konkurencijos tarybos nustatytą protingą terminą raštu pateikti savo paaiškinimus dėl jų.

2. Baigus tyrimą, procedūros dalyviams taip pat sudaroma galimybė susipažinti su tyrimo bylos medžiaga, išskyrus dokumentus, kuriuose yra valstybės ar tarnybos paslapčių arba kito ūkio subjekto komercinių paslapčių. Norint susipažinti su dokumentais, kuriuose yra kito ūkio subjekto komercinių paslapčių, būtina gauti ūkio subjekto, su kurio komercinės paslaptis sudarančiais dokumentais norima susipažinti, sutikimą. Susipažinimui su informacija, kurią Konkurencijos tarybai pateikė ūkio subjektas šio įstatymo 38 straipsnio 1 dalies pagrindu ar šio įstatymo 37 straipsnio 2 dalyje nurodytu tyrimo metu pateiktu rašytiniu pripažinimo pareiškimu, taikomi šio įstatymo 21 straipsnio 8-11 dalyse numatyti apribojimai.

3. Prieš Konkurencijos tarybai priimant nutarimą dėl šio įstatymo pažeidimo, procedūros dalyviai ir kiti suinteresuoti asmenys turi teisę duoti paaiškinimus ir būti išklausyti per Konkurencijos tarybos posėdį. Apie posėdžio vietą ir laiką jiems turi būti iš anksto pranešta Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – Civilinio proceso kodeksas) nustatyta tvarka. Apie numatomą

posėdį Konkurencijos taryba turi teisę pranešti per visuomenės informavimo priemones ar savo interneto svetainėje.

4. Konkurencijos tarybos posėdžiai, kurių metu išklausomi procedūros dalyviai ir kiti suinteresuoti asmenys, yra vieši. Konkurencijos taryba savo iniciatyva, procedūros dalyvių arba kitų suinteresuotų asmenų prašymu gali paskelbti posėdį uždarą, jeigu tai būtina siekiant apsaugoti valstybės ar tarnybos paslaptis arba ūkio subjektų komercines paslaptis.

5. Laikoma, kad procedūros dalyviai ir kiti suinteresuoti asmenys buvo išklausyti, kai yra duomenų, kad jiems buvo tinkamai pranešta apie Konkurencijos tarybos posėdžio vietą ir laiką, buvo suteikta galimybė duoti paaiškinimus, susipažinti su tyrimo išvadomis ir procedūros dalyviams suteikta galimybė susipažinti su tyrimo medžiaga.

30 straipsnis. Konkurencijos tarybos nutarimai dėl šio įstatymo pažeidimo

1. Konkurencijos taryba, atlikusi šio įstatymo 29 straipsnyje nurodytus veiksmus, turi teisę priimti nutarimą:

- 1) taikyti šio įstatymo nustatytas sankcijas;
- 2) jeigu nėra šio įstatymo nustatyto pagrindo, atsisakyti taikyti sankcijas;
- 3) jeigu nėra šio įstatymo pažeidimo, procedūrą dėl šio įstatymo pažeidimo nutraukti;
- 4) atlikti papildomą tyrimą.

2. Konkurencijos tarybos nutarime turi būti nurodytos šio įstatymo pažeidimo aplinkybės, procedūros dalyvių ir kitų suinteresuotų asmenų paaiškinimai, pateikti Konkurencijos tarybai, bei jų įvertinimas, priimto nutarimo motyvai ir teisinis pagrindas.

3. Konkurencijos tarybos nutarimas turi remtis tik tomis tyrimo išvadomis ir faktinėmis aplinkybėmis, dėl kurių ūkio subjektas, įtariamas šio įstatymo pažeidimu, turėjo galimybę duoti paaiškinimus šio įstatymo 29 straipsnyje nustatyta tvarka.

4. Šiame straipsnyje numatytus Konkurencijos tarybos nutarimus, išskyrus nurodytą šio straipsnio 1 dalies 4 punkte, gali pakeisti arba panaikinti tik teismas.

31 straipsnis. Konkurencijos tarybos nutarimų paskelbimas

1. Apie šio įstatymo 30 straipsnio 1 dalyje nurodytus Konkurencijos tarybos nutarimus pranešama procedūros dalyviams ir kitiems suinteresuotiems asmenims per Konkurencijos tarybos darbo reglamente nustatytus terminus.

2. Šio įstatymo 30 straipsnyje nurodyti Konkurencijos tarybos nutarimai skelbiami Konkurencijos tarybos interneto svetainėje.

TREČIASIS SKIRSNIS

KONKURENCIJOS TARYBOS IR JOS ĮGALIOJŲ PAREIGŪNŲ SPRENDIMŲ IR VEIKSMŲ APSKUNDIMAS

32 straipsnis. Konkurencijos tarybos įgaliotų pareigūnų ir kitų darbuotojų veiksmų ir priimtų sprendimų apskundimas

1. Teisę Konkurencijos tarybai apskusti Konkurencijos tarybos įgaliotų pareigūnų ir kitų darbuotojų procedūros dėl šio įstatymo pažeidimo metu atliktus veiksmus ir priimtus sprendimus turi ūkio subjektai ar kiti asmenys, manantys, kad buvo pažeistos jų teisės. Skundas pateikiamas ne vėliau kaip per dešimt dienų nuo sužinojimo apie skundžiamus veiksmus ar sprendimus dienos. Konkurencijos tarybos sprendimas dėl tokio skundo turi būti priimtas per dešimt dienų nuo skundo gavimo dienos.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nustatytas skundo padavimo terminas gali būti atnaujintas, jeigu kartu su skundu pateikiamas motyvuotas prašymas terminą atnaujinti. Tokiu atveju Konkurencijos taryba skundą priima, jeigu nustato, kad jo padavimo terminas buvo praleistas dėl svarbių objektyvių priežasčių. Konkurencijos tarybos sprendimas atsisakyti atnaujinti skundo padavimo terminą gali būti skundžiamas šio straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka.

3. Jeigu skundą padavę ūkio subjektai ar kiti asmenys nesutinka su Konkurencijos tarybos sprendimu arba jeigu Konkurencijos taryba nepriėmė nutarimo per dešimt dienų, jie turi teisę paduoti skundą Vilniaus apygardos administraciniam teismui. Skundo padavimas procedūros dėl šio įstatymo pažeidimo nesustabdo.

4. Šiame straipsnyje nustatyta apskundimo tvarka *mutatis mutandis* taikoma Konkurencijos tarybos darbuotojų priimtiems sprendimams ir atliktiems veiksams šio įstatymo II skyriaus trečiajame skirsnyje atliekamos koncentracijos priežiūros metu ir kitais atvejais, kai tokie veiksmai ir sprendimai yra susiję su Konkurencijos tarybai šiuo įstatymu, MPĮNVDĮ, Reklamos įstatymu ir kitais Lietuvos Respublikos įstatymais, kurių laikymosi priežiūrą vykdo Konkurencijos taryba, priskirtų funkcijų atlikimu.

33 straipsnis. Konkurencijos tarybos nutarimų apskundimas

1. Ūkio subjektai, taip pat kiti asmenys, manantys, kad buvo pažeistos jų šiuo įstatymu ginamos teisės, turi teisę Konkurencijos tarybos nutarimus, kuriais užkertama tolesnė šio įstatymo pažeidimo tyrimo eiga ar kuriais baigiamas pranešimo apie koncentraciją nagrinėjimas, apskųsti Vilniaus apygardos administraciniam teismui. Šio įstatymo 30 straipsnyje numatytus Konkurencijos tarybos nutarimus, išskyrus šio įstatymo 30 straipsnio 1 dalies 4 punkte nurodytą Konkurencijos tarybos nutarimą, turi teisę apskųsti procedūros dalyviai ir kiti suinteresuoti asmenys, nurodyti šio įstatymo 29 straipsnio 1 dalyje.

2. Skundas paduodamas raštu ne vėliau kaip per dvidešimt dienų nuo Konkurencijos tarybos nutarimo įteikimo dienos arba, jeigu nutarimas turi būti paskelbtas Konkurencijos tarybos interneto svetainėje, – nuo paskelbimo dienos.

3. Skundo padavimas dėl Konkurencijos tarybos nutarimo, kuriuo ūkio subjektui paskirta bauda, sustabdo baudos ir palūkanų priverstinį išieškojimą iki teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos.

34 straipsnis. Teismo sprendimas

Teismas, išnagrinėjęs skundą dėl Konkurencijos tarybos nutarimo, priima vieną iš šių sprendimų:

- 1) palikti nutarimą nepakeistą ir skundą atmesti;
- 2) panaikinti nutarimą arba atskiras jo dalis ir grąžinti bylą Konkurencijos tarybai papildomam tyrimui atlikti;
- 3) panaikinti nutarimą arba atskiras jo dalis;
- 4) pakeisti nutarimą dėl koncentracijos, sankcijų arba laikinųjų priemonių taikymo.

VI SKYRIUS

ATSAKOMYBĖ UŽ KONKURENCIJOS TEISĖS PAŽEIDIMUS

PIRMASIS SKIRSNIS

ADMINISTRACINĖ ATSAKOMYBĖ

35 straipsnis. Ūkio subjektams taikomos sankcijos

1. Konkurencijos taryba, nustatiusi, kad ūkio subjektai atliko šio įstatymo draudžiamus veiksmus ar padarė kitus šio įstatymo pažeidimus, vadovaudamasi objektyvumo ir proporcingumo principais, turi teisę:

- 1) įpareigoti ūkio subjektus nutraukti neteisėtą veiklą, atlikti veiksmus, atkuriančius ankstesnę padėtį ar pašalinančius pažeidimo pasekmes, įskaitant įpareigojimą nutraukti, pakeisti ar sudaryti sutartis, taip pat nustatyti šių įpareigojimų įvykdymo terminus ir sąlygas;
- 2) įpareigoti ūkio subjektus ar kontroliuojančius asmenis, įvykdžiusius koncentraciją, dėl kurios buvo sukurta ar sustiprinta dominuojanti padėtis arba itin apribota konkurencija atitinkamoje rinkoje, nepranešus Konkurencijos tarybai ar negavus Konkurencijos tarybos leidimo, taip pat šio įstatymo 14 straipsnio 2 dalyje numatytais atvejais atlikti veiksmus, atkuriančius ankstesnę padėtį arba pašalinančius koncentracijos pasekmes, įskaitant įpareigojimus parduoti įmonę ar jos dalį, ūkio

subjekto turtą ar jo dalį, akcijas ar jų dalį, reorganizuoti įmonę, nutraukti ar pakeisti sutartis, taip pat nustatyti šių įpareigojimų įvykdymo terminus ir sąlygas;

3) skirti ūkio subjektams šiame įstatyme nustatytas pinigines baudas.

2. Gavusi Vilniaus apygardos administracinio teismo leidimą, Konkurencijos taryba nutarimu ūkio subjektams, nevykdantiems paskirtų sankcijų, nurodytų šio straipsnio 1 dalyje, gali nustatyti ūkinės veiklos apribojimus: laikinai sustabdyti eksporto ir importo operacijas, bankines operacijas, leidimo (licencijos) verstis atitinkama veikla galiojimą. Konkurencijos tarybos nutarimai yra privalomi institucijoms, galinčioms taikyti tokius apribojimus, ir turi būti vykdomi nedelsiant. Apribojimai panaikinami Konkurencijos tarybos sprendimu, kai Konkurencijos taryba nustato, kad paskirtos sankcijos yra įvykdytos.

3. Sankcijos ūkio subjektams už šio įstatymo pažeidimus gali būti taikomos ne vėliau kaip per penkerius metus nuo pažeidimo padarymo dienos, o kai yra tęstinis ar trunkamasis pažeidimas, – nuo paskutinių veiksmų atlikimo ar nutraukimo dienos.

4. Šio straipsnio 3 dalyje nurodytas sankcijų taikymo terminas yra sustabdomas, kai:

1) Konkurencijos taryba atlieka tyrimą. Sankcijų taikymo terminas šiuo atveju sustabdomas nuo Konkurencijos tarybos nutarimo tirti šio įstatymo pažeidimus priėmimo dienos iki Konkurencijos tarybos nutarimo tyrimą nutraukti ar nutarimo, nurodyto šio įstatymo 30 straipsnyje, priėmimo dienos;

2) teismo sprendimu sustabdomas Konkurencijos tarybos atliekamas tyrimas. Sankcijų skyrimo terminas šiuo atveju sustabdomas tol, kol yra sustabdytas Konkurencijos tarybos tyrimas;

3) teisme nagrinėjamas ginčas dėl Konkurencijos tarybos nutarimo taikyti sankcijas. Sankcijų skyrimo terminas šiuo atveju sustabdomas nuo skundo padavimo teismui dienos iki teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos.

36 straipsnis. Baudos

1. Už draudžiamus susitarimus, piktnaudžiavimą dominuojančia padėtimi, koncentracijos, apie kurią buvo privaloma pranešti, įgyvendinimą be Konkurencijos tarybos leidimo, koncentracijos tęsimą jos sustabdymo laikotarpiu, Konkurencijos tarybos nustatytų koncentracijos vykdymo sąlygų ar privalomų įpareigojimų pažeidimą ūkio subjektams skiriama pinigine bauda iki 10 procentų bendrųjų metinių pajamų praėjusiais ūkiniais metais.

2. Už atliktus nesąžiningos konkurencijos veiksmus, kuriuos tiria Konkurencijos taryba, ūkio subjektams gali būti skiriama pinigine bauda iki 3 procentų bendrųjų metinių pajamų praėjusiais ūkiniais metais.

3. Už informacijos, reikalingos tyrimui atlikti ar koncentracijai nagrinėti, nepateikimą, taip pat neteisingos ar ne visos informacijos pateikimą šiame įstatyme numatytais atvejais, už kliudymą Konkurencijos tarybos pareigūnams įeiti ir patikrinti ūkio subjekto patalpas, teritoriją ir transporto priemones, peržiūrėti ar paimti dokumentus ir daiktus, turinčius įrodomosios reikšmės tiriant bylą, už antspaudo, Konkurencijos tarybos pareigūnų uždėto pagal šio įstatymo 25 straipsnio 1 dalies 4 punktą, sugadinimą ar nuplėšimą ūkio subjektams gali būti skiriama pinigine bauda iki 1 procento bendrųjų metinių pajamų praėjusiais ūkiniais metais.

4. Už Konkurencijos tarybos įpareigojimų nutraukti neteisėtą veiklą, atlikti veiksmus, atkuriančius ankstesnę padėtį ar pašalinančius pažeidimo pasekmes, nevykdymą arba vykdymą ne laiku, už nurodymų pateikti informaciją vykdymą ne laiku, už prisiimtų įsipareigojimų nesilaikymą šio įstatymo numatytais atvejais ūkio subjektams gali būti skiriama pinigine bauda už kiekvieną pažeidimo vykdymo (tęsimo) dieną iki 5 procentų vidutinių dienos bendrųjų pajamų praėjusiais ūkiniais metais.

37 straipsnis. Baudų skyrimas ir jų dydžio nustatymas

1. Skiriamos ūkio subjektams baudos diferencijuojamos atsižvelgiant į:

1) pažeidimo pavojingumą;

2) pažeidimo trukmę;

3) ūkio subjekto atsakomybę lengvinančias ar sunkinančias aplinkybes;

4) kiekvieno ūkio subjekto įtaką pažeidimo padarymui, kai pažeidimą padaro keli ūkio subjektai;

5) ūkio subjekto prekių, tiesiogiai ir netiesiogiai susijusių su pažeidimu, pardavimų vertę.

2. Atsakomybę lengvinančiomis aplinkybėmis laikoma tai, kad ūkio subjektai, padarę pažeidimą, savo noru užkirto kelią žalingoms pažeidimo pasekmėms; padėjo Konkurencijos tarybai tyrimo metu; atlygino nuostolius; pašalino padarytą žalą; savo valia nutraukė pažeidimą; neatliko konkurenciją ribojančių veiksmų; Konkurencijos tarybai tyrimo metu pateikdami rašytinį pripažinimo pareiškimą pripažino pažeidimą ir numatytą baudą, taip sudarydami sąlygas efektyviau atlikti tyrimą; pripažino Konkurencijos tarybos baigto tyrimo metu nustatytas esmines aplinkybes; taip pat tai, kad pažeidimą sudarantį elgesį nulėmė valdžios institucijų veiksmai; ūkio subjekto finansinė padėtis yra labai sunki.

3. Atsakomybę sunkinančiomis aplinkybėmis laikoma tai, kad ūkio subjektai kliudė atlikti tyrimą, slėpė padarytą pažeidimą, tęsė pažeidimą nepaisydami Konkurencijos tarybos įpareigojimo nutraukti neteisėtus veiksmus arba pakartotinai per septynerius metus padarė pažeidimą, už kurį ūkio subjektams jau buvo paskirtos šiame įstatyme numatytos sankcijos.

4. Vyriausybė patvirtina baudų dydžio nustatymo tvarkos aprašą.

38 straipsnis. Atleidimas nuo baudos

1. Ūkio subjektas, kuris yra draudžiamo konkurentų susitarimo dalyvis arba yra draudžiamo nekonkurentų susitarimo dėl tiesioginio ar netiesioginio kainų nustatymo (fiksavimo), nurodyto šio įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkte, dalyvis, prašyme atleisti nuo baudos pateikęs Konkurencijos tarybai visą informaciją apie tokį susitarimą, atleidžiamas nuo baudos, numatytos už šį pažeidimą, jeigu yra visos šios sąlygos:

1) ūkio subjektas prašyme atleisti nuo baudos pateikė informaciją iki šio susitarimo tyrimo pradžios;

2) ūkio subjektas yra pirmasis iš draudžiamo susitarimo dalyvių, prašyme atleisti nuo baudos pateikęs tokią informaciją;

3) ūkio subjektas prašyme atleisti nuo baudos pateikia visą jam žinomą informaciją apie draudžiamą susitarimą ir kartu su prašymu atleisti nuo baudos pateikia šiame prašyme nurodytas aplinkybes patvirtinančius įrodymus;

4) ūkio subjektas bendradarbiauja su Konkurencijos taryba atliekant tyrimą;

5) ūkio subjektas nebuvo draudžiamo susitarimo iniciatorius ir neskaito kitų ūkio subjektų dalyvauti tokiaame susitarime.

2. Konkurencijos taryba, baigusi tyrimą ir priimdama galutinį nutarimą dėl šio įstatymo pažeidimo, sprendžia, ar buvo laikomasi šiame straipsnyje nurodytų sąlygų, kad būtų galima atleisti ūkio subjektą nuo baudos. Reikalavimus, taikomus prašymams atleisti nuo baudos šiame straipsnyje nurodytais pagrindais, jų pateikimo ir nagrinėjimo tvarką nustato Konkurencijos taryba.

39 straipsnis. Ūkio subjektams paskirtų sankcijų vykdymas

1. Ūkio subjektas Konkurencijos tarybos paskirtą baudą privalo sumokėti į valstybės biudžetą ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo nutarimo paskelbimo Konkurencijos tarybos interneto svetainėje dienos.

2. Ūkio subjektui nesumokėjus baudos per šio straipsnio 1 dalyje nustatytą terminą, skaičiuojamos Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – Civilinis kodeksas) 6.210 straipsnio 2 dalyje nustatyto dydžio palūkanos. Palūkanos pradedamos skaičiuoti nuo kitos dienos po to, kai sueina šio straipsnio 1 dalyje nustatytas terminas. Palūkanos yra skaičiuojamos kiekvieną dieną ir baigiamos skaičiuoti tą dieną, kai bauda sumokama į valstybės biudžetą, bet ne ilgiau kaip 180 dienų. Šis 180 dienų terminas pratęsiamas tiek, kiek laiko, suėjus šio straipsnio 1 dalyje nustatytam terminui, buvo sustabdytas baudos ir palūkanų priverstinis išieškojimas. Palūkanos neskaičiuojamos šio straipsnio 4 dalyje nustatytu baudos ar jos dalies mokėjimo atidėjimo laikotarpiu.

3. Jeigu ūkio subjektas sumoka baudą, o įsiteisėjusiu teismo sprendimu ūkio subjektui Konkurencijos tarybos paskirta bauda sumažinama arba panaikinama, permokėta pinigine suma

įskaitoma arba grąžinama ūkio subjektui *mutatis mutandis* vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo nustatyta mokesčių permokų įskaitymo arba grąžinimo tvarka.

4. Jeigu yra motyvuotas ūkio subjekto prašymas, Konkurencijos taryba turi teisę baudos ar jos dalies mokėjimą atidėti iki šešių mėnesių, jeigu sumokėti baudos laiku ūkio subjektas negali dėl objektyvių priežasčių.

5. Ūkio subjektas privalo įvykdyti jam pagal šio įstatymo 35 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktus skirtus Konkurencijos tarybos nutarime numatytus įpareigojimus nustatytomis sąlygomis ir terminais. Motyvuotu ūkio subjekto prašymu Konkurencijos taryba turi teisę įpareigojimų įvykdymo terminą atidėti iki dvigubai ilgesnio termino, negu buvo numatytas nutarime, jeigu įvykdyti nustatytų įpareigojimų laiku ūkio subjektas negali dėl objektyvių priežasčių.

6. Ūkio subjekto nesumokėta bauda ir palūkanos išieškomi į valstybės biudžetą. Konkurencijos tarybos sprendimas dėl priverstinio baudos ir palūkanų išieškojimo yra vykdomasis dokumentas, kuris pateikiamas vykdyti antstoliui Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka ne vėliau kaip per vienus metus nuo Konkurencijos tarybos nutarimo, kuriuo ūkio subjektui skirta bauda, priėmimo dienos. Šis terminas pratęsiamas tiek laiko, kiek buvo atidėtas baudos mokėjimas ir sustabdytas baudos ir palūkanų priverstinis išieškojimas.

40 straipsnis. Ūkio subjektų vadovams skiriamos sankcijos

1. Ūkio subjekto vadovui už prisidėjimą prie ūkio subjekto sudaryto draudžiamo konkurentų susitarimo ar piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi gali būti apribojama teisė nuo trejų iki penkerių metų eiti viešojo ir (arba) privataus juridinio asmens vadovo pareigas, būti viešojo ir (arba) privataus juridinio asmens kolegialaus priežiūros ir (arba) valdymo organo nariu. Ūkio subjekto vadovui už prisidėjimą prie ūkio subjekto sudaryto draudžiamo konkurentų susitarimo ar piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi, be šioje dalyje nustatyto teisės apribojimo, papildomai gali būti skiriama bauda iki keturiolikos tūkstančių keturių šimtų aštuoniasdešimt vieno euro.

2. Ūkio subjekto vadovas laikomas prisidėjusiu prie pažeidimo padarymo, kai jis:

- 1) tiesiogiai prisidėjo prie pažeidimo padarymo;
- 2) tiesiogiai neprisidėjo prie pažeidimo padarymo, tačiau turėjo pagrindą įtarti, kad jo vadovaujamas ūkio subjektas daro pažeidimą, bet nesiėmė veiksmų užkirsti kelią šiam pažeidimui;
- 3) nežinojo, nors privalėjo žinoti, kad jo vadovaujamas ūkio subjektas padarė ar daro pažeidimą.

3. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytos sankcijos negali būti skiriamos:

- 1) ūkio subjekto, atleisto nuo baudos šio įstatymo 38 straipsnyje nustatyta tvarka, vadovui;
- 2) ūkio subjekto vadovui, kuris Konkurencijos tarybai pateikė šio įstatymo 38 straipsnio 1 dalyje nustatytas sąlygas *mutatis mutandis* atitinkančią informaciją apie ūkio subjekto, su kuriuo darbo santykiai yra pasibaigę informacijos pateikimo Konkurencijos tarybai metu, padarytus pažeidimus.

4. Šio straipsnio 3 dalies nuostatos dėl sankcijų neskyrimo gali būti netaikomos, jeigu ūkio subjektas nutraukė darbo santykius su ūkio subjekto vadovu dėl jo prisidėjimo šio straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodytu būdu prie pažeidimo padarymo ir kreipėsi į Konkurencijos tarybą dėl atleidimo nuo baudos.

5. Darbo santykių tarp ūkio subjekto vadovo ir ūkio subjekto, padariusio pažeidimą, ar tokio ūkio subjekto vadovo įgaliojimų pasibaigimas iki Konkurencijos tarybos nutarimo dėl šio įstatymo pažeidimo priėmimo nepanaikina ūkio subjekto vadovo atsakomybės pagal šį straipsnį, išskyrus šio straipsnio 3 dalies 2 punktą.

6. Skiriant ūkio subjekto vadovui šio straipsnio 1 dalyje nustatytas sankcijas, *mutatis mutandis* taikomos šio įstatymo 35 straipsnio 3 ir 4 dalys.

41 straipsnis. Prašymo dėl sankcijų ūkio subjektų vadovams skyrimo pateikimas teismui ir nagrinėjimas teisme

1. Konkurencijos taryba, nustačiusi, kad yra šio įstatymo 40 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytos aplinkybės, priima nutarimą kreiptis į Vilniaus apygardos administracinį teismą su prašymu taikyti šio įstatymo 40 straipsnio 1 dalyje nustatytas sankcijas.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytame nutarime teismui nurodomos aplinkybės, kuriomis grindžiamas prašymas, ir pridedami jas patvirtinantys įrodymai, taip pat nurodomas motyvuotas siūlymas dėl šio įstatymo 40 straipsnio 1 dalyje nustatytų sankcijų taikymo ir jų dydžio. Teismas, priimdamas sprendimą taikyti sankcijas, nėra saistomas Konkurencijos tarybos siūlymo dėl sankcijų ir jų dydžio.

3. Konkurencijos taryba turi teisę kreiptis į teismą su šio straipsnio 1 dalyje nurodytu prašymu per tris mėnesius nuo dienos, kai:

1) pasibaigia Konkurencijos tarybos nutarimo dėl šio įstatymo 40 straipsnio 1 dalyje nurodyto pažeidimo apskundimo terminas, jeigu nutarimas neapskundžiamas šio įstatymo 33 straipsnyje nustatyta tvarka ir terminais;

2) įsiteisėja teismo sprendimas, kuris nepanaikina Konkurencijos tarybos nutarimo ar jo dalies dėl šio įstatymo 40 straipsnio 1 dalyje nurodytų pažeidimų, kiek tai susiję su ūkio subjektu, apskundusiu Konkurencijos tarybos nutarimą šio įstatymo 33 straipsnyje nustatyta tvarka ir terminais.

4. Teismas, išnagrinėjęs Konkurencijos tarybos prašymą, priima vieną iš šių sprendimų:

1) taikyti šio įstatymo 40 straipsnio 1 dalyje nustatytas sankcijas;

2) atmesti prašymą.

5. Teismas, skirdamas ūkio subjekto vadovui šio įstatymo 40 straipsnio 1 dalyje nustatytas sankcijas, vadovaujasi teisingumo, protingumo, sąžiningumo principais ir atsižvelgia į:

1) ūkio subjekto padaryto pažeidimo pavojingumą;

2) ūkio subjekto padaryto pažeidimo trukmę;

3) ūkio subjekto vadovo prisidėjimo prie ūkio subjekto padaryto pažeidimo pobūdį;

4) ūkio subjekto vadovo elgesį Konkurencijos tarybos atliekamo tyrimo dėl ūkio subjekto padaryto pažeidimo metu;

5) kitas reikšmingas aplinkybes.

6. Asmenų, kuriems įsiteisėjusiu teismo sprendimu paskirtos šio įstatymo 40 straipsnio 1 dalyje nustatytos sankcijos, sąrašas skelbiamas Konkurencijos tarybos interneto svetainėje.

7. Konkurencijos taryba, nustačiusi, kad nevykdomas įsiteisėjęs teismo sprendimas, kuriuo paskirtos šio įstatymo 40 straipsnio 1 dalyje nustatytos sankcijos, pateikia teismo sprendimą vykdyti antstoliui Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka.

42 straipsnis. Administracinė atsakomybė

Asmenys už šio įstatymo pažeidimus traukiami administracinėn atsakomybėn šio įstatymo ir Administracinių teisės pažeidimų kodekso nustatyta tvarka.

**ANTRASIS SKIRSNIS
CIVILINĖS ATSAKOMYBĖS YPATUMAI**

43 straipsnis. Žalos atlyginimui taikytinos taisyklės

Šis skirsnis nustato šio įstatymo 5 ar 7 straipsnio arba Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnio pažeidimu padarytos žalos atlyginimo ypatumus.

44 straipsnis. Žalos prezumpcija ir žalos atlyginimas

1. Nukentėjęs asmuo turi teisę reikalauti visiško žalos atlyginimo iš šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytą pažeidimą padariusio(-ių) ūkio subjekto(-ų).

2. Visiškas žalos atlyginimas reiškia, kad nukentėjęs asmuo, kuriam atlyginama žala, turi atsidurti tokioje padėtyje, kurioje jis būtų, jei nebūtų padarytas šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytas pažeidimas, tačiau nukentėjusiam asmeniui negali būti leidžiama nepagrįstai praturtėti. Visiškas žalos

atlyginimas apima tiesioginius nuostolius, negautas pajamas ir palūkanas, skaičiuojamas nuo žalos atsiradimo momento.

3. Jeigu neįrodoma priešingai, laikoma, kad šio įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1–4 punktuose nurodytais konkurentų susitarimais arba kitais konkurentų susitarimais, kuriais siekiama riboti konkurenciją ir kuriais pažeidžiama šio įstatymo 5 straipsnio 1 dalis ar Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 straipsnio 1 dalis, yra padaroma žala.

4. Kai šio įstatymo 43 straipsnyje nurodyto pažeidimo atvejais teismas, remdamasis byloje esančiais įrodymais, negali nustatyti tikslaus žalos dydžio ar jam tą padaryti pernelyg sunku, teismas nustato apytikrį žalos dydį, atsižvelgdamas į Europos Komisijos metodinio pobūdžio dokumentus dėl žalos apskaičiavimo bei kitas aplinkybes, turinčias reikšmės visiško žalos atlyginimo principo įgyvendinimui. Teismas, prieš įgyvendindamas pareigą dėl apytikrio žalos dydžio nustatymo, nurodydamas motyvus, privalo iš anksto informuoti šalis apie tai, kad, nesant galimybės nustatyti tikslaus žalos dydžio, byloje bus nustatomas apytikris žalos dydis.

5. Kai teismas žalos atlyginimo byloje yra paskyręs teismo ekspertizę, teismo ekspertai, atlikdami ekspertizę, visais atvejais turi vadovautis Europos Komisijos metodinio pobūdžio dokumentais dėl žalos apskaičiavimo.

45 straipsnis. Solidariosios atsakomybės taikymo ypatumai

1. Kai šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytą pažeidimą padaro keli ūkio subjektai, tokie bendrai pažeidimą padarę ūkio subjektai atsako solidariai už visą dėl pažeidimo padarytą žalą, išskyrus šiame straipsnyje numatytas išimtis.

2. Ūkio subjektas, atleistas nuo baudos šio įstatymo 38 straipsnio 1 dalies pagrindu už šio įstatymo 44 straipsnio 3 dalyje nurodytą slaptą pažeidimą, solidariai atsako šiems nukentėjusiems asmenims:

- 1) savo tiesioginiams ir netiesioginiams pirkėjams arba tiekėjams;
- 2) kitiems nukentėjusiems asmenims tik tuo atveju, jei jie negali gauti visiško žalos atlyginimo iš kitų ūkio subjektų, kurie dalyvavo tame pačiame pažeidime.

3. Kai šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytą pažeidimą padaro maža arba vidutinė įmonė kaip ji apibrėžta 2003 m. gegužės 6 d. Europos Komisijos rekomendacijoje Nr. 2003/361/EB dėl labai mažų, mažų ir vidutinių įmonių apibrėžimo (OL 2003 L 124, p. 36), ji atsako tik savo tiesioginiams ir netiesioginiams pirkėjams arba tiekėjams, jeigu atitinka abu šiuos požymius:

- 1) jos rinkos dalis atitinkamoje rinkoje bet kuriuo konkurencijos teisės pažeidimo metu neviršijo 5 procentų;
- 2) dėl solidariosios atsakomybės taisyklių taikymo būtų negrįžtamai pakenkta jos ūkinės veiklos tęstinumui ir tokių taisyklių taikymas sukeltų jos turto visišką nuvertėjimą.

4. Šio straipsnio 3 dalis netaikoma, jeigu tenkinama bent viena iš šių sąlygų:

1) maža arba vidutinė įmonė skatino ir (ar) naudodama spaudimą vertė kitą(-us) ūkio subjektą(-us) atlikti šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytą pažeidimą ar prie jo prisijungti, ar atliko vadovaujamą vaidmenį tokiam pažeidime;

2) Konkurencijos tarybos ar teismo nustatyta, kad maža arba vidutinė įmonė anksčiau buvo padariusi šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytą pažeidimą;

3) nukentėję asmenys, kurie nėra mažos arba vidutinės įmonės tiesioginiai ir netiesioginiai pirkėjai arba tiekėjai, negali gauti visiško žalos atlyginimo iš kitų ūkio subjektų, kurie dalyvavo tame pačiame pažeidime kaip ir maža arba vidutinė įmonė.

5. Šio straipsnio 2 dalis *mutatis mutandis* taikoma ūkio subjektams, kuriuos nuo baudos atleidžia Europos Komisija ar kitos Europos Sąjungos valstybės narės konkurencijos institucija.

46 straipsnis. Regreso teisės įgyvendinimas

1. Ūkio subjektas, atlyginęs kelių ūkio subjektų šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu bendrai padarytą žalą, turi regreso teisę į kitus pažeidimą padariusius ūkio subjektus. Reikalavimo regreso tvarka dydis apskaičiuojamas pagal Civilinio kodekso 6.279 straipsnio 2 dalyje įtvirtintą taisyklę, išskyrus šio straipsnio 2 dalyje numatytą išimtį.

2. Iš ūkio subjekto, atleisto nuo baudos šio įstatymo 38 straipsnio 1 dalies pagrindu už šio įstatymo 44 straipsnio 3 dalyje nurodytą slaptą pažeidimą, regreso teise negali būti išreikalaujama daugiau, nei jis padarė žalos savo tiesioginiams ir netiesioginiams pirkėjams arba tiekėjams.

3. Jei šio įstatymo 44 straipsnio 3 dalyje nurodytu pažeidimu žala padaroma kitiems nukentėjusiems asmenims, nei bendrai pažeidimą padariusių ūkio subjektų tiesioginiai ir netiesioginiai pirkėjai arba tiekėjai, iš ūkio subjekto, atleisto nuo baudos šio įstatymo 38 straipsnio 1 dalies pagrindu už šio įstatymo 44 straipsnio 3 dalyje nurodytą slaptą pažeidimą, regreso tvarka gali būti išreikalaujama atlygintos žalos kitiems nukentėjusiems asmenims dalis, apskaičiuota vadovaujantis šio straipsnio 1 dalimi. Tokiu atveju šio straipsnio 2 dalyje nurodyta išimtis netaikoma.

4. Šio straipsnio 2 ir 3 dalys *mutatis mutandis* taikomos ūkio subjektams, kuriuos nuo baudos atleidžia Europos Komisija ar kitos Europos Sąjungos valstybės narės konkurencijos institucija.

47 straipsnis. Permokos perkėlimas bylose dėl žalos atlyginimo

1. Nagrinėdamas bylas dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo, teismas įvertina, ar permokos dalis (ir koks jos dydis) buvo perkelta ieškovo pirkėjams. Teismas, vertindamas netiesioginiam pirkėjui perkeltą permokos dalį, atsižvelgia į Europos Komisijos metodinio pobūdžio dokumentus, nurodančius, kaip nustatyti netiesioginiam pirkėjui perkeltą permokos dalį.

2. Teismui nagrinėjant bylą dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo, atsakovas, atsakydamas į reikalavimą atlyginti žalą, patirtą dėl šio įstatymo 43 straipsnyje nurodyto pažeidimo, kaip gynybos priemone turi teisę remtis argumentu, kad ieškovas perkėlė visą dėl tokio pažeidimo susidariusią permoką arba jos dalį pirkėjams. Atsakovui įrodžius, kad permoka ar jos dalis buvo perkelta, teismas atitinkamai sumažina priteisiamos žalos dydį.

3. Kai ieškovas yra netiesioginis pirkėjas, jis turi pareigą įrodyti permokos perkėlimo faktą ir apimtį, atsižvelgiant į komercinę praktiką, pagal kurią kainos padidėjimas perkeliamas tolesnei tiekimo grandinės grandžiai.

4. Permokos perkėlimas netiesioginiam pirkėjui preziumuojamas, jei įrodytos visos šios aplinkybės:

- 1) atsakovas padarė šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytą pažeidimą;
- 2) dėl tokio pažeidimo atsakovo tiesioginis pirkėjas permokėjo už prekes;
- 3) netiesioginis pirkėjas įsigijo prekių, tapusių tokio pažeidimo objektu arba prekių, pagamintų iš tokio pažeidimo objektu tapusių prekių, arba prekių, kurios komplektuojamos su tokio pažeidimo objektu tapusiomis prekėmis.

5. Šio straipsnio 4 dalyje nurodyta prezumpcija gali remtis tik netiesioginis pirkėjas. Atsakovui nuginčijus šio straipsnio 4 dalyje nurodytą prezumpciją arba jos dalį, ši prezumpcija netaikoma arba taikoma tik nenuginčytai daliai.

6. Šiame straipsnyje nurodytos taisyklės *mutatis mutandis* taikomos tais atvejais, kai šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytą pažeidimą padaro tiesioginiai ar netiesioginiai pirkėjai.

48 straipsnis. Ginčų, išspręstų ne teisme, poveikis vėlesniems ieškiniams dėl žalos atlyginimo

1. Jei nukentėjęs asmuo su šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytą pažeidimą padariusiu ūkio subjektu ginčą dėl žalos atlyginimo išsprendžia ne teisme, likusi nukentėjusio asmens reikalavimo dalis pareiškama kitiems bendrai pažeidimą padariusiems ūkio subjektams, su nukentėjusiu asmeniu neišsprendusiems ginčo dėl žalos atlyginimo ne teisme. Kitiems bendrai pažeidimą padariusiems ūkio subjektams pareiškama likusi reikalavimo dalis apskaičiuojama nukentėjusio asmens patirtą žalą mažinant ūkio subjekto, su kuriuo ginčas buvo išspręstas ne teisme, nukentėjusiam asmeniui padarytos žalos dalimi.

2. Bendrai pažeidimą padarę ūkio subjektai, su nukentėjusiu asmeniu neišsprendę ginčo ne teisme, negali reikalauti padengti iš jų teismo tvarka išreikalautos likusios žalos dalies iš ūkio subjekto, kuris su nukentėjusiu asmeniu yra išsprendęs ginčą ne teisme.

3. Jei likusios neatlygintos žalos negali atlyginti bendrai pažeidimą padarę ūkio subjektai, su nukentėjusiu asmeniu neišsprendę ginčo ne teisme, nukentėjęs asmuo turi teisę pareikšti reikalavimą dėl likusios neatlygintos žalos atlyginimo ūkio subjektui, kuris su nukentėjusiu asmeniu yra išsprendęs ginčą ne teisme, nebent išsprendžiant ginčą ne teisme yra sutarta, kad nukentėjęs asmuo negalės pareikšti tokio reikalavimo.

4. Bendrai pažeidimą padariusių ūkio subjektų tarpusavio reikalavimai sprendžiami šio įstatymo 46 straipsnyje nustatyta tvarka, įvertinus pagal ankstesnį ginčą, išspręstą ne teisme, kuriame dalyvavo atitinkamas ūkio subjektas, atlygintos žalos dydį.

49 straipsnis. Ieškinio dėl žalos atlyginimo senaties terminas

1. Ieškinio dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo, senaties terminas pradedamas skaičiuoti pažeidimui pasibaigus ir kai ieškovas sužinojo arba turėjo sužinoti visas šias aplinkybes:

1) apie atsakovo veiksmus ir, kad jais padaromas šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytas pažeidimas;

2) faktą, kad dėl šio pažeidimo jis patyrė žalą;

3) pažeidimą padariusį ūkio subjektą arba aplinkybes, nurodytas šio įstatymo 45 straipsnio 2 dalies 2 punkte ar 45 straipsnio 4 dalies 3 punkte.

2. Ieškinio dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo, senaties terminas yra penkeri metai.

3. Šio straipsnio 2 dalyje nurodytas ieškinio senaties terminas sustabdomas:

1) kai Konkurencijos taryba priima nutarimą pradėti tyrimą dėl pažeidimo, su kuriuo susijęs ieškinys dėl žalos atlyginimo. Ieškinio senaties termino sustabdymas pasibaigia praėjus vieneriems metams po to, kai Konkurencijos tarybos šio įstatymo 28 straipsnio 3 dalies arba 30 straipsnio 1 dalies 1-3 punktų pagrindu priimtas nutarimas nebegali būti skundžiamas arba įsiteisėja teismo priimtas sprendimas dėl pažeidimo. Kai pažeidimą nagrinėja Europos Komisija ar kitos Europos Sąjungos valstybės narės konkurencijos institucija ar teismas, *mutatis mutandis* taikomos šiame punkte nurodytos ieškinio senaties termino sustabdymo taisyklės;

2) kai vyksta šalių derybos dėl taikos sutarties sudarymo. Šiuo atveju ieškinio senaties terminas sustabdomas tol, kol trunka šios derybos ir tik tų šalių atžvilgiu, kurios dalyvauja ar dalyvavo šiose derybose dėl taikos sutarties sudarymo.

50 straipsnis. Šalių derybų dėl taikos sutarties sudarymo poveikis

Teismas, nagrinėjantis bylą dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo, nuo bylos šalių derybų dėl taikos sutarties sudarymo pradžios iki pabaigos, tačiau ne ilgiau kaip dvejiems metams, turi teisę sustabdyti bylos nagrinėjimą.

51 straipsnis. Bylų nagrinėjimas teisme

1. Bylos dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo, nagrinėjamos laikantis Civilinio proceso kodekso taisyklių, kiek šis įstatymas nenumato kitaip.

2. Vilniaus apygardos teismas turi išimtinę kompetenciją nagrinėti šias bylas:

1) bylas dėl šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytais pažeidimais padarytos žalos atlyginimo;

2) bylas, kai asmuo, kurio interesai buvo pažeisti, reikalauja nutraukti neteisėtus veiksmus, nurodytus šio įstatymo II skyriuje arba Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnyje.

3. Konkurencijos tarybai priėmus nutarimą dėl šio įstatymo 43 straipsnyje nurodyto pažeidimo, kuris nebuvo apskūstas per šio įstatymo 33 straipsnio 2 dalyje nurodytą apskundimo terminą, ar įsiteisėjus teismo sprendimui dėl to paties pažeidimo, tokia nutarime ar sprendime nurodytos aplinkybės dėl pažeidimo pobūdžio, jo padarymo teritorijos, trukmės ir asmenų laikomos neįrodinotinomis aplinkybėmis (prejudiciniais faktais) bylose dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo.

4. Kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje priimtas tos valstybės narės teismo galutinis ir pagal Europos Sąjungos reglamentus pripažįstamas sprendimas arba kitos Europos Sąjungos valstybės narės konkurencijos institucijos galutinis sprendimas dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnio pažeidimo yra oficialusis rašytinis įrodymas ir turi didesnę įrodomąją galią (*prima facie* įrodymas), kad buvo padarytas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnio pažeidimas.

5. Teismas, priėmęs ieškinį dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo, apie bylos iškėlimo faktą skelbia savo interneto svetainėje, nurodydamas bylos šalį.

6. Jeigu byloje dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo iki teismo sprendimo priėmimo paaiškėja, kad tam pačiam atsakovui(-ams) ieškinius dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo yra pareiškę ir kiti ieškovai, teismas, siekdamas, kad būtų tinkamai nustatytas tiek visos žalos, tiek ir kiekvienam ieškovui padarytos žalos dydis, visas bylas sujungia į vieną.

7. Asmenys, manantys, kad dėl neteisėtų atsakovo(-ų) veiksmų taip pat yra patyrę žalos dėl šio įstatymo 43 straipsnyje nurodyto pažeidimo, turi teisę įstoti į bylą Civilinio proceso kodekso 46 straipsnyje nustatyta tvarka.

8. Teismui nagrinėjant bylą dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo, ir jam paprašius, Konkurencijos taryba turi teisę pateikti išvadą dėl žalos dydžio nustatymo.

9. Teismas, nagrinėdamas bylą dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo ir vertindamas, ar įvykdyta šio įstatymo 47 straipsnio 2-5 dalyse nurodyta įrodinėjimo pareiga, atsižvelgia į kitus teismo ar, esant galimybėms, kitos ES valstybės narės teismo jau priimtus sprendimus byloje dėl žalos atlyginimo, kurios yra susijusios su tuo pačiu pažeidimu, tačiau kuriose ieškinius pareiškia kitų tiekimo grandinės lygių ieškovai.

52 straipsnis. Įrodymų rinkimo byloje dėl žalos atlyginimo ypatumai

1. Ieškovas ar atsakovas, patys negalėdami gauti su byla susijusios informacijos, turi teisę prašyti teismo ją išreikalauti. Ieškovas ar atsakovas, prašydami išreikalauti įrodymus ar įrodymų kategorijas, turi tikėtinaai pagrįsti reikalavimus arba atsikirtimus.

2. Teismas išreikalauja tiksliai įvardintus įrodymus arba su byla susijusių įrodymų kategorijas. Teismo prašant išreikalauti įrodymų kategorijas, įrodymų kategorijos turi būti apibrėžtos kuo tiksliau ir siauriau, remiantis dalyvaujančio byloje asmens prašyme pateiktais turimais faktais, t. y. turi būti nurodyti įrodymų kategorijas charakterizuojantys elementai, tokie, kaip, pavyzdžiui, dokumentų, kuriuos prašoma išreikalauti, pobūdis, dalykas ar turinys bei laikotarpis, kada jie buvo parengti.

3. Įrodymų išreikalavimas turi būti proporcingas. Teismas, sprenddamas, ar dalyvaujančio byloje asmens prašymas išreikalauti įrodymus yra proporcingas, įvertina visų dalyvaujančių byloje asmenų ir kitų ne byloje dalyvaujančių asmenų teisėtus interesus. Teismas visų pirma atsižvelgia į:

1) tai, kiek ieškovo ar atsakovo reikalavimai arba atsikirtimai yra grindžiami turimais faktais ir įrodymais, kurie pagrindžia prašymą išreikalauti įrodymus;

2) įrodymų išreikalavimo mastą ir įpareigojimo išreikalauti įrodymus vykdymo išlaidas, be kita ko, siekiant užkirsti kelią nekonkrečiai informacijos paieškai, kuri gali būti nesusijusi su byla;

3) tai, ar prašomi išreikalauti įrodymai apima Lietuvos Respublikos įstatymų saugomas paslaptis ir kitą saugomą konfidencialią informaciją, ypač susijusią ne su byloje dalyvaujančiais asmenimis (toliau – konfidenciali informacija), ir tokiai konfidencialiai informacijai apsaugoti taikomą tvarką.

4. Ūkio subjektų interesas išvengti ieškinių dėl su šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu susijusios žalos atlyginimo nelaikomas interesu, kurį reikia ginti.

5. Teismas taip pat gali išreikalauti su byla susijusius įrodymus, kuriuose yra konfidencialios informacijos tuo atveju, jeigu tokia informacija gali būti laikoma įrodymais civilinėje byloje. Gavęs ar išreikalavęs tokio turinio įrodymus, teismas imasi veiksmingų priemonių konfidencialiai informacijai apsaugoti. Šiam tikslui teismas taiko vieną ar kelias žemiau nurodytas priemones:

1) nustato proceso dalyvius, kurie gali dirbti su bylos medžiagos dalimi, kurioje yra konfidenciali informacija, ir nustato jiems racionalius bei proporcingus konfidencialios informacijos saugojimo įpareigojimus;

2) uždraudžia naudoti bylos medžiagos dalį, kurioje yra konfidenciali informacija, kitais nei konkrečios bylos tikslais;

3) neleidžia proceso dalyviams susipažinti su atitinkama bylos medžiagos dalimi, kurioje yra konfidenciali informacija ir gali įpareigoti dalyvaujančius byloje asmenis parengti ir pateikti tokios informacijos išrašą be konfidencialios informacijos ir siekiamos apsaugoti informacijos aprašymą, viešai prieinamus kitiems proceso dalyviams. Teismas savo sprendime gali remtis tik ta informacija, kuri buvo atskleista visiems byloje dalyvaujantiems asmenims;

4) neleidžia šios bylos medžiagos dalies kopijuoti ir platinti;

5) nustačius poreikį, kitas priemones, kurios veiksmingai užtikrina konfidencialios informacijos apsaugą, atsižvelgiant į tikslus, dėl kurių tokia apsauga yra nustatyta ir į tai, kokios priemonės įprastai taikomos užtikrinant šią apsaugą.

6. Negali būti išreikalaujama informacija, sudaranti advokato profesinę paslaptį, taip pat kita informacija, kuri negali būti įrodymais civilinėse bylose.

7. Prieš išreikalaudamas įrodymus, teismas asmeniui, kurio prašoma pateikti įrodymus, ir dalyvaujantiems byloje asmenims suteikia ne trumpesnę kaip 7 dienų terminą pateikti nuomonę dėl prašymo išreikalausiti įrodymus. Tai nekliudo teismui imtis įrodymų užtikrinimo priemonių, kol sprendžiamas klausimas dėl įrodymų išreikalavimo, tačiau įrodymų pateikimas į bylą vykdomas ir jų prijungimo klausimas sprendžiamas tik po to, kai teismas nutaria išreikalausiti atitinkamus įrodymus.

8. Jeigu per nustatytą terminą teismo reikalavimas pateikti įrodymą neįvykdytas, tokio reikalavimo neįvykdžiusiems asmenims teismas gali skirti Civilinio proceso kodekso 199 straipsnio 6 dalyje nurodytą baudą.

9. Asmenims, kurie sunaikina bylai dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo reikšmingus įrodymus, arba kurie nevykdo teismo nustatytų įpareigojimų dėl konfidencialios informacijos apsaugos arba atsisako juos vykdyti, arba kurie nepaiso šiame straipsnyje ir šio įstatymo 53 straipsnyje nustatytų įrodymų naudojimo apribojimų, teismas gali skirti baudą iki dešimties tūkstančių eurų. Baudos paskyrimas neatleidžia atitinkamų asmenų nuo neįvykdytų arba netinkamai įvykdytų pareigų vykdymo bei nuo civilinės atsakomybės už tokiais neteisėtais veiksmais padarytą žalą.

10. Jeigu proceso šalis nepateikia teismo reikalaujamų įrodymų arba juos sunaikina, teismas turi teisę aplinkybes, kurias galėtų paneigti arba patvirtinti nepateikti arba sunaikinti įrodymai, įvertinti šių įrodymų nepateikusios ar juos sunaikinusios šalies nenaudai.

53 straipsnis. Konkurencijos institucijos byloje esančių įrodymų išreikalavimo ypatumai

1. Teismas Konkurencijos tarybos byloje esančius įrodymus, kurie nėra Konkurencijos tarybos parengti dokumentai, šiame straipsnyje nustatyta tvarka išreikalauja tik tuo atveju, jeigu jų dėl objektyvių priežasčių neįmanoma gauti iš kitų asmenų.

2. Spręsdamas dėl Konkurencijos tarybos byloje esančių įrodymų išreikalavimo proporcingumo, teismas papildomai kartu su šio įstatymo 52 straipsnyje nurodytomis aplinkybėmis taip pat įvertina visas šias aplinkybes:

1) ar prašymas išreikalausiti įrodymus suformuluotas konkrečiai atsižvelgiant į Konkurencijos tarybai pateiktos ar Konkurencijos tarybos byloje esančios medžiagos pobūdį, dalyką ar turinį;

2) ar įrodymus išreikalausiti prašanti šalis to prašo dėl teisme nagrinėjamo ieškinio dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo;

3) ar nebus pakenkta Konkurencijos tarybos veiklos efektyvumui šio straipsnio 1 ir 4 dalyse numatytais atvejais, ar Konkurencijos tarybai pateikus nuomonę teismui pagal šio straipsnio 7 dalį.

3. Prašymas išreikalausiti visą Konkurencijos tarybos byloje esančią medžiagą, tiksliai neįvardijus įrodymų arba su byla susijusių įrodymų kategorijų, nėra tenkinamas.

4. Kol Konkurencijos taryba nepriėmė vieno iš šio įstatymo 28 straipsnio 3 dalyje arba 30 straipsnio 1 dalies 1-3 punktuose nurodytų nutarimų, teismas negali išreikalausiti ir naudoti:

1) informacijos, kurią asmuo parengė specialiai Konkurencijos tarybos atliekamai pažeidimų tyrimo procedūrai;

2) informacijos, kurią Konkurencijos taryba parengė ir išsiuntė asmenims pažeidimų tyrimo procedūros tikslais.

5. Šio įstatymo 21 straipsnio 8 dalyje nurodyti prašymai atleisti nuo baudos ir pripažinimo pareiškimai negali būti įrodymais civilinėje byloje. Ieškovas gali pateikti pagrįstą prašymą, kad būtų nagrinėjantis teismas susipažintų su šios dalies pirmame sakinyje aptariamais Konkurencijos tarybos turimais dokumentais, siekdamas įsitikinti, kad jie Konkurencijos tarybai yra pateikti šio įstatymo 38 straipsnio 1 dalies ar 37 straipsnio 2 dalies pagrindu. Atlikdamas tokį vertinimą, teismas gali tik Konkurencijos tarybos prašyti pateikti šio įstatymo 21 straipsnio 8 dalyje nurodytų prašymų atleisti nuo baudos ir pripažinimo pareiškimų kopijas ir išvadą dėl tokio vertinimo. Teismas taip pat turi teisę išklausti asmenis, Konkurencijos tarybai pateikusius atitinkamus prašymus atleisti nuo baudos ar pripažinimo pareiškimus. Teismas jokiais atvejais nesudaro galimybės kitiems asmenims, išskyrus atitinkamus prašymus atleisti nuo baudos ar pripažinimo pareiškimus Konkurencijos tarybai pateikusius asmenis, susipažinti su šiais dokumentais. Šios dalies nuostatos netaikomos kartu su prašymais atleisti nuo baudos ar pripažinimo pareiškimais pateikiamais įrodymams.

6. Konkurencijos tarybos byloje esantys įrodymai, kurie nėra nurodyti šio straipsnio 4 ar 5 dalyse, gali būti bet kuriuo metu išreikalauti, nagrinėjant bylą dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo, laikantis Civilinio proceso kodekso ir šio straipsnio 1 dalies nuostatų.

7. Konkurencijos taryba turi teisę savo iniciatyva arba šio įstatymo 52 straipsnio 7 dalies 1 sakinyje nurodytu atveju teismui pareikšti nuomonę dėl prašymo išreikalauti iš jos įrodymus proporcingumo.

8. Įrodymais, gautais šio įstatymo 29 straipsnio 2 dalies pagrindu ir nenumatytais šio straipsnio 4 ar 5 dalyse, turi teisę remtis tik juos gavęs asmuo, ar jo teisių perėmėjas.

9. Šio straipsnio nuostatos dėl įrodymų išreikalavimo *mutatis mutandis* taikomos ir teismui išreikalaujant įrodymus, esančius Europos Komisijos ar kitos Europos Sąjungos valstybės narės konkurencijos institucijos byloje. Europos Komisijos ar kitos Europos Sąjungos valstybės narės konkurencijos institucijos byloje esantys dokumentai, atitinkantys šio įstatymo 21 straipsnio 8 dalyje nurodytus prašymus atleisti nuo baudos dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 straipsnio pažeidimų ir pripažinimo pareiškimus dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnių pažeidimų, negali būti įrodymais civilinėje byloje. Šios dalies nuostatos netaikomos kartu su šiais prašymais atleisti nuo baudos ar pripažinimo pareiškimais pateikiamais įrodymams. Šio straipsnio 4 dalies nuostatos *mutatis mutandis* taikomos ir Europos Komisijai ar kitai Europos Sąjungos valstybės narės konkurencijos institucijai pateiktiems ir vėliau atsiimtiems pripažinimo pareiškimams dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnių pažeidimų, kai šių pripažinimo pareiškimų atsiėmimo galimybę numato Europos Sąjungos ar kitų Europos Sąjungos valstybių narių teisės aktai.

VII SKYRIUS

EUROPOS SĄJUNGOS KONKURENCIJOS TAISYKLIŲ TAIKYMAS

54 straipsnis. Įgaliota institucija

1. Konkurencijos taryba yra institucija, įgaliota taikyti Europos Sąjungos konkurencijos taisykles, kurių laikymosi priežiūra pagal Europos Sąjungos konkurencijos teisę pavedama nacionalinei konkurencijos institucijai.

2. Konkurencijos taryba, atlikdama funkcijas, suteiktas pagal šio straipsnio 1 dalį, veikia šio įstatymo nustatyta tvarka.

55 straipsnis. Valstybės pagalba

1. Konkurencijos taryba yra koordinuojanti institucija valstybės pagalbos, kuriai taikomos Europos Sąjungos valstybės pagalbos taisyklės, klausimais.

2. Konkurencijos taryba Vyriausybės nustatyta tvarka atlieka valstybės pagalbos, nurodytos šio straipsnio 1 dalyje, projektų ekspertizę, teikia valstybės pagalbos teikėjams išvadas ir rekomendacijas, kaupia informaciją apie Lietuvos Respublikos valstybės pagalbos teikėjų suteiktą valstybės pagalbą ūkio subjektams ir teikia ją Europos Komisijai, kitoms suinteresuotoms institucijoms ir asmenims.

3. Suteiktos valstybės pagalbos, nurodytos šio straipsnio 1 dalyje, įskaitant nereikšmingą pagalbą, registro valdytoja yra Konkurencijos taryba.

56 straipsnis. Policijos pagalba ir teismo leidimų dėl tyrimo veiksmų išdavimas

1. Tyrimą pagal Europos Sąjungos konkurencijos taisykles atliekantys Europos Komisijos įgalioti asmenys ar šiems asmenims atlikti patikrinimą padedantys Konkurencijos tarybos įgalioti pareigūnai viešajai tvarkai palaikyti ir galimam prievartos panaudojimui gali pasitelkti policijos pareigūnus.

2. Vilniaus apygardos administracinis teismas išduoda teismo leidimus dėl galimo prievartos priemonių panaudojimo reglamento (EB) Nr. 1/2003 20 straipsnyje nurodytu atveju.

3. Vilniaus apygardos administracinis teismas išduoda teismo leidimus dėl Europos Komisijos atliekamų patikrinimų ir galimo prievartos priemonių panaudojimo reglamento (EB) Nr. 1/2003 21 straipsnyje nurodytu atveju.

4. Prašymus dėl teismo leidimų išdavimo pateikia Europos Komisija arba Konkurencijos taryba.

57 straipsnis. Konkurencijos bylų nagrinėjimas teisme

1. Teismas, gavęs ieškinį, susijusį su Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnio taikymu, apie tai informuoja Europos Komisiją ir Konkurencijos tarybą. Tokiu atveju Europos Komisija ir Konkurencijos taryba turi Civilinio proceso kodekso 50 straipsnio 2 dalyje numatytas teises.

2. Sprendimo (nutarties), priimto (priimtos) byloje, kurioje buvo taikomas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnis, nuorašas nedelsiant po tokio sprendimo (nutarties) paskelbimo išsiunčiamas Europos Komisijai ir Konkurencijos tarybai.

3. Procesas gali būti atnaujinamas, kai paaiškėja, kad po teismo sprendimo (nutarties) priėmimo, kuriame (kurioje) susitarimams, sprendimams ar veiklai buvo taikomas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnis, priimamas Europos Komisijos sprendimas dėl minėtų straipsnių taikymo tiems patiems susitarimams, sprendimams ar veiklai ir tas taikymo rezultatas iš esmės skiriasi.

4. Kai byla nagrinėjama Vilniaus apygardos administraciniame teisme, *mutatis mutandis* taikomos šio straipsnio 1, 2 ir 3 dalys.

Lietuvos Respublikos
konkurencijos įstatymo
priedas

IGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų Sutarties 81 ir 82 straipsniuose, įgyvendinimo (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 8 skyrius, 2 tomas, p. 205).

2. 2014 m. lapkričio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/104/ES dėl tam tikrų taisyklių, kuriomis reglamentuojami pagal nacionalinę teisę nagrinėjami ieškiniai dėl žalos, patirtos dėl valstybių narių ir Europos Sąjungos konkurencijos teisės nuostatų pažeidimo, atlyginimo (OL 2014 L 349, p. 1).“

2 straipsnis. Šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 16 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 16 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Atsakomybę už klaidinančios ar neleistinos lyginamosios reklamos naudojimą nustato Reklamos įstatymas ir Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksas (toliau – Administracinių nusižengimų kodeksas).“

3 straipsnis. Šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 25 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 25 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. Konkurencijos tarybos įgaliotų pareigūnų reikalavimai atliekant šio straipsnio 1 dalyje nurodytus veiksmus yra privalomi. Už šių reikalavimų nevykdymą taikomos šio įstatymo ir Administracinių nusižengimų kodekso nustatytos sankcijos.“

4 straipsnis. Šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 42 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 42 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„42 straipsnis. Administracinė atsakomybė“

Asmenys už šio įstatymo pažeidimus traukiami administracinės atsakomybės šio įstatymo ir Administracinių nusižengimų kodekso nustatyta tvarka.“

5 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, taikymas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio įstatymo 2, 3 ir 4 straipsnius ir šio straipsnio 3 dalį, įsigalioja 2016 m. gruodžio 27 d.

2. Šio įstatymo 2, 3 ir 4 straipsniai įsigalioja 2017 m. sausio 1 d.

3. Lietuvos Respublikos Vyriausybė iki 2016 m. gruodžio 26 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

4. Šis įstatymas taikomas tik žalos, atsiradusios dėl po šio įstatymo įsigaliojimo padarytų ar besitęsiančių (trunkančių) šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 5 ar 7 straipsnio arba Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnio pažeidimų, atlyginimui, išskyrus šio straipsnio 5 dalyje numatytą atvejį.

5. Šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 49 straipsnio 2 dalyje nustatytas ieškinio senaties terminas taikomas, jeigu ieškinio senaties terminas prasidėjo įsigaliojus šiam įstatymui, taip pat jei reikalavimams pareikšti ieškinio senaties terminas, numatytas Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 1.125 straipsnio 8 dalyje, nepasibaigė iki šio įstatymo įsigaliojimo. Iki šio įstatymo įsigaliojimo praėjusi ieškinio senaties termino dalis įskaitoma į šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 49 straipsnio 2 dalyje nustatytą ieškinio senaties terminą.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos
Teisės ir pigiųjų departamento
Teisėkūros skyriaus vedėjas

Arūnas Alekna
2016-10-20

Ūkio ministras

Evaldas Gustas

2016-10-21

LIETUVOS RESPUBLIKOS
KONKURENCIJOS ĮSTATYMO NR. VIII-1099
PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

2016 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo Nr. VIII-1099 nauja redakcija

Pakeisti Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymą Nr. VIII-1099 ir jį išdėstyti taip:

„LIETUVOS RESPUBLIKOS
KONKURENCIJOS
ĮSTATYMAS

I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šio įstatymo tikslas – saugoti sąžiningos konkurencijos laisvę Lietuvos Respublikoje.

2. Šis įstatymas reglamentuoja konkurenciją ribojančią ar galinčią riboti viešojo administravimo subjektų bei ūkio subjektų veiklą ir nesąžiningos konkurencijos veiksmus, nustato šių subjektų teises, pareigas ir atsakomybę, ~~bei~~ konkurencijos ribojimo ir nesąžiningos konkurencijos priežiūros Lietuvos Respublikoje teisinius pagrindus **bei konkurencijos teisės pažeidimais padarytos žalos atlyginimo ypatumus.**

3. Šiuo įstatymu siekiama Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos konkurencijos santykius reglamentuojančios teisės suderinimo.

4. Šiuo įstatymu įgyvendinami šio įstatymo priede nurodyti Europos Sąjungos teisės aktai.

2 straipsnis. Įstatymo taikymas

1. Šiuo įstatymu draudžiama ūkio subjektams atlikti veiksmus, kurie riboja ar gali riboti konkurenciją, nesvarbu, kokio pobūdžio jų ūkinė veikla, išskyrus atvejus, kai šiame įstatyme ar **Lietuvos Respublikos** įstatymuose, skirtuose atskiroms ūkinės veiklos sritims, numatomos išimtys.

2. Šis įstatymas taikomas ir ne Lietuvos Respublikoje registruotų ūkio subjektų veiklai, jeigu dėl šios veiklos ribojama konkurencija Lietuvos Respublikos vidaus rinkoje.

3. Šis įstatymas netaikomas ūkio subjektų veiklai, dėl kurios ribojama konkurencija užsienio valstybių rinkose, jeigu Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse nenustatyta kitaip.

4. Jeigu Lietuvos Respublikos ~~Seimo (toliau – Seimas)~~ ratifikuotose tarptautinėse sutartyse nustatomi kitokie konkurencijos apsaugos reikalavimai, taikomos tų sutarčių nuostatos.

3 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. Atitinkama rinka – tam tikros prekės rinka tam tikroje geografinėje teritorijoje.

2. Dominuojanti padėtis – vieno ar daugiau ūkio subjektų padėtis atitinkamoje rinkoje, kai tiesiogiai nesusiduriama su konkurencija arba kuri sudaro galimybę daryti vienpusę lemiamą įtaką atitinkamoje rinkoje veiksmingai ribojant konkurenciją. Jeigu neįrodoma priešingai, laikoma, kad ūkio subjektas (išskyrus mažmeninę prekybą besiverčiantį ūkio subjektą) užima dominuojančią padėtį atitinkamoje rinkoje, jeigu jo rinkos dalis sudaro ne mažiau kaip 40 procentų. Jeigu neįrodoma priešingai, laikoma, kad kiekvienas iš trijų ar mažesnio skaičiaus ūkio subjektų (išskyrus

mažmenine prekyba besiverčiančius ūkio subjektus), kuriems tenka didžiausios atitinkamos rinkos dalys, kartu sudarančios 70 procentų ar didesnę atitinkamos rinkos dalį, užima dominuojančią padėtį. Jeigu neįrodoma priešingai, laikoma, kad mažmenine prekyba besiverčiantis ūkio subjektas užima dominuojančią padėtį atitinkamoje rinkoje, jeigu jo rinkos dalis sudaro ne mažiau kaip 30 procentų. Jeigu neįrodoma priešingai, laikoma, kad kiekvienas iš trijų ar mažesnio skaičiaus mažmenine prekyba besiverčiančių ūkio subjektų, kuriems tenka didžiausios atitinkamos rinkos dalys, kartu sudarančios 55 procentų ar didesnę atitinkamos rinkos dalį, užima dominuojančią padėtį.

3. Geografinė teritorija (geografinė rinka) – teritorija, kurioje visi ūkio subjektai susiduria su iš esmės panašiomis konkurencijos sąlygomis tam tikroje prekės rinkoje ir kuri, atsižvelgiant į tai, gali būti atskiriama lyginant su greta esančiomis teritorijomis.

4. Kitos Europos Sąjungos valstybės narės konkurencijos institucija – kitos nei Lietuvos Respublika Europos Sąjungos valstybės narės pagal reglamento (EB) Nr. 1/2003 35 straipsnį paskirta institucija.

4 5. Koncentracija – tai:

1) susijungimas, kai prie ūkio subjekto, kuris tęsia veiklą, prijungiami vienas ar keletas kitų ūkio subjektų, kurie kaip savarankiški ūkio subjektai baigia veiklą, arba kai įsteigiamas naujas ūkio subjektas iš dviejų ar daugiau ūkio subjektų, kurie kaip savarankiški ūkio subjektai baigia veiklą;

2) kontrolės įgijimas, kai tas pats fizinis asmuo ar tie patys fiziniai asmenys, kurie turi vieno ar daugiau ūkio subjektų kontrolę, arba ūkio subjektas ar keletas ūkio subjektų, veikdami susitarimo pagrindu, kartu steigia naują ūkio subjektą (išskyrus atvejus, kai toks naujas ūkio subjektas neatlieka autonomiško ūkio subjekto funkcijų) arba įgauna kito ūkio subjekto kontrolę įsigydami įmonę ar jos dalį, visą ūkio subjekto turtą ar turto dalį, akcijas ar kitus vertybinius popierius, balsavimo teises, sudarydami sutartis ar kitu būdu.

5 6. Konkurencijos ribojimas – veiksmai, sudarantys kliūtis konkuruoti atitinkamoje rinkoje ar galintys susilpninti, iškraipyti arba kitaip neigiamai paveikti konkurenciją.

6 7. Konkurencijos sąlygos – pirkimo ar pardavimo ekonominiai parametrai, iš kurių svarbiausiais laikomi kainos, nuolaidos, antkainiai ar kitokie mokėjimai ir jiems darantys įtaką veiksniai (ūkinės veiklos teisiniai ribojimai, viešojo administravimo subjektų teikiama pagalba, gamybos technologijos ir sąnaudos, prekių naudojimo ar vartojimo ypatybės, transportavimo galimybės ir pan.).

7 8. Konkurentai – ūkio subjektai, kurie toje pačioje atitinkamoje rinkoje susiduria arba gali susidurti su tarpusavio konkurencija.

8 9. Kontrolė – visokios iš Lietuvos Respublikos ar kitos valstybės įstatymų ar sandorių atsirandančios teisės, suteikiančios juridiniam ar fiziniam asmeniui galimybę daryti lemiamą įtaką ūkio subjekto veiklai, įskaitant:

1) nuosavybės teisę į visą ar dalį ūkio subjekto turto arba teisę naudoti visą ar dalį ūkio subjekto turto;

2) kitas teises, kurios leidžia daryti lemiamą įtaką ūkio subjekto organų sprendimams ar personalo sudėčiai.

9 10. Kontroliuojantis asmuo – juridinis ar fizinis asmuo, turintis arba įgyjantis ūkio subjekto kontrolės teisę. Kontroliuojančiu asmeniu gali būti Lietuvos Respublikos pilietis, užsienietis ar asmuo be pilietybės arba ūkio subjektas, taip pat viešojo administravimo subjektas. Sutuoktiniai, tėvai ir jų nepilnamečiai vaikai (įvaikiai) laikomi vienu kontroliuojančiu asmeniu. Jeigu du ar daugiau juridinių ar fizinių asmenų, veikdami susitarimo pagrindu, įsigyja koncentruojamo ūkio subjekto kontrolę, tai kiekvienas iš šių juridinių ar fizinių asmenų yra laikomas kontroliuojančiu asmeniu.

10 11. Lemiamą įtaką – padėtis, kai kontroliuojantis asmuo įgyvendina ar turi galimybę įgyvendinti savo sprendimus dėl kontroliuojamo ūkio subjekto ūkinės veiklos, organų sprendimų ar personalo sudėties.

12. Netiesioginis pirkėjas – fizinis arba juridinis asmuo, kuris iš tiesioginio pirkėjo arba tolesnio pirkėjo, bet ne iš šio įstatymo 5 ar 7 straipsnio arba Sutarties dėl Europos

Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnio pažeidimą padariusio ūkio subjekto įsigijo konkurencijos teisės pažeidimo objektu tapusių prekių ar prekių, pagamintų iš tokio pažeidimo objektu tapusių prekių, arba prekių, kurios komplektuojamos su tokio pažeidimo objektu tapusiomis prekėmis.

13. Nukentėjęs asmuo – fizinis arba juridinis asmuo, patyręs žalą dėl šio įstatymo 5 ar 7 straipsnio arba Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnio pažeidimo.

14. Permoka – skirtumas tarp faktiškai sumokėtos prekės kainos ir kainos, kuri būtų, jei nebūtų šio įstatymo 5 ar 7 straipsnio arba Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnio pažeidimo.

~~15.~~ **15. Prekė** – kiekvienas pirkimo ar pardavimo objektas, įskaitant visų rūšių paslaugas, darbus, teises ar vertybinius popierius. Pirkimu ar pardavimu laikomas prekės perleidimas ar įsigijimas pagal pirkimo-pardavimo, tiekimo, rangos sutartis ar kitus sandorius. Prekei prilyginami daiktai (turtas), perduodami pagal nuomos ar panaudos sutartis.

~~16.~~ **16. Prekės rinka** – visuma prekių, kurios, pirkėjų požiūriu, yra tinkamas pakaitalas viena kitai pagal jų savybes, naudojimą ir kainas.

~~17.~~ **17. Rinkos dalis** – ūkio subjekto ar susijusių ūkio subjektų grupės perkamo ar parduodamo prekių kiekio procentinis santykis su bendru perkamu ar parduodamu prekių kiekiu atitinkamoje rinkoje. Jeigu neįmanoma gauti patikimų duomenų apie perkamą ar parduodamą prekių kiekį, nustatant rinkos dalį galima vadovautis ir kita objektyvia informacija apie atitinkamą rinką, įskaitant prekių pirkimų ar pardavimų vertę.

~~18.~~ **18. Susijusių ūkio subjektų grupė** – du ar daugiau ūkio subjektų, kurie dėl savitarpio kontrolės ar priklausomybės ir galimų suderintų veiksmų yra laikomi vienu ūkio subjektu apskaičiuojant bendrąsias pajamas ir rinkos dalį. Jeigu neįrodoma priešingai, laikoma, kad susijusių ūkio subjektų grupę sudaro kiekvienas nagrinėjamas ūkio subjektas ir:

1) ūkio subjektai, kuriuose, kaip ir nagrinėjamame ūkio subjekte, tas pats fizinis asmuo arba tie patys fiziniai asmenys turi akcijų dalį, kuri sudaro 1/3 ar daugiau įstatinio kapitalo, arba turi teises į 1/3 ar daugiau visų balsų;

2) ūkio subjektai, kurie su nagrinėjamu ūkio subjektu yra bendrai valdomi ar turi bendrą administracinį padalinį arba kurių stebėtojų taryboje, valdyboje ar kitame valdymo ar priežiūros organe yra pusė ar daugiau tų pačių narių kaip ir nagrinėjamo ūkio subjekto valdymo ar priežiūros organuose;

3) ūkio subjektai, kuriuose nagrinėjamas ūkio subjektas turi akcijų dalį, sudarančią 1/3 ar daugiau įstatinio kapitalo, arba turi teises į 1/3 ar daugiau visų balsų arba kurie yra įsipareigoję derinti savo ūkinės veiklos sprendimus su nagrinėjamu ūkio subjektu, arba už kurių prievolių tretiesiems asmenims įvykdymą yra įsipareigojęs atsakyti nagrinėjamas ūkio subjektas, arba kurie yra įsipareigoję perduoti visą arba dalį pelno ar suteikę teisę naudoti 1/3 ar daugiau savo turto nagrinėjamam ūkio subjektui;

4) ūkio subjektai, kurie nagrinėjamame ūkio subjekte turi akcijų dalį, sudarančią 1/3 ar daugiau įstatinio kapitalo, arba turi teises į 1/3 ar daugiau visų balsų arba su kuriais nagrinėjamas ūkio subjektas yra įsipareigojęs derinti savo ūkinės veiklos sprendimus, arba kurie yra įsipareigoję atsakyti už nagrinėjamo ūkio subjekto prievolių tretiesiems asmenims įvykdymą, arba kuriems nagrinėjamas ūkio subjektas yra įsipareigojęs perduoti visą arba dalį pelno ar suteikęs teisę naudoti 1/3 ar daugiau savo turto;

5) ūkio subjektai, kurie tiesiogiai ar netiesiogiai, per kitus ūkio subjektus, yra susiję su šios dalies 1, 2, 3 ir 4 punktuose nurodytais ūkio subjektais bet kuriuo iš šios dalies 1, 2, 3 ir 4 punktuose nurodytų būdų.

~~19.~~ **19. Susitarimas** – bet kuria forma (raštu ar žodžiu) dviejų ar daugiau ūkio subjektų sudarytos sutartys arba ūkio subjektų suderinti veiksmai, įskaitant bet kurio ūkio subjektų junginio (asociacijos, susivienijimo, konsorciumo ir pan.) arba šio junginio atstovų priimtą sprendimą.

20. Tiesioginis pirkėjas – fizinis arba juridinis asmuo, kuris tiesiogiai iš šio įstatymo 5 ar 7 straipsnio arba Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnio pažeidimą padariusio ūkio subjekto įsigijo konkurencijos teisės pažeidimo objektu tapusių prekių.

~~16~~ 21. Ūkinė veikla – gamybinė, komercinė, finansinė ar profesinė veikla, susijusi su prekių pirkimu ar pardavimu, išskyrus atvejus, kai fiziniai asmenys prekę įsigyja asmeniniams ir namų ūkio poreikiams tenkinti.

~~17~~ 22. Ūkio subjektas – įmonės, jų junginiai (asociacijos, susivienijimai, konsorciškai ir pan.), įstaigos ar organizacijos arba kiti juridiniai ar fiziniai asmenys, kurie vykdo ar gali vykdyti ūkinę veiklą Lietuvos Respublikoje arba kurių veiksmai daro įtaką ar ketinimai, jeigu būtų įgyvendinti, galėtų daryti įtaką ūkinei veiklai Lietuvos Respublikoje. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo subjektai laikomi ūkio subjektais, jeigu jie vykdo ūkinę veiklą.

~~18~~ 23. Ūkio subjekto turtas – ~~ilgalaikio naudojimo~~ **ilgalaikis** materialusis turtas ir kiti neapyvartiniai aktyvai, naudojami ūkinei veiklai.

~~19~~ 24. Ūkio subjekto vadovas – fizinis asmuo, kuris vadovauja juridiniam asmeniui ir yra vienasmenis jo valdymo organas.

4 straipsnis. Viešojo administravimo subjektų pareiga užtikrinti sąžiningos konkurencijos laisvę

1. Viešojo administravimo subjektai, įgyvendindami pavestus uždavinius, susijusius su ūkinės veiklos reguliavimu Lietuvos Respublikoje, privalo užtikrinti sąžiningos konkurencijos laisvę.

2. Viešojo administravimo subjektams draudžiama priimti teisės aktus arba kitus sprendimus, kurie teikia privilegijas arba diskriminuoja atskirus ūkio subjektus ar jų grupes ir dėl kurių atsiranda ar gali atsirasti konkurencijos sąlygų skirtumų atitinkamoje rinkoje konkuruojantiems ūkio subjektams, išskyrus atvejus, kai skirtingų konkurencijos sąlygų neįmanoma išvengti vykdant Lietuvos Respublikos įstatymų reikalavimus.

II SKYRIUS KONKURENCIJĄ RIBOJANTYS VEIKSMAI

PIRMASIS SKIRSNIS DRAUDŽIAMSI SUSITARIMAI

5 straipsnis. Konkurenciją ribojančių susitarimų draudimas

1. Visi susitarimai, kuriais siekiama riboti konkurenciją arba kurie riboja ar gali riboti konkurenciją, yra draudžiami ir negalioja nuo jų sudarymo momento, įskaitant:

1) susitarimą tiesiogiai ar netiesiogiai nustatyti (fiksuoti) tam tikros prekės kainas arba kitas pirkimo ar pardavimo sąlygas;

2) susitarimą pasidalyti prekės rinką teritoriniu pagrindu, pagal pirkėjų ar tiekėjų grupes ar kitu būdu;

3) susitarimą nustatyti tam tikros prekės gamybos ar pardavimo kiekius, taip pat riboti techninę pažangą ar investicijas;

4) susitarimą panašaus pobūdžio sutartyse taikyti nevienodas (diskriminacines) sąlygas atskiriems ūkio subjektams ir taip sudaryti jiems skirtingas konkurencijos sąlygas;

5) susitarimą iš kitų ūkio subjektų reikalauti papildomų įsipareigojimų, kurie pagal savo komercinį pobūdį ar paskirtį nėra tiesiogiai susiję su sutarties objektu.

2. Konkurentų sudaryti šio straipsnio 1 dalies 1, 2, 3 ir 4 punktuose nurodyti susitarimai visais atvejais laikomi ribojančiais konkurenciją.

3. Šis straipsnis gali būti netaikomas ūkio subjektų sudarytiems susitarimams, kurie dėl savo mažareikšmės įtakos negali itin riboti konkurencijos. Tokiems susitarimams taikomus reikalavimus ir sąlygas ~~teisės aktu~~ nustato Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba (toliau – Konkurencijos taryba).

6 straipsnis. Išimtis

1. Šio įstatymo 5 straipsnis netaikomas, jeigu susitarimas skatina techninę ar ekonominę pažangą arba pagerina prekių gamybą ar paskirstymą ir taip sudaro galimybes vartotojams gauti papildomos naudos, taip pat jeigu susitarimas:

1) nelemia susitariančiųjų šalių veiklos apribojimų, kurie nėra būtini šiame straipsnyje nurodytiems tikslams pasiekti;

2) nesuteikia susitarimo šalims galimybės riboti konkurenciją didelėje atitinkamos rinkos dalyje.

2. Susitarimas, kuris atitinka šio straipsnio 1 dalies sąlygas, galioja nuo sudarymo momento (*ab initio*) be jokio išankstinio Konkurencijos tarybos sprendimo. Kilus ginčui, ar toks susitarimas atitinka šio straipsnio 1 dalį, pareiga įrodyti, kad atitinka, tenka tai susitarimo šaliai, kuri naudojasi šia išimtimi.

3. Konkurencijos taryba turi teisę ~~priimti teisės aktus ir~~ nustatyti susitarimų grupes bei sąlygas, kuriomis susitarimas tenkina šio straipsnio 1 dalies sąlygas.

4. Konkurencijos taryba gali atšaukti ūkio subjektų teisę naudotis **pagal** šio straipsnio 3 dalyje ~~numatytą teisės aktų taikoma dalį~~ **Konkurencijos tarybos nustatyta** išimtimi, jeigu nustatoma, kad tam tikru atveju susitarimo poveikis yra nesuderinamas su šio straipsnio 1 dalies nuostatomis.

ANTRASIS SKIRSNIS PIKTNAUDŽIAVIMAS DOMINUOJANČIA PADĖTIMI

7 straipsnis. Draudimas piktnaudžiauti dominuojančia padėtimi

Draudžiama piktnaudžiauti dominuojančia padėtimi atitinkamoje rinkoje atliekant įvairius veiksmus, kurie riboja ar gali riboti konkurenciją, nepagrįstai varžo kitų ūkio subjektų galimybes veikti rinkoje arba pažeidžia vartotojų interesus, įskaitant:

1) tiesioginę ar netiesioginę nesąžiningų kainų arba kitų pirkimo ar pardavimo sąlygų primetimą;

2) prekybos, gamybos ar techninės pažangos ribojimą darant žalą vartotojams;

3) panašaus pobūdžio sutartyse nevienodų (diskriminacinių) sąlygų taikymą atskiriems ūkio subjektams, taip sudarant jiems skirtingas konkurencijos sąlygas;

4) sutarties sudarymą, kai kitai sutarties šaliai primetami papildomi įsipareigojimai, kurie pagal komercinį pobūdį ar paskirtį nėra tiesiogiai susiję su sutarties objektu.

TREČIASIS SKIRSNIS KONCENTRACIJOS PRIEŽIŪRA

8 straipsnis. Pranešimas apie koncentraciją

1. Apie numatomą įvykdyti koncentraciją privaloma pranešti Konkurencijos tarybai ir gauti leidimą, jeigu koncentracijoje dalyvaujančių ūkio subjektų suminės bendrosios pajamos paskutiniiais prieš koncentraciją ūkiniais metais yra didesnės negu keturiolika milijonų penki šimtai tūkstančių eurų ir jeigu kiekvieno mažiausiai iš dviejų koncentracijoje dalyvaujančių ūkio subjektų bendrosios pajamos paskutiniiais prieš koncentraciją ūkiniais metais yra didesnės negu vienas milijonas keturi šimtai penkiasdešimt tūkstančių eurų.

2. Koncentracijoje dalyvaujančių ūkio subjektų suminės bendrosios pajamos suprantamos kaip:

1) ūkio subjektų, kurie jungiasi, bendrųjų pajamų suma;

2) ūkio subjektų, iš kurių vienas ūkio subjektas ar keletas ūkio subjektų, veikdami susitarimo pagrindu, įsigyja kitą ūkio subjektą (įmonę ar jos dalį), visą ūkio subjekto turtą ar turto dalį arba įsigyja kito ūkio subjekto akcijų dalį, kuri, įskaitant viską, kas buvo anksčiau įsigyta, sudaro 1/3 ar daugiau įstatinio kapitalo, arba gauna teisę į kito ūkio subjekto 1/3 ar didesnę balsų dalį, bendrųjų pajamų suma. Jeigu ūkio subjektas, kuris įsigyja kito ūkio subjekto akcijų dalį,

priklauso susijusių ūkio subjektų grupei, tai apskaičiuojant įsigyjamų akcijų dalį įskaitomos ir akcijos, kurias šiame ūkio subjekte turi tai pačiai susijusių ūkio subjektų grupei priklausančios ūkio subjektai. Jeigu įsigyjama ūkio subjekto (įmonės) dalis arba ūkio subjekto turto dalis, tai bendrosios pajamos ir rinkos dalis apskaičiuojamos proporcingai įsigyjamo turto daliai;

3) koncentruojamų ūkio subjektų, iš kurių viename ar keliuose tas pats fizinis asmuo arba tie patys fiziniai asmenys, turėdami kontrolės teisę, įsigyja kitą ūkio subjektą (įmonę ar jos dalį), visą ūkio subjekto turtą ar turto dalį arba įsigyja kito ūkio subjekto akcijų dalį, kuri, įskaitant viską, kas buvo anksčiau įsigyta, sudaro 1/3 ar daugiau įstatinio kapitalo, arba gauna teisę į kito ūkio subjekto 1/3 ar didesnę balsų dalį, bendrųjų pajamų suma. Apskaičiuojant fizinio asmens ar fizinių asmenų įsigyjamų kito ūkio subjekto akcijų dalį, įskaitomos akcijos, kurias šiame ūkio subjekte turi fizinio asmens ar tų pačių fizinių asmenų kontroliuojami ūkio subjektai ir visi tai pačiai susijusių ūkio subjektų grupei priklausančios ūkio subjektai. Jeigu įsigyjama ūkio subjekto (įmonės) dalis arba ūkio subjekto turto dalis, tai bendrosios pajamos ir rinkos dalis apskaičiuojamos proporcingai įsigyjamo turto daliai;

4) bendrųjų pajamų suma ūkio subjektų, kurie, veikdami susitarimo pagrindu, kartu steigia naują ūkio subjektą arba sukuria bendrą valdymo ar priežiūros organą ar bendrą administracinį padalinį arba kurie dėl priimamų sprendimų turės pusę ar daugiau tų pačių narių stebėtojų taryboje, valdyboje ar kitame valdymo ar priežiūros organe, arba kurie įsipareigoja vienas su kitu derinti savo ūkinės veiklos sprendimus arba perduoti vienas kitam visą ar tam tikrą dalį pelno, arba kurie vienas kitam suteikia teisę naudoti visą savo turtą ar jo dalį, arba vienas iš kurių ar keletas ūkio subjektų, veikdami susitarimo pagrindu, kitokiu būdu įgyja kito ūkio subjekto kontrolę. Jeigu vienas ūkio subjektas suteikia teisę kitam ūkio subjektui naudoti savo turto dalį, tai bendrosios pajamos ir rinkos dalis apskaičiuojamos proporcingai naudojamam turto daliai.

3. Jeigu koncentracijoje dalyvauja:

1) draudimo įmonė, vietoj bendrųjų pajamų skaičiuojama draudimo įmokų (premijų) suma;

2) kolektyvinio investavimo subjektai ar juos valdančios valdymo įmonės, bendrosios pajamos skaičiuojamos kaip visų ūkio subjektų, kuriuos kontroliuoja valdymo įmonė, uždaro tipo investicinė bendrovė ar investicinė kintamojo kapitalo bendrovė, kurių turto valdymas neperduotas valdymo įmonei, bendrųjų pajamų suma;

3) ūkio subjektas, kuris priklauso susijusių ūkio subjektų grupei, bendrosios pajamos skaičiuojamos kaip visų ūkio subjektų, priklausančių susijusių ūkio subjektų grupei, bendrųjų pajamų suma;

4) užsienio valstybių ūkio subjektas, bendrosios pajamos skaičiuojamos kaip pajamų, gautų Lietuvos Respublikos prekių rinkose, suma.

4. Atliekant koncentracijos priežiūrą taikomą bendrųjų pajamų apskaičiavimo tvarką nustato Konkurencijos taryba.

5. Laikoma, kad koncentracija nevykdoma, kai komerciniai bankai, kitos kredito įstaigos, vertybinių popierių viešosios apyvartos tarpininkai, kolektyvinio investavimo subjektai ar juos valdančios valdymo įmonės ir draudimo įmonės įsigyja 1/3 ar daugiau kitos įmonės akcijų, turėdami tikslą jas perleisti, jeigu nesinaudojama šių akcijų suteikiama balsavimo teise ir šios akcijos perleidžiamos ne vėliau kaip per vienus metus, ir ne vėliau kaip per vieną mėnesį po įsigijimo pateikiama informacija Konkurencijos tarybai. Jeigu finansų įstaigos, įsigijusios 1/3 ar daugiau kitos įmonės akcijų, nusprendžia nesilaikyti šioje dalyje nustatytų sąlygų, jos privalo pateikti pranešimą apie koncentraciją bendra tvarka.

9 straipsnis. Pranešimo apie koncentraciją pateikimas

1. Pranešimą apie koncentraciją šio įstatymo 8 straipsnio 2 dalies 2 ir 3 punktuose numatytais atvejais teikia kontroliuojantys asmenys, kitais atvejais – bendrai visi koncentracijoje dalyvaujantys ūkio subjektai.

2. Pranešimas apie koncentraciją turi būti pateiktas Konkurencijos tarybai iki koncentracijos įgyvendinimo. Pranešimas apie koncentraciją pateikiamas po pasiūlymo sudaryti sutartį arba įsigyti akcijas ar turtą pateikimo, pavedimo sudaryti sutartį, sutarties sudarymo, nuosavybės teisės ar teisės

disponuoti tam tikru turtu įgijimo. Pranešimas apie koncentraciją gali būti pateiktas ir turint aiškius ketinimus sudaryti sutartį arba pateikti viešą siūlymą supirkti akcijas. Konkurencijos taryba nustato tipinę pranešimo apie koncentraciją formą.

3. Pranešime apie koncentraciją turi būti pateikta:

- 1) koncentracijoje dalyvaujančių ūkio subjektų registravimo duomenys;
- 2) koncentracijos priežastys ir tikslai;
- 3) koncentracijos būdo aprašymas;
- 4) kiekvieno koncentracijoje dalyvaujančio ūkio subjekto paskutinių trejų metų iki koncentracijos laikotarpio metinių finansinių ataskaitų rinkiniai;

5) duomenys apie kiekvieno koncentracijoje dalyvaujančio ūkio subjekto arba kontroliuojančių asmenų nuosavybei priklausančias įmones, taip pat įmones, kurių jie yra akcininkai arba pajininkai;

6) kiekvieno koncentracijoje dalyvaujančio ūkio subjekto pirktų ir parduotų prekių kiekis per paskutinių trejų metų iki koncentracijos laikotarpį ir jų rinkos dalies atitinkamoje rinkoje įvertinimas;

7) kiekvieno koncentracijoje dalyvaujančio ūkio subjekto didžiausių pirkėjų ir tiekėjų bei pagrindinių konkurentų atitinkamose rinkose sąrašas.

4. Jeigu teikiamas pranešimas dėl numatomos įvykdyti koncentracijos, kurioje dalyvauja ūkio subjektas, priklausantis susijusių ūkio subjektų grupei, tai pagal šio straipsnio 3 dalies reikalavimus pateikiami duomenys apie visus susijusių ūkio subjektų grupei priklausančius ūkio subjektus.

5. Jeigu teikiamas pranešimas dėl numatomos įvykdyti koncentracijos, kurioje dalyvauja komerciniai bankai ar kitos kredito įstaigos, Konkurencijos tarybai pateikiama ir Lietuvos banko išvada.

6. Prie pranešimo apie koncentraciją turi būti pridedami dokumentai, patvirtinantys, kad ūkio subjektai sumokėjo Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Vyriausybė) nustatyto dydžio rinkliavą už pranešimo pateikimą ir nagrinėjimą.

10 straipsnis. Koncentracijos sustabdymas

1. Koncentracijoje, apie kurią privaloma pranešti, dalyvaujantys ūkio subjektai ar kontroliuojantys asmenys neturi teisės įgyvendinti koncentracijos tol, kol bus priimtas Konkurencijos tarybos nutarimas pagal šio įstatymo 12 straipsnio 1 dalies 1 ar 2 punktą, išskyrus šio straipsnio 3 ir 4 dalyse numatytus atvejus.

2. Visi ūkio subjektų ir kontroliuojančių asmenų sandoriai ir veiksmai, susiję su koncentracijos, dėl kurios yra priimtas šio įstatymo 12 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytas nutarimas, įgyvendinimu, laikomi negaliojančiais ir nesukuriančiais teisinių pasekmių.

3. Koncentracijoje dalyvaujančių ūkio subjektų ar kontroliuojančio asmens motyvuotu prašymu Konkurencijos taryba, atsižvelgdama į koncentracijos sustabdymo pasekmes koncentracijoje dalyvaujantiems asmenims ir numatomą koncentracijos įtaką konkurencijai, gali priimti nutarimą leisti atlikti atskirus koncentracijos veiksmus. Konkurencijos tarybos leidimas atlikti atskirus koncentracijos veiksmus gali būti duotas nustatant tam tikras sąlygas ir įpareigojimus, kurie būtini veiksmingai konkurencijai užtikrinti.

4. Koncentracijoje dalyvaujantys ūkio subjektai ir kontroliuojantys asmenys be Konkurencijos tarybos leidimo atlikti atskirus koncentracijos veiksmus gali pateikti viešą siūlymą supirkti akcijas ir sudaryti sandorius dėl perleidžiamųjų vertybinių popierių, įtrauktų į prekybą reguliuojamoje rinkoje, jeigu apie šiuos veiksmus ne vėliau kaip per 7 dienas nuo jų atlikimo pranešama Konkurencijos tarybai ir vertybinių popierių įgijėjas nesinaudoja vertybinių popierių suteikiamomis balsavimo teisėmis.

11 straipsnis. Pranešimų apie koncentraciją nagrinėjimas Konkurencijos taryboje

1. Konkurencijos taryba, gavusi pranešimą apie koncentraciją, apie tai paskelbia Konkurencijos tarybos interneto svetainėje, nurodydama koncentracijos pobūdį ir koncentracijoje dalyvaujančias šalis.

2. Konkurencijos taryba išnagrinėja pagal nustatytus reikalavimus pateiktus pranešimus apie koncentraciją ir priima šio įstatymo 12 straipsnio 1 dalyje nurodytus nutarimus ne vėliau kaip per keturis mėnesius. Šis laikotarpis prasideda kitą dieną po nustatytus reikalavimus atitinkančio pranešimo apie koncentraciją gavimo. Jeigu pranešimas apie koncentraciją neatitinka nustatytų reikalavimų, Konkurencijos taryba nedelsdama apie tai raštu informuoja pranešimą pateikusius asmenis.

3. Per vieną mėnesį nuo nustatytus reikalavimus atitinkančio pranešimo apie koncentraciją gavimo Konkurencijos taryba turi priimti nutarimą pagal šio įstatymo 12 straipsnio 1 dalies 1 ar 2 punktą arba priimti nutarimą toliau nagrinėti pranešimą apie koncentraciją.

4. Konkurencijos taryba, ketindama priimti nutarimą pagal šio įstatymo 12 straipsnio 1 dalies 2 punktą, pranešimą apie koncentraciją pateikusių ūkio subjekto motyvuotu prašymu šio straipsnio 2 dalyje nurodytą pranešimo apie koncentraciją nagrinėjimo terminą gali pratęsti vienam mėnesiui.

5. Konkurencijos taryba, nagrinėdama pranešimus apie koncentraciją, turi teisę gauti iš ūkio subjektų, kontroliuojančių asmenų ir viešojo administravimo subjektų informaciją, žodinius ir rašytinius paaiškinimus, reikalingus nutarimui dėl koncentracijos priimti.

12 straipsnis. Konkurencijos tarybos nutarimai dėl koncentracijos

1. Konkurencijos taryba, išnagrinėjusi pranešimą apie koncentraciją, priima vieną iš šių nutarimų:

1) leisti vykdyti koncentraciją pagal pateiktą pranešimą;

2) leisti vykdyti koncentraciją pagal dalyvaujantiems ūkio subjektams ar kontroliuojantiems asmenims Konkurencijos tarybos nustatytas koncentracijos vykdymo sąlygas ir įpareigojimus, reikalingus tam, kad nebūtų sukurta ar sustiprinta dominuojanti padėtis arba itin apribota konkurencija atitinkamoje rinkoje;

3) atsisakyti duoti leidimą vykdyti koncentraciją ir įpareigoti koncentracijoje dalyvaujančius ūkio subjektus ar kontroliuojančius asmenis atlikti veiksmus, kad būtų atkurta ankstesnė padėtis, arba pašalinti koncentracijos pasekmes, įskaitant įpareigojimus parduoti įmonę ar jos dalį, ūkio subjekto turtą ar jo dalį, akcijas ar jų dalį, nutraukti ar pakeisti sutartis ir nustatyti šių įpareigojimų įvykdymo terminus bei sąlygas, jeigu dėl koncentracijos bus sukurta ar sustiprinta dominuojanti padėtis arba itin apribota konkurencija atitinkamoje rinkoje.

2. Konkurencijos tarybos nutarime, numatytame šio straipsnio 1 dalies 2 ar 3 punkte, nurodomi koncentracijos vykdymo sąlygų ir įpareigojimų nustatymo ar atsisakymo duoti leidimą vykdyti koncentraciją motyvai. Priimdama šį nutarimą, Konkurencijos taryba turi teisę remtis tik tokiais motyvais, dėl kurių turėjo galimybę duoti paaiškinimus koncentracijoje dalyvaujantys ūkio subjektai ar kontroliuojantys asmenys.

3. Apie Konkurencijos tarybos nutarimus raštu pranešama asmenims, pateikusiems pranešimus apie koncentraciją. Jeigu Konkurencijos taryba per šio įstatymo 11 straipsnio 2 dalyje nurodytą terminą nepriima šio straipsnio 1 dalyje nurodytų nutarimų, ūkio subjektai ar kontroliuojantys asmenys turi teisę vykdyti koncentraciją pagal pranešime apie koncentraciją nurodytas sąlygas.

4. Šiame straipsnyje nustatyti Konkurencijos tarybos nutarimai skelbiami Konkurencijos tarybos interneto svetainėje.

13 straipsnis. Koncentracijos priežiūros procedūros taikymas savo iniciatyva

1. Konkurencijos taryba gali įpareigoti ūkio subjektus teikti pranešimą apie koncentraciją ir *mutatis mutandis* taikyti koncentracijos priežiūros procedūrą, numatytą šiame skirsnyje, nors ir nėra viršijami šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nustatyti bendrųjų pajamų rodikliai, kai yra tikėtina, kad

po koncentracijos bus sukurta ar sustiprinta dominuojanti padėtis arba itin apribota konkurencija atitinkamoje rinkoje.

2. Konkurencijos taryba gali priimti atskirą nutarimą taikyti koncentracijos priežiūros procedūrą tik tais atvejais, kai nuo koncentracijos įgyvendinimo praėjo ne daugiau kaip dvylika mėnesių.

14 straipsnis. Koncentracijos vykdymo pažeidimų tyrimas ir Konkurencijos tarybos nutarimų dėl koncentracijos pakeitimas ar panaikinimas

1. Jeigu yra pagrindas manyti, kad vykdant koncentraciją buvo pažeisti šio įstatymo reikalavimai arba Konkurencijos tarybos nutarimai, Konkurencijos taryba atlieka tyrimą pagal šio įstatymo V skyrių.

2. Konkurencijos taryba turi teisę pakeisti arba panaikinti savo nutarimus dėl koncentracijos, numatytus šio įstatymo 12 straipsnio 1 dalyje, jeigu nutarimas buvo priimtas remiantis koncentracijoje dalyvaujančių ūkio subjektų ar kontroliuojančių asmenų pateikta neteisinga ar ne visa informacija, kuri turėjo esminę įtaką priimant nutarimą, arba jeigu ūkio subjektai ar kontroliuojantys asmenys pažeidė koncentracijos vykdymo sąlygas ar įpareigojimus.

3. Jeigu įsiteisėjusiu teismo sprendimu panaikinamas visas ar dalis šio įstatymo 12 straipsnio 1 dalyje numatyto Konkurencijos tarybos nutarimo, ūkio subjektai turi Konkurencijos tarybai pateikti pagal esamą padėtį rinkoje patikslintą pranešimą apie koncentraciją. Jeigu ūkio subjektai neatlieka šių veiksmų, *mutatis mutandis* kyla šio įstatymo 10 straipsnio 2 dalyje numatytos pasekmės, kiek jos neprieštarauja įsiteisėjusiam teismo sprendimui.

4. Šio straipsnio 3 dalyje nurodytas patikslintas pranešimas Konkurencijos tarybai turi būti pateiktas ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos. Konkurencijos taryba išnagrinėja patikslintą pranešimą apie koncentraciją ir priima vieną iš šio įstatymo 12 straipsnio 1 dalyje numatytų nutarimų. Tokiu atveju šio įstatymo 11 straipsnio 2 dalyje nurodytas terminas pradedamas skaičiuoti nuo dienos, kai ūkio subjektai pateikia patikslintą pranešimą apie koncentraciją.

III SKYRIUS NESĄŽININGA KONKURENCIJA

15 straipsnis. Nesąžiningos konkurencijos veiksmų draudimas

1. Ūkio subjektams draudžiama atlikti bet kuriuos veiksmus, prieštaraujančius ūkinės veiklos sąžiningai praktikai ir geriems papročiams, kai tokie veiksmai gali pakenkti kito ūkio subjekto galimybėms konkuruoti, įskaitant:

1) savavališką naudojimą žymens, kuris yra tapatus ar panašus į kito ūkio subjekto pavadinimą, registruotą prekės ženklą ar neregistruotą plačiai žinomą prekės ženklą, ar kitą pirmumo teise naudojamą žymenį su skiriamuoju požymiu, jeigu tai sukelia ar tikėtina, kad gali sukelti painiavą su šiuo ūkio subjektu ar jo veikla, arba jeigu siekiama nesąžiningai pasinaudoti šio ūkio subjekto (jo ženklo ar žymens) reputacija, arba jeigu dėl to gali nukentėti šio ūkio subjekto (jo ženklo ar žymens) reputacija, arba jeigu dėl to gali susilpnėti šio ūkio subjekto naudojamo ženklo ar žymens skiriamasis požymis;

2) ūkio subjektų klaidinimą pateikiant jiems neteisingą ar nepagrįstą informaciją apie savo ar kito ūkio subjekto prekių kiekį, kokybę, sudedamąsias dalis, vartojimo savybes, pagaminimo vietą, būdą, kainą ar nutylint apie riziką, susijusią su šių prekių vartojimu, perdirbimu ar kitokiu naudojimu;

3) informacijos, kuri yra kito ūkio subjekto komercinė paslaptis, naudojimą, perdavimą, skelbimą be šio subjekto sutikimo, taip pat tokios informacijos gavimą iš asmenų, neturinčių teisės šios informacijos perduoti, turint tikslą konkuruoti, siekiant naudoti sau arba padarant žalą šiam ūkio subjektui;

4) siūlymą konkuruojančio ūkio subjekto darbuotojams nutraukti darbo sutartį ar neatlikti visų ar dalies savo darbo pareigų siekiant naudoti sau ar padarant žalą šiam ūkio subjektui;

5) kito ūkio subjekto gaminio ar jo pakuotės imitavimą, to gaminio ar pakuotės formos, spalvos ar kitų skiriamųjų požymių kopijavimą, jeigu tai gali klaidinti dėl gaminio tapatybės arba jeigu šiais veiksmais siekiama pasinaudojant kito ūkio subjekto reputacija gauti nesąžiningos naudos;

6) pateikimą neteisingos ar nepagrįstos informacijos apie savo ar kito ūkio subjekto vadovaujančius asmenis, darbuotojų kvalifikaciją, teisinę, finansinę ar kitokią ūkio subjekto padėtį, jeigu dėl to gali būti padaryta žalos kitam ūkio subjektui;

7) reklamos, kuri pagal Lietuvos Respublikos ~~įstatymus~~ **reklamos įstatymą (toliau – Reklamos įstatymas)** laikoma klaidinančia ar neleistina lyginamąja reklama, naudojimą.

2. Šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytu tapataus ar panašaus pavadinimo, prekės ženklo ar kito žymens naudojimu nelaikoma, kai pavadinime, prekės ženkle ar žymenyje naudojamas įmonininko, kontrolinio akcijų paketo savininko ar steigėjo vardas ar pavardė ir kai ūkio subjektai, naudojantys tokių pavadinimą, prekės ženklą ar ženį, ėmėsi priemonių klaidinimui dėl ūkio subjekto ar prekės tapatybės išvengti.

3. Šio straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodyta informacija apie prekės pagaminimo vietą laikoma visokiais būdais pateikiamos geografinės nuorodos, kurios apibūdina prekę kaip pagamintą kurios nors valstybės teritorijoje arba tam tikrame tos teritorijos regione ar vietovėje, kuri siejama su tos prekės kokybe, reputacija ar kitomis savybėmis.

4. Asmenys, kuriems komercinė paslaptis tapo žinoma dėl jų darbo ar kitokių sutartinių santykių su ūkio subjektu, gali naudoti šią informaciją praėjus ne mažiau kaip vieniems metams nuo darbo ar kitokių sutartinių santykių pasibaigimo, jeigu **Lietuvos Respublikos** įstatymuose ar sutartyje nenumatyta kitaip.

5. Prekės išorės ar pakuotės formos imitavimu nelaikomi tokie veiksmai, kuriais norima pasiekti tam tikrų prekės ar jos pakuotės funkcinį savybių, jeigu šiuos veiksmus atliekantis asmuo imasi priemonių išvengti kitų ūkio subjektų ar vartotojų klaidinimo dėl gamintojo ar prekės tapatybės.

16 straipsnis. Teisių gynimas

1. Ūkio subjektas, kurio teisėti interesai pažeidžiami nesąžiningos konkurencijos veiksmais, turi teisę kreiptis į teismą su ieškiniu dėl:

1) neteisėtų veiksmų nutraukimo;

2) padarytos žalos atlyginimo;

3) įpareigojimo paskelbti vieną ar kelis konkretaus turinio ir formos pareiškimus, kuriuose paneigiama anksčiau pateikta neteisinga informacija arba pateikiami paaiškinimai dėl ūkio subjekto ar jų gaminamų prekių tapatybės;

4) prekių, jų pakuotės ar kitų priemonių, tiesiogiai susijusių su nesąžininga konkurencija, konfiskavimo ar sunaikinimo, jeigu kitaip negalima pašalinti pažeidimų.

2. Šio straipsnio 1 dalies 1, 3 ir 4 punktuose nurodytas teises taip pat turi ir ūkio subjektų ar vartotojų interesams atstovaujančios organizacijos.

3. Atsakomybę už klaidinančios ar neleistinos lyginamosios reklamos naudojimą nustato ~~Lietuvos Respublikos įstatymai~~ **Reklamos įstatymas ir Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodeksas (toliau – Administracinių teisės pažeidimų kodeksas)**.

4. Konkurencijos taryba tiria nesąžiningos konkurencijos veiksmus tik tais atvejais, jeigu šie veiksmai pažeidžia daugelio ūkio subjektų ar vartotojų interesus. Konkurencijos taryba už šiuos veiksmus taiko ~~įstatymų~~ **šio įstatymo 36 straipsnio 2 dalyje** nustatytas sankcijas.

IV SKYRIUS KONKURENCIJOS PRIEŽIŪROS INSTITUCIJA

17 straipsnis. Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba

1. Konkurencijos taryba yra savarankiška valstybės įstaiga, atskaitinga Seimui, vykdanči valstybinę konkurencijos politiką ir prižiūrinti, kaip laikomasi šio įstatymo. Konkurencijos taryba, atlikdama įstatymų jai nustatytas funkcijas, sprendimus priima savarankiškai ir nepriklausomai.

2. Konkurencijos taryba yra juridinis asmuo, turintis sąskaitų bankuose ir antspaudą su Lietuvos valstybės herbu ir savo pavadinimu.

~~3. Konkurencijos taryba vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, šiuo ir kitais įstatymais, Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis, kitais teisės aktais.~~

4 **3.** Konkurencijos taryba yra biudžetinė įstaiga, finansuojama iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto.

~~5~~ **4.** Konkurencijos tarybos veiklai taikomas Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymas, jeigu šiame įstatyme nenustatyta kitaip.

18 straipsnis. Konkurencijos tarybos funkcijos ir įgaliojimai

1. Konkurencijos taryba:

1) prižiūri, kaip ūkio subjektai, viešojo administravimo subjektai laikosi šio įstatymo nustatytų reikalavimų;

2) nustato atitinkamos rinkos apibrėžimo ir dominuojančios padėties nustatymo kriterijus bei tvarką, savo funkcijoms atlikti tiria ir apibrėžia atitinkamas rinkas, nustato ūkio subjektų rinkos dalį ir jų padėtį atitinkamoje rinkoje;

3) nagrinėja, ar viešojo administravimo subjektų priimti teisės aktai ar kiti sprendimai atitinka šio įstatymo 4 straipsnyje nustatytus reikalavimus ir, jeigu yra pagrindas, kreipiasi į viešojo administravimo subjektus su reikalavimu pakeisti ar panaikinti teisės aktus ar kitus konkurenciją ribojančius sprendimus. Jeigu reikalavimas neįvykdytas, Konkurencijos taryba turi teisę valstybinio administravimo subjektų sprendimus, išskyrus Vyriausybės norminius teisės aktus, apskųsti Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui, savivaldybių administravimo subjektų ir kitų viešojo administravimo subjektų sprendimus – apygardos administraciniam teismui;

4) nagrinėja pranešimus apie koncentraciją;

5) tiria ir nagrinėja šio **įstatymo, Lietuvos Respublikos mažmeninės prekybos įmonių nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo (toliau – MPĮNVDĮ), Reklamos įstatymo** ir kitų **Lietuvos Respublikos** įstatymų, kurių laikymosi priežiūrą vykdo Konkurencijos taryba, pažeidimus ir taiko pažeidėjams **šiuose įstatymuose numatytas** sankcijas ~~įstatymų numatytais atvejais ir tvarka;~~

6) kreipiasi į teismą, kad būtų apginti šio įstatymo saugomi viešieji interesai;

7) pagal kompetenciją atlieka **Lietuvos Respublikos** įstatymų ir kitų teisės aktų projektų ekspertizę, teikia Seimui ir Vyriausybei išvadas dėl šių aktų poveikio konkurencijai;

8) teikia Vyriausybei siūlymus, kuriuos ji turi įvertinti, dėl **Lietuvos Respublikos** įstatymų ir kitų teisės aktų, ribojančių konkurenciją, pakeitimo, kai tokius konkurencijos ribojimus Konkurencijos taryba nustato atlikdama jai pavestas funkcijas;

9) atlieka konkurencijos veiksmingumo rinkose stebėseną ir teikia išvadas bei pasiūlymus Seimui arba Vyriausybei dėl atitinkamų priemonių veiksmingai konkurencijai užtikrinti;

10) bendradarbiauja su kitomis Lietuvos Respublikos, užsienio ir tarptautinėmis institucijomis ir organizacijomis teisės aktų ir ~~bendradarbiavimo~~ susitarimų, **numatančių bendradarbiavimą**, nustatyta tvarka;

11) atlieka kitas ~~šiuose ir kituose įstatymuose~~ **Konkurencijos tarybai** nustatytas funkcijas.

2. Konkurencijos taryba, atlikdama jai pavestas funkcijas, turi teisę:

1) duoti privalomus nurodymus ūkio subjektams, tarp jų komerciniams bankams, kitoms kredito įstaigoms ir viešojo administravimo subjektams, pateikti finansinius ir kitus dokumentus, taip pat ir turinčius komercinių paslapčių, bei kitą informaciją, reikalingą Konkurencijos tarybos funkcijoms atlikti;

2) pagal kompetenciją priimti teisės aktus;

3) nustatyti ir skelbti savo interneto svetainėje Konkurencijos tarybos veiklos prioritetus;

- 4) sudaryti patarėjų komitetą;
- 5) pasitelkti kompetentingus specialistus ir ekspertus. Specialistams ir ekspertams pavesti uždaviniai, teisės ir pareigos juos įgyvendinant yra nurodomi sutartyje su Konkurencijos taryba;
- 6) organizuoti pasitarimus, steigti darbo, patariamąsias grupes ar komisijas, nustatyti jų darbo tvarką, gauti patarimojo pobūdžio išvadas ir pasiūlymus;
- 7) užfiksuoti faktines aplinkybes, reikšmingas tyrimams dėl ~~įstatymų~~ **šio įstatymo, MPĮNVDĮ, Reklamos įstatymo ir kitų Lietuvos Respublikos įstatymų, kurių laikymosi priežiūrą vykdo Konkurencijos taryba**, pažeidimų pradėti ir atlikti;
- 8) naudotis kitomis ~~šiuo įstatyme ir kituose teisės aktuose~~ **Konkurencijos tarybai** nustatytomis teisėmis.

19 straipsnis. Konkurencijos tarybos sudėtis, sudarymas ir darbo tvarka

1. Konkurencijos tarybą sudaro pirmininkas ir keturi nariai. Konkurencijos tarybos pirmininką ir narius ~~Lietuvos Respublikos~~ Ministro Pirmininko teikimu skiria Respublikos Prezidentas. Konkurencijos tarybos pirmininkas ir Konkurencijos tarybos nariai skiriami šešeriems metams. Tas pats asmuo Konkurencijos tarybos pirmininku ar nariu gali būti paskirtas ne daugiau kaip dviem kadencijoms iš eilės. Konkurencijos tarybos pirmininkas iš paskirtų Konkurencijos tarybos narių skiria du Konkurencijos tarybos pirmininko pavaduotojus.

2. Konkurencijos tarybos pirmininku ir nariais gali būti nepriekaištingos reputacijos Lietuvos Respublikos piliečiai, turintys aukštąjį universitetinį teisinį ar ekonominį (ne žemesnį kaip magistro kvalifikacinio laipsnio ar jam prilygintą) išsilavinimą. Kriterijai, kuriais remiantis asmuo negali būti laikomas nepriekaištingos reputacijos, taikomi tokie, kokie nustatyti Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatyme valstybės tarnautojams.

3. Konkurencijos tarybos pirmininkas ir nariai atleidžiami iš pareigų tik:

- 1) savo noru;
- 2) pasibaigus kadencijai;
- 3) išrinkus į kitas pareigas arba paskyrus į kitas pareigas;
- 4) įsiteisėjus apkaltinamajam teismo nuosprendžiui;
- 5) paaiškėjus, kad šiurkščiai pažeidžia savo pareigas;
- 6) jeigu savo poelgiu pažemino Konkurencijos tarybos pirmininko ar nario vardą;
- 7) dėl sveikatos būklės;
- 8) paaiškėjus, kad neatitinka šio straipsnio 2 dalyje nustatytų reikalavimų.

4. Pasibaigus Konkurencijos tarybos pirmininko ar nario kadencijai, šie asmenys eina savo pareigas tol, kol į atitinkamas pareigas yra paskiriamas tas pats ar kitas asmuo. Konkurencijos tarybos pirmininkui ir nariams, atleidžiamiems iš pareigų, kai pasibaigia jų kadencija, išmokama vieno mėnesio jų vidutinio darbo užmokesčio dydžio išeitinė išmoka, išskyrus atvejus, kai jie paskiriami kitai kadencijai.

5. Konkurencijos tarybos pirmininkas ir nariai gali dirbti tik Konkurencijos taryboje, išskyrus mokslinį, pedagoginį ar kūrybinį darbą.

6. Konkurencijos tarybos pirmininkas ir nariai yra valstybės pareigūnai.

7. Konkurencijos taryba, sprendama jos kompetencijai priskirtus klausimus, priima nutarimus. Nutarimai priimami balsų dauguma, bet ne mažiau kaip trimis Konkurencijos tarybos narių balsais, įskaitant Konkurencijos tarybos pirmininką. Konkurencijos tarybos pirmininkas ir nariai balsuoja nepriklausomai ir savarankiškai. Konkurencijos tarybos pirmininkas ir nariai, dalyvaudami posėdyje, neturi teisės susilaikyti nuo balsavimo dėl nutarimo.

8. Konkurencijos taryba dalį savo įgaliojimų, išskyrus šiame įstatyme nurodytų nutarimų priėmimą, procedūros dėl šio įstatymo pažeidimų dalyvių išklausymą ir šio įstatymo nustatytų sankcijų taikymą bei norminių teisės aktų, susijusių su šio ~~įstatymo~~, **MPĮNVDĮ, Reklamos įstatymo ir kitų Lietuvos Respublikos įstatymų, kurių laikymosi priežiūrą vykdo Konkurencijos taryba**, taikymu, priėmimą, turi teisę perduoti Konkurencijos tarybos pirmininkui arba atskiriems nariams pagal veiklos sritis.

9. Konkurencijos tarybos funkcijas atlikti padeda tam tikslui sudaroma Konkurencijos tarybos administracija. Jos struktūrą ir valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybių sąrašus nutarimu tvirtina Konkurencijos taryba. Konkurencijos tarybos administracijos funkcijos nustatomos šiame įstatyme ir ~~kituose įstatymuose bei~~ Konkurencijos tarybos administracijos nuostatuose, kuriuos nutarimu tvirtina Konkurencijos taryba.

10. Konkurencijos tarybos darbo tvarka ir jos atliekamų procedūrų dėl **šio įstatymo, MPĮNVDĮ, Reklamos įstatymo ir kitų Lietuvos Respublikos įstatymų, kurių laikymosi priežiūrą vykdo Konkurencijos taryba**, pažeidimų taisyklės nustatomos Konkurencijos tarybos nutarimu priimtame darbo reglamente.

20 straipsnis. Konkurencijos tarybos pirmininkas ir nariai

1. Konkurencijos tarybos pirmininkas:

- 1) vadovauja Konkurencijos tarybos darbui;
- 2) atstovauja Konkurencijos tarybai Lietuvos Respublikoje ir užsienyje;
- 3) priima į darbą ir atleidžia iš darbo Konkurencijos tarybos administracijos darbuotojus;
- 4) kiekvienais metais teikia Seimui ir Vyriausybei Konkurencijos tarybos veiklos ataskaitas;
- 5) pasirašo Konkurencijos tarybos nutarimus;
- 6) atlieka kitas **Lietuvos Respublikos įstatymuose atitinkamų įstaigų vadovams** nustatytas

ir Konkurencijos tarybos pavestas funkcijas.

2. Konkurencijos tarybos pirmininkas turi teisę dalyvauti patariamąjo balso teise Vyriausybės posėdžiuose ir privalo pareikšti savo pastabas tuo atveju, jeigu siūlomi priimti sprendimai prieštarauja šiam įstatymui.

3. Kai nėra Konkurencijos tarybos pirmininko, jo pavadimu jį pavaduoja Konkurencijos tarybos pirmininko pavaduotojas.

4. Konkurencijos tarybos nariai dalyvauja svarstant ir priimant nutarimus Konkurencijos tarybos kompetencijai priklausančiais klausimais, yra atsakingi už jiems pavestas veiklos sritis ir atlieka kitas Konkurencijos tarybos ar Konkurencijos tarybos pirmininko jiems pavestas funkcijas.

21 straipsnis. Komercinių paslapčių ~~ir~~, tarnybinio naudojimo **ir kitų** dokumentų apsauga

1. Konkurencijos taryba ir jos administracijos darbuotojai privalo saugoti atliekant šio įstatymo laikymosi priežiūrą sužinotas ūkio subjektų komercines ir profesines paslaptis ir be ūkio subjekto sutikimo gali naudoti jas tik tiems tikslams, dėl kurių jos buvo pateiktos.

2. Ūkio subjektai, teikdami dokumentus ar kitą informaciją Konkurencijos tarybai arba nedelsdami, kai tik **patys arba iš Konkurencijos tarybos** sužino, kad Konkurencijos taryba turi dokumentų ar kitos informacijos, sudarančios jų komercinę paslaptį, turi pateikti Konkurencijos tarybai prašymą dėl jų komercinių paslapčių apsaugos. Prašyme turi būti aiškiai nurodyta, kurią informaciją Konkurencijos taryba turėtų laikyti ūkio subjekto komercine paslaptimi. Konkurencijos taryba ar jos įgaliotas pareigūnas priima sprendimą dėl prašymo ir apie tai praneša ūkio subjektui.

3. Jeigu ūkio subjektas pateikia prašymą dėl komercinių paslapčių apsaugos, bet nenurodo, kurią konkrečią informaciją Konkurencijos taryba turi laikyti ūkio subjekto komercine paslaptimi, prašymą pateikęs ūkio subjektas gali būti įpareigotas per nustatytą terminą šią informaciją nurodyti. Jeigu per nustatytą terminą ūkio subjektas nenurodo, kurią konkrečią informaciją Konkurencijos taryba turi laikyti komercine paslaptimi, laikoma, kad Konkurencijos tarybos apie ūkio subjektą turima informacija nėra komercinę paslaptį sudaranti informacija.

4. Jeigu ūkio subjektas nepateikia šio straipsnio 1 dalyje nurodyto prašymo dėl komercinių paslapčių apsaugos, laikoma, kad Konkurencijos tarybos apie ūkio subjektą turima informacija nėra komercinę paslaptį sudaranti informacija.

5. Ūkio subjektas, kurio komercinę paslaptį sudarančią informaciją turi Konkurencijos taryba, gali būti įpareigotas per nustatytą terminą pateikti dokumento ar kitos informacijos išrašą be komercinę paslaptį sudarančios informacijos ir siekiamos apsaugoti informacijos aprašymą. Jeigu per nustatytą terminą ūkio subjektas nepateikia išrašo ir aprašymo, laikoma, kad ūkio subjekto prašoma apsaugoti informacija nėra komercinę paslaptį sudaranti informacija.

6. Už ūkio subjektų komercinių paslapčių atskleidimą Konkurencijos taryba ir jos administracijos darbuotojai atsako įstatymų nustatyta tvarka. Konkurencijos tarybos sprendimas dėl prašymų dėl komercinių paslapčių apsaugos priimamas ne vėliau nei priimamas galutinis Konkurencijos tarybos nutarimas ar kitoks galutinis sprendimas dėl nagrinėjamo klausimo. Po priimto galutinio Konkurencijos tarybos nutarimo ar kitokio galutinio sprendimo dėl nagrinėjamo klausimo ūkio subjektų pateikti prašymai dėl komercinių paslapčių apsaugos nėra tenkinami.

7. Konkurencijos tarybai atliekant jai pavestas funkcijas Konkurencijos tarybos parengti dokumentai, kuriuose yra pareikštos Konkurencijos tarybos vidaus darbo reikmėms skirtos nuomonės, Konkurencijos tarybos parengti dokumentai, susiję su klausimais, dėl kurių nėra priimtas galutinis Konkurencijos tarybos nutarimas ar kitoks sprendimas, ir tik Konkurencijos tarybos vidaus darbo tvarkos organizavimui skirti dokumentai yra tarnybinio naudojimo dokumentai, kurie neteikiami susipažinti tretiesiems asmenims ir nesegami į tyrimų bylas, su kuriomis turi teisę susipažinti tretieji asmenys. Tokie Konkurencijos tarybos tarnybinio naudojimo dokumentai gali būti teikiami tik teisėsaugos institucijoms įstatymų joms priskirtoms funkcijoms atlikti.

8. Konkurencijos taryba neatskleidžia jai pateiktų prašymų atleisti nuo baudos šio įstatymo 38 straipsnio 1 dalies pagrindu už šio įstatymo 44 straipsnio 3 dalyje nurodytą slaptą pažeidimą ir šio įstatymo 37 straipsnio 2 dalyje nurodytų tyrimo metu pateiktų rašytinių pripažinimo pareiškimų dėl šio įstatymo 43 straipsnyje nurodyto pažeidimo, įskaitant šių prašymų ir pareiškimų citatas. Šiuos prašymus ir pareiškimus Konkurencijos taryba atskleidžia tik:

1) ūkio subjektams, įtariamais ar Konkurencijos tarybos nutarimu pripažintiems dalyvavusiems tame pačiame pažeidime, kaip ir prašymą atleisti nuo baudos ar pripažinimo pareiškimą pateikęs ūkio subjektas, šio įstatymo 29 straipsnio 2 dalyje numatytos teisės į gynybą įgyvendinimo tvarka ir tikslais, ir teismui, apskundus Konkurencijos tarybos nutarimą šio įstatymo 33 straipsnio 1 dalies pagrindu;

2) teismui, kai jam būtina įsitikinti, kad prašymai atleisti nuo baudos yra pateikti šio įstatymo 38 straipsnio 1 dalies pagrindu, o pripažinimo pareiškimai pateikti šio įstatymo 37 straipsnio 2 dalies pagrindu. Teismas jokiais atvejais nesudaro galimybės kitiems asmenims susipažinti su šiais prašymais ir pareiškimais.

9. Konkurencijos taryba neatskleidžia jai pateiktų prašymų atleisti nuo baudos šio įstatymo 38 straipsnio 1 dalies pagrindu ir šio įstatymo 37 straipsnio 2 dalyje nurodytų tyrimo metu pateiktų rašytinių pripažinimo pareiškimų dėl kitų nei šio straipsnio 8 dalyje nurodytų pažeidimų. Šiuos prašymus ir pareiškimus Konkurencijos taryba atskleidžia tik:

1) ūkio subjektams, įtariamais ar Konkurencijos tarybos nutarimu pripažintiems dalyvavusiems tame pačiame pažeidime kaip ir prašymą atleisti nuo baudos ar pripažinimo pareiškimą pateikęs ūkio subjektas, šio įstatymo 29 straipsnio 2 dalyje numatytos teisės į gynybą įgyvendinimo tvarka ir tikslais, ir teismui, apskundus Konkurencijos tarybos nutarimą šio įstatymo 33 straipsnio 1 dalies pagrindu;

2) teismui, kuris, įvertinęs šio įstatymo 53 straipsnio 1 ir 2 dalyse numatytas aplinkybes, nusprendžia išreikalausiti šiuos dokumentus žalos atlyginimo bylose.

10. Šio straipsnio 8 ir 9 dalyse nustatyti ribojimai taikomi tik šio įstatymo 38 straipsnio 1 dalies pagrindu pateiktiems prašymams atleisti nuo baudos ir šio įstatymo 37 straipsnio 2 dalyje nurodytiems tyrimo metu pateiktiems rašytiniams pripažinimo pareiškimams, bet ne kartu su šiais dokumentais teikiamais įrodymams.

11. Konkurencijos taryba nedaro šio įstatymo 38 straipsnio 1 dalies pagrindu pateiktų prašymų atleisti nuo baudos ir šio įstatymo 37 straipsnio 2 dalyje nurodytų tyrimo metu pateiktų rašytinių pripažinimo pareiškimų kopijų, išskyrus kopijų darymą teismui šio straipsnio 8 ir 9 dalyse numatytais atvejais.

12. Asmenys teisę susipažinti su Konkurencijos tarybos turimais dokumentais ir kita informacija įgyja ne anksčiau nei priimamas galutinis Konkurencijos tarybos nutarimas ar

kitoks sprendimas dėl nagrinėjamo klausimo. Ši teisė neapima dokumentų ir kitos informacijos, su kuria asmenys neturi teisės susipažinti remiantis šiuo ir kitais Lietuvos Respublikos įstatymais ar kitais teisės aktais, reglamentuojančiais atskirų rūšių dokumentų ir kitos informacijos apsaugą.

V SKYRIUS

KONKURENCIJOS TARYBOS ATLIEKAMO ŠIO ĮSTATYMO PAŽEIDIMŲ TYRIMO PROCEDŪRA

PIRMASIS SKIRSNIS

KONKURENCIJOS TARYBOS ATLIEKAMAS ŠIO ĮSTATYMO PAŽEIDIMO TYRIMAS

22 straipsnis. Konkurencijos tarybos tiriami pažeidimai

1. Šiame skyriuje nustatyta tvarka Konkurencijos taryba tiria:

1) viešojo administravimo subjektų priimtų teisės aktų ar kitų sprendimų atitiktį šio įstatymo 4 straipsnio reikalavimams;

2) konkurenciją ribojančius susitarimus;

3) piktnaudžiavimą dominuojančia padėtimi;

4) koncentracijos vykdymą apie tai nepranešus ar negavus leidimo arba pažeidžiant nustatytas koncentracijos vykdymo sąlygas ar įpareigojimus, taip pat koncentracijos tęsimą jos sustabdymo laikotarpiu;

5) nesąžiningą konkurenciją šio įstatymo 16 straipsnio 4 dalyje numatytais atvejais;

6) pažeidimus, kai nurodymai pateikti informaciją nevykdomi ar vykdomi ne laiku, pateikiama neteisinga ar ne visa informacija, šio įstatymo numatytais atvejais informacija nepateikiama nustatytu laiku, pažeidžiamas ar nuplėšiamas antspaudas, uždėtas pagal šio įstatymo 25 straipsnio 1 dalies 4 punktą, kliudoma Konkurencijos tarybos pareigūnams atlikti tyrimą arba nevykdomos Konkurencijos tarybos nutarimais paskirtos sankcijos ar įpareigojimai, taip pat ūkio subjektų prisiimti įsipareigojimai pagal šio įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punktą. Ši tvarka netaikoma tiriant pažeidimus, kai nevykdomi ar vykdomi ne laiku Konkurencijos tarybos nutarimais paskirti įpareigojimai pakeisti ar panaikinti teisės aktus ar kitus konkurenciją ribojančius sprendimus, pažeidžiančius šio įstatymo 4 straipsnio reikalavimus. Šie pažeidimai tiriami Konkurencijos tarybos nustatyta tvarka.

2. Tyrimą atlieka Konkurencijos tarybos įgalioti jos administracijos darbuotojai (toliau – Konkurencijos tarybos įgalioti pareigūnai).

3. Apie šiame skyriuje nurodytus Konkurencijos tarybos priimtus nutarimus dėl šio įstatymo pažeidimų tyrimo pranešama pareiškėjams ir pažeidimu įtariamiems subjektams per Konkurencijos tarybos darbo reglamente nustatytus terminus.

4. Konkurencijos tarybos nutarimai dėl šio įstatymo pažeidimų tyrimo Konkurencijos tarybos nutarimu gali būti laikomi konfidencialiais tol, kol išnyksta grėsmė tyrimo eigai, bet ne ilgiau kaip iki bus atliktas bet kuris iš šio įstatymo 25 straipsnio 1 dalies 1, 2, 3, 4, 5, 7 ar 8 punkte numatytų veiksmų dėl šio įstatymo pažeidimų įtariamų ūkio subjektų.

5. Atskiroms Konkurencijos tarybos kompetencijai priskirtų tirti ir nagrinėti **šio įstatymo, MPĮNVDĮ, Reklamos įstatymo ir kitų Lietuvos Respublikos įstatymų, kurių laikymosi priežiūrą vykdo Konkurencijos taryba**, pažeidimų rūšims Konkurencijos taryba turi teisę nustatyti atskirą tyrimo ir nagrinėjimo tvarką, ~~kiek tai neprieštarauja įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytiems reikalavimams.~~

23 straipsnis. Iniciatyvos teisė pradėti šio įstatymo pažeidimo tyrimą

1. Teisę reikalauti pradėti šio įstatymo pažeidimo tyrimą turi:

1) ūkio subjektai, kurių interesai yra pažeisti dėl šį įstatymą pažeidžiančių veiksmų;

2) viešojo administravimo subjektai;

3) ūkio subjektų ir vartotojų interesams atstovaujančios asociacijos ar sąjungos.

2. Konkurencijos taryba turi teisę pradėti tyrimą savo iniciatyva.

3. Teisę prašyti pradėti šio įstatymo pažeidimo tyrimą turi vartotojai, kurių interesai yra pažeisti dėl šį įstatymą pažeidžiančių veiksmų. Įvertinusi vartotojų prašymuose nurodytas aplinkybes, Konkurencijos taryba turi teisę pradėti tyrimą savo iniciatyva.

4. Konkurencijos taryba priima motyvuotą nutarimą ištirti šį įstatymą pažeidžiančius veiksmus.

5. Konkurencijos taryba turi baigti tyrimą ne vėliau kaip per penkis mėnesius nuo nutarimo pradėti tyrimą priėmimo dienos. Konkurencijos taryba motyvuotu nutarimu kiekvieną kartą šį terminą gali pratęsti ne ilgiau kaip trims mėnesiams.

24 straipsnis. Pareiškimo dėl tyrimo atlikimo pateikimas ir jo nagrinėjimas

1. Šio įstatymo 23 straipsnio 1 dalyje nurodyti pareiškėjai, prašydami pradėti tyrimą, Konkurencijos tarybai turi pateikti rašytinį pareiškimą, kuriame nurodomos jiems žinomos šį įstatymą pažeidžiančių veiksmų faktinės aplinkybės. Prie pareiškimo pridedami tai patvirtinantys dokumentai.

2. Konkurencijos taryba nustato bendrus reikalavimus, kokius duomenis ir dokumentus turi pateikti pareiškėjas, kad būtų pradėtas nagrinėti pareiškimas dėl šį įstatymą pažeidžiančių veiksmų.

3. Pareiškimą dėl šį įstatymą pažeidžiančių veiksmų, atitinkantį Konkurencijos tarybos nustatytus reikalavimus, Konkurencijos taryba turi išnagrinėti ir priimti sprendimą pradėti tyrimą arba atsisakyti pradėti tyrimą ne vėliau kaip per 30 dienų nuo pareiškimo ir dokumentų pateikimo.

4. Konkurencijos taryba priima nutarimą atsisakyti pradėti tyrimą, jeigu:

1) pareiškime nurodyti faktai yra mažareikšmiai, nedarantys esminės žalos šio įstatymo saugomiems interesams;

2) tirti pareiškime nurodytus faktus nepriklauso Konkurencijos tarybos kompetencijai;

3) pareiškime nurodyti faktai jau buvo tirti ir dėl jų yra priimtas Konkurencijos tarybos nutarimas ar įsiteisėjęs teismo sprendimas;

4) pareiškėjas per Konkurencijos tarybos nustatytą laiką nepateikė tyrimui pradėti reikalingų duomenų ir dokumentų;

5) yra suejęs šio įstatymo 35 straipsnio 3 dalyje nurodytas senaties terminas;

6) šio įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytų pažeidimų atveju skundžiamas viešojo administravimo subjekto teisės aktas ar sprendimas buvo panaikintas, pakeistas ar nustojo galioti iki pareiškimo išnagrinėjimo Konkurencijos taryboje dienos;

7) nėra duomenų, kurie leistų pagrįstai įtarti šio įstatymo pažeidimą;

8) pareiškime nurodytų faktinių aplinkybių tyrimas neatitinka Konkurencijos tarybos veiklos prioritetų.

25 straipsnis. Konkurencijos tarybos įgaliotų pareigūnų teisės ir pareigos atliekant tyrimą

1. Konkurencijos tarybos įgalioti pareigūnai, atlikdami tyrimą, turi teisę:

1) įeiti ir atlikti patikrinimą ūkio subjekto naudojamose patalpose, teritorijoje ir transporto priemonėse;

2) įeiti ir atlikti patikrinimą kitose patalpose, teritorijose ir transporto priemonėse, įskaitant ūkio subjekto vadovų ir darbuotojų gyvenamąsias ir kitokias patalpas, jeigu kyla pagrįstas įtarimas, kad tokiose patalpose, teritorijose ar transporto priemonėse yra laikomi dokumentai ar bet kokie kiti įrodymai, reikalingi tyrimui ir galintys turėti reikšmės įrodant sunkų šio įstatymo 5 ar 7 straipsnio arba Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnio pažeidimą;

3) peržiūrėti tyrimui reikalingus dokumentus (neatsižvelgiant į tai, kokioje laikmenoje jie saugomi), gauti jų kopijas ir išrašus, susipažinti su ūkio subjekto darbuotojų užrašais, susijusiais su darbo veikla, taip pat juos bei kompiuteriuose ir bet kokiose laikmenose esančią informaciją kopijuoti;

4) užantspauduoti ūkio subjekto naudojamas patalpas, kuriose laikomi dokumentai (neatsižvelgiant į tai, kokioje laikmenoje jie saugomi), tokiam laikotarpiui ir tokiu mastu, koks

būtinai patikrinimui, atliekamam gavus teismo leidimą, atlikti, tačiau ne ilgiau negu trims kalendorinėms dienoms;

5) gauti žodinius ir rašytinius paaiškinimus iš asmenų, susijusių su tikrinamų ūkio subjektų veikla, reikalauti, kad jie atvyktų duoti paaiškinimų į tyrimą atliekančio įgalioto pareigūno tarnybines patalpas;

6) gauti iš ūkio subjektų, kitų fizinių ir juridinių asmenų bei viešojo administravimo subjektų dokumentus, duomenis ir kitą informaciją, reikalingus tyrimui atlikti. Šią informaciją ir paaiškinimus šie subjektai ir asmenys turi teisę pateikti Konkurencijos tarybos įgaliotiems pareigūnams ir savo iniciatyva;

7) patikrinti ūkio subjekto ūkinę veiklą (atlikti reviziją) ir pagal tikrinimo medžiagą iš ekspertizės įstaigų gauti išvadas;

8) paimti dokumentus ir daiktus, kurie tiriant bylą turi įrodomosios reikšmės;

9) gauti informaciją apie elektroninių ryšių paslaugų abonentus ar registruotus elektroninių ryšių paslaugų naudotojus, su jais susijusius srauto duomenis ir elektroninių ryšių tinklais perduodamos informacijos turinį iš elektroninių ryšių tinklo ir (arba) paslaugų teikėjų;

10) tyrimui atlikti pasitelkti specialistų ir ekspertų;

11) laikydamiesi įstatymų nustatytos tvarkos, tyrimo metu naudoti technines priemones;

12) užfiksuoti faktines aplinkybes;

13) tyrimui naudoti Konkurencijos tarybos turimą informaciją, gautą kitų tyrimų ar nagrinėjimų metu.

2. Tyrimo veiksmai, nurodyti šio straipsnio 1 dalies 1, 2 ir 9 punktuose, gali būti atliekami tik turint teismo leidimą.

3. Tyrimą atliekantys Konkurencijos tarybos įgalioti pareigūnai tvarkai palaikyti gali pasitelkti policijos pareigūnų.

4. Konkurencijos tarybos įgalioti pareigūnai, prieš atlikdami šiame straipsnyje nurodytus veiksmus, turi pateikti Konkurencijos tarybos išduotą dokumentą, patvirtinantį jų įgaliojimus, tyrimo tikslus ir terminus.

5. Konkurencijos tarybos įgalioti pareigūnai, įgyvendindami jiems šio įstatymo ir Konkurencijos tarybos suteiktas teises, tyrimo veiksmus įformina raštu – surašo dokumentus (aktus, protokolus, reikalavimus ir pan.). Šių dokumentų formą ir pildymo tvarką nustato Konkurencijos taryba.

6. Konkurencijos tarybos įgaliotų pareigūnų reikalavimai atliekant šio straipsnio 1 dalyje nurodytus veiksmus yra privalomi. Už šių reikalavimų nevykdymą taikomos ~~įstatymų~~ **šio įstatymo ir Administracinių teisės pažeidimų kodekso** nustatytos sankcijos.

7. Tyrimą atliekantys Konkurencijos tarybos įgalioti pareigūnai raštu įspėja paaiškinimus duodančius asmenis apie atsakomybę už melagingos informacijos suteikimą arba už atsisakymą suteikti informaciją Konkurencijos tarybai.

26 straipsnis. Laikinosios priemonės

1. Neatidėliotinais atvejais, jeigu yra pakankamai duomenų apie šio įstatymo pažeidimą, siekdama išvengti esminės žalos ar nepataisomų pasekmių ūkio subjektų ar visuomenės interesams, Konkurencijos taryba turi teisę priimti nutarimą taikyti laikinąsias priemones, būtinai Konkurencijos tarybos galutiniam sprendimui įvykdyti. Kai įvykdomos Konkurencijos tarybos nutarimu, priimtu išnagrinėjus bylą, paskirtos sankcijos, laikinosios priemonės nebetaikomos.

2. Šio straipsnio 1 dalyje numatytais atvejais ūkio subjektui, įtariamam padarius šio įstatymo pažeidimą, Konkurencijos taryba turi teisę taikyti šias laikinąsias priemones:

1) įpareigoti ūkio subjektus nutraukti neteisėtą veiklą;

2) gavusi Vilniaus apygardos administracinio teismo leidimą, įpareigoti ūkio subjektus atlikti tam tikrus veiksmus, jeigu jų neatlikimas padarytų kitiems ūkio subjektams ar visuomenės interesams esminės žalos ar atsirastų nepataisomų pasekmių.

3. Prieš priimdama nutarimą taikyti laikinąsias priemones, Konkurencijos taryba ūkio subjektui, įtariamam pažeidus šį įstatymą, turi suteikti galimybę per nustatytą terminą duoti paaiškinimus.

4. Konkurencijos tarybos nutarimas taikyti laikinąsias priemones gali būti skundžiamas Vilniaus apygardos administraciniam teismui per vieną mėnesį nuo jo priėmimo dienos. Skundo padavimas laikinųjų priemonių taikymo nesustabdo.

27 straipsnis. Teismo leidimų dėl tyrimo veiksmų atlikimo, laikinųjų priemonių ir ūkinės veiklos apribojimų taikymo išdavimo tvarka

1. Konkurencijos tarybai priėmus nutarimą dėl tyrimo veiksmų, numatytų šio įstatymo 25 straipsnio 2 dalyje, arba dėl laikinųjų priemonių taikymo pagal šio įstatymo 26 straipsnio 2 dalies 2 punktą, arba dėl ūkinės veiklos apribojimų pagal šio įstatymo 35 straipsnio 2 dalį, Konkurencijos tarybos įgaliotas pareigūnas pateikia Vilniaus apygardos administraciniam teismui prašymą dėl teismo leidimo atlikti šiuos veiksmus, taikyti laikinąsias priemones ar ūkinės veiklos apribojimus išdavimo.

2. Prašyme turi būti nurodytas ūkio subjekto pavadinimas, įtariamų pažeidimų pobūdis ir numatomi tyrimo veiksmai, taikytinos laikinosios priemonės arba ūkinės veiklos apribojimai.

3. Prašymą dėl teismo leidimo atlikti tyrimo veiksmus, taikyti laikinąsias priemones arba ūkinės veiklos apribojimus išdavimo išnagrinėja Vilniaus apygardos administracinio teismo teisėjas ir priima motyvuotą nutartį prašymą patenkinti arba atmesti.

4. Prašymas dėl teismo leidimo atlikti tyrimo veiksmus, taikyti laikinąsias priemones arba ūkinės veiklos apribojimus išdavimo turi būti išnagrinėtas ir priimta nutartis ne vėliau kaip per 72 valandas nuo prašymo pateikimo momento.

5. Jeigu Konkurencijos taryba nesutinka su Vilniaus apygardos administracinio teismo teisėjo nutartimi atmesti prašymą, ji turi teisę per 7 dienas apskusti teisėjo nutartį Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui.

6. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas turi išnagrinėti skundą dėl Vilniaus apygardos administracinio teismo teisėjo nutarties ne vėliau kaip per 7 dienas. Konkurencijos tarybos atstovas turi teisę dalyvauti nagrinėjant skundą.

7. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo priimta nutartis yra galutinė ir neskundžiama.

8. Teismai, nagrinėdami prašymus ir skundus dėl teismo leidimo atlikti tyrimo veiksmus, taikyti laikinąsias priemones arba ūkinės veiklos apribojimus išdavimo, privalo užtikrinti pateiktos informacijos ir planuojamų veiksmų slaptumą.

28 straipsnis. Tyrimo papildymas, išskyrimas (sujungimas) ir pabaiga

1. Siekdama tyrimo operatyvumo ir ekonomiškumo, Konkurencijos taryba turi teisę priimti nutarimą tyrimą papildyti, išskirti į atskirus tyrimus ar sujungti atskirus tyrimus į vieną.

2. Tyrimas laikomas baigtu, kai Konkurencijos taryba patvirtina įgaliotų pareigūnų tyrimo išvadas dėl įtariamo pažeidimo (toliau – tyrimo išvados). Tokiu atveju atliekami veiksmai, numatyti šio skyriaus antrajame skirsnyje.

3. Konkurencijos taryba priima nutarimą tyrimą nutraukti, jeigu:

1) tyrimo metu paaiškėja, kad teisės pažeidimo nėra;

2) veiksmai nepadarė esminės žalos ~~įstatymų~~ **šio įstatymo** saugomiems interesams, o ūkio subjektas, įtariamąs pažeidęs įstatymą, geranoriškai nutraukė veiksmus ir pateikė Konkurencijos tarybai rašytinį išsipareigojimą tokių veiksmų neatlikti ar atlikti veiksmus, šalinančius įtariamą pažeidimą ar sudarančius prielaidas jo išvengti ateityje;

3) tyrimo metu paaiškėja arba atsiranda šio įstatymo 24 straipsnio 4 dalyje nurodytos aplinkybės.

4. Išsipareigojimai, pateikti pagal šio straipsnio 3 dalies 2 punktą ir įrašyti į Konkurencijos tarybos nutarimą tyrimą nutraukti, ūkio subjektui yra privalomi.

5. Jeigu paaiškėja naujų aplinkybių, Konkurencijos taryba turi teisę priimti nutarimą nutrauktą tyrimą atnaujinti.

6. Konkurencijos tarybos nutarimai, priimti pagal šio straipsnio 3 dalies 2 punktą, skelbiami Konkurencijos tarybos interneto svetainėje.

ANTRASIS SKIRSNIS

PROCEDŪROS DALYVIŲ IŠKLAUSYMAS KONKURENCIJOS TARYBOJE IR KONKURENCIJOS TARYBOS NUTARIMO DĖL ŠIO ĮSTATYMO PAŽEIDIMO PRIĖMIMAS

29 straipsnis. Pranešimas apie tyrimo išvadas ir procedūros dalyvių išklausymas

1. Baigus tyrimą, pareiškėjui, pažeidimu įtariamam subjektui (toliau – procedūros dalyviai), Konkurencijos tarybos sprendimu ir kitiems suinteresuotiems ūkio subjektams ar viešojo administravimo subjektams (toliau – kiti suinteresuoti asmenys) raštu pateikiamos tyrimo išvados ir pasiūloma per Konkurencijos tarybos nustatytą protingą terminą raštu pateikti savo paaiškinimus dėl jų.

2. Baigus tyrimą, procedūros dalyviams taip pat sudaroma galimybė susipažinti su tyrimo bylos medžiaga, išskyrus dokumentus, kuriuose yra valstybės ar tarnybos paslapčių arba kito ūkio subjekto komercinių paslapčių. Norint susipažinti su dokumentais, kuriuose yra kito ūkio subjekto komercinių paslapčių, būtina gauti ūkio subjekto, su kurio komercinės paslaptis sudarančiais dokumentais norima susipažinti, sutikimą. Susipažinimui su informacija, kurią Konkurencijos tarybai pateikė ūkio subjektas šio įstatymo 38 straipsnio 1 dalies pagrindu, **ar šio įstatymo 37 straipsnio 2 dalyje nurodytu tyrimo metu pateiktu rašytiniu pripažinimo pareiškimu, *mutatis mutandis*** taikomi šio įstatymo ~~38~~ **21** straipsnio ~~3~~ **8-11** dalyje dalyse numatyti apribojimai.

3. Prieš Konkurencijos tarybai priimant nutarimą dėl šio įstatymo pažeidimo, procedūros dalyviai ir kiti suinteresuoti asmenys turi teisę duoti paaiškinimus ir būti išklausyti per Konkurencijos tarybos posėdį. Apie posėdžio vietą ir laiką jiems turi būti iš anksto pranešta Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – Civilinio proceso kodeksas) nustatyta tvarka. Apie numatomą posėdį Konkurencijos taryba turi teisę pranešti per visuomenės informavimo priemones ar savo interneto svetainėje.

4. Konkurencijos tarybos posėdžiai, kurių metu išklausomi procedūros dalyviai ir kiti suinteresuoti asmenys, yra vieši. Konkurencijos taryba savo iniciatyva, procedūros dalyvių arba kitų suinteresuotų asmenų prašymu gali paskelbti posėdį uždarą, jeigu tai būtina siekiant apsaugoti valstybės ar tarnybos paslaptis arba ūkio subjektų komercines paslaptis.

5. Laikoma, kad procedūros dalyviai ir kiti suinteresuoti asmenys buvo išklausyti, kai yra duomenų, kad jiems buvo tinkamai pranešta apie Konkurencijos tarybos posėdžio vietą ir laiką, buvo suteikta galimybė duoti paaiškinimus, susipažinti su tyrimo išvadomis ir procedūros dalyviams suteikta galimybė susipažinti su tyrimo medžiaga.

30 straipsnis. Konkurencijos tarybos nutarimai dėl šio įstatymo pažeidimo

1. Konkurencijos taryba, atlikusi šio įstatymo 29 straipsnyje nurodytus veiksmus, turi teisę priimti nutarimą:

- 1) taikyti šio įstatymo nustatytas sankcijas;
- 2) jeigu nėra šio įstatymo nustatyto pagrindo, atsisakyti taikyti sankcijas;
- 3) jeigu nėra šio įstatymo pažeidimo, procedūrą dėl šio įstatymo pažeidimo nutraukti;
- 4) atlikti papildomą tyrimą.

2. Konkurencijos tarybos nutarime turi būti nurodytos šio įstatymo pažeidimo aplinkybės, procedūros dalyvių ir kitų suinteresuotų asmenų paaiškinimai, pateikti Konkurencijos tarybai, bei jų įvertinimas, priimto nutarimo motyvai ir teisinis pagrindas.

3. Konkurencijos tarybos nutarimas turi remtis tik tomis tyrimo išvadomis ir faktinėmis aplinkybėmis, dėl kurių ūkio subjektas, įtariamasis šio įstatymo pažeidimu, turėjo galimybę duoti paaiškinimus šio įstatymo 29 straipsnyje nustatyta tvarka.

4. Šiame straipsnyje numatytus Konkurencijos tarybos nutarimus, išskyrus nurodytą šio straipsnio 1 dalies 4 punkte, gali pakeisti arba panaikinti tik teismas.

31 straipsnis. Konkurencijos tarybos nutarimų paskelbimas

1. Apie šio įstatymo 30 straipsnio 1 dalyje nurodytus Konkurencijos tarybos nutarimus pranešama procedūros dalyviams ir kitiems suinteresuotiems asmenims per Konkurencijos tarybos darbo reglamente nustatytus terminus.

2. Šio įstatymo 30 straipsnyje nurodyti Konkurencijos tarybos nutarimai skelbiami Konkurencijos tarybos interneto svetainėje.

TREČIASIS SKIRSNIS

KONKURENCIJOS TARYBOS IR JOS ĮGALIOTŲ PAREIGŪNŲ SPRENDIMŲ IR VEIKSMŲ APSKUNDIMAS

32 straipsnis. Konkurencijos tarybos įgaliotų pareigūnų ir kitų darbuotojų veiksmų ir priimtų sprendimų apskundimas

1. Teisę Konkurencijos tarybai apskusti Konkurencijos tarybos įgaliotų pareigūnų ir kitų darbuotojų procedūros dėl šio įstatymo pažeidimo metu atliktus veiksmus ir priimtus sprendimus turi ūkio subjektai ar kiti asmenys, manantys, kad buvo pažeistos jų teisės. Skundas pateikiamas ne vėliau kaip per dešimt dienų nuo sužinojimo apie skundžiamus veiksmus ar sprendimus dienos. Konkurencijos tarybos sprendimas dėl tokio skundo turi būti priimtas per dešimt dienų nuo skundo gavimo dienos.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nustatytas skundo padavimo terminas gali būti atnaujintas, jeigu kartu su skundu pateikiamas motyvuotas prašymas terminą atnaujinti. Tokiu atveju Konkurencijos taryba skundą priima, jeigu nustato, kad jo padavimo terminas buvo praleistas dėl svarbių objektyvių priežasčių. Konkurencijos tarybos sprendimas atsisakyti atnaujinti skundo padavimo terminą gali būti skundžiamas šio straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka.

3. Jeigu skundą padavę ūkio subjektai ar kiti asmenys nesutinka su Konkurencijos tarybos sprendimu arba jeigu Konkurencijos taryba nepriėmė nutarimo per dešimt dienų, jie turi teisę paduoti skundą Vilniaus apygardos administraciniam teismui. Skundo padavimas procedūros dėl šio įstatymo pažeidimo nesustabdo.

4. Šiame straipsnyje nustatyta apskundimo tvarka *mutatis mutandis* taikoma Konkurencijos tarybos darbuotojų priimtiems sprendimams ir atliktiems veiksams šio įstatymo II skyriaus trečiajame skirsnyje atliekamos koncentracijos priežiūros metu ir kitais atvejais, kai tokie veiksmai ir sprendimai yra susiję su Konkurencijos tarybai šiuo įstatymu, **MPĮNVDĮ, Reklamos įstatymu** ir kitais **Lietuvos Respublikos** įstatymais, kurių laikymosi priežiūrą vykdo Konkurencijos taryba, priskirtų funkcijų atlikimu.

33 straipsnis. Konkurencijos tarybos nutarimų apskundimas

1. Ūkio subjektai, taip pat kiti asmenys, manantys, kad buvo pažeistos jų šiuo įstatymu ginamos teisės, turi teisę Konkurencijos tarybos nutarimus, kuriais užkertama tolesnė šio įstatymo pažeidimo tyrimo eiga ar kuriais baigiamas pranešimo apie koncentraciją nagrinėjimas, apskusti Vilniaus apygardos administraciniam teismui. Šio įstatymo 30 straipsnyje numatytus Konkurencijos tarybos nutarimus, išskyrus šio įstatymo 30 straipsnio 1 dalies 4 punkte nurodytą Konkurencijos tarybos nutarimą, turi teisę apskusti procedūros dalyviai ir kiti suinteresuoti asmenys, nurodyti šio įstatymo 29 straipsnio 1 dalyje.

2. Skundas paduodamas raštu ne vėliau kaip per dvidešimt dienų nuo Konkurencijos tarybos nutarimo įteikimo dienos arba, jeigu nutarimas turi būti paskelbtas Konkurencijos tarybos interneto svetainėje, – nuo paskelbimo dienos.

3. Skundo padavimas dėl Konkurencijos tarybos nutarimo, kuriuo ūkio subjektui paskirta bauda, sustabdo baudos ir palūkanų priverstinį išieškojimą iki teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos.

34 straipsnis. Teismo sprendimas

Teismas, išnagrinėjęs skundą dėl Konkurencijos tarybos nutarimo, priima vieną iš šių sprendimų:

- 1) palikti nutarimą nepakeistą ir skundą atmesti;
- 2) panaikinti nutarimą arba atskiras jo dalis ir grąžinti bylą Konkurencijos tarybai papildomam tyrimui atlikti;
- 3) panaikinti nutarimą arba atskiras jo dalis;
- 4) pakeisti nutarimą dėl koncentracijos, sankcijų arba laikinųjų priemonių taikymo.

VI SKYRIUS

ATSAKOMYBĖ UŽ ŠIO ĮSTATYMO KONKURENCIJOS TEISĖS PAŽEIDIMUS

PIRMASIS SKIRSNIS ADMINISTRACINĖ ATSAKOMYBĖ

35 straipsnis. Ūkio subjektams taikomos sankcijos

1. Konkurencijos taryba, nustačiusi, kad ūkio subjektai atliko šio įstatymo draudžiamus veiksmus ar padarė kitus šio įstatymo pažeidimus, vadovaudamasi objektyvumo ir proporcingumo principais, turi teisę:

1) įpareigoti ūkio subjektus nutraukti neteisėtą veiklą, atlikti veiksmus, atkuriančius ankstesnę padėtį ar pašalinančius pažeidimo pasekmes, įskaitant įpareigojimą nutraukti, pakeisti ar sudaryti sutartis, taip pat nustatyti šių įpareigojimų įvykdymo terminus ir sąlygas;

2) įpareigoti ūkio subjektus ar kontroliuojančius asmenis, įvykdžiusius koncentraciją, dėl kurios buvo sukurta ar sustiprinta dominuojanti padėtis arba itin apribota konkurencija atitinkamoje rinkoje, nepranešus Konkurencijos tarybai ar negavus Konkurencijos tarybos leidimo, taip pat šio įstatymo 14 straipsnio 2 dalyje numatytais atvejais atlikti veiksmus, atkuriančius ankstesnę padėtį arba pašalinančius koncentracijos pasekmes, įskaitant įpareigojimus parduoti įmonę ar jos dalį, ūkio subjekto turtą ar jo dalį, akcijas ar jų dalį, reorganizuoti įmonę, nutraukti ar pakeisti sutartis, taip pat nustatyti šių įpareigojimų įvykdymo terminus ir sąlygas;

3) skirti ūkio subjektams šiame įstatyme nustatytas pinigines baudas.

2. Gavusi Vilniaus apygardos administracinio teismo leidimą, Konkurencijos taryba nutarimu ūkio subjektams, nevykdantiems paskirtų sankcijų, nurodytų šio straipsnio 1 dalyje, gali nustatyti ūkinės veiklos apribojimus: laikinai sustabdyti eksporto ir importo operacijas, bankines operacijas, leidimo (licencijos) verstis atitinkama veikla galiojimą. Konkurencijos tarybos nutarimai yra privalomi institucijoms, galinčioms taikyti tokius apribojimus, ir turi būti vykdomi nedelsiant. Apribojimai panaikinami **Konkurencijos tarybos sprendimu**, kai ~~įvykdomos Konkurencijos tarybos~~ **Konkurencijos taryba nustato, kad** paskirtos sankcijos **yra įvykdytos**.

3. Sankcijos ūkio subjektams už šio įstatymo pažeidimus gali būti taikomos ne vėliau kaip per penkerius metus nuo pažeidimo padarymo dienos, o kai yra tęstinis ar trunkamasis pažeidimas, – nuo paskutinių veiksmų atlikimo ar nutraukimo dienos.

4. Šio straipsnio 3 dalyje nurodytas sankcijų taikymo terminas yra sustabdomas, kai:

1) Konkurencijos taryba atlieka tyrimą. Sankcijų taikymo terminas šiuo atveju sustabdomas nuo Konkurencijos tarybos nutarimo tirti šio įstatymo pažeidimus priėmimo dienos iki Konkurencijos tarybos nutarimo tyrimą nutraukti ar nutarimo, nurodyto šio įstatymo 30 straipsnyje, priėmimo dienos;

2) teismo sprendimu sustabdomas Konkurencijos tarybos atliekamas tyrimas. Sankcijų skyrimo terminas šiuo atveju sustabdomas tol, kol yra sustabdytas Konkurencijos tarybos tyrimas;

3) teisme nagrinėjamas ginčas dėl Konkurencijos tarybos nutarimo taikyti sankcijas. Sankcijų skyrimo terminas šiuo atveju sustabdomas nuo skundo padavimo teismui dienos iki teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos.

36 straipsnis. Baudos

1. Už draudžiamus susitarimus, piktnaudžiavimą dominuojančia padėtimi, koncentracijos, apie kurią buvo privaloma pranešti, įgyvendinimą be Konkurencijos tarybos leidimo, koncentracijos tęsimą jos sustabdymo laikotarpiu, Konkurencijos tarybos nustatytų koncentracijos vykdymo sąlygų

ar privalomų įpareigojimų pažeidimą ūkio subjektams skiriama piniginė bauda iki 10 procentų bendrųjų metinių pajamų praėjusiais ūkiniais metais.

2. Už atliktus nesąžiningos konkurencijos veiksmus, kuriuos tiria Konkurencijos taryba, ūkio subjektams gali būti skiriama piniginė bauda iki 3 procentų bendrųjų metinių pajamų praėjusiais ūkiniais metais.

3. Už informacijos, reikalingos tyrimui atlikti ar koncentracijai nagrinėti, nepateikimą, taip pat neteisingos ar ne visos informacijos pateikimą šiame įstatyme numatytais atvejais, už kliudymą Konkurencijos tarybos pareigūnams įeiti ir patikrinti ūkio subjekto patalpas, teritoriją ir transporto priemones, peržiūrėti ar paimti dokumentus ir daiktus, turinčius įrodomosios reikšmės tiriant bylą, už antspaudo, Konkurencijos tarybos pareigūnų uždėto pagal šio įstatymo 25 straipsnio 1 dalies 4 punktą, sugadinimą ar nuplėšimą ūkio subjektams gali būti skiriama piniginė bauda iki 1 procento bendrųjų metinių pajamų praėjusiais ūkiniais metais.

4. Už Konkurencijos tarybos įpareigojimų nutraukti neteisėtą veiklą, atlikti veiksmus, atkuriančius ankstesnę padėtį ar pašalinančius pažeidimo pasekmes, nevykdymą arba vykdymą ne laiku, už nurodymų pateikti informaciją vykdymą ne laiku, už prisiimtų įsipareigojimų nesilaikymą šio įstatymo numatytais atvejais ūkio subjektams gali būti skiriama piniginė bauda už kiekvieną pažeidimo vykdymo (tęsimo) dieną iki 5 procentų vidutinių dienos bendrųjų pajamų praėjusiais ūkiniais metais.

37 straipsnis. Baudų skyrimas ir jų dydžio nustatymas

1. Skiriamos ūkio subjektams baudos diferencijuojamos atsižvelgiant į:

- 1) pažeidimo pavojingumą;
- 2) pažeidimo trukmę;
- 3) ūkio subjekto atsakomybę lengvinančias ar sunkinančias aplinkybes;
- 4) kiekvieno ūkio subjekto įtaką pažeidimo padarymui, kai pažeidimą padaro keli ūkio subjektai;

5) ūkio subjekto prekių, tiesiogiai ir netiesiogiai susijusių su pažeidimu, pardavimų vertę.

2. Atsakomybę lengvinančiomis aplinkybėmis laikoma tai, kad ūkio subjektai, padarę pažeidimą, savo noru užkirto kelią žalingoms pažeidimo pasekmėms; padėjo Konkurencijos tarybai tyrimo metu; atlygino nuostolius; pašalino padarytą žalą; savo valia nutraukė pažeidimą; neatliko konkurenciją ribojančių veiksmų; **Konkurencijos tarybai tyrimo metu pateikdami rašytinį pripažinimo pareiškimą pripažino pažeidimą ir numatytą baudą, taip sudarydami sąlygas efektyviau atlikti tyrimą;** pripažino Konkurencijos tarybos atliktą **baigto** tyrimo metu nustatytas esmines aplinkybes; taip pat tai, kad pažeidimą sudarantis ~~elgesys buvo nulemtas~~ **sudaranti elgesį nulėmė** valdžios institucijų ~~veiksmų~~ **veiksmų**; ir ūkio subjekto finansinė padėtis yra labai sunki.

3. Atsakomybę sunkinančiomis aplinkybėmis laikoma tai, kad ūkio subjektai kliudė atlikti tyrimą, slėpė padarytą pažeidimą, tęsė pažeidimą nepaisydami Konkurencijos tarybos įpareigojimo nutraukti neteisėtus veiksmus arba pakartotinai per septynerius metus padarė pažeidimą, už kurį ūkio subjektams jau buvo paskirtos šiame įstatyme numatytos sankcijos.

4. Vyriausybė ~~nutarimu~~ patvirtina baudų dydžio nustatymo tvarkos aprašą.

38 straipsnis. Atleidimas nuo baudos

1. Ūkio subjektas, kuris yra draudžiamo konkurentų susitarimo dalyvis arba yra draudžiamo nekonkurentų susitarimo dėl tiesioginio ar netiesioginio kainų nustatymo (fiksavimo), nurodyto šio įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkte, dalyvis, **prašyme atleisti nuo baudos** pateikęs Konkurencijos tarybai visą informaciją apie tokį susitarimą, atleidžiamas nuo baudos, numatytos už šį pažeidimą, jeigu yra visos šios sąlygos:

1) ūkio subjektas **prašyme atleisti nuo baudos** pateikė informaciją iki šio susitarimo tyrimo pradžios;

2) ūkio subjektas yra pirmasis iš draudžiamo susitarimo dalyvių, **prašyme atleisti nuo baudos** pateikęs tokią informaciją;

3) ūkio subjektas **prašyme atleisti nuo baudos** pateikia visą jam žinomą informaciją apie draudžiamą susitarimą ir ~~bendradarbiauja su Konkurencijos taryba atliekant tyrimą kartu su prašymu atleisti nuo baudos~~ pateikia šiame prašyme nurodytas aplinkybes patvirtinančius įrodymus;

4) **ūkio subjektas bendradarbiauja su Konkurencijos taryba atliekant tyrimą;**

4 5) ūkio subjektas nebuvo draudžiamo susitarimo iniciatorius ir neskaito kitų ūkio subjektų dalyvauti tokia susitarime.

2. Konkurencijos taryba, baigusi tyrimą ir priimdama galutinį nutarimą dėl šio įstatymo pažeidimo, sprendžia, ar buvo laikomasi šiame straipsnyje nurodytų sąlygų, kad būtų galima atleisti ūkio subjektą nuo baudos. Reikalavimus, taikomus prašymams atleisti nuo baudos šiame straipsnyje nurodytais pagrindais, jų pateikimo ir nagrinėjimo tvarką nustato Konkurencijos taryba.

3. ~~Šio straipsnio 1 dalyje nurodyta informacija, kurią pateikė ūkio subjektas, Konkurencijos tarybos pripažintas tenkinančiu šio straipsnio 1 dalyje nurodytas sąlygas, be ją pateikusių ūkio subjekto sutikimo gali būti teikiama susipažinti tik šio įstatymo 29 straipsnio 2 dalyje ir 33 straipsnio 1 dalyje numatytos teisės į gynybą įgyvendinimo tvarka ir tikslais ir tik tiems ūkio subjektams, kurie yra įtariami ar Konkurencijos tarybos nutarimu pripažinti dalyvavusiais tame pačiame susitarime, kaip ir šią informaciją pateikęs ūkio subjektas. Kitiems asmenims ar kitais tikslais su šia informacija negali būti leista susipažinti ar ją perduoti. Šios informacijos kopijos, nuorašai ir išrašai nedaromi. Ši informacija gali būti teikiama tik teisėsaugos institucijoms įstatymų joms priskirtoms funkcijoms atlikti.~~

39 straipsnis. Ūkio subjektams paskirtų sankcijų vykdymas

1. Ūkio subjektas Konkurencijos tarybos paskirtą baudą privalo sumokėti į valstybės biudžetą ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo nutarimo paskelbimo Konkurencijos tarybos interneto svetainėje dienos.

2. Ūkio subjektui nesumokėjus baudos per šio straipsnio 1 dalyje nustatytą terminą, skaičiuojamos Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (**toliau – Civilinis kodeksas**) 6.210 straipsnio 2 dalyje nustatyto dydžio palūkanos. Palūkanos pradedamos skaičiuoti nuo kitos dienos po to, kai sueina šio straipsnio 1 dalyje nustatytas terminas. Palūkanos yra skaičiuojamos kiekvieną dieną ir baigiamos skaičiuoti tą dieną, kai bauda sumokama į valstybės biudžetą, bet ne ilgiau kaip 180 dienų. Šis 180 dienų terminas pratęsiamas tiek, kiek laiko, suėjus šio straipsnio 1 dalyje nustatytam terminui, buvo sustabdytas baudos ir palūkanų priverstinis išieškojimas. Palūkanos neskaičiuojamos šio straipsnio 4 dalyje nustatytu baudos ar jos dalies mokėjimo atidėjimo laikotarpiu.

3. Jeigu ūkio subjektas sumoka baudą, o įsiteisėjusiu teismo sprendimu ūkio subjektui Konkurencijos tarybos paskirta bauda sumažinama arba panaikinama, permokėta pinigine suma įskaitoma arba grąžinama ūkio subjektui *mutatis mutandis* vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo nustatyta mokesčių permokų įskaitymo arba grąžinimo tvarka.

4. Jeigu yra motyvuotas ūkio subjekto prašymas, Konkurencijos taryba turi teisę baudos ar jos dalies mokėjimą atidėti iki šešių mėnesių, jeigu sumokėti baudos laiku ūkio subjektas negali dėl objektyvių priežasčių.

5. Ūkio subjektas privalo įvykdyti jam pagal šio įstatymo 35 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktus skirtus Konkurencijos tarybos nutarime numatytus įpareigojimus nustatytais sąlygomis ir terminais. Motyvuotu ūkio subjekto prašymu Konkurencijos taryba turi teisę įpareigojimų įvykdymo terminą atidėti iki dvigubai ilgesnio termino, negu buvo numatytas nutarime, jeigu įvykdyti nustatytų įpareigojimų laiku ūkio subjektas negali dėl objektyvių priežasčių.

6. Ūkio subjekto nesumokėta bauda ir palūkanos išieškomi į valstybės biudžetą. Konkurencijos tarybos sprendimas dėl priverstinio baudos ir palūkanų išieškojimo yra vykdomasis dokumentas, kuris pateikiamas vykdyti antstoliui Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka ne vėliau kaip per vienus metus nuo Konkurencijos tarybos nutarimo, kuriuo ūkio subjektui skirta bauda, priėmimo dienos. Šis terminas pratęsiamas tiek laiko, kiek buvo atidėtas baudos mokėjimas ir sustabdytas baudos ir palūkanų priverstinis išieškojimas.

40 straipsnis. Ūkio subjektų vadovams skiriamos sankcijos

1. Ūkio subjekto vadovui už prisidėjimą prie ūkio subjekto sudaryto draudžiamo konkurentų susitarimo ar piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi gali būti apribojama teisė nuo trejų iki penkerių metų eiti viešojo ir (arba) privataus juridinio asmens vadovo pareigas, būti viešojo ir (arba) privataus juridinio asmens kolegialaus priežiūros ir (arba) valdymo organo nariu. Ūkio subjekto vadovui už prisidėjimą prie ūkio subjekto sudaryto draudžiamo konkurentų susitarimo ar piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi, be šioje dalyje nustatyto teisės apribojimo, papildomai gali būti skiriama bauda iki keturiolikos tūkstančių keturių šimtų aštuoniasdešimt vieno euro.

2. Ūkio subjekto vadovas laikomas prisidėjusiu prie pažeidimo padarymo, kai jis:

- 1) tiesiogiai prisidėjo prie pažeidimo padarymo;
- 2) tiesiogiai neprisidėjo prie pažeidimo padarymo, tačiau turėjo pagrindą įtarti, kad jo vadovaujamas ūkio subjektas daro pažeidimą, bet nesiėmė veiksmų užkirsti kelią šiam pažeidimui;
- 3) nežinojo, nors privalėjo žinoti, kad jo vadovaujamas ūkio subjektas padarė ar daro pažeidimą.

3. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytos sankcijos negali būti skiriamos:

- 1) ūkio subjekto, atleisto nuo baudos šio įstatymo 38 straipsnyje nustatyta tvarka, vadovui;
- 2) ūkio subjekto vadovui, kuris Konkurencijos tarybai pateikė šio įstatymo 38 straipsnio 1 dalyje nustatytas sąlygas *mutatis mutandis* atitinkančią informaciją apie ūkio subjekto, su kuriuo darbo santykiai yra pasibaigę informacijos pateikimo Konkurencijos tarybai metu, padarytus pažeidimus.

4. Šio straipsnio 3 dalies nuostatos dėl sankcijų neskystimo gali būti netaikomos, jeigu ūkio subjektas nutraukė darbo santykius su ūkio subjekto vadovu dėl jo prisidėjimo šio straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodytu būdu prie pažeidimo padarymo ir kreipėsi į Konkurencijos tarybą dėl atleidimo nuo baudos.

5. Darbo santykių tarp ūkio subjekto vadovo ir ūkio subjekto, padariusio pažeidimą, ar tokio ūkio subjekto vadovo įgaliojimų pasibaigimas iki Konkurencijos tarybos nutarimo dėl šio įstatymo pažeidimo priėmimo nepanaikina ūkio subjekto vadovo atsakomybės pagal šį straipsnį, **išskyrus šio straipsnio 3 dalies 2 punktą.**

6. Skiriant ūkio subjekto vadovui šio straipsnio 1 dalyje nustatytas sankcijas, *mutatis mutandis* taikomos šio įstatymo 35 straipsnio 3 ir 4 dalys.

41 straipsnis. Prašymo dėl sankcijų ūkio subjektų vadovams skyrimo pateikimas teismui ir nagrinėjimas teisme

1. Konkurencijos taryba, nustačiusi, kad yra šio įstatymo 40 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytos aplinkybės, priima nutarimą kreiptis į Vilniaus apygardos administracinį teismą su prašymu taikyti šio įstatymo 40 straipsnio 1 dalyje nustatytas sankcijas.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytame nutarime teismui nurodomos aplinkybės, kuriomis grindžiamas prašymas, ir pridedami jas patvirtinantys įrodymai, taip pat nurodomas motyvuotas siūlymas dėl šio įstatymo 40 straipsnio 1 dalyje nustatytų sankcijų taikymo ir jų dydžio. Teismas, priimdamas sprendimą taikyti sankcijas, nėra saistomas Konkurencijos tarybos siūlymo dėl sankcijų ir jų dydžio.

3. Konkurencijos taryba turi teisę kreiptis į teismą su šio straipsnio 1 dalyje nurodytu prašymu per tris mėnesius nuo dienos, kai:

1) pasibaigia Konkurencijos tarybos nutarimo dėl šio įstatymo 40 straipsnio 1 dalyje nurodyto pažeidimo apskundimo terminas, jeigu nutarimas neapskundžiamas šio įstatymo 33 straipsnyje nustatyta tvarka ir terminais;

2) įsiteisėja teismo sprendimas, kuris nepanaikina Konkurencijos tarybos nutarimo ar jo dalies dėl šio įstatymo 40 straipsnio 1 dalyje nurodytų pažeidimų, kiek tai susiję su ūkio subjektu, apskundusiu Konkurencijos tarybos nutarimą šio įstatymo 33 straipsnyje nustatyta tvarka ir terminais.

4. Teismas, išnagrinėjęs Konkurencijos tarybos prašymą, priima vieną iš šių sprendimų:

- 1) taikyti šio įstatymo 40 straipsnio 1 dalyje nustatytas sankcijas;
 - 2) atimesti prašymą.
5. Teismas, skirdamas ūkio subjekto vadovui šio įstatymo 40 straipsnio 1 dalyje nustatytas sankcijas, vadovaujasi teisingumo, protingumo, sąžiningumo principais ir atsižvelgia į:
- 1) ūkio subjekto padaryto pažeidimo pavojingumą;
 - 2) ūkio subjekto padaryto pažeidimo trukmę;
 - 3) ūkio subjekto vadovo prisidėjimo prie ūkio subjekto padaryto pažeidimo pobūdį;
 - 4) ūkio subjekto vadovo elgesį Konkurencijos tarybos atliekamo tyrimo dėl ūkio subjekto padaryto pažeidimo metu;
 - 5) kitas reikšmingas aplinkybes.
6. Asmenų, kuriems įsiteisėjusiu teismo sprendimu paskirtos šio įstatymo 40 straipsnio 1 dalyje nustatytos sankcijos, sąrašas skelbiamas Konkurencijos tarybos interneto svetainėje.
7. Konkurencijos taryba, nustačiusi, kad nevykdomas įsiteisėjęs teismo sprendimas, kuriuo paskirtos šio įstatymo 40 straipsnio 1 dalyje nustatytos sankcijos, pateikia teismo sprendimą vykdyti antstoliui Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka.

42 straipsnis. Administracinė atsakomybė

Asmenys už šio įstatymo pažeidimus traukiami administracinėn atsakomybėn Lietuvos Respublikos įstatymų šio įstatymo ir Administracinių teisės pažeidimų kodekso nustatyta tvarka.

ANTRASIS SKIRSNIS CIVILINĖS ATSAKOMYBĖS YPATUMAI

43 straipsnis. Žalos atlyginimui taikytinos taisyklės

Šis skirsnis nustato šio įstatymo 5 ar 7 straipsnio arba Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnio pažeidimu padarytos žalos atlyginimo ypatumus.

~~4344~~ 4344 straipsnis. Žalos prezumpcija ir Žalos žalos atlyginimas

~~1. Ūkio subjektai, pažeidę šį įstatymą, privalo atlyginti žalą, padarytą kitiems ūkio subjektams ar fiziniams ir juridiniams asmenims, įstatymų nustatyta tvarka.~~

~~2. Žala, padaryta asmenims neteisėtais Konkurencijos tarybos ar jos pareigūnų veiksmais, atlyginama įstatymų nustatyta tvarka.~~

1. Nukentėjęs asmuo turi teisę reikalauti visiško žalos atlyginimo iš šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytą pažeidimą padariusio(-ių) ūkio subjekto(-ų).

2. Visiškas žalos atlyginimas reiškia, kad nukentėjęs asmuo, kuriam atlyginama žala, turi atsidurti tokioje padėtyje, kurioje jis būtų, jei nebūtų padarytas šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytas pažeidimas, tačiau nukentėjusiam asmeniui negali būti leidžiama nepagrįstai praturtėti. Visiškas žalos atlyginimas apima tiesioginius nuostolius, negautas pajamas ir palūkanas, skaičiuojamas nuo žalos atsiradimo momento.

3. Jeigu neįrodoma priešingai, laikoma, kad šio įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1–4 punktuose nurodytais konkurentų susitarimais arba kitais konkurentų susitarimais, kuriais siekiama riboti konkurenciją ir kuriais pažeidžiama šio įstatymo 5 straipsnio 1 dalis ar Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 straipsnio 1 dalis, yra padaroma žala.

4. Kai šio įstatymo 43 straipsnyje nurodyto pažeidimo atvejais teismas, remdamasis byloje esančiais įrodymais, negali nustatyti tikslaus žalos dydžio ar jam tą padaryti pernelyg sunku, teismas nustato apytikrį žalos dydį, atsižvelgdamas į Europos Komisijos metodinio pobūdžio dokumentus dėl žalos apskaičiavimo bei kitas aplinkybes, turinčias reikšmės visiško žalos atlyginimo principo įgyvendinimui. Teismas, prieš įgyvendindamas pareigą dėl apytikrio žalos dydžio nustatymo, nurodydamas motyvus, privalo iš anksto informuoti šalis apie tai, kad, nesant galimybės nustatyti tikslaus žalos dydžio, byloje bus nustatomas apytikris žalos dydis.

5. Kai teismas žalos atlyginimo byloje yra paskyręs teismo ekspertizę, teismo ekspertai, atlikdami ekspertizę, visais atvejais turi vadovautis Europos Komisijos metodinio pobūdžio dokumentais dėl žalos apskaičiavimo.

45 straipsnis. Solidariosios atsakomybės taikymo ypatumai

1. Kai šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytą pažeidimą padaro keli ūkio subjektai, tokie bendrai pažeidimą padarę ūkio subjektai atsako solidariai už visą dėl pažeidimo padarytą žalą, išskyrus šiame straipsnyje numatytas išimtis.

2. Ūkio subjektas, atleistas nuo baudos šio įstatymo 38 straipsnio 1 dalies pagrindu už šio įstatymo 44 straipsnio 3 dalyje nurodytą slaptą pažeidimą, solidariai atsako šiems nukentėjusiems asmenims:

1) savo tiesioginiams ir netiesioginiams pirkėjams arba tiekėjams;

2) kitiems nukentėjusiems asmenims tik tuo atveju, jei jie negali gauti visiško žalos atlyginimo iš kitų ūkio subjektų, kurie dalyvavo tame pačiame pažeidime.

3. Kai šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytą pažeidimą padaro maža arba vidutinė įmonė kaip ji apibrėžta 2003 m. gegužės 6 d. Europos Komisijos rekomendacijoje Nr. 2003/361/EB dėl labai mažų, mažų ir vidutinių įmonių apibrėžimo (OL 2003 L 124, p. 36), ji atsako tik savo tiesioginiams ir netiesioginiams pirkėjams arba tiekėjams, jeigu atitinka abu šiuos požymius:

1) jos rinkos dalis atitinkamoje rinkoje bet kuriuo konkurencijos teisės pažeidimo metu neviršijo 5 procentų;

2) dėl solidariosios atsakomybės taisyklių taikymo būtų negrįžtamai pakenkta jos ūkinės veiklos tęstinumui ir tokių taisyklių taikymas sukeltų jos turto visišką nuvertėjimą.

4. Šio straipsnio 3 dalis netaikoma, jeigu tenkinama bent viena iš šių sąlygų:

1) maža arba vidutinė įmonė skatino ir (ar) naudodama spaudimą vertė kitą(-us) ūkio subjektą(-us) atlikti šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytą pažeidimą ar prie jo prisijungti, ar atliko vadovaujamą vaidmenį tokiam pažeidime;

2) Konkurencijos tarybos ar teismo nustatyta, kad maža arba vidutinė įmonė anksčiau buvo padariusi šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytą pažeidimą;

3) nukentėję asmenys, kurie nėra mažos arba vidutinės įmonės tiesioginiai ir netiesioginiai pirkėjai arba tiekėjai, negali gauti visiško žalos atlyginimo iš kitų ūkio subjektų, kurie dalyvavo tame pačiame pažeidime kaip ir maža arba vidutinė įmonė.

5. Šio straipsnio 2 dalis *mutatis mutandis* taikoma ūkio subjektams, kuriuos nuo baudos atleidžia Europos Komisija ar kitos Europos Sąjungos valstybės narės konkurencijos institucija.

46 straipsnis. Regreso teisės įgyvendinimas

1. Ūkio subjektas, atlyginęs kelių ūkio subjektų šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu bendrai padarytą žalą, turi regreso teisę į kitus pažeidimą padariusius ūkio subjektus. Reikalavimo regreso tvarka dydis apskaičiuojamas pagal Civilinio kodekso 6.279 straipsnio 2 dalyje įtvirtintą taisyklę, išskyrus šio straipsnio 2 dalyje numatytą išimtį.

2. Iš ūkio subjekto, atleisto nuo baudos šio įstatymo 38 straipsnio 1 dalies pagrindu už šio įstatymo 44 straipsnio 3 dalyje nurodytą slaptą pažeidimą, regreso teise negali būti išreikalaujama daugiau, nei jis padarė žalos savo tiesioginiams ir netiesioginiams pirkėjams arba tiekėjams.

3. Jei šio įstatymo 44 straipsnio 3 dalyje nurodytu pažeidimu žala padaroma kitiems nukentėjusiems asmenims, nei bendrai pažeidimą padariusių ūkio subjektų tiesioginiai ir netiesioginiai pirkėjai arba tiekėjai, iš ūkio subjekto, atleisto nuo baudos šio įstatymo 38 straipsnio 1 dalies pagrindu už šio įstatymo 44 straipsnio 3 dalyje nurodytą slaptą pažeidimą, regreso tvarka gali būti išreikalaujama atlygintos žalos kitiems nukentėjusiems asmenims dalis, apskaičiuota vadovaujantis šio straipsnio 1 dalimi. Tokiu atveju šio straipsnio 2 dalyje nurodyta išimtis netaikoma.

4. Šio straipsnio 2 ir 3 dalys *mutatis mutandis* taikomos ūkio subjektams, kuriuos nuo baudos atleidžia Europos Komisija ar kitos Europos Sąjungos valstybės narės konkurencijos institucija.

47 straipsnis. Permokos perkėlimas bylose dėl žalos atlyginimo

1. Nagrinėdamas bylas dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo, teismas įvertina, ar permokos dalis (ir koks jos dydis) buvo perkelta ieškovo pirkėjams. Teismas, vertindamas netiesioginiam pirkėjui perkeltą permokos dalį, atsižvelgia į Europos Komisijos metodinio pobūdžio dokumentus, nurodančius, kaip nustatyti netiesioginiam pirkėjui perkeltą permokos dalį.

2. Teismui nagrinėjant bylą dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo, atsakovas, atsakydamas į reikalavimą atlyginti žalą, patirtą dėl šio įstatymo 43 straipsnyje nurodyto pažeidimo, kaip gynybos priemone turi teisę remtis argumentu, kad ieškovas perkėlė visą dėl tokio pažeidimo susidariusią permoką arba jos dalį pirkėjams. Atsakovui įrodžius, kad permoka ar jos dalis buvo perkelta, teismas atitinkamai sumažina priteisiamos žalos dydį.

3. Kai ieškovas yra netiesioginis pirkėjas, jis turi pareigą įrodyti permokos perkėlimo faktą ir apimtį, atsižvelgiant į komercinę praktiką, pagal kurią kainos padidėjimas perkeliamas tolesnei tiekimo grandinės grandžiai.

4. Permokos perkėlimas netiesioginiam pirkėjui preziumuojamas, jei įrodytos visos šios aplinkybės:

- 1) atsakovas padarė šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytą pažeidimą;
- 2) dėl tokio pažeidimo atsakovo tiesioginis pirkėjas permokėjo už prekes;
- 3) netiesioginis pirkėjas įsigijo prekių, tapusių tokio pažeidimo objektu arba prekių, pagamintų iš tokio pažeidimo objektu tapusių prekių, arba prekių, kurios komplektuojamos su tokio pažeidimo objektu tapusiomis prekėmis.

5. Šio straipsnio 4 dalyje nurodyta prezumpcija gali remtis tik netiesioginis pirkėjas. Atsakovui nuginčijus šio straipsnio 4 dalyje nurodytą prezumpciją arba jos dalį, ši prezumpcija netaikoma arba taikoma tik nenuginčytai daliai.

6. Šiame straipsnyje nurodytos taisyklės *mutatis mutandis* taikomos tais atvejais, kai šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytą pažeidimą padaro tiesioginiai ar netiesioginiai pirkėjai.

48 straipsnis. Ginčų, išspręstų ne teisme, poveikis vėlesniems ieškiniams dėl žalos atlyginimo

1. Jei nukentėjęs asmuo su šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytą pažeidimą padariusiu ūkio subjektu ginčą dėl žalos atlyginimo išsprendžia ne teisme, likusi nukentėjusio asmens reikalavimo dalis pareiškia kitiems bendrai pažeidimą padariusiems ūkio subjektams, su nukentėjusiu asmeniu neišsprendusiems ginčo dėl žalos atlyginimo ne teisme. Kitiems bendrai pažeidimą padariusiems ūkio subjektams pareiškia likusi reikalavimo dalis apskaičiuojama nukentėjusio asmens patirtą žalą mažinant ūkio subjekto, su kuriuo ginčas buvo išspręstas ne teisme, nukentėjusiam asmeniui padarytos žalos dalimi.

2. Bendrai pažeidimą padarę ūkio subjektai, su nukentėjusiu asmeniu neišsprendę ginčo ne teisme, negali reikalauti padengti iš jų teismo tvarka išreikalautos likusios žalos dalies iš ūkio subjekto, kuris su nukentėjusiu asmeniu yra išsprendęs ginčą ne teisme.

3. Jei likusios neatlygintos žalos negali atlyginti bendrai pažeidimą padarę ūkio subjektai, su nukentėjusiu asmeniu neišsprendę ginčo ne teisme, nukentėjęs asmuo turi teisę pareikšti reikalavimą dėl likusios neatlygintos žalos atlyginimo ūkio subjektui, kuris su nukentėjusiu asmeniu yra išsprendęs ginčą ne teisme, nebent išsprendžiant ginčą ne teisme yra sutarta, kad nukentėjęs asmuo negalės pareikšti tokio reikalavimo.

4. Bendrai pažeidimą padariusių ūkio subjektų tarpusavio reikalavimai sprendžiami šio įstatymo 46 straipsnyje nustatyta tvarka, įvertinus pagal ankstesnį ginčą, išspręstą ne teisme, kuriame dalyvavo atitinkamas ūkio subjektas, atlygintos žalos dydį.

49 straipsnis. Ieškinio dėl žalos atlyginimo senaties terminas

1. Ieškinio dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo, senaties terminas pradedamas skaičiuoti pažeidimui pasibaigus ir kai ieškovas sužinojo arba turėjo sužinoti visas šias aplinkybes:

1) apie atsakovo veiksmus ir, kad jais padaromas šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytas pažeidimas;

2) faktą, kad dėl šio pažeidimo jis patyrė žalą;

3) pažeidimą padariusį ūkio subjektą arba aplinkybes, nurodytas šio įstatymo 45 straipsnio 2 dalies 2 punkte ar 45 straipsnio 4 dalies 3 punkte.

2. Ieškinio dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo, senaties terminas yra penkeri metai.

3. Šio straipsnio 2 dalyje nurodytas ieškinio senaties terminas sustabdomas:

1) kai Konkurencijos taryba priima nutarimą pradėti tyrimą dėl pažeidimo, su kuriuo susijęs ieškinys dėl žalos atlyginimo. Ieškinio senaties termino sustabdymas pasibaigia praėjus vieneriems metams po to, kai Konkurencijos tarybos šio įstatymo 28 straipsnio 3 dalies arba 30 straipsnio 1 dalies 1-3 punktų pagrindu priimtas nutarimas nebegali būti skundžiamas arba įsiteisėja teismo priimtas sprendimas dėl pažeidimo. Kai pažeidimą nagrinėja Europos Komisija ar kitos Europos Sąjungos valstybės narės konkurencijos institucija ar teismas, *mutatis mutandis* taikomos šiame punkte nurodytos ieškinio senaties termino sustabdymo taisyklės;

2) kai vyksta šalių derybos dėl taikos sutarties sudarymo. Šiuo atveju ieškinio senaties terminas sustabdomas tol, kol trunka šios derybos ir tik tų šalių atžvilgiu, kurios dalyvauja ar dalyvavo šiose derybose dėl taikos sutarties sudarymo.

50 straipsnis. Šalių derybų dėl taikos sutarties sudarymo poveikis

Teismas, nagrinėjantis bylą dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo, nuo bylos šalių derybų dėl taikos sutarties sudarymo pradžios iki pabaigos, tačiau ne ilgiau kaip dviem metams, turi teisę sustabdyti bylos nagrinėjimą.

51 straipsnis. Bylų nagrinėjimas teisme

1. Bylos dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo, nagrinėjamos laikantis Civilinio proceso kodekso taisyklių, kiek šis įstatymas nenumato kitaip.

2. Vilniaus apygardos teismas turi išimtinę kompetenciją nagrinėti šias bylas:

1) bylas dėl šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytais pažeidimais padarytos žalos atlyginimo;

2) bylas, kai asmuo, kurio interesai buvo pažeisti, reikalauja nutraukti neteisėtus veiksmus, nurodytus šio įstatymo II skyriuje arba Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnyje.

3. Konkurencijos tarybai priėmus nutarimą dėl šio įstatymo 43 straipsnyje nurodyto pažeidimo, kuris nebuvo apskūstas per šio įstatymo 33 straipsnio 2 dalyje nurodytą apskundimo terminą, ar įsiteisėjus teismo sprendimui dėl to paties pažeidimo, tokia nutarime ar sprendime nurodytos aplinkybės dėl pažeidimo pobūdžio, jo padarymo teritorijos, trukmės ir asmenų laikomos neįrodinėtinomis aplinkybėmis (prejudiciniais faktais) bylose dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo.

4. Kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje priimtas tos valstybės narės teismo galutinis ir pagal Europos Sąjungos reglamentus pripažįstamas sprendimas arba kitos Europos Sąjungos valstybės narės konkurencijos institucijos galutinis sprendimas dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnio pažeidimo yra oficialusis

rašytinis įrodymas ir turi didesnę įrodomąją galią (*prima facie* įrodymas), kad buvo padarytas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnio pažeidimas.

5. Teismas, priėmęs ieškinį dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo, apie bylos iškėlimo faktą skelbia savo interneto svetainėje, nurodydamas bylos šalis.

6. Jeigu byloje dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo iki teismo sprendimo priėmimo paaiškėja, kad tam pačiam atsakovui(-ams) ieškinius dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo yra pareiškę ir kiti ieškovai, teismas, siekdamas, kad būtų tinkamai nustatytas tiek visos žalos, tiek ir kiekvienam ieškovui padarytos žalos dydis, visas bylas sujungia į vieną.

7. Asmenys, manantys, kad dėl neteisėtų atsakovo(-ų) veiksmų taip pat yra patyrę žalos dėl šio įstatymo 43 straipsnyje nurodyto pažeidimo, turi teisę įstoti į bylą Civilinio proceso kodekso 46 straipsnyje nustatyta tvarka.

8. Teismui nagrinėjant bylą dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo, ir jam paprašius, Konkurencijos taryba turi teisę pateikti išvadą dėl žalos dydžio nustatymo.

9. Teismas, nagrinėdamas bylą dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo ir vertindamas, ar įvykdyta šio įstatymo 47 straipsnio 2-5 dalyse nurodyta įrodinėjimo pareiga, atsižvelgia į kitus teismo ar, esant galimybėms, kitos ES valstybės narės teismo jau priimtus sprendimus bylose dėl žalos atlyginimo, kurios yra susijusios su tuo pačiu pažeidimu, tačiau kuriose ieškinius pareiškia kitų tiekimo grandinės lygių ieškovai.

52 straipsnis. Įrodymų rinkimo bylose dėl žalos atlyginimo ypatumai

1. Ieškovas ar atsakovas, patys negalėdami gauti su byla susijusios informacijos, turi teisę prašyti teismo ją išreikalauti. Ieškovas ar atsakovas, prašydami išreikalauti įrodymus ar įrodymų kategorijas, turi tikėtinais pagrįsti reikalavimus arba atsikirtimus.

2. Teismas išreikalauja tiksliai įvardintus įrodymus arba su byla susijusių įrodymų kategorijas. Teismo prašant išreikalauti įrodymų kategorijas, įrodymų kategorijos turi būti apibrėžtos kuo tiksliau ir siauriau, remiantis dalyvaujančio byloje asmens prašyme pateiktais turimais faktais, t. y. turi būti nurodyti įrodymų kategorijas charakterizuojantys elementai, tokie, kaip, pavyzdžiui, dokumentų, kuriuos prašoma išreikalauti, pobūdis, dalykas ar turinys bei laikotarpis, kada jie buvo parengti.

3. Įrodymų išreikalavimas turi būti proporcingas. Teismas, sprenddamas, ar dalyvaujančio byloje asmens prašymas išreikalauti įrodymus yra proporcingas, įvertina visų dalyvaujančių byloje asmenų ir kitų ne byloje dalyvaujančių asmenų teisėtus interesus. Teismas visų pirma atsižvelgia į:

1) tai, kiek ieškovo ar atsakovo reikalavimai arba atsikirtimai yra grindžiami turimais faktais ir įrodymais, kurie pagrindžia prašymą išreikalauti įrodymus;

2) įrodymų išreikalavimo mastą ir įpareigojimo išreikalauti įrodymus vykdymo išlaidas, be kita ko, siekiant užkirsti kelią nekonkrečiai informacijos paieškai, kuri gali būti nesusijusi su byla;

3) tai, ar prašomi išreikalauti įrodymai apima Lietuvos Respublikos įstatymų saugomas paslaptis ir kitą saugomą konfidencialią informaciją, ypač susijusią ne su byloje dalyvaujančiais asmenimis (toliau – konfidenciali informacija), ir tokiai konfidencialiai informacijai apsaugoti taikomą tvarką.

4. Ūkio subjektų interesus išvengti ieškinių dėl su šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu susijusios žalos atlyginimo nelaikomas interesu, kurį reikia ginti.

5. Teismas taip pat gali išreikalauti su byla susijusius įrodymus, kuriuose yra konfidencialios informacijos tuo atveju, jeigu tokia informacija gali būti laikoma įrodymais civilinėje byloje. Gavęs ar išreikalavęs tokio turinio įrodymus, teismas imasi veiksmingų

priemonių konfidencialiai informacijai apsaugoti. Šiam tikslui teismas taiko vieną ar kelias žemiau nurodytas priemones:

1) nustato proceso dalyvius, kurie gali dirbti su bylos medžiagos dalimi, kurioje yra konfidenciali informacija, ir nustato jiems racionalius bei proporcingus konfidencialios informacijos saugojimo įpareigojimus;

2) uždraudžia naudoti bylos medžiagos dalį, kurioje yra konfidenciali informacija, kitais nei konkrečios bylos tikslais;

3) neleidžia proceso dalyviams susipažinti su atitinkama bylos medžiagos dalimi, kurioje yra konfidenciali informacija ir gali įpareigoti dalyvaujančius byloje asmenis parengti ir pateikti tokios informacijos išrašą be konfidencialios informacijos ir siekiamos apsaugoti informacijos aprašymą, viešai prieinamus kitiems proceso dalyviams. Teismas savo sprendime gali remtis tik ta informacija, kuri buvo atskleista visiems byloje dalyvaujantiems asmenims;

4) neleidžia šios bylos medžiagos dalies kopijuoti ir platinti;

5) nustatčius poreikį, kitas priemones, kurios veiksmingai užtikrina konfidencialios informacijos apsaugą, atsižvelgiant į tikslus, dėl kurių tokia apsauga yra nustatyta ir į tai, kokios priemonės įprastai taikomos užtikrinant šią apsaugą.

6. Negali būti išreikalaujama informacija, sudaranti advokato profesinę paslaptį, taip pat kita informacija, kuri negali būti įrodymais civilinėse bylose.

7. Prieš išreikalaudamas įrodymus, teismas asmeniui, kurio prašoma pateikti įrodymus, ir dalyvaujantiems byloje asmenims suteikia ne trumpesnę kaip 7 dienų terminą pateikti nuomonę dėl prašymo išreikalauti įrodymus. Tai nekliudo teismui imtis įrodymų užtikrinimo priemonių, kol sprendžiamas klausimas dėl įrodymų išreikalavimo, tačiau įrodymų pateikimas į bylą vykdomas ir jų prijungimo klausimas sprendžiamas tik po to, kai teismas nutaria išreikalauti atitinkamus įrodymus.

8. Jeigu per nustatytą terminą teismo reikalavimas pateikti įrodymą neįvykdytas, tokio reikalavimo neįvykdžiusiems asmenims teismas gali skirti Civilinio proceso kodekso 199 straipsnio 6 dalyje nurodytą baudą.

9. Asmenims, kurie sunaikina bylai dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo reikšmingus įrodymus, arba kurie nevykdo teismo nustatytų įpareigojimų dėl konfidencialios informacijos apsaugos arba atsisako juos vykdyti, arba kurie nepaiso šiame straipsnyje ir šio įstatymo 53 straipsnyje nustatytų įrodymų naudojimo apribojimų, teismas gali skirti baudą iki dešimties tūkstančių eurų. Baudos paskyrimas neatleidžia atitinkamų asmenų nuo neįvykdytų arba netinkamai įvykdytų pareigų vykdymo bei nuo civilinės atsakomybės už tokiais neteisėtais veiksmais padarytą žalą.

10. Jeigu proceso šalis nepateikia teismo reikalaujamų įrodymų arba juos sunaikina, teismas turi teisę aplinkybes, kurias galėtų paneigti arba patvirtinti nepateikti arba sunaikinti įrodymai, įvertinti šių įrodymų nepateikusios ar juos sunaikinusios šalies nenaudai.

53 straipsnis. Konkurencijos institucijos byloje esančių įrodymų išreikalavimo ypatumai

1. Teismas Konkurencijos tarybos byloje esančius įrodymus, kurie nėra Konkurencijos tarybos parengti dokumentai, šiame straipsnyje nustatyta tvarka išreikalauja tik tuo atveju, jeigu jų dėl objektyvių priežasčių neįmanoma gauti iš kitų asmenų.

2. Spręsdamas dėl Konkurencijos tarybos byloje esančių įrodymų išreikalavimo proporcingumo, teismas papildomai kartu su šio įstatymo 52 straipsnyje nurodytomis aplinkybėmis taip pat įvertina visas šias aplinkybes:

1) ar prašymas išreikalauti įrodymus suformuluotas konkrečiai atsižvelgiant į Konkurencijos tarybai pateiktos ar Konkurencijos tarybos byloje esančios medžiagos pobūdį, dalyką ar turinį;

2) ar įrodymus išreikalauti prašanti šalis to prašo dėl teisme nagrinėjamo ieškinio dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo;

3) ar nebus pakenkta Konkurencijos tarybos veiklos efektyvumui šio straipsnio 1 ir 4 dalyse numatytais atvejais, ar Konkurencijos tarybai pateikus nuomonę teismui pagal šio straipsnio 7 dalį.

3. Prašymas išreikalauti visą Konkurencijos tarybos byloje esančią medžiagą, tiksliai neįvardijus įrodymų arba su byla susijusių įrodymų kategorijų, nėra tenkinamas.

4. Kol Konkurencijos taryba nepriėmė vieno iš šio įstatymo 28 straipsnio 3 dalyje arba 30 straipsnio 1 dalies 1-3 punktuose nurodytų nutarimų, teismas negali išreikalauti ir naudoti:

1) informacijos, kurią asmuo parengė specialiai Konkurencijos tarybos atliekamai pažeidimų tyrimo procedūrai;

2) informacijos, kurią Konkurencijos taryba parengė ir išsiuntė asmenims pažeidimų tyrimo procedūros tikslais.

5. Šio įstatymo 21 straipsnio 8 dalyje nurodyti prašymai atleisti nuo baudos ir pripažinimo pareiškimai negali būti įrodymais civilinėje byloje. Ieškovas gali pateikti pagrįstą prašymą, kad byla nagrinėjantis teismas susipažintų su šios dalies pirmame sakinyje aptariamais Konkurencijos tarybos turimais dokumentais, siekdamas įsitikinti, kad jie Konkurencijos tarybai yra pateikti šio įstatymo 38 straipsnio 1 dalies ar 37 straipsnio 2 dalies pagrindu. Atlikdamas tokį vertinimą, teismas gali tik Konkurencijos tarybos prašyti pateikti šio įstatymo 21 straipsnio 8 dalyje nurodytų prašymų atleisti nuo baudos ir pripažinimo pareiškimų kopijas ir išvadą dėl tokio vertinimo. Teismas taip pat turi teisę išklausti asmenis, Konkurencijos tarybai pateikusius atitinkamus prašymus atleisti nuo baudos ar pripažinimo pareiškimus. Teismas jokiais atvejais nesudaro galimybės kitiems asmenims, išskyrus atitinkamus prašymus atleisti nuo baudos ar pripažinimo pareiškimus Konkurencijos tarybai pateikusius asmenis, susipažinti su šiais dokumentais. Šios dalies nuostatos netaikomos kartu su prašymais atleisti nuo baudos ar pripažinimo pareiškimais pateikiamais įrodymams.

6. Konkurencijos tarybos byloje esantys įrodymai, kurie nėra nurodyti šio straipsnio 4 ar 5 dalyse, gali būti bet kuriuo metu išreikalauti, nagrinėjant bylą dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo, laikantis Civilinio proceso kodekso ir šio straipsnio 1 dalies nuostatų.

7. Konkurencijos taryba turi teisę savo iniciatyva arba šio įstatymo 52 straipsnio 7 dalies 1 sakinyje nurodytu atveju teismui pareikšti nuomonę dėl prašymo išreikalauti iš jos įrodymus proporcingumo.

8. Įrodymais, gautais šio įstatymo 29 straipsnio 2 dalies pagrindu ir nenumatytais šio straipsnio 4 ar 5 dalyse, turi teisę remtis tik juos gavęs asmuo, ar jo teisių perėmėjas.

9. Šio straipsnio nuostatos dėl įrodymų išreikalavimo *mutatis mutandis* taikomos ir teismui išreikalaujant įrodymus, esančius Europos Komisijos ar kitos Europos Sąjungos valstybės narės konkurencijos institucijos byloje. Europos Komisijos ar kitos Europos Sąjungos valstybės narės konkurencijos institucijos byloje esantys dokumentai, atitinkantys šio įstatymo 21 straipsnio 8 dalyje nurodytus prašymus atleisti nuo baudos dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 straipsnio pažeidimų ir pripažinimo pareiškimus dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnių pažeidimų, negali būti įrodymais civilinėje byloje. Šios dalies nuostatos netaikomos kartu su šiais prašymais atleisti nuo baudos ar pripažinimo pareiškimais pateikiamais įrodymams. Šio straipsnio 4 dalies nuostatos *mutatis mutandis* taikomos ir Europos Komisijai ar kitai Europos Sąjungos valstybės narės konkurencijos institucijai pateiktiems ir vėliau atsiimtiems pripažinimo pareiškimams dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnių pažeidimų, kai šių pripažinimo pareiškimų atsiėmimo galimybę numato Europos Sąjungos ar kitų Europos Sąjungos valstybių narių teisės aktai.

VII SKYRIUS

EUROPOS SĄJUNGOS KONKURENCIJOS TAISYKLIŲ TAIKYMAS

44 54 straipsnis. Įgaliota institucija

1. Konkurencijos taryba yra institucija, įgaliota taikyti Europos Sąjungos konkurencijos taisyklės, kurių laikymosi priežiūra pagal Europos Sąjungos konkurencijos teisę pavedama nacionalinei konkurencijos institucijai.

2. Konkurencijos taryba, atlikdama funkcijas, suteiktas pagal šio straipsnio 1 dalį, veikia šio įstatymo nustatyta tvarka.

45 55 straipsnis. Valstybės pagalba

1. Konkurencijos taryba yra koordinuojanti institucija valstybės pagalbos, kuriai taikomos Europos Sąjungos valstybės pagalbos taisyklės, klausimais.

2. Konkurencijos taryba Vyriausybės nustatyta tvarka atlieka valstybės pagalbos, nurodytos šio straipsnio 1 dalyje, projektų ekspertizę, teikia valstybės pagalbos teikėjams išvadas ir rekomendacijas, kaupia informaciją apie **Lietuvos Respublikos valstybės pagalbos teikėjų** suteiktą valstybės pagalbą ~~Lietuvos ūkio subjektams~~ ir teikia ją Europos Komisijai, ~~ir~~ kitoms suinteresuotoms institucijoms **ir asmenims**.

3. Suteiktos valstybės pagalbos, nurodytos šio straipsnio 1 dalyje, įskaitant nereikšmingą pagalbą, ~~registro tvarko~~ **registro valdytoja yra** Konkurencijos taryba.

46 56 straipsnis. Policijos pagalba ir teismo leidimų dėl tyrimo veiksmų išdavimas

1. Tyrimą pagal Europos Sąjungos konkurencijos taisyklės atliekantys Europos Komisijos įgalioti asmenys ar šiems asmenims atlikti patikrinimą padedantys Konkurencijos tarybos įgalioti pareigūnai viešajai tvarkai palaikyti ir galimam prievartos panaudojimui gali pasitelkti policijos pareigūnus.

2. Vilniaus apygardos administracinis teismas išduoda teismo leidimus dėl galimo prievartos priemonių panaudojimo ~~2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų Sutarties 81 ir 82 straipsniuose, įgyvendinimo (toliau – Reglamentas~~ **reglamento** (EB) Nr. 1/2003) 20 straipsnyje nurodytu atveju.

3. Vilniaus apygardos administracinis teismas išduoda teismo leidimus dėl Europos Komisijos atliekamų patikrinimų ir galimo prievartos priemonių panaudojimo **Reglamento reglamento** (EB) Nr. 1/2003 21 straipsnyje nurodytu atveju.

4. Prašymus dėl teismo leidimų išdavimo pateikia Europos Komisija arba Konkurencijos taryba.

47 57 straipsnis. Konkurencijos bylų nagrinėjimas teisme

~~1. Asmuo, kurio teisėti interesai pažeidžiami veiksmais, pažeidžiančiais Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnį, ar kitais šio įstatymo draudžiamais konkurenciją ribojančiais veiksmais, turi teisę kreiptis į Vilniaus apygardos teismą su ieškiniu dėl:~~

~~1) neteisėtų veiksmų nutraukimo;~~

~~2) padarytos žalos atlyginimo.~~

~~2 1. Teismas, gavęs ieškinį, susijusį su Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnio taikymu, apie tai informuoja Europos Komisiją ir Konkurencijos tarybą. Tokiu atveju Europos Komisija ir Konkurencijos taryba turi Civilinio proceso kodekso 50 straipsnio 2 dalyje numatytas teises.~~

~~3 2. Sprendimo (nutarties), priimto (priimtos) byloje, kurioje buvo taikomas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnis, nuorašas nedelsiant po tokio sprendimo (nutarties) paskelbimo išsiunčiamas Europos Komisijai ir Konkurencijos tarybai.~~

~~4 3. Procesas gali būti atnaujinamas, kai paaiškėja, kad po teismo sprendimo (nutarties) priėmimo, kuriame (kurioje) susitarimams, sprendimams ar veiklai buvo taikomas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnis, priimamas Europos Komisijos sprendimas dėl minėtų straipsnių taikymo tiems patiems susitarimams, sprendimams ar veiklai ir tas taikymo rezultatas iš esmės skiriasi.~~

§ 4. Kai byla nagrinėjama Vilniaus apygardos administraciniame teisme, *mutatis mutandis* taikomos šio straipsnio 2, 3 ir 4 dalys.

Lietuvos Respublikos
konkurencijos įstatymo
priedas

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų Sutarties 81 ir 82 straipsniuose, įgyvendinimo (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 8 skyrius, 2 tomas, p. 205).

~~2. 2006 m. rugsėjo 25 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1419/2006, panaikinantys Reglamentą (EEB) Nr. 4056/86, nustatantį išsamias Sutarties 85 ir 86 straipsnių taikymo jūrų transportui taisykles, ir iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 1/2003, išplečiant jo taikymo sritį, įtraukiant kabotažą ir tarptautines trampines paslaugas (OL 2006 L 269, p. 1).~~

2. 2014 m. lapkričio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/104/ES dėl tam tikrų taisyklių, kuriomis reglamentuojami pagal nacionalinę teisę nagrinėjami ieškiniai dėl žalos, patirtos dėl valstybių narių ir Europos Sąjungos konkurencijos teisės nuostatų pažeidimo, atlyginimo (OL 2014 L 349, p. 1).“

2 straipsnis. Šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 16 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 16 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Atsakomybė už klaidinančios ar neleistinos lyginamosios reklamos naudojimą nustato Reklamos įstatymas ir Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksas (toliau – Administracinių nusižengimų kodeksas).“

3 straipsnis. Šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 25 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 25 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. Konkurencijos tarybos įgaliotų pareigūnų reikalavimai atliekant šio straipsnio 1 dalyje nurodytus veiksmus yra privalomi. Už šių reikalavimų nevykdymą taikomos šio įstatymo ir Administracinių nusižengimų kodekso nustatytos sankcijos.“

4 straipsnis. Šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 42 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 42 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„42 straipsnis. Administracinė atsakomybė

Asmenys už šio įstatymo pažeidimus traukiami administracinės atsakomybės šio įstatymo ir Administracinių nusižengimų kodekso nustatyta tvarka.“

5 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, taikymas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio įstatymo 2, 3 ir 4 straipsnius ir šio straipsnio 3 dalį, įsigalioja 2016 m. gruodžio 27 d.

2. Šio įstatymo 2, 3 ir 4 straipsniai įsigalioja 2017 m. sausio 1 d.

3. Lietuvos Respublikos Vyriausybė iki 2016 m. gruodžio 26 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

4. Šis įstatymas taikomas tik žalos, atsiradusios dėl po šio įstatymo įsigaliojimo padarytų ar besitęsiančių (trunkančių) šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 5 ar 7 straipsnio arba Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnio pažeidimų, atlyginimui, išskyrus šio straipsnio 5 dalyje numatytą atvejį.

5. Šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 49 straipsnio 2 dalyje nustatytas ieškinio senaties terminas taikomas, jeigu ieškinio senaties terminas prasidėjo įsigaliojus šiam įstatymui, taip pat jei reikalavimams pareikšti ieškinio senaties terminas, numatytas Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 1.125 straipsnio 8 dalyje, nepasibaigė iki šio įstatymo įsigaliojimo. Iki šio įstatymo įsigaliojimo praėjusi ieškinio senaties termino dalis įskaitoma į šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 49 straipsnio 2 dalyje nustatytą ieškinio senaties terminą.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos
Teisės ir pirkimų departamento
Teisėkūros skyriaus vedėjas

Arūnas Alchana
2016-10-20

Ūkio ministras

Evaldas Gustas

2016-10-21

NUMATOMO TEISINIO REGULIAVIMO POVEIKIO VERTINIMO PAŽYMA

Projekto pavadinimas Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo Nr. VIII-1099 pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas).

Projekto rengėjas Lietuvos Respublikos ūkio ministerija

Projekto tikslas Į Lietuvos teisę perkelti 2014 m. lapkričio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/104/ES „Dėl tam tikrų taisyklių, kuriomis reglamentuojami pagal nacionalinę teisę nagrinėjami ieškiniai dėl žalos, patirtos dėl valstybių narių ir Europos Sąjungos konkurencijos teisės nuostatų pažeidimo, atlyginimo“ (toliau – Direktyva) materialines ir procesines nuostatas, reglamentuojančias žalos, padarytos konkurencijos teisės pažeidimais, atlyginimą, kad nukentėję fiziniai ir juridiniai asmenys (verslas) Lietuvoje turėtų ne mažiau palankias galimybes reikalauti visos konkurencijos teisės pažeidimais padarytos žalos atlyginimo, nei kitose ES valstybėse narėse.

Kaip nurodoma Europos Komisijos poveikio vertinimo ataskaitoje dėl Direktyvos projekto (http://ec.europa.eu/competition/antitrust/actionsdamages/impact_assessment_en.pdf; toliau – Ataskaita), iki Direktyvos priėmimo visoje ES buvo identifikuotos 2 problemos, susijusios su privačiu konkurencijos taisyklių įgyvendinimu (konkurencijos teisės pažeidimais pažeistų teisėtų teisių ir interesų gynimas privačia teismine tvarka):

1) sunkumai nuo konkurencijos teisės pažeidimų nukentėjusiems asmenims gauti kompensacijas dėl patirtos žalos;

2) neaiški sąveika tarp viešojo ir privataus ES konkurencijos taisyklių įgyvendinimo (teisė į kompensaciją kartais gali būti nesuderinama su Europos Komisijos ir nacionalinių konkurencijos institucijų viešojo ES konkurencijos taisyklių įgyvendinimo užtikrinimo veiksmingumu – taip būna tais atvejais, kai nukentėjusysis dėl konkurencijos teisės pažeidimo siekia gauti informacijos, kurią konkurencijos institucija gavo pažeidėjui savanoriškai bendradarbiaujant pagal atleidimo nuo baudų programą ir pan.).

Ataskaitoje nurodoma, kad nesiimant jokių priemonių, šios problemos toliau išliks arba didės (12 psl.).

Siūlomo projekto poveikio įvertinimas (teigiamos ir (ar) neigiamos pasekmės)

Poveikis ekonomikai (verslo sąlygoms ir konkurencijai)

Įstatymo projektu siūlomas reguliavimas turės teigiamą poveikį laisvam prekių, paslaugų, kapitalo ir darbo jėgos judėjimui – Įstatymo projektu dar labiau skatinama konkurencija ir sąžiningas verslas, o konkurencija ir sąžiningas verslas tiesiogiai susiję su aukščiau aptartomis 4 pagrindinėmis laisvėmis, kurių plėtra įmanoma tik sąžiningo verslo aplinkoje. Siūlomas reguliavimas taip pat turės teigiamą poveikį užsienio investicijoms Lietuvoje, kadangi potencialūs investuotojai galės būti tikri, kad galės išsireikalausti kitų ūkio subjektų konkurencijos teisės pažeidimais padarytos žalos atlyginimą. Siūlomas reguliavimas taip pat pagerins ūkio subjektų konkurencines sąlygas, kadangi bus skatinama sąžininga konkurencija, t.y. bus skatinama konkurencinius pranašumus įgyti tik teisėtais būdais. Siūlomas reguliavimas, esant padidėjusiai konkurencijai, atitinkamai skatins didesnę produktyvumą ir gamybos efektyvumą, o kartu ir ekonomikos augimą.

Išsamių taisyklių, reglamentuojančių konkurencijos teisės pažeidimais padarytos žalos atlyginimą (priėmus šį Konkurencijos įstatymo pakeitimą), sukūrimas nacionalinėje teisėje turės teigiamą įtaką verslui. Viena vertus, tokių taisyklių sukūrimas turės teigiamą įtaką sąžiningai rinkoje konkuruojančių ūkio subjektų veiklai, kadangi jie turės teisę prašyti konkurencijos teisės pažeidimais patirtos žalos atlyginimo. Be to, tokių taisyklių sukūrimas veiks ir kaip tam tikra prevencinė priemonė ateityje – tikimasi, kad turėtų sumažėti būsimų konkurencijos teisės pažeidimų, taip pat bus užtikrinta didesnė ūkio subjektų atitiktis nacionalinėms ir ES konkurencijos taisyklėms (Direktyvos nuostatomis tikimasi sumažinti ES vidaus rinkoje kylančius konkurencijos iškreipimus (Ataskaitos dėl Direktyvos projekto santraukos lietuviška versija: http://ec.europa.eu/competition/antitrust/actionsdamages/summary_impact_assessment_lt.pdf, 4 psl.; toliau – Ataskaitos santrauka). Tai reiškia, kad verslas turės geresnes galimybes ginti pažeistas savo teises ir teisėtus interesus privačia

tvarka, o nebūtinai kreipiantis tik į Konkurencijos tarybą su pareiškimu dėl konkurencijos įstatymo pažeidimo. Verslas taip pat turės ir geresnes sąlygas išsiaiškoti patirtą žalą ir jau po Konkurencijos tarybos nutarimo priėmimo, kuriuo bus konstatuojamas konkurencijos teisės pažeidimas.

Įrodymų išreikalavimo taisyklės, Įstatymo projektu įtvirtintos siūlomame Konkurencijos įstatymo 52 straipsnyje, padidins privataus konkurencijos taisyklių įgyvendinimo efektyvumą Lietuvoje.

Įstatymo projektu siūlomas reguliavimas iš esmės gali paveikti bet kokio dydžio konkurencijos teisę linkusius pažeisti ūkio subjektus bet kuriuose ūkinės veiklos sektoriuose (tiek didelės, tiek ir mažos ar vidutinės įmonės, ar kitus asmenis, konkurencijos įstatymo prasme suprantamus kaip ūkio subjektai). Visgi, suprantant ypatingą mažų ir vidutinių įmonių padėtį ir siekiant nepataisomai nepakenkti jų veiklai, siūlomu reguliavimu (kaip ir Direktyvoje), mažoms ir vidutinėms įmonėms nustatytos tam tikros išimtys, susijusios su žalos atlyginimu: siūlomo Konkurencijos įstatymo 45 straipsnyje siūloma numatyti, kad kai konkurencijos įstatymo pažeidimą padaro maža arba vidutinė įmonė, ji atsako tik savo tiesioginiams ir netiesioginiams pirkėjams arba tiekėjams, jei jos rinkos dalis neviršijo 5 procentų ir solidariosios atsakomybės taisyklių taikymas sukeltų neišvengiamai neigiamas pasekmes tokio subjekto veiklai. Išimtis netaikoma, jei maža arba vidutinė įmonė buvo konkurencijos teisės pažeidimo iniciatorė ar anksčiau jau buvo padariusi konkurencijos teisės pažeidimą, ar jei kiti nukentėję asmenys, kurie nėra mažos arba vidutinės įmonės tiesioginiai ir netiesioginiai pirkėjai arba tiekėjai, negali gauti visiško žalos atlyginimo iš kitų pažeidimą padariusių ūkio subjektų, nei maža arba vidutinė įmonė. Daugelis mažų ir vidutinių įmonių, skirtingai nei didelės įmonės, turi itin ribotus finansinius ir žmogiškuosius išteklius, jų vykdomos veiklos ekonominis mastas nėra didelis. Be to, tokios įmonės patiria daugiau sunkumų konkuruodamos rinkoje (mažesnėms įmonėms dažnai nustatomos didesnės produkcijos/paslaugų kainos dėl mažesnio užsakomo kiekio ir didesnės jų nemokumo rizikos).

Siūlomas reguliavimas iš esmės turėtų teigiamai veikti ir naujų ūkio subjektų patekimą į rinką, kadangi tokie ūkio subjektai galės būti tikri, kad patyrus tam tikrus rinkoje jau veikiančių ūkio subjektų nesąžiningus ir konkurencijos teisę pažeidžiančius veiksmus, turės teisę reikalauti tokios situacijos atstatymo, kuri jų atžvilgiu būtų, jei kiti ūkio subjektai nebūtų padarę pažeidimo.

Dėl tokių sukurtų taisyklių teigiamą poveikį taip pat turėtų pajusti ir fiziniai asmenys, kadangi dar labiau suintensyvėjus konkurencijai tarp ūkio subjektų, laimės vartotojas, gaudamas aukštesnės kokybės prekę ar paslaugą, ar prekę ar paslaugą žemesne kaina. Be to, konkurencijos teisės pažeidimu patirtos žalos atlyginimo teisme galės reikalauti ir pats fizinis asmuo. Tai reiškia, kad, jei, pavyzdžiui, tam tikrą laikotarpį fizinis asmuo permokėjo, už tam tikrą, pavyzdžiui, dominuojančią padėtį užimančio ūkio subjekto teikiamą paslaugą, iš tokio paslaugos teikėjo teisiniu keliu jis galės susigrąžinti visą dėl tokios permokos patirtą žalą.

Poveikis valstybės finansams

Priėmus Įstatymo projektu siūlomas nuostatas, numatoma, kad dėl Įstatymo projekto naujų nuostatų padidės Vilniaus apygardos teismo darbo krūvis (ekspertiniu vertinimu, per metus teismas išnagrinės iki 50 tokios kategorijos bylų).

Pagal vieną iš alternatyvų numatoma, kad dėl tokio padidėjusio Vilniaus apygardos teismo krūvio per metus reikės iki 17 500 eurų lėšų šių bylų nagrinėjimui. Toks valstybės biudžeto lėšų poreikis apskaičiuotas pagal toliau pateikiamą skaičiavimą. Vilniaus apygardos teismo 2015-2017 m. strateginiame veiklos plane

([http://www.vat.lt/download/2063/strateginis%20veiklos](http://www.vat.lt/download/2063/strateginis%20veiklos%20planas%202015-2017%20patvirtintas.pdf)

[%20planas%202015-2017%20patvirtintas.pdf](http://www.vat.lt/download/2063/strateginis%20veiklos%20planas%202015-2017%20patvirtintas.pdf), 2 psl.) nurodyta, kad teismui per metus reikia apie 4,5 mln. eurų asignavimų (asignavimų skaičius iš esmės labai panašus tiek 2015 m., tiek 2016 m., tiek ir 2017 m.). Šio plano 5 lentelėje (plano 10 psl.) nurodyta, kad kasmet (tiek 2015 m., tiek 2016 m., tiek ir 2017 m.) teismas iš viso išnagrinėja 12 758 bylas (3 611 bylas kaip pirma instancija ir 9 147 bylas kaip apeliacinė instancija). Vadinas, sąlyginai valstybės biudžetui kasmet viena šio teismo išnagrinėta byla kainuoja apie 350 eurų (4,5 mln. EUR : 12 758 bylos). Kadangi numatoma, kad Vilniaus apygardos teismas per metus išnagrinės iki 50 dėl konkurencijos teisės pažeidimais padarytos žalos atlyginimo bylų, šių

bylų nagrinėjimui per metus reikės iki 17 500 eurų (350 EUR x 50 bylų) valstybės lėšų.

Pagal kitą iš alternatyvų (tiksliau įvertinant tai, kad šios bylos patektų prie sudėtingiausių teismo nagrinėjamų bylų ir tai, jog „darbo vietos“ kaina galimai būtų tikslesnis matas skaičiavimams), tokioms byloms nagrinėti Vilniaus apygardos teismui per metus iš viso reiktų iki 72 060 eurų. Toks valstybės biudžeto lėšų poreikis apskaičiuotas pagal toliau pateikiamą skaičiavimą.

Pagal Vilniaus apygardos teismo pirmininko pateiktą informaciją, 50 bylų dėl konkurencijos teisės pažeidimais padarytos žalos atlyginimo nagrinėjimas per metus iš esmės sudarytų vieno teisėjo su jo pagalbininkais darbo krūvį, nagrinėjant tokio pobūdžio bylas pirmąją instanciją.

Vilniaus apygardos teismo pirmininkas pateikė tokius vieno teisėjo su jo pagalbininkais vidutinių mėnesio atlyginimų /darbo vietos kainos skaičiavimus eurai:

Pareigybė	Pareiginė alga	Priedas už stažą	Priedas už kv. klasę	Viso DU	Darbdavio soc. draudimo mokesčiai	Darbo vietos kaina
Teisėjas (17,2)	2244,60	471,37		2715,97	841,41	3557,37
Teisėjo padėjėjas (A13)	822,15	73,99	246,65	1142,79	354,04	1496,82
Posėdžių sekretorė (B6)	522,00	46,98	156,60	725,58	224,78	950,36

Tokiu atveju tokioms byloms nagrinėti Vilniaus apygardos teismui per mėnesį iš viso reiktų iki 6 005 eurų (3 557,37 EUR+1 496,82 EUR+950,36 EUR). Per metus tokioms byloms nagrinėti Vilniaus apygardos teisme reiktų iki 72 060 eurų (6 005 EUR X 12).

Taigi, įvertinus abi aukščiau nurodytas alternatyvas šių bylų nagrinėjimui Vilniaus apygardos teismui per metus reiks nuo 17 500 eurų iki 72 060 eurų valstybės lėšų.

Nukentėjusių asmenų bylinėjimosi išlaidos ar gautos kompensacijos, jiems atlyginus konkurencijos teisės pažeidimais padarytą žalą, neigiamai neįtakos valstybės finansų, o priešingai, gali turėti netgi teigiamą poveikį valstybės finansams – asmenims gavus jiems priklausančias kompensacijas, tai gali skatinti ekonomikos augimą, kas gali reikšti, kad gali būti surenkama daugiau pajamų į valstybės biudžetą.

**Poveikis
administracinei
naštai**

Kaip vienas iš galimai neigiamų aspektų galėtų būti paminėtina tai, kad gali padidėti Vilniaus apygardos teismo darbo krūvis, kadangi sukūrus išsamias taisykles dėl konkurencijos teisės pažeidimais padarytos žalos atlyginimo, teisme gali padaugėti bylų dėl konkurencijos teisės pažeidimais padarytos žalos atlyginimo. Tačiau toks teismo darbo krūvio padidėjimas neturėtų būti itin ženklus. Tokį teiginį galima patvirtinti labai konkrečiu Jungtinės Karalystės pavyzdžiu. Kaip nurodyta Įstatymo projekto aiškinamajame rašte, Jungtinė Karalystė dar iki Direktyvos priėmimo buvo viena iš 3 ES valstybių narių, kuriose privačia teismine tvarka žalos dėl konkurencijos teisės pažeidimais padarytos žalos atlyginimo procesai buvo aktyviausi. Tačiau kaip nurodoma Ataskaitoje (Ataskaitos 63 psl.), Jungtinės Karalystės konkurencijos institucija (angliškas sutrumpintas pavadinimas – OFT) nuo 2000 m. iki 2007 m. konstatavo 21 konkurencijos pažeidimą, tačiau **tik dėl 2 iš jų** teismuose ieškinius dėl žalos atlyginimo pareiškė žalą patyrę asmenys. Iš 45 žalą patyrusių įmonių **tik 5** nusprendė teikti ieškinius dėl žalos atlyginimo. Be to, kaip nurodoma Ataskaitoje, dėl Direktyvos taisyklių bylos dėl žalos atlyginimo neturėtų tapti tokiu masiniu reiškiniu, kaip JAV (Ataskaitos 63 psl.). Taip pat svarbu pažymėti, kaip ir nurodyta Ataskaitoje, jog Direktyva skatina taikų ginčų sprendimą ne teisme. Atsižvelgiant į visas šias aplinkybes, neturėtų būti staigaus bylų (ir bylinėjimosi išlaidų) Vilniaus apygardos teisme augimo, tačiau akivaizdu, kad jų skaičius turėtų padidėti. Prognozuojant tokį

padidėjimą, galima manyti, kad toks augimas bus nuosaikus, o ne staigus, t.y. maksimaliomis prognozėmis turėtų būti iki 50 išnagrinėtų bylų per metus (taip pat žr. Ataskaitos 63 psl.). Prie šio bylų skaičiaus taip pat gali prisidėti ir bylų, susijusių su pažeidimą padariusių ūkio subjektų tarpusavio ginčais dėl nukentėjusiam asmeniui atlygintos žalos dalies išreikalavimo.

Išstatymo projektu numatoma geresnė viešojo konkurencijos taisyklių įgyvendinimo užtikrinimo apsauga sumažins Konkurencijos tarybos administracinę naštą (taip pat žr. Ataskaitos santraukos 10 psl.).

Ataskaitoje nurodoma, kad priėmus nacionalines Direktyvą perkeliančias priemones, bylinėjimosi išlaidos Europoje neturėtų viršyti 10-20 proc. reikalavimo (priteisto) bylose dėl žalos atlyginimo dydžio (Ataskaitos 61 psl.). Nors bylinėjimosi išlaidos yra labai individualus dalykas ir priklauso nuo bylos sudėtingumo ir nuo to, kaip asmuo veda bylą, manytina, kad tokie patys arba panašūs skaičiai bus ir Lietuvos atveju.

Siūlomas reguliavimas turėtų turėti teigiamą poveikį fiziniams asmenims, kadangi Įstatymo projekte įtvirtinamos žalos įrodinėjimą palengvinsiančios taisyklės, kuriomis galės pasinaudoti ir fiziniai asmenys. Taigi, siūlomas reguliavimas turėtų sumažinti administracinę naštą fiziniams asmenims.

Informacija apie asmenį ir instituciją, atsakingą už poveikio vertinimą

Vardas ir pavardė	Kęstutis Šukvietis
Pareigos	vyrtausiasis specialistas
Institucija (padalinys)	Ūkio ministerijos Įmonių teisės ir verslo aplinkos gerinimo departamento Geresnio reglamentavimo politikos skyrius
Telefono numeris ir elektroninio pašto adresas	8 706 64828, el. p. kestutis.sukvietis@ukmin.lt.

Ūkio ministerias

Evaldas Čiustog

2016.10.21

88

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT267044060000269484 AB SEB bankas, banko kodas 70440.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos ūkio ministerijai

2016-11-07
I 2016-10-21

Nr. (1.6) 27-1255
Nr. (15.27-37)-3-4639

Kopija

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS ĮSTATYMO NR. VIII-1099
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO**

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, pagal kompetenciją įvertinusi Lietuvos Respublikos Vyriausybei pateiktą Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo Nr. VIII-1099 pakeitimo įstatymo projektą, informuoja, kad esminių pastabų ir pasiūlymų dėl projekto tikslo ir teisinės technikos neturi bei teikia šias pastabas dėl numatomo teisinio reguliavimo priemonių ir galimų pasekmių:

1. Konkurencijos įstatymo 16 str. reglamentuojamas asmenų teisių gynimas. Šio straipsnio 3 d. nurodomas atsakomybės klausimų reguliavimas. Pastebėtina, kad civilinę atsakomybę už klaidinančia reklama padarytą žalą reglamentuoja Civilinis kodeksas (6.301-6.304 str.). Atsižvelgiant į tai bei įvertinant Konkurencijos įstatymo 16 str. 3 d. formuluočių bendrą pobūdį, šioje dalyje turėtų būti arba siaurinama atsakomybės samprata (jeigu turima omenyje tik administracinė atsakomybė) arba nurodomas ir Civilinis kodeksas.

2. Konkurencijos įstatymo 20 str. 1 d. 6 p. siūlome vietoj „atitinkamų įstaigų vadovams“ rašyti „įstaigos vadovui“, kadangi lieka neaiški žodžio „atitinkamų“ paskirtis.

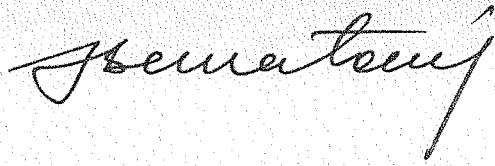
3. Pastebėtina, kad Konkurencijos įstatymo 21 str. 7 d. paskutiniame sakinyje išbraukus nuorodą į Lietuvos Respublikos įstatymus, kokybiškai pasikeitė reguliavimas ir pagal dabartinę formuluotę bet kokio lygmens teisės aktu nustatytų funkcijų vykdymas būtų pakankamu pagrindu Konkurencijos tarybos tarnybinio naudojimo dokumentų gavimui. Atsižvelgiant į Konkurencijos įstatymo nustatomą specialų šių dokumentų apsaugos režimą, manytina, kad tik įstatymų teisėsaugos institucijoms nustatytų funkcijų vykdymas turėtų būti pagrindu gauti tarnybinio naudojimo dokumentus.

Analogiška pastaba ir dėl Konkurencijos įstatymo 18 str. 1 d. 11 p., kuriame neliko nuorodos į įstatymo lygmenį ir nebeliko apibrėžtumo, kokių teisės aktų lygmeniu gali būti nustatomos kitos Konkurencijos tarybos vykdomos funkcijos.

4. Konkurencijos įstatymo 22 str. formuluojama absoliuti nuostata, leidžianti, neatsižvelgiant į kituose įstatymuose nustatytą reguliavimą, Konkurencijos tarybai savarankiškai susireguliuoti pažeidimų tyrimo ir ginčų nagrinėjimo tvarką. Toks įstatymų nuostatų konkurencijos sprendimo būdas nėra tinkamas, kadangi kiti įstatymai gali įtvirtinti priešingą reguliavimą, dėl ko kiltų įstatymų normų kolizijos klausimas. Atsižvelgiant į tai, kad šiame straipsnyje nėra pateikiamas baigtinis įstatymų sąrašas ir negalima užtikrinti siūlomo reguliavimo suderinamumo, manytina, kad Konkurencijos taryba galėtų reglamentuoti pažeidimų tyrimo ir ginčų nagrinėjimo tvarką tik tiek, kiek kiti įstatymai tokią galimybę numatytų, arba tik tiek, kiek tai neprieštarautų kitų įstatymų nuostatoms. Atsižvelgiant į tai, Konkurencijos įstatymo 22 str. 5 d. arba turėtų būti apsiribojama baigtiniu įstatymų sąrašu (įvertinus juose įtvirtintą reguliavimą ir Konkurencijos tarybos galimybes pagal šių įstatymų nuostatas nustatyti specialų reguliavimą), arba dalis pildytina konstrukcija „kiek tai neprieštarauja šių įstatymų nuostatoms“.

Teisingumo ministras

Juozas Bernatoniš

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT267044060000269484 AB SEB bankas, banko kodas 70440.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos ūkio ministerijai

2015-05-18 Nr. (1.M.)4R-3390
Į 2015-04-07 Nr. (15.2-91)-3-1731

DĖL POZICIJOS PATEIKIMO

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija (toliau – Teisingumo ministerija), atsakydama į Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos 2015 m. balandžio 8 d. raštą Nr. (15.2-91)-3-1731 (toliau – raštas), informuoja, kad Lietuvos Respublikos civilinio kodekso priežiūros komiteto, sudaryto Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. vasario 21 d. įsakymu Nr. 1R-54 (toliau – Civilinio kodekso priežiūros komitetas), posėdyje, vykusiame 2015 m. balandžio 28 d., ir Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso priežiūros komiteto, sudaryto Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. vasario 21 d. įsakymu Nr. 1R-55 (toliau – Civilinio proceso kodekso priežiūros komitetas), posėdyje, vykusio 2015 m. gegužės 5 d., buvo aptartas Jūsų rašte nurodytų 2014 m. lapkričio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/104/ES dėl tam tikrų taisyklių, kuriomis reglamentuojami pagal nacionalinę teisę nagrinėjami ieškiniai dėl žalos, patirtos dėl valstybių narių ir Europos Sąjungos konkurencijos teisės nuostatų pažeidimo, atlyginimo (toliau – Direktyva) nuostatų perkėlimo į Lietuvos Respublikos civilinį kodeksą (toliau – Civilinis kodeksas) ir Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksą (toliau – Civilinio proceso kodeksas) tikslingumas.

Informuojame, kad **Civilinio kodekso priežiūros komiteto** nariai svarstydami siūlymą Direktyvos nuostatą, pagal kurią palūkanos būtų pradedamos skaičiuoti ne nuo bylos teisme iškėlimo dienos, bet nuo žalos padarymo dienos (kaip nustatyta Direktyvos preambulės 12 punkte ir Direktyvos 3 straipsnyje), perkelti į Civilinį kodeksą, nepriėjo vieningos išvados – kai kurie Civilinio kodekso priežiūros komiteto nariai tokiam siūlymui pritarė, kiti – visiškai jam nepritarė, pabrėždami, kad pirmiau minėtos Direktyvos nuostatos perkėlimas į Civilinį kodeksą yra perteklinis ir nepriimtinas, bei pažymėjo, kad Civiliniame kodekse yra pakankamai sureglamentuotas palūkanų už neįvykdytą piniginę prievolę skaičiavimas.

Teisingumo ministerija, analizuodama Civiliniame kodekse įtvirtintą žalos atlyginimo reguliavimą, pažymi, kad civilinėje teisėje įtvirtintas *visiško žalos atlyginimo principas* (Civilinio kodekso 6.261 straipsnis), kuris reiškia, jog žalą būtina tiksliai įvertinti, kad nukentėjusiajam būtų atlyginta *ties, kiek jis iš tikrųjų prarado*. Jeigu atlyginama daugiau, nei iš tikrųjų padaryta žala, šis principas pažeidžiamas, nes civilinė atsakomybė tokiu atveju atlieka ne tik kompensavimo, bet ir baudimo funkciją. Visiškas nuostolių atlyginimo principas reiškia nukentėjusiojo grąžinimą į tokia turtinę padėtį, kokia būtų nepadarius žalos. Tai reiškia, kad iš žalos padariusio asmens *negalima išieškoti daugiau, nei nukentėjusysis patyrė žalos, nes tai reikštų nepagrįstą nukentėjusiojo praturtėjimą* (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2003 m. rugsėjo 15 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-807/2003). Vadovaujantis Civilinio kodekso 6.249 straipsnio 1 dalimi, žala yra būtinoji

euras.lt

91

civilinės atsakomybės sąlyga, kai civilinė atsakomybė pasireiškia *nuostolių atlyginimu*. Nuostoliai – piniginė žalos išraiška, apimanti turėtas išlaidas ir negautas pajamas.

Kalbant apie palūkanas, pastabėtina, kad palūkanų instituto turinį yra plačiai atskleidęs Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, kuris pažymėjo, kad Lietuvos civilinėje teisėje palūkanos yra: pirma, mokestis už pinigų skolinimą (pavyzdžiui, Civilinio kodekso 6.872 straipsnyje nustatytos palūkanos už naudojimąsi paskolos suma, t. y. – mokėjimo palūkanos); antra, *minimalių kreditoriaus nuostolių, kurių nereikia įrodyti, kompensacija už piniginės prievolės įvykdymo termino praleidimą* (Civilinio kodekso 6.261 straipsnis, toliau – *kompensuojamosios palūkanos*). Kompensuojamosios palūkanos gali būti mokamos tiek sutartinės civilinės atsakomybės atveju, tiek ir esant deliktinei civilinei atsakomybei. Jeigu dėl delikto atsiradusi žala atlyginama pinigais, o ne natūra, tai atsiradusi prievolė yra piniginė. Tai reiškia, kad jai būdingi visi piniginių prievolių požymiai, taigi, ir palūkanos, todėl delikto atveju mokamos kompensuojamosios palūkanos, atlyginančios nukentėjusiojo turtinius praradimus dėl laiku negaunamo žalos atlyginimo (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. sausio 8 d. Netesybas ir palūkanas reglamentuojančių teisės normų taikymo Lietuvoje Aukščiausiojo Teismo praktikoje apžvalga Nr. AC-37-1).

Vadovaujantis Civilinio kodekso 6.37 straipsnio 1 dalimi, palūkanas pagal prievolės gali nustatyti įstatymai arba šalių susitarimai. Civilinio kodekso 6.261 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad praleidęs piniginės prievolės įvykdymo terminą skolininkas privalo mokėti už termino praleidimą sutarčių ar įstatymų nustatytas palūkanas, kurios yra *laikomos minimaliais nuostoliais*. Pavyzdžiui, Civilinio kodekso 6.210 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad terminą įvykdyti piniginę prievolę praleidęs skolininkas privalo mokėti penkių procentų dydžio metines palūkanas už sumą, kurią sumokėti praleistas terminas, jeigu įstatymai ar sutartis nenustato kitokio palūkanų dydžio. Aiškindamas šias Civilinio kodekso nuostatas, Lietuvos Aukščiausiasis Teismas pažymėjo, kad pagal bendrąją taisyklę kompensuojamosios palūkanos *pradedamos skaičiuoti, kai skolininkas praleidžia prievolės įvykdymo terminą* (Civilinio kodekso 6.261 straipsnis). Specialieji teisės aktai gali nustatyti kitus kompensuojamųjų palūkanų skaičiavimo pradžios momentus. Pažymėtina, kad kompensuojamosios palūkanos *iš delikto atsiradusiai piniginei prievolei skaičiuotinos nuo žalos padarymo dienos, o jeigu žala atsirado vėliau, – nuo žalos atsiradimo dienos* (Civilinio kodekso 6.288 straipsnio 1 dalis) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. sausio 8 d. Netesybas ir palūkanas reglamentuojančių teisės normų taikymo Lietuvoje Aukščiausiojo Teismo praktikoje apžvalga Nr. AC-37-1).

Tuo pačiu norėtume pakartotinai atkreipti dėmesį į tai, kad palūkanos, įtvirtintos Civilinio kodekso 6.261 straipsnyje, skirtos *tik minimaliems nuostoliams padengti, jų nereikia įrodinėti*. Šioje teisės normoje įstatymų leidėjas įtvirtina nenuuginčijamą prezumpciją, kad, praleidus piniginės prievolės įvykdymo terminą, kreditorius visada patiria nuostolių negautų pajamų pavidalų. Palūkanos ir skirtos šioms negautoms pajamoms padengti. Tačiau, skolininkui neįvykdžius piniginės prievolės, kreditorius gali patirti ir didesnių (nei minimalūs nuostoliai) nuostolių – tokiu atveju kreditorius turi teisę į nuostolių, kurių nepadengia palūkanos, atlyginimą. Šie nuostoliai nepreziumuojami, juos kreditorius turėtų įrodyti teisme. Atsižvelgiant į tai, jeigu kreditorius kreipiasi į teismą dėl nuostolių, kurie yra didesni nei pagal teisės aktus priteistinos palūkanos, atlyginimo, *palūkanos (kaip minimalūs nuostoliai) yra įskaitomos į patirtus nuostolius*. Toks teisinis reguliavimas išplaukia iš *visiško žalos atlyginimo principo*, kadangi, negalima išieškoti daugiau, nei nukentėjusysis patyrė žalos, nes tai reikštų nepagrįstą nukentėjusiojo praturtėjimą.

Atkreiptinas dėmesys, kad Civilinio kodekso 6.37 straipsnio 2 dalyje įtvirtintos *procesinės palūkanos* (kurios taip pat priskirtinos prie kompensuojamųjų palūkanų), kurios skaičiuojamos nuo bylos iškėlimo teisme iki teismo sprendimo visiško įvykdymo. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra pažymėjęs, kad procesinių palūkanų paskirtis – *skatinti operatyvų teismo sprendimo įvykdymą* (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. gruodžio 9 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-595/2008). Tai, kad bus išieškomos ir tam tikro dydžio palūkanos, mokėtinos nuo bylos iškėlimo teisme iki visiško teismo sprendimo įvykdymo, skatina skolininką greičiau įvykdyti teismo sprendimą ar neįvykdytą prievolę, nes priešingu atveju skolininkas gali patirti papildomų turtinių praradimų. Pagrindas priteisti šias palūkanas yra skolininko atsakomybė už tai, kad jis prievolės nevykdė geruoju, o jo kreditorius dėl to kreipėsi į teismą. Kai prasideda teismo procesas,

skolininkas turi būti suinteresuotas jo nevilkinti, o teismui priteisus pinigus – kuo greičiau sumokėti kreditoriui (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. birželio 29 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-298/2007). Pažymėtina, kad procesinės palūkanos nėra įskaitomos į patirtus nuostolius, ir, manytina, kad tai, atsižvelgiant į specifinę procesinių palūkanų paskirtį, nepažeidžia visiško žalos atlyginimo principo.

Atsižvelgiant į pirmiau išdėstytas nuostatas, Teisingumo ministerija pritaria atskirų Civilinio kodekso priežiūros komiteto narių nuomonei, kad Civiliniame kodekse yra pakankamai sureglamentuotas palūkanų už neįvykdytą piniginę prievolę skaičiavimas – palūkanos pradedamos skaičiuoti, kai skolininkas praleidžia prievolės įvykdymo terminą (sutartinės atsakomybės atveju), arba nuo žalos padarymo/atsiradimo dienos (deliktinės atsakomybės atveju), kas, manytina, atitinka Direktyvoje nustatytą teisinį reguliavimą.

Vertindama Civiliniame kodekse nustatytą teisinį reguliavimą Direktyvos kontekste, Teisingumo ministerija atkreipia dėmesį į Direktyvos preambulės 12 punktą, kuriame nustatyta, kad bet kuris asmuo, patyręs žalą dėl tokio pažeidimo, gali reikalauti kompensacijos už faktinius nuostolius, už negautas pajamas ir palūkanų, *nepriklausomai nuo to, ar nacionalinėje teisėje tos kategorijos apibrėžiamos atskirai ar kartu*. Kaip jau buvo minėta, pagal Lietuvos Respublikos teisinį reguliavimą palūkanos (kaip minimalūs nuostoliai) yra skirtos negautoms pajamoms padengti ir, siekiant nepažeisti visiško žalos atlyginimo principo, yra *įskaitomos į patirtus nuostolius*. Atsižvelgiant į tai, manytina, kad Civiliniame kodekse nustatytas reguliavimas atitinka Direktyvoje nustatytą reguliavimą. Kitą vertus, manytina, kad Lietuvos Respublikos ūkio ministro įsakymu sudaryta darbo grupė Direktyvos perkėlimo klausimams spręsti turėtų papildomai įvertinti, kokių būtent tikslų buvo siekiama Direktyvoje nustatant, kad teisė į visišką kompensaciją apima ir palūkanas, kurios skaičiuojamos nuo žalos padarymo momento. Šiai darbo grupei nusprendus, kad tokiu teisiniu reguliavimu buvo siekiama ne tik įtvirtinti kompensavimo už patirtą žalą funkciją (visiško žalos atlyginimo principas), bet, atsižvelgiant į Direktyva reguliuojamų teisinių santykių specifiką, buvo siekiama žalos atlyginimo institutu nustatyti ir baudimo funkciją, tuomet, Teisingumo ministerijos nuomone, darbo grupė, vadovaudamasi Civilinio kodekso 1.3 straipsnio 3 dalimi, Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatyme galėtų nustatyti kitokį, negu įtvirtintas Civiliniame kodekse, teisinį reguliavimą.

Civilinio kodekso priežiūros komiteto nariai, svarstydami siūlymą dėl apytikrės žalos apskaičiavimo mechanizmo, numatyto Direktyvos 17 straipsnio 1 dalyje, įtvirtinimo Civiliniame kodekse, tokiam siūlymui nepritarė, pabrėždami, kad Civilinio kodekso 6.249 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą teismo diskreciją nustatyti žalos dydį, kai šalys jo negali tiksliai įrodyti. Šios nuostatos apima apytikrį žalos dydžio nustatymą.

Informuojame, kad **Civilinio proceso kodekso priežiūros komiteto** nariai svarstydami siūlymą dėl Direktyvos 5 straipsnio 4 dalyje numatyto detalaus mechanizmo, užtikrinančio įrodymų, apimančių konfidencialią informaciją, atskleidimą ir apsaugą, nustatymo Civilinio proceso kodekse, taip pat siūlymą dėl Direktyvos 8 straipsnyje nustatytą teismo sankcijų įtvirtinimo Civilinio proceso kodekse, tokiems siūlymams nepritarė, pažymėdami, kad Civilinio proceso kodekse šiais klausimais yra nustatytas pakankamas teisinis reguliavimas (Civilinio proceso kodekso 10 straipsnio 2 ir 4 dalys, 95 straipsnio 1 dalis), taip pat pabrėždami, kad Direktyvoje nustatytos specifinės taisyklės, taikomos specifinėje bylų kategorijoje, todėl turi būti įtvirtintos specialiaame įstatyme.

Teisingumo viceministras

Paulius Gričiūnas

ORIGINALAS PAŠTU
NESIUNČIAMAS

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŪKIO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius, tel. 8 706 64 845, 8 706 64 868,
faks. 8 706 64 762, el. p. kane@ukmin.lt, http://www.ukmin.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188621919

✓ Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai

2015-04-04 Nr. (15.2-91)-3-1431

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso
priežiūros komitetui

Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso
priežiūros komitetui

DĖL POZICIJOS PATEIKIMO

Ūkio ministerija yra atsakinga institucija už 2014 m. lapkričio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/104/ES „Dėl tam tikrų taisyklių, kuriomis reglamentuojami pagal nacionalinę teisę nagrinėjami ieškiniai dėl žalos, patirtos dėl valstybių narių ir Europos Sąjungos konkurencijos teisės nuostatų pažeidimo, atlyginimo“ (toliau – Direktyva) perkėlimą į nacionalinę teisę.

Direktyvos perkėlimui į nacionalinę teisę ūkio ministro 2015-02-25 įsakymu Nr. 4-99 buvo sudaryta darbo grupė, buvo surengti jau 2 darbo grupės posėdžiai. Darbo grupės posėdžių metu darbo grupėje kilo diskusija, kad kai kurias Direktyvos siūlomas naujoves galbūt būtų tikslinga taikyti ne tik nagrinėjant žalos dėl konkurencijos pažeidimų bylas (kaip aiškiai reikalauja Direktyva), bet ir kitiems ginčams, kylantiems įvairiuose kituose santykiuose, kurie iš esmės gali būti ne mažiau reikšmingi nei žalos dėl konkurencijos pažeidimų bylų nagrinėjimas. Atsižvelgiant į tai, darbo grupėje buvo iškelta idėja, kad siekiant įgyvendinti Direktyvą, dėl tam tikrų konkrečių nuostatų reiktų keisti ne Konkurencijos įstatymą, bet Lietuvos Respublikos civilinį kodeksą (toliau – CK) ir Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksą (toliau – CPK), sudarant galimybę Direktyvos siūlomomis naudingomis naujovėmis proceso dalyviams pasinaudoti ir kitose nei žalos dėl konkurencijos pažeidimų Lietuvos Respublikos teismuose nagrinėjamose bylose.

2015-01-14 pasitarime dėl institucijos, atsakingos už Direktyvos perkėlimą, kuriame dalyvavo Konkurencijos tarybos, Ūkio ministerijos, Teisingumo ministerijos ir Europos teisės departamento prie Teisingumo ministerijos atstovai, buvo nuspręsta (2015-01-16 protokolo 3 punktas), kad Direktyvos darbo grupei įvertinus, kokių teisės aktų pakeitimų reikės Direktyvos perkėlimui, kiekviena institucija parengs atitinkamų teisės aktų projektus pagal savo kompetenciją.

Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytas aplinkybes, prašytume Lietuvos Respublikos civilinio kodekso priežiūros komiteto ir Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso priežiūros komiteto **iki gegužės 1 d.** pateikti principinę poziciją, ar būtų tikslinga inicijuoti atitinkamus CK ir (ar) CPK pakeitimus, įgyvendinant Direktyvą, ar Direktyvos įgyvendinimą būtų siūlytina vykdyti keičiant tiktai Konkurencijos įstatymą bei tik Direktyvos apibrėžta apimtimi. Šiame etape komitetų neprašoma parengti kokių nors konkrečių CK ir (ar) CPK pakeitimų projektų ar svarstyti kokių nors darbo grupės parengtų projektų.

Direktyvoje numatomos šios pagrindinės materialinės ir procesinės taisyklės, kurios yra kitokios ar platesnės nei esamas nacionalinis reglamentavimas:

94

- Direktyvoje be išimčių nurodoma, kad teisė gauti palūkanas turi būti užtikrinama nuo žalos atsiradimo momento, tuo tarpu Lietuvoje CK numatytos procesinės palūkanos (nuo teismo pradžios), o materialinės palūkanos (nuo žalos atsiradimo momento) gali būti nebūtinai visais atvejais (tai priklauso nuo to, kaip apskaičiuojami nuostoliai);

- Direktyvos 5 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad valstybės narės užtikrina, kad *ieškovo*, kuris pateikė pagrįstą paaiškinimą, kuriame nurodomi pagrindai turimi faktai ir įrodymai, pakankami jo reikalavimo atlyginti žalą patikimumui pagrįsti, *prašymu nacionaliniai teismai galėtų nurodyti atsakovui arba trečiajai šaliai atskleisti jų turimus svarbius įrodymus*, valstybės narės užtikrina, kad *nacionaliniai teismai, atsakovo prašymu, galėtų nurodyti ieškovui arba trečiajai šaliai atskleisti svarbius įrodymus*. Direktyvos 5 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad valstybės narės užtikrina, jog nacionaliniai teismai galėtų nurodyti atskleisti tiksliai įvardintus įrodymus ar *svarbių įrodymų kategorijas*;

- Direktyvos 5 straipsnio 4 dalyje nurodyta, kad valstybės narės užtikrina, kad nacionaliniai teismai *turėtų įgaliojimus nurodyti atskleisti įrodymus, apimančius konfidencialią informaciją*, kai jie mano, kad ji yra svarbi ieškinių dėl žalos atlyginimo atveju. Valstybės narės užtikrina, kad nurodydami atskleisti tokią informaciją *nacionaliniai teismai turėtų veiksmingų priemonių tokiai informacijai apsaugoti*. Taigi, direktyva iš esmės reikalauja sukurti modelį konfidencialios informacijos atskleidimui ir kartu jos apsaugai. Pažymėtina, kad šiuo metu CPK konfidencialios informacijos apsauga iš esmės yra reglamentuota tik labai bendromis ir nekonkrečiomis nuostatomis;

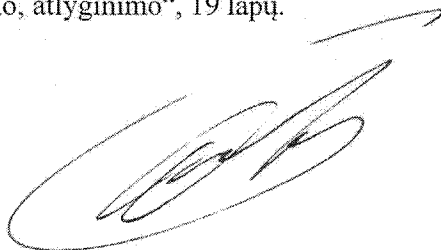
- Direktyvos 8 straipsnio 1 dalyje nurodoma, kad nacionaliniai teismai turėtų taikyti efektyvias sankcijas proceso šalims, tretiesiems asmenims ir jų teisiniams atstovams, jei nevykdomas teismo reikalavimas atskleisti įrodymus arba atsisakoma jį vykdyti, sunaikinami reikšmingi įrodymai, nevykdomi nacionalinio teismo nustatyti įpareigojimai dėl konfidencialios informacijos apsaugos arba atsisakoma juos vykdyti, nepaisoma įrodymų naudojimo apribojimų. CPK tam tikros sankcijos numatytos tik dėl įrodymų nepateikimo (CPK 199 str. 6 d.);

- Direktyvos 8 straipsnio 2 dalyje iš esmės įtvirtinama „atvirkštinė prielaida“, numatant, jog sankcijos, kurias gali taikyti nacionaliniai teismai, apima, kiek tai susiję su dėl ieškinio dėl žalos atlyginimo iškeltos bylos vienos iš šalių elgesiu, *galimybę padaryti nepalankias išvadas, pavyzdžiui, daryti prielaidą, kad svarbus aspektas yra įrodytas, arba atmesti visus arba dalį reikalavimų ir gynybos priemonių*, ir galimybę nurodyti padengti išlaidas. CPK nėra įtvirtintos tokios taisyklės;

- Direktyvos 17 straipsnyje nustatyta, kad valstybės narės užtikrina, kad nacionaliniai teismai būtų pagal nacionalines procedūras įgalioti *apytikriai nustatyti žalos dydį*, jeigu nustatoma, kad ieškovas patyrė žalą, bet remiantis turimais įrodymais praktiškai neįmanoma arba pernelyg sunku tiksliai nustatyti patirtos žalos dydį. Šiuo metu CK numatyta tik tai, kad teismas iš esmės turi diskreciją nustatyti žalos dydį, jei to negali padaryti ieškovas.

PRIDEDAMA. 2014 m. lapkričio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/104/ES „Dėl tam tikrų taisyklių, kuriomis reglamentuojami pagal nacionalinę teisę nagrinėjami ieškiniai dėl žalos, patirtos dėl valstybių narių ir Europos Sąjungos konkurencijos teisės nuostatų pažeidimo, atlyginimo“, 19 lapų.

Ūkio viceministras

Gediminas Onaitis

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS DEPARTAMENTAS**

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS ĮSTATYMO NR. VIII-1099
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (Nr. TAP-16-1066(2); TAIS Nr. 16-1509(4))**

2016-10-05 Nr.NV-3099

Vilnius

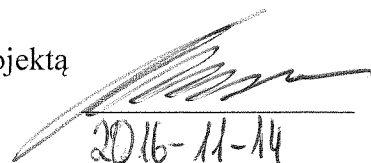
Įvertinę patikslintų, atsižvelgiant į ministerijų atstovų (viceministrų, kanclerių) 2016 m. liepos 19 d. pasitarime pateiktas pastabas ir pasiūlymus, Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo Nr. VIII-1099 pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Projektas) ir jį lydinčio Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projekto (toliau – Nutarimo projektas) atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, *pakartotinai* siūlome, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento parengtų pasiūlymų dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės teisėkūros tobulinimo, kuriems pritarta ministerijų atstovų (viceministrų, kanclerių) 2016 m. vasario 2 d. pasitarime (toliau – Pasiūlymai), 2.11 papunktį, patikslinti Projekto 1 straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo (toliau – Įstatymas) nuostatas, kuriose vartojamos tokios neapibrėžtos formuluotės kaip *Lietuvos Respublikos įstatymų numatytais atvejais ir tvarka, kitais teisės aktais* (žr., pavyzdžiui, Įstatymo 16 straipsnio 4 dalį, 17 straipsnio 3 dalį, 18 straipsnio 1 dalies 5 punktą, 21 straipsnio 12 dalį ir pan.), šiose nuostatose nurodant bent šiose nuostatose minimų teisės aktų *pobūdį, teisinių santykių reguliavimo sritį*.

Papildomai siūlytina, atsižvelgiant į Pasiūlymų 3.13 papunktį, taip pat į tai, kad 2014 m. lapkričio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/104/ES „Dėl tam tikrų taisyklių, kuriomis reglamentuojami pagal nacionalinę teisę nagrinėjami ieškiniai dėl žalos, patirtos dėl valstybių narių ir Europos Sąjungos konkurencijos teisės nuostatų pažeidimo, atlyginimo“ į nacionalinę teisę turi būti perkelta ne vėliau kaip 2016 m. gruodžio 27 d., o iki Projekto įsigaliojimo dar turės būti priimta Projekto įgyvendinamųjų teisės aktų (žr. Projekto 2 straipsnio 2 dalį), Nutarimo projektą siūlytina papildyti *motyvuotu* prašymu Projektą Seime svarstyti *skubos* tvarka.

2-ojo teisinės ekspertizės skyriaus vedėja

Ieva Peciukonienė

Siūlau įtraukti į Vyriausybės posėdžio (pasitarimo) darbotvarkės projektą

2016-11-14

Dėl Konkurencijos įstatymo Nr. VIII-1099 pakeitimo įstatymo projekto (TAP-16-1066) 16-1509(5))

l.e.
Pranešėjas: ūkio ministras E. Gustas

Dalyvauja: ŪM Geresnio reglamentavimo politikos skyriaus vyr. specialistas K. Šukvietis

Klausimo kuratorius:

Posėdžių rengimo skyriaus
patarėja
N. Makštelienė

AM
2016-07-12

<p>Apsvarstyta ministerijų atstovų pasitarime</p> <p><i>2016-07-19 / 2016-10-11</i> (data)</p>	<p>Ministerijų atstovų pasitarimo protokolo išrašas</p> <p>1. Pasiūlyti ŪM:</p> <p>1.1. įvertinti FM, TM ir Vyriausybės kanceliarijos TD pastabas;</p> <p>1.2. surengti pasitarimą, dalyvaujant SM, ETD, Konkurencijos tarybos, Teisėjų tarybos, Nacionalinės teismų administracijos ir kitų suinteresuotų institucijų atstovams, ginčytinoms nuostatomis suderinti.</p> <p>2. Patikslintą projektą svarstyti MAP'e.</p> <p>2016-07-19</p> <p><i>1. Pasiūlyti ŪM atsiųsti FM, TM ir TD pastabas. 2. Patikslintą projektą svarstyti Vyriausybės posėdyje. (2016-10-11)</i></p>
<p>Informacija apie projekto svarstymą Vyriausybės pasitarime ar/ir Vyriausybės posėdyje</p>	<p>Papildoma informacija</p>

Pateikto teisės akto projekto vertinimo (išvadų pateikimo) lentelė:

LRV kanceliarijos padalinys	Vardas, pavardė	Išvada pateikta (data ir laikas)
Teisės departamentas		
Šakinis skyrius		
Strateginio planavimo ir stebėsenos skyrius		

Teisės akto projektas grąžintas per TAPIS 2016-07-21 14⁰⁰
 2016-10-14 10⁵⁷

Pateikto PATIKSLINTO teisės akto projekto vertinimo (išvadų pateikimo) lentelė:

LRV kanceliarijos padalinys	Vardas, pavardė	Išvada pateikta (data ir laikas)
Teisės departamentas		
Šakinis skyrius		
Strateginio planavimo ir stebėsenos skyrius		

ma 30 kl. (RPV pabrėžio)

**2014 M. LAPKRIČIO 26 D. EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVOS
2014/104/ES DĖL TAM TIKRŲ TAISYKLIŲ, KURIOMIS REGLAMENTUOJAMI PAGAL
NACIONALINĘ TEISĘ NAGRINĖJAMI IEŠKINIAI DĖL ŽALOS, PATIRTOS DĖL
VALSTYBIŲ NARIŲ IR EUROPOS SĄJUNGOS KONKURENCIJOS TEISĖS NUOSTATŲ
PAŽEIDIMO, ATLYGINIMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS NACIONALINIŲ TEISĖS
AKTŲ ATITIKTIES LENTELĖ**

2014 m. lapkričio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/104/ES dėl tam tikrų taisyklių, kuriomis reglamentuojami pagal nacionalinę teisę nagrinėjami ieškiniai dėl žalos, patirtos dėl valstybių narių ir Europos Sąjungos konkurencijos teisės nuostatų pažeidimo, atlyginimo	<p>Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo Nr. VIII-1099 pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Projektas)</p> <p>Lietuvos Respublikos civilinio kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymas Nr. VIII-1864. Civilinis kodeksas. (Žin., 2000, Nr. 74-2262) (toliau – Civilinis kodeksas)</p> <p>Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymas Nr. IX-743. Civilinio proceso kodeksas (Žin., 2002, Nr. 36-1340) (toliau – Civilinio proceso kodeksas)</p> <p>Lietuvos Respublikos civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo įstatymas Nr. X-1702 (Žin., 2008, Nr. 87-3462) (toliau – Taikinamojo tarpininkavimo įstatymas)</p>	Direktyvos perkėlimo ir įgyvendinimo lygis
<p>1 straipsnis</p> <p>Dalykas ir taikymo sritis</p> <p>1. Šia direktyva nustatomos tam tikros taisyklės, būtinos užtikrinti, kad bet kuris asmuo, patyręs žalą dėl konkurencijos teisės pažeidimo, kurį padarė įmonė arba įmonių asociacija, galėtų veiksmingai pasinaudoti teise iš tos įmonės arba asociacijos reikalauti visos kompensacijos už tą žalą. Direktyva nustatomos taisyklės, kuriomis skatinama neiškraipyta konkurencija vidaus rinkoje ir šalinamos tinkamo jos veikimo kliūtys, visiems tokią žalą patyrusiems asmenims užtikrinant lygiavertę apsaugą visoje Sąjungoje.</p>	<p>Projektas</p> <p>1 straipsnis. Įstatymo paskirtis</p> <p>2. Šis įstatymas reglamentuoja konkurenciją ribojančią ar galinčią riboti viešojo administravimo subjektų bei ūkio subjektų veiklą ir nesažiningos konkurencijos veiksmus, nustato šių subjektų teises, pareigas ir atsakomybę, konkurencijos ribojimo ir nesažiningos konkurencijos priežiūros Lietuvos Respublikoje teisinius pagrindus bei konkurencijos teisės pažeidimais padarytos žalos atlyginimo ypatumus.</p> <p>44 straipsnis. Žalos prezumpcija ir žalos atlyginimas</p> <p>1. Nukentėjęs asmuo turi teisę reikalauti visiško žalos atlyginimo iš šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytą pažeidimą padariusio(-ių) ūkio subjekto(-ų).</p>	Visiškas.
2. Direktyva nustatomos taisyklės, kuriomis koordinuojamas konkurencijos institucijų įgyvendinamas konkurencijos	<p>Projektas</p> <p>1 straipsnis. Įstatymo paskirtis</p> <p>2. Šis įstatymas reglamentuoja</p>	Visiškas.

<p>taisyklių vykdymo užtikrinimas ir tų taisyklių vykdymo užtikrinimas nacionaliniams teismams nagrinėjant ieškinius dėl žalos atlyginimo.</p>	<p>konkurenciją ribojančią ar galinčią riboti viešojo administravimo subjektų bei ūkio subjektų veiklą ir nesąžiningos konkurencijos veiksmus, nustato šių subjektų teises, pareigas ir atsakomybę, konkurencijos ribojimo ir nesąžiningos konkurencijos priežiūros Lietuvos Respublikoje teisinius pagrindus bei konkurencijos teisės pažeidimais padarytos žalos atlyginimo ypatumus.</p> <p>43 straipsnis. Žalos atlyginimui taikytinos taisyklės Šis skirsnis nustato šio įstatymo 5 ar 7 straipsnio arba Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnio pažeidimu padarytos žalos atlyginimo ypatumus.</p> <p>Civilinis kodeksas. 1.3 straipsnis. Civilinės teisės šaltiniai 3. Įgyvendinant Europos Sąjungos teisės aktus, kituose įstatymuose gali būti nustatytos kitokios, negu nustato šis kodeksas, civilinius teisinius santykius reglamentuojančios normos. Tokiu atveju šis kodeksas taikomas tiek, kiek kiti įstatymai nenustato kitaip.</p> <p>Civilinio proceso kodeksas. 1 straipsnis. Civilinio proceso įstatymai 4. Įgyvendinant Europos Sąjungos ir tarptautinės teisės aktus, kituose Lietuvos Respublikos įstatymuose gali būti nustatomos ir kitos bylų nagrinėjimo, sprendimų priėmimo bei vykdymo ar kitos procesinės taisyklės, negu numato šis Kodeksas.</p>	
<p>2 straipsnis Terminų apibrėžtys Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys: 1) konkurencijos teisės pažeidimas – SESV 101 arba 102 straipsnio arba nacionalinės konkurencijos teisės pažeidimas;</p>	<p>Projektas 43 straipsnis. Žalos atlyginimui taikytinos taisyklės Šis skirsnis nustato šio įstatymo 5 ar 7 straipsnio arba Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnio pažeidimu padarytos žalos atlyginimo ypatumus.</p>	<p>Visiškas.</p>
<p>2) pažeidėjas – įmonė arba įmonių asociacija, įvykdžiusi konkurencijos teisės pažeidimą;</p>	<p>Projektas 3 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos 22. Ūkio subjektas – įmonės, jų junginiai (asociacijos, susivienijimai,</p>	

	<p>konsorciškai ir pan.), įstaigos ar organizacijos arba kiti juridiniai ar fiziniai asmenys, kurie vykdo ar gali vykdyti ūkinę veiklą Lietuvos Respublikoje arba kurių veiksmai daro įtaką ar ketinimai, jeigu būtų įgyvendinti, galėtų daryti įtaką ūkinei veiklai Lietuvos Respublikoje. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo subjektai laikomi ūkio subjektais, jeigu jie vykdo ūkinę veiklą.</p> <p>Sąvokos atskirai perkelti nereikia, ji Projekte konkrečiais atvejais suprantama pagal kontekstą, vartojant formuluotes „pažeidimą padaręs ūkio subjektas“ ir pan.</p>	
<p>3) nacionalinė konkurencijos teisė – nacionalinių teisės aktų nuostatos, kurių tikslas iš esmės sutampa su SESV 101 ir 102 straipsnių tikslu ir kurios yra taikomos tuo pačiu atveju ir lygiagrečiai Sąjungos konkurencijos teisei pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 3 straipsnio 1 dalį, išskyrus nacionalinės teisės nuostatas, kuriomis nustatomos baudžiamosios sankcijos fiziniams asmenims, išskyrus ta apimtį, kuria tokios baudžiamosios sankcijos yra įmonėms taikomų konkurencijos taisyklių vykdymo užtikrinimo priemonė;</p>	<p>Projektas</p> <p>3 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos</p> <p>19. Susitarimas – bet kuria forma (raštu ar žodžiu) dviejų ar daugiau ūkio subjektų sudarytos sutartys arba ūkio subjektų suderinti veiksmai, įskaitant bet kurio ūkio subjektų junginio (asociacijos, susivienijimo, konsorciūmo ir pan.) arba šio junginio atstovų priimtą sprendimą.</p> <p>5 straipsnis. Konkurenciją ribojančių susitarimų draudimas</p> <p>1. Visi susitarimai, kuriais siekiama riboti konkurenciją arba kurie riboja ar gali riboti konkurenciją, yra draudžiami ir negalioja nuo jų sudarymo momento, įskaitant:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) susitarimą tiesiogiai ar netiesiogiai nustatyti (fiksoti) tam tikros prekės kainas arba kitas pirkimo ar pardavimo sąlygas; 2) susitarimą pasidalyti prekės rinką teritoriniu pagrindu, pagal pirkėjų ar tiekėjų grupes ar kitu būdu; 3) susitarimą nustatyti tam tikros prekės gamybos ar pardavimo kiekius, taip pat riboti techninę pažangą ar investicijas; 4) susitarimą panašaus pobūdžio sutartyse taikyti nevienodas (diskriminacines) sąlygas atskiriems ūkio subjektams ir taip sudaryti jiems skirtingas konkurencijos sąlygas; 5) susitarimą iš kitų ūkio subjektų 	<p>Visiškias.</p>

	<p>reikalauti papildomų įsipareigojimų, kurie pagal savo komercinį pobūdį ar paskirtį nėra tiesiogiai susiję su sutarties objektu.</p> <p>2. Konkurentų sudaryti šio straipsnio 1 dalies 1, 2, 3 ir 4 punktuose nurodyti susitarimai visais atvejais laikomi ribojančiais konkurenciją.</p> <p>3. Šis straipsnis gali būti netaikomas ūkio subjektų sudarytiems susitarimams, kurie dėl savo mažareikšmės įtakos negali itin riboti konkurencijos. Tokiems susitarimams taikomas reikalavimus ir sąlygas nustato Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba (toliau – Konkurencijos taryba).</p> <p>7 straipsnis. Draudimas piktnaudžiauti dominuojančia padėtimi</p> <p>Draudžiama piktnaudžiauti dominuojančia padėtimi atitinkamoje rinkoje atliekant įvairius veiksmus, kurie riboja ar gali riboti konkurenciją, nepagrįstai varžo kitų ūkio subjektų galimybes veikti rinkoje arba pažeidžia vartotojų interesus, įskaitant:</p> <p>1) tiesioginį ar netiesioginį nesąžiningų kainų arba kitų pirkimo ar pardavimo sąlygų primetimą;</p> <p>2) prekybos, gamybos ar techninės pažangos ribojimą darant žalą vartotojams;</p> <p>3) panašaus pobūdžio sutartyse nevienodų (diskriminacinių) sąlygų taikymą atskiriems ūkio subjektams, taip sudarant jiems skirtingas konkurencijos sąlygas;</p> <p>4) sutarties sudarymą, kai kitai sutarties šaliai primetami papildomi įsipareigojimai, kurie pagal komercinį pobūdį ar paskirtį nėra tiesiogiai susiję su sutarties objektu.</p> <p>43 straipsnis. Žalos atlyginimui taikytinos taisyklės</p> <p>Šis skirsnis nustato šio įstatymo 5 ar 7 straipsnio arba Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnio pažeidimu padarytos žalos atlyginimo ypatumus.</p>	
--	---	--

<p>4) ieškinys dėl žalos atlyginimo – galimai nukentėjusios šalies, vienos ar kelių galimai nukentėjusių šalių vardu veikiančio asmens, kai Sąjungos arba nacionalinėje teisėje numatyta tokia galimybė, arba fizinio ar juridinio asmens, perėmusio galimai nukentėjusios šalies teises (įskaitant jo ieškinį perėmusį asmenį) pagal nacionalinę teisę pateiktas ieškinys, kuriuo nacionaliniam teismui pateikiamas reikalavimas atlyginti žalą;</p>	<p>Sąvokos atskirai perkelti nereikia, ji Projekte konkrečiais atvejais suprantama pagal kontekstą, vartojant formuluotę „ieškinys dėl žalos atlyginimo“ ir pan.</p> <p>Be to, Lietuvos teisėje yra įtvirtinta, kad ieškinį dėl žalos atlyginimo galės pareikšti ir nukentėjusio asmens teises ir pareigas perėmęs asmenys:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Civilinio kodekso 6.101 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad kreditorius turi teisę be skolininko sutikimo perleisti visą reikalavimą ar jo dalį kitam asmeniui, o šio straipsnio 4 dalyje numatyta, kad kreditoriaus reikalavimo teisė pereina kitam asmeniui įstatymų pagrindu kai įvyksta universalus kreditoriaus teisių perėmimas. Universalusis teisių perėmimas suprantamas kaip paveldėjimas fizinio asmens atveju (Civilinio kodekso 5.1 straipsnio 1 dalis) arba kaip reorganizavimas juridinio asmens atveju (Civilinio kodekso antrosios knygos VIII skyrius „Juridinių asmenų pabaiga ir pertvarkymas“; - Civilinio proceso kodekso 48 straipsnio 1 dalis reglamentuoja procesinį teisių perėmimą – šioje dalyje įtvirtinta, kad kai viena iš ginčijamo arba sprendimu nustatyto teisinio santykio šalių pasitraukia iš bylos (fizinio asmens mirtis, juridinio asmens pabaiga ar pertvarkymas, reikalavimo perleidimas, skolos perkėlimas ir kiti įstatymų numatyti atvejai), teismas, jei yra pagrindas, rašytinio proceso tvarka tą šalį pakeičia jos teisių perėmėju, išskyrus atvejus, kai yra negalimas materialinių subjektinių teisių perėmimas. Teisių perėmimas galimas bet kurioje proceso stadijoje. 	
<p>5) reikalavimas atlyginti žalą – reikalavimas kompensuoti žalą, patirtą dėl konkurencijos teisės pažeidimo;</p>	<p>Sąvokos atskirai perkelti nereikia, ji Projekte konkrečiais atvejais suprantama pagal kontekstą, kai kuriais atvejais vartojant formuluotę „reikalavimas atlyginti žalą“ ir pan.</p>	
<p>6) nukentėjusioji šalis – asmuo, patyręs žalą dėl konkurencijos teisės pažeidimo;</p>	<p>Projektas 3 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos 13. Nukentėjęs asmuo – fizinis arba</p>	<p>Visiškas.</p>

	juridinis asmuo, patyręs žalą dėl šio įstatymo 5 ar 7 straipsnio arba Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnio pažeidimo.	
7) nacionalinė konkurencijos institucija – valstybės narės pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 35 straipsnį paskirta institucija, atsakinga už SESV 101 ir 102 straipsnių taikymą;	<p>Projektas 54 straipsnis. Įgaliota institucija 1. Konkurencijos taryba yra institucija, įgaliota taikyti Europos Sąjungos konkurencijos taisykles, kurių laikymosi priežiūra pagal Europos Sąjungos konkurencijos teisę pavedama nacionalinei konkurencijos institucijai.</p> <p>Be to, Projektu siūlomo 3 straipsnio 4 dalyje įtvirtinta kitos Europos Sąjungos valstybės narės konkurencijos institucijos sąvoka.</p>	Visiškas.
8) konkurencijos institucija – Komisija arba nacionalinė konkurencijos institucija arba abi, atsižvelgiant į kontekstą;	<p>Sąvokos atskirai perkelti nereikia, ji Projekte konkrečiais atvejais suprantama pagal kontekstą, konkurencijos institucija vadinant Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybą, Europos Komisiją ir kitos ES valstybės narės nacionalinę konkurencijos instituciją.</p> <p>Be to, Projektu siūlomame 54 straipsnyje įtvirtinta, kad Lietuvoje Konkurencijos taryba yra nacionalinė institucija, o Projektu siūlomo 3 straipsnio 4 dalyje įtvirtinta kitos Europos Sąjungos valstybės narės konkurencijos institucijos sąvoka.</p>	
9) nacionalinis teismas – valstybės narės teismas, kaip apibrėžta SESV 267 straipsnyje;	<p>Sąvokos atskirai perkelti nereikia, ji Projekte suprantama iš konteksto:</p> <p>Projektas 51 straipsnis. Bylų nagrinėjimas teisme 2. Vilniaus apygardos teismas turi išimtinę kompetenciją nagrinėti šias bylas: 1) bylas dėl šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytais pažeidimais padarytos žalos atlyginimo; 2) bylas, kai asmuo, kurio interesai buvo pažeisti, reikalauja nutraukti neteisėtus veiksmus, nurodytus šio įstatymo II skyriuje arba Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnyje.</p> <p>Be to, atitinkamai Projekte vartojamas</p>	

	žodis „teismas“.	
10) apeliacinės instancijos teismas – nacionalinis teismas, kuris yra įgaliotas įprasta apeliacine tvarka peržiūrėti nacionalinės konkurencijos institucijos sprendimus ar teismo tuo klausimu priimtus sprendimus, neatsižvelgiant į tai, ar šis teismas pats turi įgaliojimus konstatuoti konkurencijos teisės pažeidimą;	Sąvokos atskirai perkelti nereikia, ji Projekte konkrečiu atveju visiškai suprantama iš atitinkamų Projekto formuluočių. Konkrečiai 51 straipsnio 3 dalyje vartojama formuluočių „įsiteisėjus teismo sprendimui“.	
11) sprendimas dėl pažeidimo – konkurencijos teisės pažeidimą nustačiusios konkurencijos institucijos arba apeliacinės instancijos teismo sprendimas;	Sąvokos atskirai perkelti nereikia, ji Projekte konkrečiu atveju visiškai suprantama iš atitinkamų Projekto formuluočių. Konkrečiai 49 straipsnio 3 dalies 1 punkte vartojama formuluočių „Konkurencijos tarybos <...> priimtas nutarimas nebegali būti skundžiamas arba įsiteisėja teismo priimtas sprendimas dėl pažeidimo“.	
12) galutinis sprendimas dėl pažeidimo – sprendimas dėl pažeidimo, kuris negali arba nebegali būti peržiūrėtas įprasta apeliacine tvarka;	Sąvokos atskirai perkelti nereikia, ji Projekte konkrečiu atveju visiškai suprantama iš atitinkamų Projekto formuluočių (51 straipsnio 3 ir 4 dalys).	
13) įrodymai – visų rūšių įrodymai, priimtini bylą nagrinėjančiam nacionaliniam teismui, visų pirma dokumentai ir visi kiti objektai, kuriuose užfiksuota informacija, nepriklausomai nuo laikmenos, kurioje ši informacija laikoma;	Civilinio proceso kodeksas 177 straipsnis. Įrodymai 1. Įrodymai civilinėje byloje yra bet kokie faktiniai duomenys, kuriais remdamasis teismas įstatymų nustatyta tvarka konstatuoja, kad yra aplinkybių, pagrindžiančių šalių reikalavimus ir atsikirtimus, ir kitokių aplinkybių, turinčių reikšmės bylai teisingai išspręsti, arba kad jų nėra. 2. Faktiniai duomenys nustatomi šiomis priemonėmis: šalių ir trečiųjų asmenų (tiesiogiai ar per atstovus) paaiškinimais, liudytojų parodymais, rašytiniais įrodymais, daiktiniais įrodymais, apžiūrų protokolais, ekspertų išvadomis, nuotraukomis, vaizdo ir garso įrašais, padarytais nepažeidžiant įstatymų, ir kitomis įrodinėjimo priemonėmis.	Visiškai.
14) kartelis – dviejų arba daugiau konkurentų sudarytas susitarimas arba suderinti veiksmai, kuriais siekiama koordinuoti jų konkurencinį elgesį rinkoje arba daryti įtaką svarbiems konkurencijos veiksniams taikant tokią praktiką, kaip pirkimo ar pardavimo kainų arba kitų prekybos sąlygų nustatymas arba koordinavimas, įskaitant susijusius su	Projektas 44 straipsnis. Žalos prezumpcija ir žalos atlyginimas 3. Jeigu neįrodoma priešingai, laikoma, kad šio įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1-4 punktuose nurodytais konkurentų susitarimais, arba kitais šio įstatymo 5 straipsnio 1 dalį ar Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 straipsnio 1 dalį	Visiškai.

<p>intelektinės nuosavybės teisėmis, gamybos arba pardavimo kvotų paskirstymas, rinkų ir klientų pasidalijimas, įskaitant antikonkurencinį veiksmų derinimą konkursuose, importo arba eksporto apribojimus ar antikonkurencinius veiksmus konkurentų atžvilgiu, ar kitokią praktiką;</p>	<p>pažeidžiančiais konkurentų susitarimais, kuriais siekiama riboti konkurenciją, yra padaroma žala.</p> <p>5 straipsnis. Konkurenciją ribojančių susitarimų draudimas</p> <p>1. Visi susitarimai, kuriais siekiama riboti konkurenciją arba kurie riboja ar gali riboti konkurenciją, yra draudžiami ir negalioja nuo jų sudarymo momento, įskaitant:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) susitarimą tiesiogiai ar netiesiogiai nustatyti (fiksuoti) tam tikros prekės kainas arba kitas pirkimo ar pardavimo sąlygas; 2) susitarimą pasidalyti prekės rinką teritoriniu pagrindu, pagal pirkėjų ar tiekėjų grupes ar kitu būdu; 3) susitarimą nustatyti tam tikros prekės gamybos ar pardavimo kiekius, taip pat riboti techninę pažangą ar investicijas; 4) susitarimą panašaus pobūdžio sutartyse taikyti nevienodas (diskriminacines) sąlygas atskiriems ūkio subjektams ir taip sudaryti jiems skirtingas konkurencijos sąlygas; <p><...></p> <p>2. Konkurentų sudaryti šio straipsnio 1 dalies 1, 2, 3 ir 4 punktuose nurodyti susitarimai visais atvejais laikomi ribojančiais konkurenciją.</p> <p>3 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos</p> <p>19. Susitarimas – bet kuria forma (raštu ar žodžiu) dviejų ar daugiau ūkio subjektų sudarytos sutartys arba ūkio subjektų suderinti veiksmai, įskaitant bet kurio ūkio subjektų junginio (asociacijos, susivienijimo, konsorciumo ir pan.) arba šio junginio atstovų priimtą sprendimą.</p>	
<p>15) baudų neskyrimo programa – programa, susijusi su SESV 101 straipsnio arba atitinkamų nuostatų pagal nacionalinę teisę taikymu, pagal kurią viena slapto kartelio šalis nepriklausomai nuo kitų su karteliu susijusių įmonių bendradarbiauja su konkurencijos institucija šiai atliekant tyrimą ir savanoriškai teikia turimą informaciją apie kartelį ir savo vaidmenį jame, už tai šiai šaliai, priimant sprendimą</p>	<p>Sąvokų atskirai perkelti nereikia, jos Projekte konkrečiu atveju visiškai suprantamos iš atitinkamų Projekto formuluočių (konteksto):</p> <p>38 straipsnis. Atleidimas nuo baudos</p> <p>1. Ūkio subjektas, kuris yra draudžiamo konkurentų susitarimo dalyvis arba yra draudžiamo nekonkurentų susitarimo dėl tiesioginio ar netiesioginio kainų</p>	

<p>arba nebetešiant nagrinėjimo procedūros, neskiriamos baudos, kurios turėtų būti skirtos už jos dalyvavimą kartelyje, arba baudos sumažinamos;</p> <p>16) pareiškimas pagal baudų neskyrimo programą – savanoriškas įmonės arba fizinio asmens arba jų vardu konkurencijos institucijai žodžiu arba raštu teikiamas pareiškimas ar jo įrašas, kuriame pateikiama įmonės arba fizinio asmens turima informacija apie kartelį ir jų vaidmenį jame ir kuris parengtas specialiai pateikti šiai institucijai, kad pagal baudų neskyrimo programą, nebūtų skiriama bauda arba ji būtų sumažinta; tai netaikoma jau egzistuojančiai informacijai;</p>	<p>nustatymo (fiksavimo), nurodyto šio įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkte, dalyvis, prašyme atleisti nuo baudos pateikęs Konkurencijos tarybai visą informaciją apie tokį susitarimą, atleidžiamas nuo baudos, numatytos už šį pažeidimą, jeigu yra visos šios sąlygos:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ūkio subjektas prašyme atleisti nuo baudos pateikė informaciją iki šio susitarimo tyrimo pradžios; 2) ūkio subjektas yra pirmasis iš draudžiamo susitarimo dalyvių, prašyme atleisti nuo baudos pateikęs tokią informaciją; 3) ūkio subjektas prašyme atleisti nuo baudos pateikia visą jam žinomą informaciją apie draudžiamą susitarimą ir kartu su prašymu atleisti nuo baudos pateikia šiame prašyme nurodytas aplinkybes patvirtinančius įrodymus; 4) ūkio subjektas bendradarbiauja su Konkurencijos taryba atliekant tyrimą; 5) ūkio subjektas nebuvo draudžiamo susitarimo iniciatorius ir neskatino kitų ūkio subjektų dalyvauti tokiaame susitarime. <p>2. Konkurencijos taryba, baigusi tyrimą ir priimdama galutinį nutarimą dėl šio įstatymo pažeidimo, sprendžia, ar buvo laikomasi šiame straipsnyje nurodytų sąlygų, kad būtų galima atleisti ūkio subjektą nuo baudos. Reikalavimus, taikomus prašymams atleisti nuo baudos šiame straipsnyje nurodytais pagrindais, jų pateikimo ir nagrinėjimo tvarką nustato Konkurencijos taryba.</p> <p>53 straipsnis. Konkurencijos institucijos byloje esančių įrodymų išreikalavimo ypatumai</p> <p>9. Šio straipsnio nuostatos dėl įrodymų išreikalavimo <i>mutatis mutandis</i> taikomos ir teismui išreikalaujant įrodymus, esančius Europos Komisijos ar kitos Europos Sąjungos valstybės narės konkurencijos institucijos byloje. Europos Komisijos ar kitos Europos Sąjungos valstybės narės konkurencijos institucijos byloje esantys dokumentai, atitinkantys šio įstatymo 21 straipsnio 8 dalyje nurodytus prašymus atleisti nuo</p>	
---	---	--

	<p>baudos dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 straipsnio pažeidimų ir pripažinimo pareiškimus dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnių pažeidimų, negali būti įrodymais civilinėje byloje. Šios dalies nuostatos netaikomos kartu su šiais prašymais atleisti nuo baudos ar pripažinimo pareiškimais pateikiamiems įrodymams.</p> <p>21 straipsnis. Komercinių paslapčių, tarnybinio naudojimo ir kitų dokumentų apsauga</p> <p>8. Konkurencijos taryba neatskleidžia jai pateiktų prašymų atleisti nuo baudos šio įstatymo 38 straipsnio 1 dalies pagrindu už šio įstatymo 44 straipsnio 3 dalyje nurodytą slaptą pažeidimą ir šio įstatymo 37 straipsnio 2 dalyje nurodytų tyrimo metu pateiktų rašytinių pripažinimo pareiškimų dėl šio įstatymo 43 straipsnyje nurodyto pažeidimo, įskaitant šių prašymų ir pareiškimų citatas. Šiuos prašymus ir pareiškimus Konkurencijos taryba atskleidžia tik:</p>	
17) jau egzistuojanti informacija – įrodymai, kurie egzistuoja nepriklausomai nuo konkurencijos institucijos nagrinėjamos bylos, neatsižvelgiant į tai, ar tokia informacija yra konkurencijos institucijos byloje;	<p>Sąvokos perkelti nereikia, ji Projekte suprantama iš konteksto, konkrečiai:</p> <p>53 straipsnis. Konkurencijos institucijos byloje esančių įrodymų išreikalavimo ypatumai</p> <p>6. Konkurencijos tarybos byloje esantys įrodymai, kurie nėra nurodyti šio straipsnio 4 ar 5 dalyse, gali būti bet kuriuo metu išreikalauti, nagrinėjant bylą dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo, laikantis Civilinio proceso kodekso ir šio straipsnio 1 dalies nuostatų.</p>	
18) susitarimo pareiškimas – savanoriškas įmonės arba jos vardu konkurencijos institucijai teikiamas pareiškimas, kuriame įmonė prisipažįsta dalyvavusi pažeidžiant konkurencijos teisę arba atsisako tai ginčyti ir už tą konkurencijos teisės pažeidimą prisiima atsakomybę ir kuris parengtas specialiai siekiant sudaryti galimybę šiai konkurencijos institucijai taikyti supaprastintą arba pagreitintą procedūrą;	<p>Sąvoka atskirai neperkeliamą, tačiau jos turinys visiškai suprantamas iš šių siūlomo 37 straipsnio formuluočių:</p> <p>Projektas</p> <p>37 straipsnis. Baudų skyrimas ir jų dydžio nustatymas</p> <p>1. Skiriamos ūkio subjektams baudos diferencijuojamos atsižvelgiant į:</p> <p><...></p> <p>3) ūkio subjekto atsakomybę</p>	Visiškas.

	<p>lengvinančias ar sunkinančias aplinkybes;</p> <p>2. Atsakomybę lengvinančiomis aplinkybėmis laikoma tai, kad ūkio subjektai, padarę pažeidimą, <...> Konkurencijos tarybai tyrimo metu pateikdami rašytinį pripažinimo pareiškimą pripažino pažeidimą ir numatytą baudą, taip sudarydami sąlygas efektyviau atlikti tyrimą; <...> <...></p> <p>4. Vyriausybė patvirtina baudų dydžio nustatymo tvarkos aprašą.</p>	
<p>19) subjektas, kuriam neskiriamos baudos – įmonė arba fizinis asmuo, kuriems pagal baudų neskyrimo programą suteiktas imunitetas nuo konkurencijos institucijos skiriamų baudų;</p>	<p>Sąvokos atskirai perkelti nereikia, ji Projekte konkrečiu atveju visiškai suprantama iš šių Projekto formuluočių (konteksto):</p> <p>38 straipsnis. Atleidimas nuo baudos</p> <p>1. Ūkio subjektas, kuris yra draudžiamo konkurentų susitarimo dalyvis arba yra draudžiamo nekonkurentų susitarimo dėl tiesioginio ar netiesioginio kainų nustatymo (fiksavimo), nurodyto šio įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkte, dalyvis, prašyme atleisti nuo baudos pateikęs Konkurencijos tarybai visą informaciją apie tokį susitarimą, atleidžiamas nuo baudos, numatytos už šį pažeidimą, jeigu yra visos šios sąlygos:</p> <p>1) ūkio subjektas prašyme atleisti nuo baudos pateikė informaciją iki šio susitarimo tyrimo pradžios;</p> <p>2) ūkio subjektas yra pirmasis iš draudžiamo susitarimo dalyvių, prašyme atleisti nuo baudos pateikęs tokią informaciją;</p> <p>3) ūkio subjektas prašyme atleisti nuo baudos pateikia visą jam žinomą informaciją apie draudžiamą susitarimą ir kartu su prašymu atleisti nuo baudos pateikia šiame prašyme nurodytas aplinkybes patvirtinančius įrodymus;</p> <p>4) ūkio subjektas bendradarbiauja su Konkurencijos taryba atliekant tyrimą;</p> <p>5) ūkio subjektas nebuvo draudžiamo susitarimo iniciatorius ir neskatino kitų ūkio subjektų dalyvauti tokiaame susitarime.</p> <p>2. Konkurencijos taryba, baigusi tyrimą ir priimdama galutinį nutarimą dėl šio</p>	

	įstatymo pažeidimo, sprendžia, ar buvo laikomasi šiame straipsnyje nurodytų sąlygų, kad būtų galima atleisti ūkio subjektą nuo baudos. Reikalavimus, taikomus prašymams atleisti nuo baudos šiame straipsnyje nurodytais pagrindais, jų pateikimo ir nagrinėjimo tvarką nustato Konkurencijos taryba.	
20) antkainis – faktiškai sumokėtos kainos ir kainos, kuri būtų, jei nebūtų konkurencijos teisės pažeidimo, skirtumas;	Projektas 3 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos 14. Permoka – skirtumas tarp faktiškai sumokėtos prekės kainos ir kainos, kuri būtų, jei nebūtų šio įstatymo 5 ar 7 straipsnio arba Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnio pažeidimo.	Visiškas.
21) ginčų sprendimas tarpusavio sutarimu – bet kuris mechanizmas, kuriuo šalims sudaroma galimybė ginčą dėl žalos atlyginimo išspręsti ne teisme;	Sąvokos atskirai perkelti nereikia, ji nacionalinėje teisėje suprantama visiškai taip pat, kaip šioje direktyvos sąvokoje, Projekte atitinkamai vartojama formuluotė „ginčas, išspręstas ne teisme“.	
22) tarpusavio sutarimo susitarimas – susitarimas, pasiektas išsprendus ginčą tarpusavio sutarimu;	Sąvokos atskirai perkelti nereikia, ji nacionalinėje teisėje suprantama visiškai taip pat, kaip šioje direktyvos sąvokoje, Projekte atitinkamai vartojama formuluotė „ginčas, išspręstas ne teisme“, „taikos sutartis“, taip pat Taikinamojo tarpininkavimo įstatymas numato dar vieną ginčų sprendimo ne teisme būdą – mediaciją.	
23) tiesioginis pirkėjas – fizinis arba juridinis asmuo, kuris tiesiai iš pažeidėjo įsigijo gaminių arba paslaugų, kurie buvo konkurencijos teisės pažeidimo objektas;	Projektas 3 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos 20. Tiesioginis pirkėjas – fizinis arba juridinis asmuo, kuris tiesiogiai iš šio įstatymo 5 ar 7 straipsnio arba Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnio pažeidimą padariusio ūkio subjekto įsigijo konkurencijos teisės pažeidimo objektu tapusių prekių. 15. Prekė – kiekvienas pirkimo ar pardavimo objektas, įskaitant visų rūšių paslaugas, darbus, teises ar vertybinius popierius. Pirkimu ar pardavimu laikomas prekės perleidimas ar įsigijimas pagal pirkimo-pardavimo, tiekimo, rangos sutartis ar kitus sandorius. Prekei prilyginami daiktai (turtas), perduodami pagal nuomos ar panaudos sutartis.	Visiškas.

<p>24) netiesioginis pirkėjas – fizinis arba juridinis asmuo, kuris iš tiesioginio pirkėjo arba tolesnio pirkėjo, bet ne iš pažeidėjo, įsigijo gaminių arba paslaugų, kurie buvo konkurencijos teisės pažeidimo objektas, ar gaminių arba paslaugų, gautų iš jų arba apimančių jas.</p>	<p>Projektas 3 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos 12. Netiesioginis pirkėjas – fizinis arba juridinis asmuo, kuris iš tiesioginio pirkėjo arba tolesnio pirkėjo, bet ne iš šio įstatymo 5 ar 7 straipsnio arba Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnio pažeidimą padariusio ūkio subjekto įsigijo konkurencijos teisės pažeidimo objektu tapusių prekių ar prekių, pagamintų iš tokio pažeidimo objektu tapusių prekių, arba prekių, kurios komplektuojamos su tokio pažeidimo objektu tapusiomis prekėmis. 15. Prekė – kiekvienas pirkimo ar pardavimo objektas, įskaitant visų rūšių paslaugas, darbus, teises ar vertybinius popierius. Pirkimu ar pardavimu laikomas prekės perleidimas ar įsigijimas pagal pirkimo-pardavimo, tiekimo, rangos sutartis ar kitus sandorius. Prekei prilyginami daiktai (turtas), perduodami pagal nuomos ar panaudos sutartis.</p>	<p>Visiškas.</p>
<p>3 straipsnis Teisė į visą kompensaciją 1. Valstybės narės užtikrina, kad bet kuris fizinis ar juridinis asmuo, patyręs žalą dėl konkurencijos teisės pažeidimo, galėtų reikalauti visos kompensacijos už patirtą žalą ir ją gauti.</p>	<p>Projektas 44 straipsnis. Žalos prezumpcija ir žalos atlyginimas 1. Nukentėjęs asmuo turi teisę reikalauti visiško žalos atlyginimo iš šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytą pažeidimą padariusio(-ių) ūkio subjekto(-ų).</p>	<p>Visiškas.</p>
<p>2. Gavęs visą kompensaciją žalą patyręs asmuo atsiduria padėtyje, kurioje jis būtų, jei konkurencijos teisės pažeidimas nebūtų buvęs padarytas. Todėl ji apima teisę į kompensaciją už faktinius nuostolius bei negautas pajamas ir teisę gauti palūkanas.</p>	<p>Projektas 44 straipsnis. Žalos prezumpcija ir žalos atlyginimas 2. Visiškas žalos atlyginimas reiškia, kad nukentėjęs asmuo, kuriam atlyginama žala, turi atsidurti tokioje padėtyje, kurioje jis būtų, jei nebūtų padarytas šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytas pažeidimas, tačiau nukentėjusiam asmeniui negali būti leidžiama nepagristai praturtėti. Visiškas žalos atlyginimas apima tiesioginius nuostolius, negautas pajamas ir palūkanas, skaičiuojamas nuo žalos atsiradimo momento. Civilinis kodeksas 6.37 straipsnis. Palūkanos pagal prievoles</p>	<p>Visiškas.</p>

	2. Skolininkas taip pat privalo mokėti įstatymų nustatyto dydžio palūkanas už priteistą sumą <...> iki teismo sprendimo visiško įvykdymo.	
3. Dėl visos kompensacijos pagal šią direktyvą neturėtų susidaryti kompensacijos permoka, pavyzdžiui, dėl baudinių nuostolių, daugkartinės žalos ar kitų nuostolių.	<p>Projektas</p> <p>44 straipsnis. Žalos prezumpcija ir žalos atlyginimas</p> <p>2. Visiškas žalos atlyginimas reiškia, kad nukentėjęs asmuo, kuriam atlyginama žala, turi atsidurti tokioje padėtyje, kurioje jis būtų, jei nebūtų padarytas šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytas pažeidimas, tačiau nukentėjusiam asmeniui negali būti leidžiama nepagrįstai praturtėti. Visiškas žalos atlyginimas apima tiesioginius nuostolius, negautas pajamas ir palūkanas, skaičiuojamas nuo žalos atsiradimo momento.</p>	Visiškas.
<p>4 straipsnis</p> <p>Veiksmingumo ir lygiavertiškumo principai</p> <p>Vadovaujantis veiksmingumo principu, valstybės narės užtikrina, kad visos su ieškiniais dėl žalos atlyginimo susijusios nacionalinės taisyklės ir procedūros būtų parengtos ir taikomos taip, kad jomis nebūtų sudarytos praktiškai neįmanomos arba pernelyg sudėtingos sąlygos pasinaudoti Sąjungos teise gauti visą kompensaciją už žalą, patirtą dėl konkurencijos teisės pažeidimo. Vadovaujantis lygiavertiškumo principu, visos nacionalinės taisyklės ir procedūros, susijusios su ieškiniais dėl žalos, patirtos dėl SESV 101 arba 102 straipsnio pažeidimų, atlyginimo, galimai nukentėjusiosioms šalims turi būti ne mažiau palankios negu panašioms ieškiniams dėl žalos, patirtos dėl nacionalinės teisės pažeidimų, atlyginimo taikomos taisyklės ir procedūros.</p>	<p>Nuostatos pažodžiui perkelti į nacionalinę teisę nereikia, tai direktyvos prezumpcija, kad nacionalinės nuostatos tinkamai perkelia direktyvą.</p> <p>Be to, pagal 43 straipsnį, užtikrinant lygiavertiškumo principą, žalos konkurencijos teisės pažeidimais atlyginimą reglamentuojančios taisyklės vienodai taikomos tiek dėl nacionalinių, tiek dėl ES pažeidimų (tiek dėl Konkurencijos įstatymo 5 ir 7 straipsnio pažeidimų, tiek ir dėl SESV 101 ar 102 straipsnio pažeidimų).</p>	
<p>5 straipsnis</p> <p>Įrodymų atskleidimas</p> <p>1. Valstybės narės užtikrina, kad Sąjungoje nagrinėjant bylą, susijusią su ieškiniu dėl žalos atlyginimo, ieškovo, kuris pateikė pagrįstą paaiškinimą, kuriame nurodomi pagrindai turimi faktai ir įrodymai, pakankami jo reikalavimo atlyginti žalą patikimumui pagrįsti, prašymu nacionaliniai teismai galėtų</p>	<p>Projektas</p> <p>51 straipsnis. Bylų nagrinėjimas teisme</p> <p>1. Bylos dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo, nagrinėjamos laikantis Civilinio proceso kodekso taisyklių, kiek šis įstatymas nenumato kitaip.</p>	Visiškas.

<p>nurodyti atsakovui arba trečiajai šaliai atskleisti jų turimus svarbius įrodymus, laikantis šiame skyriuje nustatytų sąlygų. Valstybės narės užtikrina, kad nacionaliniai teismai, atsakovo prašymu, galėtų nurodyti ieškovui arba trečiajai šaliai atskleisti svarbius įrodymus.</p> <p>Šia pastraipa nedaromas poveikis nacionalinių teismų teisėms ir pareigoms, nustatytoms Reglamente (EB) Nr. 1206/2001.</p>	<p>52 straipsnis. Įrodymų rinkimo bylose dėl žalos atlyginimo ypatumai</p> <p>1. Ieškovas ar atsakovas, patys negalėdami gauti su byla susijusios informacijos, turi teisę prašyti teismo ją išreikalauti. Ieškovas ar atsakovas, prašydami išreikalauti įrodymus ar įrodymų kategorijas, turi tikėtinaai pagrįsti reikalavimus arba atsikirtimus.</p> <p>2. Teismas išreikalauja tiksliai įvardintus įrodymus arba su byla susijusių įrodymų kategorijas. <...></p> <p>Be to, įrodymų išreikalavimą, kiek neprieštarauja Projektui, taip pat reglamentuoja Civilinio proceso kodekso II dalies „Procesas pirmosios instancijos teisme“ XIII skyriaus „Įrodymai“ nuostatos.</p>	
<p>2. Valstybės narės užtikrina, kad nacionaliniai teismai galėtų nurodyti atskleisti tiksliai įvardintus įrodymus ar svarbių įrodymų kategorijas, apibrėžtus kuo tiksliau ir siauriau, remiantis pagrįstame paaiškinime pateiktais pagrįstai turimais faktais.</p>	<p>Projektas</p> <p>52 straipsnis. Įrodymų rinkimo bylose dėl žalos atlyginimo ypatumai</p> <p>1. Ieškovas ar atsakovas, patys negalėdami gauti su byla susijusios informacijos, turi teisę prašyti teismo ją išreikalauti. Ieškovas ar atsakovas, prašydami išreikalauti įrodymus ar įrodymų kategorijas, turi tikėtinaai pagrįsti reikalavimus arba atsikirtimus.</p>	<p>Visiškas.</p>
<p>3. Valstybės narės užtikrina, kad nacionaliniai teismai apribotų įrodymų atskleidimą, kad jis būtų proporcingas. Spręsdami, ar šalies prašymas atskleisti įrodymus yra proporcingas, nacionaliniai teismai įvertina visų šalių ir susijusių trečiųjų šalių teisėtus interesus. Jie visų pirma atsižvelgia į:</p>	<p>Projektas</p> <p>52 straipsnis. Įrodymų rinkimo bylose dėl žalos atlyginimo ypatumai</p> <p>3. Įrodymų išreikalavimas turi būti proporcingas. Teismas, spręsdamas, ar dalyvaujančio byloje asmens prašymas išreikalauti įrodymus yra proporcingas, įvertina visų dalyvaujančių byloje asmenų ir kitų ne byloje dalyvaujančių asmenų teisėtus interesus. Teismas visų pirma atsižvelgia į:</p>	<p>Visiškas.</p>
<p>a) tai, koku mastu reikalavimas arba gynyba yra grindžiami turimais faktais ir įrodymais, kurie pagrindžia prašymą atskleisti įrodymus;</p>	<p>Projektas</p> <p>52 straipsnis. Įrodymų rinkimo bylose dėl žalos atlyginimo ypatumai</p> <p>3. <...> Teismas visų pirma atsižvelgia į:</p> <p>1) tai, kiek ieškovo ar atsakovo reikalavimai arba atsikirtimai yra grindžiami turimais faktais ir įrodymais, kurie pagrindžia prašymą išreikalauti įrodymus;</p>	<p>Visiškas.</p>
<p>b) įrodymų atskleidimo mastą ir išlaidas, ypač tenkančias susijusioms trečiosioms</p>	<p>Projektas</p> <p>52 straipsnis. Įrodymų rinkimo</p>	<p>Visiškas.</p>

<p>šalims, be kita ko, siekiant užkirsti kelią nekonkrečiai informacijos paieškai, kuri proceso šalims greičiausiai nebūtų aktuali;</p>	<p>bylose dėl žalos atlyginimo ypatumai 3. <...> Teismas visų pirma atsižvelgia į: 2) įrodymų išreikalavimo mastą ir įpareigojimo išreikalauti įrodymus vykdymo išlaidas, be kita ko, siekiant užkirsti kelią nekonkrečiai informacijos paieškai, kuri gali būti nesusijusi su byla;</p>	
<p>c) tai, ar įrodymai, kuriuos siekiama atskleisti, apima konfidencialią informaciją (ypač susijusią su trečiosiomis šalimis), ir į tvarką, nustatytą tokiai konfidencialiai informacijai apsaugoti.</p>	<p>Projektas 52 straipsnis. Įrodymų rinkimo bylose dėl žalos atlyginimo ypatumai 3. <...> Teismas visų pirma atsižvelgia į: 3) tai, ar prašomi išreikalauti įrodymai apima Lietuvos Respublikos įstatymų saugomas paslaptis ir kitą saugomą konfidencialią informaciją, ypač susijusią ne su byloje dalyvaujančiais asmenimis (toliau – konfidenciali informacija), ir tokiai konfidencialiai informacijai apsaugoti taikomą tvarką.</p>	<p>Visiškas.</p>
<p>4. Valstybės narės užtikrina, kad nacionaliniai teismai turėtų įgaliojimus nurodyti atskleisti įrodymus, apimančius konfidencialią informaciją, kai jie mano, kad ji yra svarbi ieškinių dėl žalos atlyginimo atveju. Valstybės narės užtikrina, kad nurodydami atskleisti tokią informaciją nacionaliniai teismai turėtų veiksmingų priemonių tokiai informacijai apsaugoti.</p>	<p>Projektas 52 straipsnis. Įrodymų rinkimo bylose dėl žalos atlyginimo ypatumai 5. Teismas taip pat gali išreikalauti su byla susijusius įrodymus, kuriuose yra konfidencialios informacijos tuo atveju, jeigu tokia informacija gali būti laikoma įrodymais civilinėje byloje. Gavęs ar išreikalavęs tokio turinio įrodymus, teismas imasi veiksmingų priemonių konfidencialiai informacijai apsaugoti. Šiam tikslui teismas taiko vieną ar kelias žemiau nurodytas priemones: 1) nustato proceso dalyvius, kurie gali dirbti su bylos medžiagos dalimi, kurioje yra konfidenciali informacija, ir nustato jiems racionalius bei proporcingus konfidencialios informacijos saugojimo įpareigojimus; 2) uždraudžia naudoti bylos medžiagos dalį, kurioje yra konfidenciali informacija, kitais nei konkrečios bylos tikslais; 3) neleidžia proceso dalyviams susipažinti su atitinkama bylos medžiagos dalimi, kurioje yra konfidenciali informacija ir gali įpareigoti dalyvaujančius byloje asmenis parengti ir pateikti tokios</p>	<p>Visiškas.</p>

	<p>informacijos išrašą be konfidencialios informacijos ir siekiamos apsaugoti informacijos aprašymą, viešai prieinamus kitiems proceso dalyviams. Teismas savo sprendime gali remtis tik ta informacija, kuri buvo atskleista visiems byloje dalyvaujantiems asmenims;</p> <p>4) neleidžia šios bylos medžiagos dalies kopijuoti ir platinti;</p> <p>5) nustačius poreikį, kitas priemones, kurios veiksmingai užtikrina konfidencialios informacijos apsaugą, atsižvelgiant į tikslus, dėl kurių tokia apsauga yra nustatyta ir į tai, kokios priemonės įprastai taikomos užtikrinant šią apsaugą.</p>	
<p>5. Įmonių interesas išvengti ieškinių dėl su konkurencijos teisės pažeidimu susijusios žalos atlyginimo nelaikomas interesu, kurį reikia ginti.</p>	<p>Projektas</p> <p>52 straipsnis. Įrodymų rinkimo bylose dėl žalos atlyginimo ypatumai</p> <p>4. Ūkio subjektų interesas išvengti ieškinių dėl su šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu susijusios žalos atlyginimo nelaikomas interesu, kurį reikia ginti.</p>	<p>Visiškas.</p>
<p>6. Valstybės narės užtikrina, kad nacionaliniai teismai užtikrintų, kad nurodant atskleisti įrodymus būtų visapusiškai paisoma taikytinos advokato teisės neatskleisti profesinės paslapties pagal Sąjungos ir nacionalinę teisę.</p>	<p>Projektas</p> <p>52 straipsnis. Įrodymų rinkimo bylose dėl žalos atlyginimo ypatumai</p> <p>6. Negali būti išreikalaujama informacija, sudaranti advokato profesinę paslaptį, taip pat kita informacija, kuri negali būti įrodymais civilinėse bylose.</p>	<p>Visiškas.</p>
<p>7. Valstybės narės užtikrina, kad prieš nacionaliniam teismui pagal šį straipsnį nurodant atskleisti įrodymus, subjektams, kurių prašoma juos atskleisti, būtų suteikta galimybė būti išklausytiems.</p>	<p>Projektas</p> <p>52 straipsnis. Įrodymų rinkimo bylose dėl žalos atlyginimo ypatumai</p> <p>7. Prieš išreikalaudamas įrodymus, teismas asmeniui, kurio prašoma pateikti įrodymus, ir dalyvaujantiems byloje asmenims suteikia ne trumpesnę kaip 7 dienų terminą pateikti nuomonę dėl prašymo išreikalauti įrodymus. Tai nekliudo teismui imtis įrodymų užtikrinimo priemonių, kol sprendžiamas klausimas dėl įrodymų išreikalavimo, tačiau įrodymų pateikimas į bylą vykdomas ir jų prijungimo klausimas sprendžiamas tik po to, kai teismas nutaria išreikalauti atitinkamus įrodymus.</p>	<p>Visiškas.</p>

	53 straipsnis. Konkurencijos institucijos byloje esančių įrodymų išreikalavimo ypatumai 7. Konkurencijos taryba turi teisę savo iniciatyva arba šio įstatymo 52 straipsnio 7 dalies 1 sakinyje nurodytu atveju teismui pareikšti nuomonę dėl prašymo išreikalauti iš jos įrodymus proporcingumo.	
8. Nedarant poveikio 4 bei 7 dalims ir 6 straipsniui, šiuo straipsniu valstybėms narėms netrukdoma toliau taikyti ar nustatyti naujas taisykles, pagal kurias būtų atskleidžiama daugiau įrodymų.	Šios nuostatos nereikia perkelti.	
6 straipsnis Įrodymų, įtrauktų į konkurencijos institucijos bylą, atskleidimas 1. Valstybės narės užtikrina, kad ieškinių dėl žalos atlyginimo atveju nacionaliniams teismams nurodant atskleisti įrodymus, įtrauktus į konkurencijos institucijos bylą, kartu su 5 straipsniu būtų taikomas šis straipsnis.	Projektas 53 straipsnis. Konkurencijos institucijos byloje esančių įrodymų išreikalavimo ypatumai 2. Spręsdamas dėl Konkurencijos tarybos byloje esančių įrodymų išreikalavimo proporcingumo, teismas papildomai kartu su šio įstatymo 52 straipsnyje nurodytomis aplinkybėmis taip pat įvertina visas šias aplinkybes:	Visiškas.
2. Šiuo straipsniu nedaromas poveikis galimybės visuomenei susipažinti su dokumentais pagal Reglamentą (EB) Nr. 1049/2001 taisyklėms ir praktikai.	Šios nuostatos taip pat nereikia perkelti (šis reglamentas skirtas reglamentuoti susipažinimą su Europos Parlamento, ES Tarybos ir Europos Komisijos dokumentais).	
3. Šiuo straipsniu nedaromas poveikis taisyklėms ir praktikai pagal Sąjungos arba nacionalinę teisę, susijusioms su konkurencijos institucijų vidaus dokumentų ir konkurencijos institucijų tarpusavio susirašinėjimo apsauga.	Projektas 21 straipsnis. Komercinių paslapčių, tarnybinio naudojimo ir kitų dokumentų apsauga 7. Konkurencijos tarybai atliekant jai pavestas funkcijas Konkurencijos tarybos parengti dokumentai, kuriuose yra pareikštos Konkurencijos tarybos vidaus darbo reikmėms skirtos nuomonės, Konkurencijos tarybos parengti dokumentai, susiję su klausimais, dėl kurių nėra priimtas galutinis Konkurencijos tarybos nutarimas ar kitoks sprendimas, ir tik Konkurencijos tarybos vidaus darbo tvarkos organizavimui skirti dokumentai yra tarnybinio naudojimo dokumentai, kurie neteikiami susipažinti tretiesiems asmenims ir nesegami į tyrimų bylas, su kuriomis turi teisę susipažinti tretieji asmenys. Tokie Konkurencijos tarybos tarnybinio	Visiškas.

	naudojimo dokumentai gali būti teikiami tik teisėsaugos institucijoms joms priskirtoms funkcijoms atlikti.	
4. Laikydami 5 straipsnio 3 dalies, vertindami nurodymo atskleisti informaciją proporcingumą, papildomai nacionaliniai teismai įvertina:	<p>Projektas 53 straipsnis. Konkurencijos institucijos byloje esančių įrodymų išreikalavimo ypatumai</p> <p>2. Spręsdamas dėl Konkurencijos tarybos byloje esančių įrodymų išreikalavimo proporcingumo, teismas papildomai kartu su šio įstatymo 52 straipsnyje nurodytomis aplinkybėmis taip pat įvertina visas šias aplinkybes:</p>	Visiškai.
a) tai, ar prašymas buvo suformuluotas konkrečiai atsižvelgiant į konkurencijos institucijai pateiktą ar tokios konkurencijos institucijos byloje laikomų dokumentų pobūdį, dalyką ar turinį, o ne pateikiant nekonkretų prašymą atskleisti konkurencijos institucijai pateiktus dokumentus;	<p>Projektas 53 straipsnis. Konkurencijos institucijos byloje esančių įrodymų išreikalavimo ypatumai</p> <p>2. Spręsdamas dėl Konkurencijos tarybos byloje esančių įrodymų išreikalavimo proporcingumo, teismas <...> taip pat įvertina visas šias aplinkybes:</p> <p>1) ar prašymas išreikalauti įrodymus suformuluotas konkrečiai atsižvelgiant į Konkurencijos tarybai pateiktos ar Konkurencijos tarybos byloje esančios medžiagos pobūdį, dalyką ar turinį; <...></p> <p>3. Prašymas išreikalauti visą Konkurencijos tarybos byloje esančią medžiagą, tiksliai neįvardijus įrodymų arba su byla susijusių įrodymų kategorijų, nėra tenkinamas.</p>	Visiškai.
b) tai, ar dokumentus atskleisti prašanti šalis to prašo dėl nacionaliniame teisme nagrinėjamo ieškinio dėl žalos atlyginimo, ir	<p>Projektas 53 straipsnis. Konkurencijos institucijos byloje esančių įrodymų išreikalavimo ypatumai</p> <p>2. Spręsdamas dėl Konkurencijos tarybos byloje esančių įrodymų išreikalavimo proporcingumo, teismas <...> taip pat įvertina visas šias aplinkybes:</p> <p>2) ar įrodymus išreikalauti prašanti šalis to prašo dėl teisme nagrinėjamo ieškinio dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo;</p>	Visiškai.
c) dėl 5 ir 10 dalių arba konkurencijos institucijos prašymu pagal 11 dalį – būtinybę užtikrinti konkurencijos teisės viešojo vykdymo užtikrinimo veiksmingumą.	<p>Projektas 53 straipsnis. Konkurencijos institucijos byloje esančių įrodymų išreikalavimo ypatumai</p> <p>2. Spręsdamas dėl Konkurencijos</p>	Visiškai.

	<p>tarybos byloje esančių įrodymų išreikalavimo proporcingumo, teismas <...> taip pat įvertina visas šias aplinkybes:</p> <p>3) ar nebus pakenkta Konkurencijos tarybos veiklos efektyvumui šio straipsnio 1 ir 4 dalyse numatytais atvejais, ar Konkurencijos tarybai pateikus nuomonę teismui pagal šio straipsnio 7 dalį.</p>	
<p>5. Toliau nurodytų kategorijų įrodymus nacionaliniai teismai gali nurodyti atskleisti tik po to, kai konkurencijos institucija priimdama sprendimą arba kitais būdais baigia nagrinėti bylą:</p>	<p>Projektas 53 straipsnis. Konkurencijos institucijos byloje esančių įrodymų išreikalavimo ypatumai</p> <p>4. Kol Konkurencijos taryba nepriėmė vieno iš šio įstatymo 28 straipsnio 3 dalyje arba 30 straipsnio 1 dalies 1-3 punktuose nurodytų nutarimų, teismas negali išreikalauti ir naudoti:</p>	Visiškas.
<p>a) informaciją, kurią parengė fizinis arba juridinis asmuo specialiai konkurencijos institucijos nagrinėjamai bylai;</p>	<p>Projektas 53 straipsnis. Konkurencijos institucijos byloje esančių įrodymų išreikalavimo ypatumai</p> <p>4. Kol Konkurencijos taryba nepriėmė vieno iš šio įstatymo 28 straipsnio 3 dalyje arba 30 straipsnio 1 dalies 1-3 punktuose nurodytų nutarimų, teismas negali išreikalauti ir naudoti:</p> <p>1) informacijos, kurią asmuo parengė specialiai Konkurencijos tarybos atliekamai pažeidimų tyrimo procedūrai;</p>	Visiškas.
<p>b) informaciją, kurią konkurencijos institucija parengė ir išsiuntė šalims nagrinėdama bylą, ir</p>	<p>Projektas 53 straipsnis. Konkurencijos institucijos byloje esančių įrodymų išreikalavimo ypatumai</p> <p>Kol Konkurencijos taryba nepriėmė vieno iš šio įstatymo 28 straipsnio 3 dalyje arba 30 straipsnio 1 dalies 1-3 punktuose nurodytų nutarimų, teismas negali išreikalauti ir naudoti:</p> <p>2) informacijos, kurią Konkurencijos taryba parengė ir išsiuntė asmenims pažeidimų tyrimo procedūros tikslais.</p>	Visiškas.
<p>c) atsiimtus susitarimo pareiškimus.</p>	<p>Lietuvos nacionalinėje teisėje nebus numatyta galimybė atsiimti pažeidimo pripažinimo pareiškimų, tačiau jei galimybė atsiimti tokius pažeidimo pripažinimo pareiškimus būtų ES ar kitoje ES valstybėje, 53 straipsnio 9 dalyje įtvirtinta:</p>	Visiškas.

	<p>Projektas 53 straipsnis. Konkurencijos institucijos byloje esančių įrodymų išreikalavimo ypatumai 9. <...> Šio straipsnio 4 dalies nuostatos <i>mutatis mutandis</i> taikomos ir Europos Komisijai ar kitai Europos Sąjungos valstybės narės konkurencijos institucijai pateiktiems ir vėliau atsiimtiems pripažinimo pareiškimams dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnių pažeidimų, kai šių pripažinimo pareiškimų atsiėmimo galimybę numato Europos Sąjungos ar kitų Europos Sąjungos valstybių narių teisės aktai.</p>	
<p>6. Valstybės narės užtikrina, kad nagrinėdami ieškinius dėl žalos atlyginimo nacionaliniai teismai niekada negalėtų nurodyti vienai iš šalių arba trečiųjų šalių atskleisti bet kurios iš šių kategorijų įrodymus:</p> <p>a) pareiškimų pagal baudų neskyrimo programą ir</p> <p>b) susitarimo pareiškimų.</p>	<p>Projektas 21 straipsnis. Komercinių paslapčių, tarnybinio naudojimo ir kitų dokumentų apsauga 8. Konkurencijos taryba neatskleidžia jai pateiktų prašymų atleisti nuo baudos šio įstatymo 38 straipsnio 1 dalies pagrindu už šio įstatymo 44 straipsnio 3 dalyje nurodytą slaptą pažeidimą ir šio įstatymo 37 straipsnio 2 dalyje nurodytų tyrimo metu pateiktų rašytinių pripažinimo pareiškimų dėl šio įstatymo 43 straipsnyje nurodyto pažeidimo, įskaitant šių prašymų ir pareiškimų citatas. Šiuos prašymus ir pareiškimus Konkurencijos taryba atskleidžia tik:</p> <p>1) ūkio subjektams, įtariamais ar Konkurencijos tarybos nutarimu pripažintiems dalyvavusiems tame pačiame pažeidime, kaip ir prašymą atleisti nuo baudos ar pripažinimo pareiškimą pateikęs ūkio subjektas, šio įstatymo 29 straipsnio 2 dalyje numatytos teisės į gynybą įgyvendinimo tvarka ir tikslais, ir teismui, apskundus Konkurencijos tarybos nutarimą šio įstatymo 33 straipsnio 1 dalies pagrindu;</p> <p>2) teismui, kai jam būtina įsitikinti, kad prašymai atleisti nuo baudos yra pateikti šio įstatymo 38 straipsnio 1 dalies pagrindu, o pripažinimo pareiškimai pateikti šio įstatymo 37 straipsnio 2 dalies pagrindu. Teismas jokiais atvejais nesudaro galimybės kitiems asmenims susipažinti su šiais prašymais ir</p>	<p>Visiškas.</p>

	<p>pareiškimais. <...></p> <p>10. Šio straipsnio 8 ir 9 dalyse nustatyti ribojimai taikomi tik šio įstatymo 38 straipsnio 1 dalies pagrindu pateiktiems prašymams atleisti nuo baudos ir šio įstatymo 37 straipsnio 2 dalyje nurodytiems tyrimo metu pateiktiems rašytiniams pripažinimo pareiškimams, bet ne kartu su šiais dokumentais teikiamais įrodymams.</p> <p>53 straipsnis. Konkurencijos institucijos byloje esančių įrodymų išreikalavimo ypatumai</p> <p>5. Šio įstatymo 21 straipsnio 8 dalyje nurodyti prašymai atleisti nuo baudos ir pripažinimo pareiškimai negali būti įrodymais civilinėje byloje. <...> Teismas jokiais atvejais nesudaro galimybės kitiems asmenims, išskyrus atitinkamus prašymus atleisti nuo baudos ar pripažinimo pareiškimus Konkurencijos tarybai pateikusius asmenis, susipažinti su šiais dokumentais. <...> Šios dalies nuostatos netaikomos kartu su prašymais atleisti nuo baudos ar pripažinimo pareiškimais pateikiamiems įrodymams. <...></p> <p>9. Šio straipsnio nuostatos dėl įrodymų išreikalavimo <i>mutatis mutandis</i> taikomos ir teismui išreikalaujant įrodymus, esančius Europos Komisijos ar kitos Europos Sąjungos valstybės narės konkurencijos institucijos byloje. Europos Komisijos ar kitos Europos Sąjungos valstybės narės konkurencijos institucijos byloje esantys dokumentai, atitinkantys šio įstatymo 21 straipsnio 8 dalyje nurodytus prašymus atleisti nuo baudos dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 straipsnio pažeidimų ir pripažinimo pareiškimus dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnių pažeidimų, negali būti įrodymais civilinėje byloje. Šios dalies nuostatos netaikomos kartu su šiais prašymais atleisti nuo baudos ar pripažinimo pareiškimais pateikiamiems įrodymams.</p>	
7. Ieškovas gali pateikti pagrįstą prašymą,	Projektas	Visiškias.

<p>kad nacionalinis teismas gautų galimybę susipažinti su 6 dalies a ar b punkte nurodytais įrodymais tik tam, kad užtikrintų, kad jų turinys atitinka 2 straipsnio 1 dalies 16 ir 18 punktuose pateiktas apibrėžtis. Atlikdami tą vertinimą, nacionaliniai teismai gali prašyti tikrai kompetentingos konkurencijos institucijos pagalbos. Taip pat gali būti suteikta galimybė būti išklausytiems susijusių įrodymų autoriams. Bet kokiu atveju nacionalinis teismas nesuteikia kitoms šalims arba trečiosioms šalims galimybės susipažinti su tais įrodymais.</p>	<p>53 straipsnis. Konkurencijos institucijos byloje esančių įrodymų išreikalavimo ypatumai</p> <p>5. Šio įstatymo 21 straipsnio 8 dalyje nurodyti prašymai atleisti nuo baudos ir pripažinimo pareiškimai negali būti įrodymais civilinėje byloje. Ieškovas gali pateikti pagrįstą prašymą, kad bylą nagrinėjantis teismas susipažintų su šios dalies pirmame sakinyje aptariamais Konkurencijos tarybos turimais dokumentais, siekdamas įsitikinti, kad jie Konkurencijos tarybai yra pateikti šio įstatymo 38 straipsnio 1 dalies ar 37 straipsnio 2 dalies pagrindu. Atlikdamas tokį vertinimą, teismas gali tik Konkurencijos tarybos prašyti pateikti šio įstatymo 21 straipsnio 8 dalyje nurodytų prašymų atleisti nuo baudos ir pripažinimo pareiškimų kopijas ir išvadą dėl tokio vertinimo. Teismas taip pat turi teisę išklausti asmenis, Konkurencijos tarybai pateikusius atitinkamus prašymus atleisti nuo baudos ar pripažinimo pareiškimus. Teismas jokiais atvejais nesudaro galimybės kitiems asmenims, išskyrus atitinkamus prašymus atleisti nuo baudos ar pripažinimo pareiškimus Konkurencijos tarybai pateikusius asmenis, susipažinti su šiais dokumentais. Šios dalies nuostatos netaikomos kartu su prašymais atleisti nuo baudos ar pripažinimo pareiškimais pateikiamiems įrodymams.</p> <p><...></p> <p>9. Šio straipsnio nuostatos dėl įrodymų išreikalavimo <i>mutatis mutandis</i> taikomos ir teismui išreikalaujant įrodymus, esančius Europos Komisijos ar kitos Europos Sąjungos valstybės narės konkurencijos institucijos byloje. Europos Komisijos ar kitos Europos Sąjungos valstybės narės konkurencijos institucijos byloje esantys dokumentai, atitinkantys šio įstatymo 21 straipsnio 8 dalyje nurodytus prašymus atleisti nuo baudos dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 straipsnio pažeidimų ir pripažinimo pareiškimus dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnių</p>	
--	---	--

	<p>pažeidimų, negali būti įrodymais civilinėje byloje. Šios dalies nuostatos netaikomos kartu su šiais prašymais atleisti nuo baudos ar pripažinimo pareiškimais pateikiamiems įrodymams.</p> <p>21 straipsnis. Komercinių paslapčių, tarnybinio naudojimo ir kitų dokumentų apsauga</p> <p>8. Konkurencijos taryba neatskleidžia jai pateiktų prašymų atleisti nuo baudos šio įstatymo 38 straipsnio 1 dalies pagrindu už šio įstatymo 44 straipsnio 3 dalyje nurodytą slaptą pažeidimą ir šio įstatymo 37 straipsnio 2 dalyje nurodytų tyrimo metu pateiktų rašytinių pripažinimo pareiškimų dėl šio įstatymo 43 straipsnyje nurodyto pažeidimo, įskaitant šių prašymų ir pareiškimų citatas. Šiuos prašymus ir pareiškimus Konkurencijos taryba atskleidžia tik:</p> <p>1) ūkio subjektams, įtariamais ar Konkurencijos tarybos nutarimu pripažintiems dalyvavusiais tame pačiame pažeidime, kaip ir prašymą atleisti nuo baudos ar pripažinimo pareiškimą pateikęs ūkio subjektas, šio įstatymo 29 straipsnio 2 dalyje numatytos teisės į gynybą įgyvendinimo tvarka ir tikslais, ir teismui, apskundus Konkurencijos tarybos nutarimą šio įstatymo 33 straipsnio 1 dalies pagrindu;</p> <p>2) teismui, kai jam būtina įsitikinti, kad prašymai atleisti nuo baudos yra pateikti šio įstatymo 38 straipsnio 1 dalies pagrindu, o pripažinimo pareiškimai pateikti šio įstatymo 37 straipsnio 2 dalies pagrindu. Teismas jokiais atvejais nesudaro galimybės kitiems asmenims susipažinti su šiais prašymais ir pareiškimais.</p> <p><...></p> <p>10. Šio straipsnio 8 ir 9 dalyse nustatyti ribojimai taikomi tik šio įstatymo 38 straipsnio 1 dalies pagrindu pateiktiems prašymams atleisti nuo baudos ir šio įstatymo 37 straipsnio 2 dalyje nurodytiems tyrimo metu pateiktiems rašytiniams pripažinimo pareiškimams, bet ne kartu su šiais dokumentais teikiamiems įrodymams.</p>	
--	---	--

	11. Konkurencijos taryba nedaro šio įstatymo 38 straipsnio 1 dalies pagrindu pateiktų prašymų atleisti nuo baudos ir šio įstatymo 37 straipsnio 2 dalyje nurodytų tyrimo metu pateiktų rašytinių pripažinimo pareiškimų kopijų, išskyrus kopijų darymą teismui šio straipsnio 8 ir 9 dalyse numatytais atvejais.	
8. Jei 6 dalis taikoma tik kai kurioms įrodymo, kurio prašoma, dalims, likusios jo dalys, priklausomai nuo to, kokiai kategorijai jos priklauso, atskleidžiamos laikantis atitinkamų šio straipsnio dalių.	<p>Projektas</p> <p>21 straipsnis. Komercinių paslapčių, tarnybinio naudojimo ir kitų dokumentų apsauga</p> <p>10. Šio straipsnio 8 ir 9 dalyse nustatyti ribojimai taikomi tik šio įstatymo 38 straipsnio 1 dalies pagrindu pateiktiems prašymams atleisti nuo baudos ir šio įstatymo 37 straipsnio 2 dalyje nurodytiems tyrimo metu pateiktiems rašytiniams pripažinimo pareiškimams, bet ne kartu su šiais dokumentais teikiamiems įrodymams.</p> <p>53 straipsnis. Konkurencijos institucijos byloje esančių įrodymų išreikalavimo ypatumai</p> <p>6. Konkurencijos tarybos byloje esantys įrodymai, kurie nėra nurodyti šio straipsnio 4 ar 5 dalyse, gali būti bet kuriuo metu išreikalauti, nagrinėjant bylą dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo, laikantis Civilinio proceso kodekso ir šio straipsnio 1 dalies nuostatų.</p> <p>Be to, įrodymų išreikalavimą, kiek neprieštarauja Projektui, taip pat reglamentuoja Civilinio proceso kodekso II dalies „Procesas pirmosios instancijos teisme“ XIII skyriaus „Įrodymai“ nuostatos.</p>	Visiškas.
9. Įrodymus, kurie yra konkurencijos institucijos byloje ir kurie nepriklauso nė vienai iš šiame straipsnyje išvardytų kategorijų, gali bet kuriuo metu būti nurodyta atskleisti nagrinėjant ieškinį dėl žalos atlyginimo, nedarant poveikio šiam straipsniui.	<p>Projektas</p> <p>53 straipsnis. Konkurencijos institucijos byloje esančių įrodymų išreikalavimo ypatumai</p> <p>6. Konkurencijos tarybos byloje esantys įrodymai, kurie nėra nurodyti šio straipsnio 4 ar 5 dalyse, gali būti bet kuriuo metu išreikalauti, nagrinėjant bylą dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo, laikantis Civilinio proceso</p>	Visiškas.

	<p>kodekso ir šio straipsnio 1 dalies nuostatų.</p> <p>Be to, įrodymų išreikalavimą, kiek neprieštarauja Projektui, taip pat reglamentuoja Civilinio proceso kodekso II dalies „Procesas pirmosios instancijos teisme“ XIII skyriaus „Įrodymai“ nuostatos.</p>	
<p>10. Valstybės narės užtikrina, kad nacionaliniai teismai galėtų prašyti konkurencijos institucijos atskleisti įrodymus, kurie yra jos byloje, tuo atveju, kai nei viena iš šalių ar trečiųjų šalių pagrįstai negali pateikti to įrodymo.</p>	<p>Projektas 53 straipsnis. Konkurencijos institucijos byloje esančių įrodymų išreikalavimo ypatumai 1. Teismas Konkurencijos tarybos byloje esančius įrodymus, kurie nėra Konkurencijos tarybos parengti dokumentai, šiame straipsnyje nustatyta tvarka išreikalauja tik tuo atveju, jeigu jų dėl objektyvių priežasčių neįmanoma gauti iš kitų asmenų.</p>	<p>Visiškas.</p>
<p>11. Jei konkurencijos institucija pageidauja pareikšti savo nuomonę dėl prašymo atskleisti įrodymus proporcingumo, ji gali savo iniciatyva pateikti savo pastabas nacionaliniam teismui, kurio prašoma nurodyti atskleisti įrodymus.</p>	<p>Projektas 53 straipsnis. Konkurencijos institucijos byloje esančių įrodymų išreikalavimo ypatumai 7. Konkurencijos taryba turi teisę savo iniciatyva <...> teismui pareikšti nuomonę dėl prašymo išreikalauti iš jos įrodymus proporcingumo.</p>	<p>Visiškas.</p>
<p>7 straipsnis</p> <p>Įrodymų, gautų vien tik pasinaudojus galimybe susipažinti su konkurencijos institucijos byla, naudojimo apribojimai</p> <p>1. Valstybės narės užtikrina, kad jei fizinis arba juridinis asmuo gavo įrodymų, kurie patenka į vieną iš 6 straipsnio 6 dalyje nurodytų kategorijų, vien tik pasinaudojęs galimybe susipažinti su konkurencijos institucijos byla, tokie įrodymai būtų laikomi nepriimtinais pareiškiant ieškinius dėl žalos atlyginimo arba turėtų būti apsaugoti kitais būdais pagal taikytinas nacionalines taisykles, siekiant užtikrinti, kad būtų visapusiškai laikomasi įrodymų atskleidimo apribojimų, nustatytų 6 straipsnyje.</p>	<p>Projektas 53 straipsnis. Konkurencijos institucijos byloje esančių įrodymų išreikalavimo ypatumai 5. Šio įstatymo 21 straipsnio 8 dalyje nurodyti prašymai atleisti nuo baudos ir pripažinimo pareiškimai negali būti įrodymais civilinėje byloje. Ieškovas gali pateikti pagrįstą prašymą, kad būtų nagrinėjantis teismas susipažintų su šios dalies pirmame sakinyje aptariamais Konkurencijos tarybos turimais dokumentais, siekdamas įsitikinti, kad jie Konkurencijos tarybai yra pateikti šio įstatymo 38 straipsnio 1 dalies ar 37 straipsnio 2 dalies pagrindu. Atlikdamas tokį vertinimą, teismas gali tik Konkurencijos tarybos prašyti pateikti šio įstatymo 21 straipsnio 8 dalyje nurodytų prašymų atleisti nuo baudos ir pripažinimo pareiškimų kopijas ir išvadą dėl tokio vertinimo. Teismas taip pat turi teisę išklausti asmenis, Konkurencijos tarybai pateikusius</p>	<p>Visiškas.</p>

	<p>atitinkamus prašymus atleisti nuo baudos ar pripažinimo pareiškimus. Teismas jokiais atvejais nesudaro galimybės kitiems asmenims, išskyrus atitinkamus prašymus atleisti nuo baudos ar pripažinimo pareiškimus Konkurencijos tarybai pateikusius asmenis, susipažinti su šiais dokumentais. Šios dalies nuostatos netaikomos kartu su prašymais atleisti nuo baudos ar pripažinimo pareiškimais pateikiamiems įrodymams.</p> <p><...></p> <p>9. Šio straipsnio nuostatos dėl įrodymų išreikalavimo <i>mutatis mutandis</i> taikomos ir teismui išreikalaujant įrodymus, esančius Europos Komisijos ar kitos Europos Sąjungos valstybės narės konkurencijos institucijos byloje. Europos Komisijos ar kitos Europos Sąjungos valstybės narės konkurencijos institucijos byloje esantys dokumentai, atitinkantys šio įstatymo 21 straipsnio 8 dalyje nurodytus prašymus atleisti nuo baudos dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 straipsnio pažeidimų ir pripažinimo pareiškimus dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnių pažeidimų, negali būti įrodymais civilinėje byloje. Šios dalies nuostatos netaikomos kartu su šiais prašymais atleisti nuo baudos ar pripažinimo pareiškimais pateikiamiems įrodymams.</p>	
<p>2. Valstybės narės užtikrina, kad kol konkurencijos institucija priimdama sprendimą arba kitais būdais baigs nagrinėti bylą, jei fizinis arba juridinis asmuo gavo įrodymų, kurie patenka į 6 straipsnio 5 dalyje išvardytas kategorijas, vien tik pasinaudojęs galimybe susipažinti su konkurencijos institucijos byla, tokie įrodymai būtų laikomi nepriimtinais pareiškiant ieškinius dėl žalos atlyginimo arba turėtų būti apsaugoti kitais būdais pagal taikytinas nacionalines taisykles, siekiant užtikrinti, kad būtų visapusiškai laikomasi įrodymų atskleidimo apribojimų, nustatytų 6 straipsnyje.</p>	<p>Projektas</p> <p>53 straipsnis. Konkurencijos institucijos byloje esančių įrodymų išreikalavimo ypatumai</p> <p>4. Kol Konkurencijos taryba nepriėmė vieno iš šio įstatymo 28 straipsnio 3 dalyje arba 30 straipsnio 1 dalies 1-3 punktuose nurodytų nutarimų, teismas negali išreikalauti ir naudoti:</p> <p>1) informacijos, kurią asmuo parengė specialiai Konkurencijos tarybos atliekamai pažeidimų tyrimo procedūrai;</p> <p>2) informacijos, kurią Konkurencijos taryba parengė ir išsiuntė asmenims pažeidimų tyrimo procedūros tikslais.</p>	Visiškas.
<p>3. Valstybės narės užtikrina, kad jei fizinis arba juridinis asmuo gavo įrodymų</p>	<p>Projektas</p> <p>53 straipsnis. Konkurencijos</p>	Visiškas.

<p>vien tik pasinaudojęs galimybe susipažinti su konkurencijos institucijos byla ir šiems įrodymams netaikoma 1 arba 2 dalis, nagrinėjant ieškinį dėl žalos atlyginimo tokius įrodymus galėtų naudoti tik tas asmuo arba fizinis ar juridinis asmuo, kuris perėmė to asmens teises, įskaitant reikalavimą perėmusį asmenį.</p>	<p>institucijos byloje esančių įrodymų išreikalavimo ypatumai</p> <p>8. Įrodymais, gautais šio įstatymo 29 straipsnio 2 dalies pagrindu ir nenumatytais šio straipsnio 4 ar 5 dalyse, turi teisę remtis tik juos gavęs asmuo, ar jo teisių perėmėjas.</p>	
<p>8 straipsnis</p> <p>Sankcijos</p> <p>1. Valstybės narės užtikrina, kad nacionaliniai teismai galėtų veiksmingai taikyti sankcijas šalims, trečiosioms šalims ir jų teisiniams atstovams bet kuriuo iš šių atvejų:</p>	<p>Projektas</p> <p>52 straipsnis. Įrodymų rinkimo bylose dėl žalos atlyginimo ypatumai</p> <p>8. Jeigu per nustatytą terminą teismo reikalavimas pateikti įrodymą neįvykdytas, tokio reikalavimo neįvykdžiusiems asmenims teismas gali skirti Civilinio proceso kodekso 199 straipsnio 6 dalyje nurodytą baudą.</p> <p>9. Asmenims, kurie sunaikina bylai dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo reikšmingus įrodymus, arba kurie nevykdo teismo nustatytų įpareigojimų dėl konfidencialios informacijos apsaugos arba atsisako juos vykdyti, arba kurie nepaiso šiame straipsnyje ir šio įstatymo 53 straipsnyje nustatytų įrodymų naudojimo apribojimų, teismas gali skirti baudą iki dešimties tūkstančių eurų. Baudos paskyrimas neatleidžia atitinkamų asmenų nuo neįvykdytų arba netinkamai įvykdytų pareigų vykdymo bei nuo civilinės atsakomybės už tokiais neteisėtais veiksmais padarytą žalą.</p> <p>Civilinio proceso kodeksas</p> <p>51 straipsnis. Atstovavimas teisme</p> <p>1. Asmenys gali vesti savo bylas teisme patys arba per atstovus. Paties asmens dalyvavimas byloje neatima iš jo teisės turėti šioje byloje atstovą.</p> <p>2. Atstovo atvykimas į teismo posėdį laikomas tinkamu byloje dalyvaujančio asmens, kuriam jis atstovauja, dalyvavimu teismo posėdyje, išskyrus atvejus, kai teismas pripažįsta, jog atstovaujamojo dalyvavimas procese yra būtinas.</p> <p>3. Šio Kodekso bei Civilinio kodekso nustatytais atvejais asmuo privalo turėti byloje advokatą.</p> <p>4. Valstybei civiliniame procese</p>	<p>Visiškas.</p>

	<p>atstovauja Vyriausybė, įstatymų numatytais atvejais – kita institucija. Valstybei civiliniame procese taip pat gali atstovauti atstovai pagal pavedimą.</p> <p>5. Dalyvaujantys byloje asmenys privalo pirmame teismui pateikiamame procesiniame dokumente nurodyti, ar byloje dalyvaus patys, ar ves bylą per atstovą.</p> <p>6. Atstovas ir atstovaujamas privalo nedelsdami pranešti teismui apie atstovavimo santykių pabaigą ar pasikeitimą. <...></p> <p>199 straipsnis. Rašytinių įrodymų išreikalavimas</p> <p>6. Jeigu per nustatytą terminą teismo reikalavimas pateikti rašytinį įrodymą neįvykdytas ir nepranešta teismui apie tai, kad negalima jo pateikti dėl svarbių priežasčių, arba nurodytas priežastis teismas pripažino nesvarbiomis, kaltiems asmenims gali būti skiriama iki dviejų šimtų aštuoniasdešimt devynių eurų bauda. <...></p>	
a) jie nevykdo nacionalinio teismo reikalavimo atskleisti įrodymus arba atsisakoma jį vykdyti;	<p>Projektas</p> <p>52 straipsnis. Įrodymų rinkimo byloje dėl žalos atlyginimo ypatumai</p> <p>8. Jeigu per nustatytą terminą teismo reikalavimas pateikti įrodymą neįvykdytas, tokio reikalavimo neįvykdžiusiems asmenims teismas gali skirti Civilinio proceso kodekso 199 straipsnio 6 dalyje nurodytą baudą.</p> <p>Civilinio proceso kodeksas</p> <p>199 straipsnis. Rašytinių įrodymų išreikalavimas</p> <p>6. Jeigu per nustatytą terminą teismo reikalavimas pateikti rašytinį įrodymą neįvykdytas ir nepranešta teismui apie tai, kad negalima jo pateikti dėl svarbių priežasčių, arba nurodytas priežastis teismas pripažino nesvarbiomis, kaltiems asmenims gali būti skiriama iki dviejų šimtų aštuoniasdešimt devynių eurų bauda. <...></p>	Visiškas.
b) jie sunaikina reikšmingus įrodymus;	<p>Projektas</p> <p>52 straipsnis. Įrodymų rinkimo byloje dėl žalos atlyginimo ypatumai</p> <p>9. Asmenims, kurie sunaikina bylai dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43</p>	Visiškas.

	straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo reikšmingus įrodymus, <...>, teismas gali skirti baudą iki dešimties tūkstančių eurų. Baudos paskyrimas neatleidžia atitinkamų asmenų nuo neįvykdytų arba netinkamai įvykdytų pareigų vykdymo bei nuo civilinės atsakomybės už tokiais neteisėtais veiksmais padarytą žalą.	
c) jie nevykdo nacionalinio teismo nurodymu dėl konfidencialios informacijos apsaugos nustatytų įpareigojimų arba atsisako juos vykdyti;	Projektas 52 straipsnis. Įrodymų rinkimo byloje dėl žalos atlyginimo ypatumai 9. Asmenims, <...> kurie nevykdo teismo nustatytų įpareigojimų dėl konfidencialios informacijos apsaugos arba atsisako juos vykdyti, <...>, teismas gali skirti baudą iki dešimties tūkstančių eurų. Baudos paskyrimas neatleidžia atitinkamų asmenų nuo neįvykdytų arba netinkamai įvykdytų pareigų vykdymo bei nuo civilinės atsakomybės už tokiais neteisėtais veiksmais padarytą žalą.	Visiškas.
d) jie nepaiso šiame skyriuje numatytų įrodymų naudojimo apribojimų.	Projektas 52 straipsnis. Įrodymų rinkimo byloje dėl žalos atlyginimo ypatumai 9. Asmenims, kurie <...> nepaiso šiame straipsnyje ir šio įstatymo 53 straipsnyje nustatytų įrodymų naudojimo apribojimų, teismas gali skirti baudą iki dešimties tūkstančių eurų. Baudos paskyrimas neatleidžia atitinkamų asmenų nuo neįvykdytų arba netinkamai įvykdytų pareigų vykdymo bei nuo civilinės atsakomybės už tokiais neteisėtais veiksmais padarytą žalą.	Visiškas.
2. Valstybės narės užtikrina, kad sankcijos, kurias gali taikyti nacionaliniai teismai, būtų veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos. Sankcijos, kurias gali taikyti nacionaliniai teismai, apima, kiek tai susiję su dėl ieškinio dėl žalos atlyginimo iškeltos bylos vienos iš šalių elgesiu, galimybę padaryti nepalankias išvadas, pavyzdžiui, daryti prielaidą, kad svarbus aspektas yra įrodytas, arba atmesti visus arba dalį reikalavimų ir gynybos priemonių, ir galimybę nurodyti padengti išlaidas.	Projektas 52 straipsnis. Įrodymų rinkimo byloje dėl žalos atlyginimo ypatumai 8. Jeigu per nustatytą terminą teismo reikalavimas pateikti įrodymą neįvykdytas, tokio reikalavimo neįvykdžiusiems asmenims teismas gali skirti Civilinio proceso kodekso 199 straipsnio 6 dalyje nurodytą baudą. 9. Asmenims, kurie sunaikina bylai dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo reikšmingus įrodymus, arba kurie nevykdo teismo nustatytų įpareigojimų dėl konfidencialios informacijos apsaugos arba atsisako	Visiškas.

	<p>juos vykdyti, arba kurie nepaiso šiame straipsnyje ir šio įstatymo 53 straipsnyje nustatytų įrodymų naudojimo apribojimų, teismas gali skirti baudą iki dešimties tūkstančių eurų. Baudos paskyrimas neatleidžia atitinkamų asmenų nuo neįvykdytų arba netinkamai įvykdytų pareigų vykdymo bei nuo civilinės atsakomybės už tokiais neteisėtais veiksmais padarytą žalą.</p> <p>10. Jeigu proceso šalis nepateikia teismo reikalaujamų įrodymų arba juos sunaikina, teismas turi teisę aplinkybes, kurias galėtų paneigti arba patvirtinti nepateikti arba sunaikinti įrodymai, įvertinti šių įrodymų nepateikusių ar juos sunaikinusios šalies nenaudai.</p> <p>Be to, pažymėtina, kad Civilinio proceso kodekse jau yra numatyta galimybė „nurodyti padengti išlaidas“, t.y. netinkamai besielgusiai šaliai neatlyginti jos patirtų tam tikrų išlaidų, arba nurodyti atlyginti kitiems proceso dalyviams jiems padarytas išlaidas, jei tokia šalis, pavyzdžiui, įrodymų rinkimo procese, savo neteisėtais veiksmais padarė nuostolių kitiems proceso dalyviams:</p> <p>Civilinio proceso kodeksas 93 straipsnis. Bylinėjimosi išlaidų paskirstymas 4. Teismas gali nukrypti nuo šio straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse nustatytų bylinėjimosi išlaidų paskirstymo taisyklių, atsižvelgdamas į tai, ar šalių procesinis elgesys buvo tinkamas, ir įvertindamas priežastis, dėl kurių susidarė bylinėjimosi išlaidos. Šalies procesinis elgesys laikomas tinkamu, jeigu ji sąžiningai naudojos procesinėmis teisėmis ir sąžiningai atliko procesines pareigas.</p> <p>94 straipsnis. Bylinėjimosi išlaidų paskirstymas, kai byla baigiama nepriimant teismo 1. Kai byla baigiama nepriimant teismo sprendimo dėl ginčo esmės, teismas bylinėjimosi išlaidas paskirsto, atsižvelgdamas į tai, ar šalių procesinis</p>	
--	--	--

elgesys buvo tinkamas, ir įvertindamas priežastis, dėl kurių susidarė bylinėjimosi išlaidos.

95 straipsnis. Piktnaudžiavimo procesinėmis teisėmis pasekmės

1. Dalyvaujantis byloje asmuo, kuris nesąžiningai pareiškė nepagrįstą ieškinį (apeliacinį ar kasacinį skundą, prašymą atnaujinti procesą, pateikė kitą procesinį dokumentą) arba sąmoningai veikė prieš teisingą ir greitą bylos išnagrinėjimą ir išsprendimą, gali būti teismo įpareigotas atlyginti kitam dalyvaujančiam byloje asmeniui šio patirtus nuostolius. Motyvuotas prašymas dėl nuostolių atlyginimo gali būti paduotas iki bylos išnagrinėjimo iš esmės pabaigos arba gali būti pareikštas ieškinys dėl nuostolių atlyginimo naujoje byloje. Toje pačioje byloje paduoti prašymai dėl nuostolių, padarytų piktnaudžiaujant procesinėmis teisėmis, atlyginimo žyminiu mokesčiu neapmokestinami. Naujoje byloje pareikšti ieškinio reikalavimai dėl nuostolių, padarytų piktnaudžiaujant procesinėmis teisėmis, atlyginimo apmokestinami žyminiu mokesčiu pagal šio Kodekso 80 straipsnį.

96 straipsnis. Bylinėjimosi išlaidų atlyginimas valstybei

5. Teismas gali nukrypti nuo šio straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse nustatytų bylinėjimosi išlaidų atlyginimo valstybei taisyklių, atsižvelgdamas į tai, ar šalių procesinis elgesys buvo tinkamas, ir įvertindamas priežastis, dėl kurių susidarė bylinėjimosi išlaidos.

<...>

7. Kai išieškoti bylinėjimosi išlaidų į valstybės biudžetą neįmanoma dėl objektyvių priežasčių arba kai priverstinis jų išieškojimas iš esmės pablogintų fizinio asmens, iš kurio priteistas bylinėjimosi išlaidų atlyginimas valstybei, ar jo šeimos turtinę padėtį, bylą išnagrinėjęs pirmosios instancijos teismas šio asmens prašymu, atsižvelgdamas į jo turtinę padėtį ar kitas aplinkybes,

	<p>motyvuota nutartimi rašytinio proceso tvarka turi teisę iš dalies atleisti tokį asmenį nuo bylinėjimosi išlaidų atlyginimo valstybei. Prašymas iš dalies atleisti nuo bylinėjimosi išlaidų atlyginimo valstybei turi būti motyvuotas ir pagrįstas įrodymais. Šis prašymas gali būti pateiktas iki teismo procesinio sprendimo dėl bylinėjimosi išlaidų atlyginimo valstybei įvykdymo. Teismas prašymo netenkina, jeigu nustato, kad šalies procesinis elgesys buvo netinkamas.</p>	
<p>9 straipsnis</p> <p>Nacionalinių sprendimų poveikis</p> <p>1. Valstybės narės užtikrina, kad nacionalinės konkurencijos institucijos arba apeliacinės instancijos teismo galutiniu sprendimu nustatytas konkurencijos teisės pažeidimas būtų laikomas neginčijamai nustatytu pagal SESV 101 ar 102 straipsnį arba pagal nacionalinę konkurencijos teisę jų nacionaliniams teismams pateiktų ieškinių dėl žalos atlyginimo tikslais.</p>	<p>Projektas</p> <p>51 straipsnis. Bylų nagrinėjimas teisme</p> <p>3. Konkurencijos tarybai priėmus nutarimą dėl šio įstatymo 43 straipsnyje nurodyto pažeidimo, kuris nebuvo apskūstas per šio įstatymo 33 straipsnio 2 dalyje nurodytą apskundimo terminą, ar įsiteisėjus teismo sprendimui dėl to paties pažeidimo, tokia nutarime ar sprendime nurodytos aplinkybės dėl pažeidimo pobūdžio, jo padarymo teritorijos, trukmės ir asmenų laikomos neįrodinotinomis aplinkybėmis (prejudiciniais faktais) bylose dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo.</p>	Visiškas.
<p>2. Valstybės narės užtikrina, kad kitoje valstybėje narėje priimtas 1 dalyje nurodytas galutinis sprendimas galėtų pagal jų atitinkamą nacionalinę teisę būti pateiktas jų nacionaliniams teismams bent kaip <i>prima facie</i> įrodymas, kad buvo padarytas konkurencijos teisės pažeidimas, ir atitinkamais atvejais galėtų būti vertinamas kartu su bet kuriais kitais šalių pateiktais įrodymais.</p>	<p>Projektas</p> <p>51 straipsnis. Bylų nagrinėjimas teisme</p> <p>4. Kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje priimtas tos valstybės narės teismo galutinis ir pagal Europos Sąjungos reglamentus pripažįstamas sprendimas arba kitos Europos Sąjungos valstybės narės konkurencijos institucijos galutinis sprendimas dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnio pažeidimo yra oficialusis rašytinis įrodymas ir turi didesnę įrodomąją galią (<i>prima facie</i> įrodymas), kad buvo padarytas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnio pažeidimas.</p>	Visiškas.
<p>3. Šiuo straipsniu nedaromas poveikis teisėms ir pareigoms, numatytiems SESV 267 straipsnyje.</p>	<p>Šios nuostatos nereikia perkelti, nes SESV 267 straipsnis reglamentuoja Europos Sąjungos Teisingumo Teismo prejudicinį sprendimą.</p>	
10 straipsnis	Šios nuostatos perkelti nereikia, kadangi	

<p>Senaties terminai</p> <p>1. Valstybės narės pagal šį straipsnį nustato taisykles, taikomas senaties terminams pareikšti ieškinius dėl žalos atlyginimo. Šiomis taisyklėmis nustatoma senaties termino pradžia, tokio termino trukmė ir aplinkybės, kurioms esant jis nutraukiamas arba sustabdomas.</p>	<p>ji tik bendrai paaiškina, kokias nuostatas aptaria šis direktyvos straipsnis.</p> <p>Konkrečios nuostatos dėl ieškinio senaties termino taisyklių išdėstytos 49 straipsnyje.</p>	
<p>2. Senaties terminai neprasideda konkurencijos teisės pažeidimo vykdymui nepasibaigus ir anksčiau nei ieškovas sužino arba pagrįstai galima manyti, kad jis žino apie:</p>	<p>Projektas 49 straipsnis. Ieškinio dėl žalos atlyginimo senaties terminas 1. Ieškinio dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo, senaties terminas pradedamas skaičiuoti pažeidimui pasibaigus ir kai ieškovas sužinojo arba turėjo sužinoti visas šias aplinkybes:</p>	<p>Visiškas.</p>
<p>a) šį elgesį ir tai, kad juo padaromas konkurencijos teisės pažeidimas;</p>	<p>Projektas 49 straipsnis. Ieškinio dėl žalos atlyginimo senaties terminas 1. Ieškinio dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo, senaties terminas pradedamas skaičiuoti pažeidimui pasibaigus ir kai ieškovas sužinojo arba turėjo sužinoti visas šias aplinkybes: 1) apie atsakovo veiksmus ir, kad jais padaromas šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytas pažeidimas;</p>	<p>Visiškas.</p>
<p>b) faktą, kad dėl šio konkurencijos teisės pažeidimo jis patyrė žalą, ir</p>	<p>Projektas 49 straipsnis. Ieškinio dėl žalos atlyginimo senaties terminas 1. Ieškinio dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo, senaties terminas pradedamas skaičiuoti pažeidimui pasibaigus ir kai ieškovas sužinojo arba turėjo sužinoti visas šias aplinkybes: 2) faktą, kad dėl šio pažeidimo jis patyrė žalą;</p>	<p>Visiškas.</p>
<p>c) pažeidėjo tapatybę.</p>	<p>Projektas 49 straipsnis. Ieškinio dėl žalos atlyginimo senaties terminas 1. Ieškinio dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo, senaties terminas pradedamas skaičiuoti</p>	<p>Visiškas.</p>

	pažeidimui pasibaigus ir kai ieškovas sužinojo arba turėjo sužinoti visas šias aplinkybes: 3) pažeidimą padariusį ūkio subjektą <...>.	
3. Valstybės narės užtikrina, kad senaties terminai pareikšti ieškinius dėl žalos atlyginimo būtų bent penkeri metai.	Projektas 49 straipsnis. Ieškinio dėl žalos atlyginimo senaties terminas 2. Ieškinio dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo, senaties terminas yra penkeri metai.	Visiškas.
4. Valstybės narės užtikrina, kad senaties terminas būtų sustabdytas arba, priklausomai nuo nacionalinės teisės, nutrauktas, jei konkurencijos institucija imasi veiksmų, kad pradėtų tyrimą arba bylos nagrinėjimą dėl konkurencijos teisės pažeidimo, su kuriuo susijęs ieškinys dėl žalos atlyginimo. Sustabdymas nutraukiamas ne anksčiau kaip praėjus vieneriems metams po to, kai priimtas sprendimas dėl pažeidimo tapo galutinis arba bylos nagrinėjimas buvo baigtas kitu būdu.	Projektas 49 straipsnis. Ieškinio dėl žalos atlyginimo senaties terminas 3. Šio straipsnio 2 dalyje nurodytas ieškinio senaties terminas sustabdomas: 1) kai Konkurencijos taryba priima nutarimą pradėti tyrimą dėl pažeidimo, su kuriuo susijęs ieškinys dėl žalos atlyginimo. Ieškinio senaties termino sustabdymas pasibaigia praėjus vieneriems metams po to, kai Konkurencijos tarybos šio įstatymo 28 straipsnio 3 dalies arba 30 straipsnio 1 dalies 1-3 punktų pagrindu priimtas nutarimas nebegali būti skundžiamas arba įsiteisėja teismo priimtas sprendimas dėl pažeidimo. Kai pažeidimą nagrinėja Europos Komisija ar kitos Europos Sąjungos valstybės narės konkurencijos institucija ar teismas, <i>mutatis mutandis</i> taikomos šiame punkte nurodytos ieškinio senaties termino sustabdymo taisyklės;	Visiškas.
11 straipsnis Solidarioji atsakomybė 1. Valstybės narės užtikrina, kad bendrais veiksmais konkurencijos teisę pažeidusios įmonės būtų solidariai atsakingos už konkurencijos teisės pažeidimu padarytą žalą; kiekviena iš tų įmonių privalo visiškai kompensuoti žalą, o nukentėjusioji šalis turi teisę reikalauti visos kompensacijos iš bet kurios iš jų, kol jai bus sumokėta visa kompensacija.	Projektas 45 straipsnis. Solidariosios atsakomybės taikymo ypatumai 1. Kai šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytą pažeidimą padaro keli ūkio subjektai, tokie bendrai pažeidimą padarę ūkio subjektai atsako solidariai už visą dėl pažeidimo padarytą žalą, išskyrus šiame straipsnyje numatytas išimtis. Civilinis kodeksas. 6.6 straipsnis. Solidarioji skolininkų pareiga 4. Jeigu skolininkų pareiga yra solidari, tai kreditorius turi teisę reikalauti, kad prievolę įvykdytų tiek visi ar keli	Visiškas.

	<p>skolininkai bendrai, tiek bet kuris iš jų skyrium, be to, tiek ją visą, tiek jos dalį.</p> <p>5. Kreditorius, kuriam solidariosios prievolės visiškai neįvykdė vienas iš skolininkų, turi teisę reikalauti, kad likusią prievolės dalį įvykdytų bet kuris iš kitų skolininkų arba visi jie bendrai.</p> <p>6.279 straipsnis. Atsakomybė už kelių asmenų bendrai padarytą žalą</p> <p>1. Bendrai padarę žalos asmenys nukentėjusiam asmeniui atsako solidariai.</p>	
<p>2. Nukrypstant nuo 1 dalies, valstybės narės užtikrina, kad, nedarant poveikio 3 straipsnyje nustatytai teisei gauti visą kompensaciją, tais atvejais, kai pažeidėjas yra mažoji arba vidutinė įmonė (MVĮ) pagal Komisijos rekomendacijoje 2003/361/EB pateiktą apibrėžtį, pažeidėjas būtų atsakingas tik savo pačios tiesioginiams ir netiesioginiams pirkėjams, jeigu:</p>	<p>Projektas</p> <p>45 straipsnis. Solidariosios atsakomybės taikymo ypatumai</p> <p>3. Kai šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytą pažeidimą padaro maža arba vidutinė įmonė kaip ji apibrėžta 2003 m. gegužės 6 d. Europos Komisijos rekomendacijoje Nr. 2003/361/EB dėl labai mažų, mažų ir vidutinių įmonių apibrėžimo (OL 2003 L 124, p. 36), ji atsako tik savo tiesioginiams ir netiesioginiams pirkėjams arba tiekėjams, jeigu atitinka abu šiuos požymius:</p> <p><...></p> <p>4. Šio straipsnio 3 dalis netaikoma, jeigu tenkinama bent viena iš sąlygų:</p> <p>3) nukentėję asmenys, kurie nėra mažos arba vidutinės įmonės tiesioginiai ir netiesioginiai pirkėjai arba tiekėjai, negali gauti visiško žalos atlyginimo iš kitų ūkio subjektų, kurie dalyvavo tame pačiame pažeidime kaip ir maža arba vidutinė įmonė.</p>	Visiškas.
<p>a) jos rinkos dalis atitinkamoje rinkoje bet kuriuo konkurencijos teisės pažeidimo metu neviršijo 5 % ir</p>	<p>Projektas</p> <p>45 straipsnis. Solidariosios atsakomybės taikymo ypatumai</p> <p>3. Kai šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytą pažeidimą padaro maža arba vidutinė įmonė <...>, ji atsako tik savo tiesioginiams ir netiesioginiams pirkėjams arba tiekėjams, jeigu atitinka abu šiuos požymius:</p> <p>1) jos rinkos dalis atitinkamoje rinkoje bet kuriuo konkurencijos teisės pažeidimo metu neviršijo 5 procentų;</p>	Visiškas.
<p>b) dėl įprastų solidariosios atsakomybės taisyklių taikymo negrįžtamai būtų pastatytas į pavojų jos ekonominis</p>	<p>Projektas</p> <p>45 straipsnis. Solidariosios atsakomybės taikymo ypatumai</p>	Visiškas.

gyvybingumas, o jos turtas prarastų visą savo vertę.	3. Kai šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytą pažeidimą padaro maža arba vidutinė įmonė <...>, ji atsako tik savo tiesioginiams ir netiesioginiams pirkėjams arba tiekėjams, jeigu atitinka abu šiuos požymius: 2) dėl solidariosios atsakomybės taisyklių taikymo būtų negrįžtamai pakenkta jos ūkinės veiklos tęstinumui ir tokių taisyklių taikymas sukeltų jos turto visišką nuvertėjimą.	
3. 2 dalyje nustatyta nukrypti leidžianti nuostata negalioja, jeigu:	Projektas 45 straipsnis. Solidariosios atsakomybės taikymo ypatumai 4. Šio straipsnio 3 dalis netaikoma, jeigu tenkinama bent viena iš sąlygų:	Visiškas.
a) MVĮ vadovavo konkurencijos teisės pažeidimui arba privertė kitas įmones dalyvauti vykdant jį arba	Projektas 45 straipsnis. Solidariosios atsakomybės taikymo ypatumai 4. Šio straipsnio 3 dalis netaikoma, jeigu tenkinama bent viena iš sąlygų: 1) maža arba vidutinė įmonė skatino ir (ar) naudodama spaudimą vertė kitą(-us) ūkio subjektą(-us) atlikti šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytą pažeidimą ar prie jo prisijungti, ar atliko vadovaujamą vaidmenį tokiam pažeidime;	Visiškas.
b) nustatyta, kad MVĮ anksčiau buvo pažeidusi konkurencijos teisę.	Projektas 45 straipsnis. Solidariosios atsakomybės taikymo ypatumai 4. Šio straipsnio 3 dalis netaikoma, jeigu tenkinama bent viena iš sąlygų: 2) Konkurencijos tarybos ar teismo nustatyta, kad maža arba vidutinė įmonė anksčiau buvo padariusi šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytą pažeidimą;	Visiškas.
4. Nukrypdomos nuo 1 dalies, valstybės narės užtikrina, kad subjektas, kuriam neskiriamos baudos, būtų solidariai atsakingas:	Projektas 45 straipsnis. Solidariosios atsakomybės taikymo ypatumai 2. Ūkio subjektas, atleistas nuo baudos šio įstatymo 38 straipsnio 1 dalies pagrindu už šio įstatymo 44 straipsnio 3 dalyje nurodytą slaptą pažeidimą, solidariai atsako šiems nukentėjusiems asmenims:	Visiškas.
a) savo tiesioginiams arba netiesioginiams pirkėjams arba tiekėjams ir	Projektas 45 straipsnis. Solidariosios atsakomybės taikymo ypatumai 2. Ūkio subjektas, atleistas nuo baudos šio įstatymo 38 straipsnio 1 dalies pagrindu už šio įstatymo 44 straipsnio 3	Visiškas.

	<p>dalyje nurodytą slaptą pažeidimą, solidariai atsako šiems nukentėjusiems asmenims:</p> <p>1) savo tiesioginiams ir netiesioginiams pirkėjams arba tiekėjams;</p> <p><...></p> <p>5. Šio straipsnio 2 dalis <i>mutatis mutandis</i> taikoma ūkio subjektams, kuriuos nuo baudos atleidžia Europos Komisija ar kitos Europos Sąjungos valstybės narės konkurencijos institucija.</p>	
<p>b) kitoms nukentėjusiosioms šalims tik tuo atveju, jei jos negali gauti visos kompensacijos iš kitų įmonių, kurios dalyvavo vykdant tą patį konkurencijos teisės pažeidimą.</p>	<p>Projektas</p> <p>45 straipsnis. Solidariosios atsakomybės taikymo ypatumai</p> <p>2. Ūkio subjektas, atleistas nuo baudos šio įstatymo 38 straipsnio 1 dalies pagrindu už šio įstatymo 44 straipsnio 3 dalyje nurodytą slaptą pažeidimą, solidariai atsako šiems nukentėjusiems asmenims:</p> <p>2) kitiems nukentėjusiems asmenims tik tuo atveju, jei jie negali gauti visiško žalos atlyginimo iš kitų ūkio subjektų, kurie dalyvavo tame pačiame pažeidime.</p> <p><...></p> <p>5. Šio straipsnio 2 dalis <i>mutatis mutandis</i> taikoma ūkio subjektams, kuriuos nuo baudos atleidžia Europos Komisija ar kitos Europos Sąjungos valstybės narės konkurencijos institucija.</p>	Visiškas.
<p>Valstybės narės užtikrina, kad šioje dalyje išvardytais atvejais taikomas senaties terminas būtų protingas ir pakankamas, kad nukentėjusiosios šalys turėtų galimybę pareikšti tokius ieškinius.</p>	<p>Projektas</p> <p>49 straipsnis. Ieškinio dėl žalos atlyginimo senaties terminas</p> <p>1. Ieškinio dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo, senaties terminas pradedamas skaičiuoti pažeidimui pasibaigus ir kai ieškovas sužinojo arba turėjo sužinoti visas šias aplinkybes:</p> <p>3) <...> arba aplinkybes, nurodytas šio įstatymo 45 straipsnio 2 dalies 2 punkte ar 45 straipsnio 4 dalies 3 punkte.</p> <p>2. Ieškinio dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo, senaties terminas yra penkeri metai.</p>	Visiškas.
<p>5. Valstybės narės užtikrina, kad pažeidėjas galėtų iš kito pažeidėjo atgauti</p>	<p>Projektas</p> <p>46 straipsnis. Regreso teisės</p>	Visiškas.

<p>įnašą, kuris nustatomas pagal jų santykinę atsakomybę už konkurencijos teisės pažeidimu padarytą žalą. Pažeidėjo, kuriam pagal baudų neskyrimo programą nebuvo skirta bauda, įnašas negali viršyti jo padarytos žalos tiesioginiams arba netiesioginiams pirkėjams arba tiekėjams dydžio.</p>	<p>įgyvendinimas</p> <p>1. Ūkio subjektas, atlyginęs kelių ūkio subjektų šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu bendrai padarytą žalą, turi regreso teisę į kitus pažeidimą padariusius ūkio subjektus. Reikalavimo regreso tvarka dydis apskaičiuojamas pagal Civilinio kodekso 6.279 straipsnio 2 dalyje įtvirtintą taisyklę, išskyrus šio straipsnio 2 dalyje numatytą išimtį.</p> <p>2. Iš ūkio subjekto, atleisto nuo baudos šio įstatymo 38 straipsnio 1 dalies pagrindu už šio įstatymo 44 straipsnio 3 dalyje nurodytą slaptą pažeidimą, regreso teise negali būti išreikalaujama daugiau, nei jis padarė žalos savo tiesioginiams ir netiesioginiams pirkėjams arba tiekėjams.</p> <p><...></p> <p>4. Šio straipsnio 2 ir 3 dalys <i>mutatis mutandis</i> taikomos ūkio subjektams, kuriuos nuo baudos atleidžia Europos Komisija ar kitos Europos Sąjungos valstybės narės konkurencijos institucija.</p> <p>Civilinis kodeksas</p> <p>6.279 straipsnis. Atsakomybė už kelių asmenų bendrai padarytą žalą</p> <p>2. Nustatant solidariai atsakingų asmenų tarpusavio reikalavimus, atsižvelgiama į kiekvieno iš jų kaltę, išskyrus atvejus, kai įstatymai numato ką kita.</p>	
<p>6. Valstybės narės užtikrina, kad konkurencijos teisės pažeidimu padarius žalą kitoms nukentėjusiosioms šalims negu pažeidėjų tiesioginiai arba netiesioginiai pirkėjai arba tiekėjai, subjekto, kuriam neskiriamos baudos, įnašas kitiems pažeidėjams būtų nustatomas atsižvelgiant į jo santykinę atsakomybę už tą žalą.</p>	<p>Projektas</p> <p>46 straipsnis. Regreso teisės įgyvendinimas</p> <p>3. Jei šio įstatymo 44 straipsnio 3 dalyje nurodytu pažeidimu žala padaroma kitiems nukentėjusiems asmenims, nei bendrai pažeidimą padariusių ūkio subjektų tiesioginiai ir netiesioginiai pirkėjai arba tiekėjai, iš ūkio subjekto, atleisto nuo baudos šio įstatymo 38 straipsnio 1 dalies pagrindu už šio įstatymo 44 straipsnio 3 dalyje nurodytą slaptą pažeidimą, regreso tvarka gali būti išreikalaujama atlygintos žalos kitiems nukentėjusiems asmenims dalis, apskaičiuota vadovaujantis šio straipsnio 1 dalimi. Tokiu atveju šio straipsnio 2 dalyje nurodyta išimtis netaikoma.</p>	<p>Visiškas.</p>

	4. Šio straipsnio 2 ir 3 dalys <i>mutatis mutandis</i> taikomos ūkio subjektams, kuriuos nuo baudos atleidžia Europos Komisija ar kitos Europos Sąjungos valstybės narės konkurencijos institucija.	
12 straipsnis Antkainių perkėlimas ir teisė gauti visą kompensaciją 1. Siekdamos užtikrinti visapusišką 3 straipsniu nustatytos teisės gauti visą kompensaciją veiksmingumą, valstybės narės užtikrina, kad, remiantis šiame skyriuje nustatytomis taisyklėmis, kompensacijos už žalą gali prašyti visi ją patyrę subjektai, nepriklausomai nuo to, ar jie yra tiesioginiai ar netiesioginiai pirkėjai iš pažeidėjo, ir kad būtų užkertamas kelias tam, kad kompensacija už žalą viršytų ieškovui konkurencijos teisės pažeidimu padarytą žalą, taip pat tam, kad būtų išvengiama pažeidėjo atsakomybės nebuvimo.	Projektas 44 straipsnis. Žalos prezumpcija ir žalos atlyginimas 1. Nukentėjęs asmuo turi teisę reikalauti visiško žalos atlyginimo iš šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytą pažeidimą padariusio(-ių) ūkio subjekto(-ų). 2. Visiškas žalos atlyginimas reiškia, kad nukentėjęs asmuo, kuriam atlyginama žala, turi atsidurti tokioje padėtyje, kurioje jis būtų, jei nebūtų padarytas šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytas pažeidimas, tačiau nukentėjusiam asmeniui negali būti leidžiama nepagristai praturtėti. Visiškas žalos atlyginimas apima tiesioginius nuostolius, negautas pajamas ir palūkanas, skaičiuojamas nuo žalos atsiradimo momento.	Visiškas.
2. Siekdamos išvengti kompensacijos permokos, valstybės narės nustato atitinkamas procedūrines taisykles tam, kad užtikrintų, kad kompensacija už faktinę žalą bet kuriame tiekimo grandinės lygyje neviršytų tame lygyje patirtos žalos dėl antkainio.	Projektas 51 straipsnis. Bylų nagrinėjimas teisme 5. Teismas, priėmęs ieškinį dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo, apie bylos iškėlimo faktą skelbia savo interneto svetainėje, nuroydamas bylos šalis. 6. Jeigu byloje dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo iki teismo sprendimo priėmimo paaiškėja, kad tam pačiam atsakovui(-ams) ieškinius dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo yra pareiškę ir kiti ieškovai, teismas, siekdamas, kad būtų tinkamai nustatytas tiek visos žalos, tiek ir kiekvienam ieškovui padarytos žalos dydis, visas bylas sujungia į vieną. 7. Asmenys, manantys, kad dėl neteisėtų atsakovo(-ų) veiksmų taip pat yra patyrę žalos dėl šio įstatymo 43 straipsnyje nurodyto pažeidimo, turi teisę įstoti į bylą Civilinio proceso kodekso 46 straipsnyje nustatyta tvarka.	Visiškas.

	Civilinio proceso kodeksas 46 straipsnis. Tretieji asmenys, pareiškiantys savarankiškus reikalavimus 1. Tretieji asmenys, pareiškiantys savarankiškus reikalavimus dėl ginčo dalyko, gali įstoti į bylą iki baigiamųjų kalbų pradžios.	
3. Šiuo skyriumi nedaromas poveikis nukentėjusiosios šalies teisei prašyti kompensacijos už negautas pajamas dėl dalinio ar visiško antkainio perkėlimo ir tokią kompensaciją gauti.	Nuostatos atskirai perkelti nereikia, o Projekto 44 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad visiškas žalos atlyginimas apima ir negautas pajamas.	
4. Valstybės narės užtikrina, kad šiame skyriuje nustatytos taisyklės būtų atitinkamai taikomos tais atvejais, kai konkurencijos teisės pažeidimas yra susijęs su tiekimu pažeidėjui.	Projektas 47 straipsnis. Permokos perkėlimas bylose dėl žalos atlyginimo 6. Šiame straipsnyje nurodytos taisyklės <i>mutatis mutandis</i> taikomos tais atvejais, kai šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytą pažeidimą padaro tiesioginiai ar netiesioginiai pirkėjai.	Visiškas.
5. Valstybės narės užtikrina, kad nacionalinis teismas turėtų įgaliojimus remdamasis nacionalinėmis procedūromis įvertinti, kokia antkainio dalis buvo perkelta.	Projektas 47 straipsnis. Permokos perkėlimas bylose dėl žalos atlyginimo 1. Nagrinėdamas bylas dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo, teismas įvertina, ar permokos dalis (ir koks jos dydis) buvo perkelta ieškovo pirkėjams. <...>.	Visiškas.
13 straipsnis Antkainio perkėlimo argumentas kaip gynybos priemonė Valstybės narės užtikrina, kad ieškinio dėl žalos atlyginimo atsakovas kaip gynybos priemonė atsakydamas į reikalavimą atlyginti žalą galėtų pasinaudoti argumentu, kad ieškovas perkėlė visą dėl konkurencijos teisės pažeidimo susidariusį antkainį arba jo dalį. Pareiga įrodyti, kad antkainis buvo perkeltas, tenka atsakovui, kuris ieškovo ar trečiųjų šalių gali pagrįstai prašyti atskleisti įrodymus.	Projektas 47 straipsnis. Permokos perkėlimas bylose dėl žalos atlyginimo 2. Teismui nagrinėjant bylą dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo, atsakovas, atsakydamas į reikalavimą atlyginti žalą, patirtą dėl šio įstatymo 43 straipsnyje nurodyto pažeidimo, kaip gynybos priemonė turi teisę remtis argumentu, kad ieškovas perkėlė visą dėl tokio pažeidimo susidariusią permoką arba jos dalį pirkėjams. Atsakovui įrodžius, kad permoka ar jos dalis buvo perkelta, teismas atitinkamai sumažina priteisiamos žalos dydį. Atsakovo, kaip ir ieškovo, teisė išreikalauti įrodymus įtvirtinta Projekto 52 straipsnyje.	Visiškas.
14 straipsnis	Projektas	Visiškas.

<p>Netiesioginiai pirkėjai</p> <p>1. Valstybės narės užtikrina, kad kai nagrinėjant ieškinį dėl žalos atlyginimo reikalavimo atlyginti žalą egzistavimas arba mokėtinos kompensacijos dydis priklauso nuo to, ar antkainis buvo perkeltas ieškovui, arba nuo tokio perkėlimo masto, atsižvelgiant į komercinę praktiką, pagal kurią kainos padidėjimas perkeliamas tolesnei tiekimo grandinės grandžiai, prievolė įrodyti, kad toks perkėlimas egzistavo ir kokia to perkėlimo apimtis tektų ieškovui, kuris atsakovo ar trečiųjų šalių gali pagrįstai prašyti atskleisti įrodymus.</p>	<p>47 straipsnis. Permokos perkėlimas bylose dėl žalos atlyginimo</p> <p>3. Kai ieškovas yra netiesioginis pirkėjas, jis turi pareigą įrodyti permokos perkėlimo faktą ir apimtį, atsižvelgiant į komercinę praktiką, pagal kurią kainos padidėjimas perkeliamas tolesnei tiekimo grandinės grandžiai.</p>	
<p>2. 1 dalyje nurodytu atveju laikoma, kad netiesioginis pirkėjas įrodė, kad antkainis buvo jam perkeltas, jei tas netiesioginis pirkėjas įrodė, kad:</p>	<p>Projektas</p> <p>47 straipsnis. Permokos perkėlimas bylose dėl žalos atlyginimo</p> <p>4. Permokos perkėlimas netiesioginiam pirkėjui preziumuojamas, jei įrodytos visos šios aplinkybės:</p> <p><...></p> <p>5. Šio straipsnio 4 dalyje nurodyta prezumpcija gali remtis tik netiesioginis pirkėjas. <...></p>	<p>Visiškas.</p>
<p>a) atsakovas įvykdė konkurencijos teisės pažeidimą;</p>	<p>Projektas</p> <p>47 straipsnis. Permokos perkėlimas bylose dėl žalos atlyginimo</p> <p>4. Permokos perkėlimas netiesioginiam pirkėjui preziumuojamas, jei įrodytos visos šios aplinkybės:</p> <p>1) atsakovas padarė šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytą pažeidimą;</p>	<p>Visiškas.</p>
<p>b) dėl konkurencijos teisės pažeidimo atsakovo tiesioginiam pirkėjui taikytas antkainis ir</p>	<p>Projektas</p> <p>47 straipsnis. Permokos perkėlimas bylose dėl žalos atlyginimo</p> <p>4. Permokos perkėlimas netiesioginiam pirkėjui preziumuojamas, jei įrodytos visos šios aplinkybės:</p> <p>2) dėl tokio pažeidimo atsakovo tiesioginis pirkėjas permokėjo už prekes;</p>	<p>Visiškas.</p>
<p>c) netiesioginis pirkėjas įsigijo prekių arba paslaugų, kurios buvo konkurencijos teisės pažeidimo objektas, arba įsigijo prekių arba paslaugų, gautų iš prekių ar paslaugų, kurios buvo konkurencijos teisės pažeidimo objektas, arba prekių ar paslaugų, apimančių tokias prekes ar paslaugas.</p>	<p>Projektas</p> <p>47 straipsnis. Permokos perkėlimas bylose dėl žalos atlyginimo</p> <p>4. Permokos perkėlimas netiesioginiam pirkėjui preziumuojamas, jei įrodytos visos šios aplinkybės:</p> <p>3) netiesioginis pirkėjas įsigijo prekių, tapusių tokio pažeidimo objektu, arba</p>	<p>Visiškas.</p>

	<p>prekių, pagamintų iš tokio pažeidimo objektu tapusių prekių arba prekių, kurios komplektuojamos su tokio pažeidimo objektu tapusiomis prekėmis.</p> <p>3 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos</p> <p>15. Prekė – kiekvienas pirkimo ar pardavimo objektas, įskaitant visų rūšių paslaugas, darbus, teises ar vertybinius popierius. Pirkimu ar pardavimu laikomas prekės perleidimas ar įsigijimas pagal pirkimo-pardavimo, tiekimo, rangos sutartis ar kitus sandorius. Prekei prilyginami daiktai (turtas), perduodami pagal nuomos ar panaudos sutartis.</p>	
<p>Ši dalis netaikoma, kai atsakovas gali patikimai teismui priimtiniu būdu įrodyti, kad antkainis nebuvo arba iš dalies nebuvo perkeltas netiesioginiam pirkėjui.</p>	<p>Projektas</p> <p>47 straipsnis. Permokos perkėlimas bylose dėl žalos atlyginimo</p> <p>5. <...> Atsakovui nuginčijus šio straipsnio 4 dalyje nurodytą prezumpciją arba jos dalį, ši prezumpcija netaikoma arba taikoma tik nenuginčytai daliai.</p>	Visiškas.
<p>15 straipsnis</p> <p>Skirtingų tiekimo grandinės lygių ieškovų ieškiniai dėl žalos atlyginimo</p> <p>1. Siekdamas išvengti, kad dėl skirtingų tiekimo grandinės lygių ieškovų ieškinų dėl žalos atlyginimo pažeidėjui atsakomybė kiltų kelis kartus arba atsakomybė nekiltų, valstybės narės užtikrina, kad vertindami, ar įvykdyta taikant 13 ir 14 straipsnius atsiradusi įrodinėjimo pareiga, nacionaliniai teismai, paskirti nagrinėti ieškinį dėl žalos atlyginimo, pasinaudodami Sąjungos ar nacionalinėje teisėje numatytais priemonėmis galėtų tinkamai atsižvelgti į bet kurį iš šių atvejų:</p> <p>a) ieškinius dėl žalos atlyginimo, kurie yra susiję su tuo pačiu konkurencijos teisės pažeidimu, tačiau kuriuos pareiškia kitų tiekimo grandinės lygių ieškovai;</p>	<p>Projektas</p> <p>51 straipsnis. Bylų nagrinėjimas teisme</p> <p>5. Teismas, priėmęs ieškinį dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo, apie bylos iškėlimo faktą skelbia savo interneto svetainėje, nurodydamas bylos šalį.</p> <p>6. Jeigu byloje dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo iki teismo sprendimo priėmimo paaiškėja, kad tam pačiam atsakovui(-ams) ieškinius dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo yra pareiškę ir kiti ieškovai, teismas, siekdamas, kad būtų tinkamai nustatytas tiek visos žalos, tiek ir kiekvienam ieškovui padarytos žalos dydis, visas bylas sujungia į vieną.</p> <p>7. Asmenys, manantys, kad dėl neteisėtų atsakovo(-ų) veiksmų taip pat yra patyrę žalos dėl šio įstatymo 43 straipsnyje nurodyto pažeidimo, turi teisę įstoti į bylą Civilinio proceso kodekso 46 straipsnyje nustatyta tvarka.</p>	Visiškas.

	<p>Civilinio proceso kodeksas 46 straipsnis. Tretieji asmenys, pareiškiantys savarankiškus reikalavimus 1. Tretieji asmenys, pareiškiantys savarankiškus reikalavimus dėl ginčo dalyko, gali įstoti į bylą iki baigiamųjų kalbų pradžios.</p>	
b) sprendimus, priimtus dėl ieškinių dėl žalos, kaip nurodyta a punkte;	<p>Projektas 51 straipsnis. Bylų nagrinėjimas teisme 9. Teismas, nagrinėdamas bylą dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnio 2 dalyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo ir vertindamas, ar įvykdyta šio įstatymo 47 straipsnio 2-5 dalyse nurodyta įrodinėjimo pareiga, atsižvelgia į kitus teismo ar, esant galimybėms, kitos ES valstybės narės teismo jau priimtus sprendimus byloje dėl žalos atlyginimo, kurios yra susijusios su tuo pačiu pažeidimu, tačiau kuriose ieškinius pareiškia kitų tiekimo grandinės lygių ieškovai.</p>	Visiškas.
c) susijusią viešo naudojimo informaciją, gautą vykdant konkurencijos teisės viešąjį užtikrinimą.	<p>Civilinio proceso kodeksas. 182 straipsnis. Atleidimas nuo įrodinėjimo Nereikia įrodinėti aplinkybių: 1) teismo pripažintų visiems žinomomis; 2) nustatytų įsiteisėjusiu teismo sprendimu kitoje civilinėje ar administracinėje byloje, kurioje dalyvavo tie patys asmenys, išskyrus atvejus, kai teismo sprendimas sukelia teises pasekmes ir nedalyvaujantiems byloje asmenims (prejudiciniai faktai); 3) asmens nusikalstamų veiksmų pasekmių, nustatytų įsiteisėjusiu teismo nuosprendžiu baudžiamojoje byloje (prejudiciniai faktai); 4) preziumuojamų pagal įstatymus ir nepaneigtų bendra tvarka; 5) kurios grindžiamos šalių pripažintais faktais (šio Kodekso 187 straipsnis); 6) nustatytų įsiteisėjusiu tarpiniu sprendimu grupės ieškinio byloje, teismui nagrinėjant grupės narių individualaus pobūdžio turtinius reikalavimus toje pačioje grupės ieškinio byloje.</p>	Visiškas.

<p>2. Šiuo straipsniu nedaromas poveikis nacionalinių teismų teisėms ir pareigoms pagal Tarybos reglamento (ES) Nr. 1215/2012 30 straipsnį.</p>	<p>Šios nuostatos perkelti nereikia, kadangi ir taip suprantama, kad atitinkamu atveju teismai galės remtis tiesiogiai taikomo minėto reglamento nuostatomis.</p>	
<p>16 straipsnis</p> <p>Gairės nacionaliniams teismams</p> <p>Komisija pateikia gaires nacionaliniams teismams, kuriose nurodoma, kaip nustatyti netiesioginiam pirkėjui perkeltą antkainio dalį.</p>	<p>Šios direktyvos nuostatos nereikia perkelti, nes ši nuostata skirta Europos Komisijai.</p> <p>Nepaisant to, Projekte aiškiai nurodyta:</p> <p>47 straipsnis. Permokos perkėlimas bylose dėl žalos atlyginimo</p> <p>1. Nagrinėdamas bylas dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo, teismas įvertina, ar permokos dalis (ir koks jos dydis) buvo perkelta ieškovo pirkėjams. Teismas, vertindamas netiesioginiam pirkėjui perkeltą permokos dalį, atsižvelgia į Europos Komisijos metodinio pobūdžio dokumentus, nurodančius, kaip nustatyti netiesioginiam pirkėjui perkeltą permokos dalį.</p>	
<p>17 straipsnis</p> <p>Žalos dydžio nustatymas</p> <p>1. Valstybės narės užtikrina, kad nei dėl pareigos įrodyti, nei dėl įrodinėjimo standarto nustatant žalos dydį netaptų praktiškai neįmanoma arba pernelyg sunku pasinaudoti teise į žalos atlyginimą. Valstybės narės užtikrina, kad nacionaliniai teismai būtų pagal nacionalines procedūras įgalioti apytikriai nustatyti žalos dydį, jeigu nustatoma, kad ieškovas patyrė žalą, bet remiantis turimais įrodymais praktiškai neįmanoma arba pernelyg sunku tiksliai nustatyti patirtos žalos dydį.</p>	<p>Šios dalies 1 sakinio perkelti nereikia.</p> <p>Projektas</p> <p>44 straipsnis. Žalos prezumpcija ir žalos atlyginimas</p> <p>4. Kai šio įstatymo 43 straipsnyje nurodyto pažeidimo atvejais teismas, remdamasis byloje esančiais įrodymais, negali nustatyti tikslaus žalos dydžio ar jam tą padaryti pernelyg sunku, teismas nustato apytikrį žalos dydį, atsižvelgdamas į Europos Komisijos metodinio pobūdžio dokumentus dėl žalos apskaičiavimo bei kitas aplinkybes, turinčias reikšmės visiško žalos atlyginimo principo įgyvendinimui. Teismas, prieš įgyvendindamas pareigą dėl apytikrio žalos dydžio nustatymo, nurodydamas motyvus, privalo iš anksto informuoti šalis apie tai, kad, nesant galimybės nustatyti tikslaus žalos dydžio, byloje bus nustatomas apytikris žalos dydis.</p> <p>5. Kai teismas žalos atlyginimo byloje yra paskyręs teismo ekspertizę, teismo ekspertai, atlikdami ekspertizę, visais atvejais turi vadovautis Europos</p>	<p>Visiškas.</p>

	Komisijos metodinio pobūdžio dokumentais dėl žalos apskaičiavimo.	
2. Daroma prezumpcija, kad karteliniais pažeidimais daroma žala. Pažeidėjas turi turėti teisę ginčyti tą prezumpciją.	<p>Projektas</p> <p>44 straipsnis. Žalos prezumpcija ir žalos atlyginimas</p> <p>3. Jeigu neįrodoma priešingai, laikoma, kad šio įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1-4 punktuose nurodytais konkurentų susitarimais, arba kitais šio įstatymo 5 straipsnio 1 dalį ar Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 straipsnio 1 dalį pažeidžiančiais konkurentų susitarimais, kuriais siekiama riboti konkurenciją, yra padaroma žala.</p>	Visiškas.
3. Valstybės narės užtikrina, kad nagrinėjant bylą, susijusią su ieškiniu dėl žalos atlyginimo, nacionalinė konkurencijos institucija galėtų, paprašius nacionaliniam teismui, padėti tam nacionaliniam teismui dėl žalos dydžio nustatymo, jei nacionalinė konkurencijos institucija laiko tokią pagalbą tinkama.	<p>51 straipsnis. Bylų nagrinėjimas teisme</p> <p>8. Teismui nagrinėjant bylą dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo, ir jam paprašius, Konkurencijos taryba turi teisę pateikti išvadą dėl žalos dydžio nustatymo.</p>	Visiškas.
<p>18 straipsnis</p> <p>Ginčų sprendimo tarpusavio susitarimu stabdomasis ir kiti poveikiai</p> <p>1. Valstybės narės užtikrina, kad senaties terminas pareikšti ieškinį dėl žalos atlyginimo būtų sustabdomas tol, kol trunka ginčų sprendimo tarpusavio sutarimu procesas. Senaties termino sustabdymas taikomas tik toms šalims, kurios dalyvauja ar dalyvavo arba yra ar buvo atstovaujamos sprendžiant ginčą tarpusavio sutarimu.</p>	<p>Projektas</p> <p>49 straipsnis. Ieškinio dėl žalos atlyginimo senaties terminas</p> <p>3. Šio straipsnio 2 dalyje nurodytas ieškinio senaties terminas sustabdomas:</p> <p>2) kai vyksta šalių derybos dėl taikos sutarties sudarymo. Šiuo atveju ieškinio senaties terminas sustabdomas tol, kol trunka šios derybos ir tik tų šalių atžvilgiu, kurios dalyvauja ar dalyvavo šiose derybose dėl taikos sutarties sudarymo.</p> <p>Taikinamojo tarpininkavimo įstatymas</p> <p>8 straipsnis. Ieškinio senaties terminų sustabdymas</p> <p>1. Pradėjus taikinamąjį tarpininkavimą, ieškinio senaties terminai sustabdomi.</p> <p>2. Taikinamojo tarpininkavimo pradžios momentu ieškinio senaties terminų sustabdymo tikslais pripažįstama diena, kurią viena ginčo šalis tiesiogiai arba per kitą asmenį (atstovą, taikinimo tarpininką, taikinamojo tarpininkavimo paslaugų administratorių ar kitą įgaliotą asmenį) išsiunčia rašytinį pasiūlymą kitai ginčo šaliai dėl ginčo sprendimo taikinamojo tarpininkavimo būdu.</p> <p>3. Taikinamajam tarpininkavimui</p>	Visiškas.

	pasibaigus be taikos sutarties, ieškinio senaties terminas tęsiasi. Šiuo atveju likusi termino dalis prailginama Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 1.129 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka.	
2. Nedarant poveikio nacionalinės teisės nuostatomis arbitražo klausimais, valstybės narės užtikrina, kad nacionaliniai teismai, paskirti nagrinėti ieškinį dėl žalos atlyginimo, galėtų sustabdyti bylos nagrinėjimą ne ilgesniam kaip dvejų metų terminui, kai jų šalys dalyvauja tarpusavio sutarimu sprendžiant ginčą dėl reikalavimo, įtraukto į tą ieškinį dėl žalos atlyginimo.	Projektas 50 straipsnis. Šalių derybų dėl taikos sutarties sudarymo poveikis Teismas, nagrinėjantis bylą dėl žalos, padarytos šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytu pažeidimu, atlyginimo, nuo bylos šalių derybų dėl taikos sutarties sudarymo pradžios iki pabaigos, tačiau ne ilgiau kaip dvejiems metams, turi teisę sustabdyti bylos nagrinėjimą.	Visiškas.
3. Konkurencijos institucija kompensaciją, sumokėtą susitarus tarpusavio sutarimu ir prieš priimant sprendimą dėl baudos taikymo, gali laikyti lengvinančiąja aplinkybe.	Projektas 37 straipsnis. Baudų skyrimas ir jų dydžio nustatymas 2. Atsakomybę lengvinančiomis aplinkybėmis laikoma tai, kad ūkio subjektai, padarę pažeidimą, <...> atlygino nuostolius <...>.	Visiškas.
19 straipsnis Tarpusavio sutarimo susitarimų poveikis vėlesniems ieškiniams dėl žalos atlyginimo 1. Valstybės narės užtikrina, kad sudarius tarpusavio sutarimo susitarimą, susitarimą sudariusios nukentėjusiosios šalies reikalavimas būtų sumažintas tokia susitarimą sudariusio pažeidimo bendrininko padarytos žalos dalimi, kurią dėl konkurencijos teisės pažeidimo patyrė nukentėjusioji šalis.	Projektas 48 straipsnis. Ginčų, išspręstų ne teisme, poveikis vėlesniems ieškiniams dėl žalos atlyginimo 1. Jei nukentėjęs asmuo su šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytą pažeidimą padariusiu ūkio subjektu ginčą dėl žalos atlyginimo išsprendžia ne teisme, likusi nukentėjusio asmens reikalavimo dalis pareiškama kitiems bendrai pažeidimą padariusiems ūkio subjektams, su nukentėjusiu asmeniu neišsprendusiems ginčo dėl žalos atlyginimo ne teisme. Kitiems bendrai pažeidimą padariusiems ūkio subjektams pareiškama likusi reikalavimo dalis apskaičiuojama nukentėjusio asmens patirtą žalą mažinant ūkio subjekto, su kuriuo ginčas buvo išspręstas ne teisme, nukentėjusiam asmeniui padarytos žalos dalimi. Taikinamojo tarpininkavimo įstatymas 1 straipsnis. Įstatymo paskirtis 6. Kiti teisės aktai gali numatyti civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo ypatumus atskirų kategorijų ginčiuose.	Visiškas.

	<p>6 straipsnis. Taikos sutartis</p> <p>1. Taikinamojo tarpininkavimo metu sudaromoms taikos sutartims taikomi Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse ir kituose įstatymuose nustatyti reikalavimai.</p> <p>2. Taikinamojo tarpininkavimo metu ginčo šalių sudaryta taikos sutartis ginčo šalims turi įstatymo galią.</p> <p>Civilinis kodeksas</p> <p>6.983 straipsnis. Taikos sutarties samprata</p> <p>1. Taikos sutartimi šalys tarpusavio nuolaidomis išsprendžia kilusį teisminį ginčą, užkerta kelią kilti teisminiam ginčui ateityje, išsprendžia teismo sprendimo įvykdymo klausimą arba kitus ginčytinus klausimus.</p> <p><...></p> <p>3. Taikos sutartis turi būti rašytinė. Šio reikalavimo nesilaikymas sutartį daro negaliojančią.</p> <p>6.985 straipsnis. Taikos sutarties galia</p> <p>1. Teismo patvirtinta taikos sutartis jos šalims turi galutinio teismo sprendimo (<i>res judicata</i>) galią.</p> <p>2. Teismo patvirtinta sutartis yra priverstinai vykdytinas dokumentas.</p>	
<p>2. Likusi susitarimą sudariusios nukentėjusiosios šalies reikalavimo dalis pareiškama tik susitarimo nesudariusiems pažeidimo bendrininkams. Susitarimo nesudariusiems pažeidimo bendrininkams neturi būti leidžiama atgauti įnašo už likusią reikalavimo dalį iš susitarimą sudariusio pažeidimo bendrininko.</p>	<p>Projektas</p> <p>48 straipsnis. Ginčų, išspręstų ne teisme, poveikis vėlesniems ieškiniams dėl žalos atlyginimo</p> <p>1. Jei nukentėjęs asmuo su šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytą pažeidimą padariusiu ūkio subjektu ginčą dėl žalos atlyginimo išsprendžia ne teisme, likusi nukentėjusio asmens reikalavimo dalis pareiškama kitiems bendrai pažeidimą padariusiems ūkio subjektams, su nukentėjusiu asmeniu neišsprendusiems ginčo dėl žalos atlyginimo ne teisme. Kitiems bendrai pažeidimą padariusiems ūkio subjektams pareiškama likusi reikalavimo dalis apskaičiuojama nukentėjusio asmens patirtą žalą mažinant ūkio subjekto, su kuriuo ginčas buvo išspręstas ne teisme, nukentėjusiam asmeniui padarytos žalos dalimi.</p>	Visiškas.

	2. Bendrai pažeidimą padarę ūkio subjektai, su nukentėjusiu asmeniu neišsprendę ginčo ne teisme, negali reikalauti padengti iš jų teismo tvarka išreikalautos likusios žalos dalies iš ūkio subjekto, kuris su nukentėjusiu asmeniu yra išsprendęs ginčą ne teisme.	
3. Nukrypstant nuo 2 dalies, valstybės narės užtikrina, kad tais atvejais, kai susitarimo nesudarę pažeidimo bendrininkai negali sumokėti žalos atlyginimo sumos, kuri atitinka likusią susitarimą sudariusios nukentėjusiosios šalies reikalavimo dalį, susitarimą sudariusi nukentėjusioji šalis galėtų pareikšti reikalavimą dėl likusios dalies susitarimą sudariusiam pažeidimo bendrininkui, Pirmoje pastraipoje nurodyta nukrypti leidžianti nuostata gali aiškiai būti draudžiama tarpusavio sutarimo susitarimo sąlygose.	Projektas 48 straipsnis. Ginčų, išspręstų ne teisme, poveikis vėlesniems ieškiniams dėl žalos atlyginimo 3. Jei likusios neatlygintos žalos negali atlyginti bendrai pažeidimą padarę ūkio subjektai, su nukentėjusiu asmeniu neišsprendę ginčo ne teisme, nukentėjęs asmuo turi teisę pareikšti reikalavimą dėl likusios neatlygintos žalos atlyginimo ūkio subjektui, kuris su nukentėjusiu asmeniu yra išsprendęs ginčą ne teisme, nebent išsprendžiant ginčą ne teisme yra sutarta, kad nukentėjęs asmuo negalės pareikšti tokio reikalavimo.	Visiškas.
4. Nustatydami įnašo sumą, kurią pažeidimo bendrininkas gali susigrąžinti iš bet kurio kito pažeidimo bendrininko atsižvelgiant į jų santykinę atsakomybę už konkurencijos teisės pažeidimu padarytą žalą, nacionaliniai teismai tinkamai atsižvelgia į bet kokį žalos atlyginimą, sumokėtą pagal ankstesnį tarpusavio sutarimo susitarimą, kuriame dalyvavo atitinkamas pažeidimo bendrininkas.	Projektas 48 straipsnis. Ginčų, išspręstų ne teisme, poveikis vėlesniems ieškiniams dėl žalos atlyginimo 4. Bendrai pažeidimą padariusių ūkio subjektų tarpusavio reikalavimai sprendžiami šio įstatymo 46 straipsnyje nustatyta tvarka, įvertinus pagal ankstesnį ginčą, išspręstą ne teisme, kuriame dalyvavo atitinkamas ūkio subjektas, atlygintos žalos dydį.	
20 straipsnis Peržiūra 1. Komisija peržiūri šią direktyvą ir pateikia ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai ne vėliau kaip 2020 m. gruodžio 27 d.	Nuostatos perkelti nereikia, nes ji numato Europos Komisijos pareigas.	
2. 1 dalyje nurodyta peržiūra, <i>inter alia</i> , apima informaciją apie visus šiuos elementus:	Nuostatos perkelti nereikia, nes ji numato Europos Komisijos pareigas.	
a) galimas finansinių apribojimų, patiriamų mokant konkurencijos institucijos nustatytas baudas dėl konkurencijos teisės pažeidimo, poveikis nukentėjusiųjų šalių galimybei gauti visą kompensaciją už tuo konkurencijos teisės pažeidimu padarytą žalą;	Nuostatos perkelti nereikia, nes ji numato Europos Komisijos pareigas.	
b) tai, koku mastu ieškovai, kurie kreipėsi	Nuostatos perkelti nereikia, nes ji	

dėl konkurencijos teisės pažeidimu, kuris konstatuotas valstybės narės konkurencijos institucijos priimtu sprendimu dėl pažeidimo, padarytos žalos atlyginimo, negalėjo kitos valstybės narės nacionaliniam teismui įrodyti, kad toks konkurencijos teisės pažeidimas buvo padarytas;	numato Europos Komisijos pareigas.	
c) tai, koku mastu kompensacija už faktinę žalą viršijo konkurencijos teisės pažeidimu padarytą žalą dėl atkainio arba bet kuriame tiekimo grandinės lygyje patirtą žalą dėl atkainio.	Nuostatos perkelti nereikia, nes ji numato Europos Komisijos pareigas.	
3. Prireikus prie 1 dalyje nurodyto pranešimo pridedamas pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto.	Nuostatos perkelti nereikia, nes ji numato Europos Komisijos pareigas.	
21 straipsnis Perkėlimas į nacionalinę teisę 1. Valstybės narės užtikrina, kad įsigaliojusių įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini, kad šios direktyvos būtų laikomasi ne vėliau kaip nuo 2016 m. gruodžio 27 d. Apie tai jos nedelsdamos praneša Komisijai.	Projektas 5 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, taikymas ir įgyvendinimas 1. Šis įstatymas, išskyrus šio įstatymo 2, 3 ir 4 straipsnius ir šio straipsnio 3 dalį, įsigalioja 2016 m. gruodžio 27 d.	Visiškas.
Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.	Projektas Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo priedas ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI 2. 2014 m. lapkričio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/104/ES dėl tam tikrų taisyklių, kuriomis reglamentuojami pagal nacionalinę teisę nagrinėjami ieškiniai dėl žalos, patirtos dėl valstybių narių ir Europos Sąjungos konkurencijos teisės nuostatų pažeidimo, atlyginimo (OL 2014 L 349, p. 1).	Visiškas.
2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.	Nuostatos perkelti nereikia, nes ji yra procedūrinė – priėmus atitinkamus teisės aktus, Europos Komisijai bus pateikta direktyvos ir priimtų teisės aktų atitikties lentelė.	
22 straipsnis	Projektas 5 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, taikymas ir įgyvendinimas	Visiškas.

<p>Laikinas taikymas</p> <p>1. Valstybės narės užtikrina, kad nacionalinės priemonės, patvirtintos pagal 21 straipsnį tam, kad būtų laikomasi šios direktyvos esminių nuostatų, būtų netaikomos atgaline tvarka.</p>	<p>1. Šis įstatymas, išskyrus šio įstatymo 2, 3 ir 4 straipsnius ir šio straipsnio 3 dalį, įsigalioja 2016 m. gruodžio 27 d. <...></p> <p>4. Šis įstatymas taikomas tik žalos, atsiradusios dėl po šio įstatymo įsigaliojimo padarytų ar besitęsiančių (trunkančių) šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 5 ar 7 straipsnio arba Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnio pažeidimų, atlyginimui, išskyrus šio straipsnio 5 dalyje numatytą atvejį.</p> <p>5. Šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 49 straipsnio 2 dalyje nustatytas ieškinio senaties terminas taikomas, jeigu ieškinio senaties terminas prasidėjo įsigaliojus šiam įstatymui, taip pat jei reikalavimams pareikšti ieškinio senaties terminas, numatytas Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 1.125 straipsnio 8 dalyje, nepasibaigė iki šio įstatymo įsigaliojimo. Iki šio įstatymo įsigaliojimo praėjusi ieškinio senaties termino dalis įskaitoma į šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 49 straipsnio 2 dalyje nustatytą ieškinio senaties terminą.</p>	
<p>2. Valstybės narės užtikrina, kad bet kurios nacionalinės priemonės, patvirtintos pagal 21 straipsnį, išskyrus tas, kurios nurodytos 1 dalyje, nebūtų taikomos ieškiniams dėl žalos, kurie nacionaliniuose teismuose pateikti iki 2014 m. gruodžio 26 d.</p>	<p>Projektas</p> <p>5 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, taikymas ir įgyvendinimas</p> <p>1. Šis įstatymas, išskyrus šio įstatymo 2, 3 ir 4 straipsnius ir šio straipsnio 3 dalį, įsigalioja 2016 m. gruodžio 27 d. <...></p> <p>4. Šis įstatymas taikomas tik žalos, atsiradusios dėl po šio įstatymo įsigaliojimo padarytų ar besitęsiančių (trunkančių) šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 5 ar 7 straipsnio arba Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnio pažeidimų, atlyginimui, išskyrus šio straipsnio 5 dalyje numatytą atvejį.</p> <p>5. Šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 49 straipsnio 2 dalyje</p>	<p>Visiškas.</p>

	nustatytas ieškinio senaties terminas taikomas, jeigu ieškinio senaties terminas prasidėjo įsigaliojus šiam įstatymui, taip pat jei reikalavimams pareikšti ieškinio senaties terminas, numatytas Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 1.125 straipsnio 8 dalyje, nepasibaigė iki šio įstatymo įsigaliojimo. Iki šio įstatymo įsigaliojimo praėjusi ieškinio senaties termino dalis įskaitoma į šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 49 straipsnio 2 dalyje nustatytą ieškinio senaties terminą.	
23 straipsnis Įsigaliojimas Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje.	Nuostatos perkelti nereikia, nes numato direktyvos įsigaliojimo tvarką.	
24 straipsnis Adresatai Ši direktyva skirta valstybėms narėms.	Nuostatos perkelti nereikia, nes nurodo direktyvos adresatus.	

Ukro naminas

Evaldas Gustas

2016-10-21

**2002 M. GRUODŽIO 16 D. TARYBOS REGLAMENTO (EB) NR. 1/2003 DĖL
KONKURENCIJOS TAISYKLIŲ, NUSTATYTŲ SUTARTIES 81 IR 82 STRAIPSNIUOSE,
ĮGYVENDINIMO IR KONKURENCIJOS ĮSTATYMO NR. VIII-1099 PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO ATITIKTIES LENTELĖ**

2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų sutarties 81 ir 82 straipsniuose, įgyvendinimo	Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo Nr. VIII-1099 pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Projektas)	Įgyvendi- nimo lygis
<p><i>5 straipsnis</i></p> <p>Valstybių narių konkurencijos institucijų įgaliojimai</p> <p>Valstybių narių konkurencijos institucijos turi teisę atskirose bylose taikyti Sutarties 81 ir 82 straipsnius. Tuo tikslu, veikdamos savo iniciatyva ar skundo pagrindu, jos gali priimti tokius sprendimus:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pareikalausti nutraukti pažeidimą, – taikyti laikinąsias apsaugos priemones, – priimti įsipareigojimus, – skirti vienkartinės, periodinės ar kitas nacionaliniuose įstatymuose numatytas nuobaudas. <p>Jeigu valstybių narių konkurencijos institucijos, remdamosi turima informacija, mano, kad uždraudimo kriterijai nėra tenkinami, jos gali nuspręsti, kad imtis veiksmų nėra pagrindo.</p>	<p>Projektas</p> <p>54 straipsnis. Įgaliota institucija</p> <p>1. Konkurencijos taryba yra institucija, įgaliota taikyti Europos Sąjungos konkurencijos taisykles, kurių laikymosi priežiūra pagal Europos Sąjungos konkurencijos teisę pavedama nacionalinei konkurencijos institucijai.</p> <p>2. Konkurencijos taryba, atlikdama funkcijas, suteiktas pagal šio straipsnio 1 dalį, veikia šio įstatymo nustatyta tvarka.</p> <p>26 straipsnis. Laikinosios priemonės</p> <p>1. Neatidėliotinais atvejais, jeigu yra pakankamai duomenų apie šio įstatymo pažeidimą, siekdama išvengti esminės žalos ar nepataisomų pasekmių ūkio subjektų ar visuomenės interesams, Konkurencijos taryba turi teisę priimti nutarimą taikyti laikinąsias priemones, būtinas Konkurencijos tarybos galutiniam sprendimui įvykdyti. Kai įvykdomos Konkurencijos tarybos nutarimu, priimtu išnagrinėjus bylą, paskirtos sankcijos, laikinosios priemonės nebetaikomos.</p> <p>2. Šio straipsnio 1 dalyje numatytais atvejais ūkio subjektui, įtariamam padarius šio įstatymo pažeidimą, Konkurencijos taryba turi teisę taikyti šias laikinąsias priemones:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) įpareigoti ūkio subjektus nutraukti neteisėtą veiklą; 2) gavusi Vilniaus apygardos administracinio teismo leidimą, įpareigoti ūkio subjektus atlikti tam tikrus veiksmus, jeigu jų neatlikimas padarytų kitiems ūkio subjektams ar visuomenės interesams esminės žalos ar atsirastų nepataisomų pasekmių. <p>3. Prieš priimdama nutarimą taikyti</p>	Visiškas.

	<p>laikinasias priemones, Konkurencijos taryba ūkio subjektui, įtariamam pažeidus šį įstatymą, turi suteikti galimybę per nustatytą terminą duoti paaiškinimus.</p> <p>4. Konkurencijos tarybos nutarimas taikyti laikinasias priemones gali būti skundžiamas Vilniaus apygardos administraciniam teismui per vieną mėnesį nuo jo priėmimo dienos. Skundo padavimas laikinųjų priemonių taikymo nesustabdo.</p> <p>28 straipsnis. Tyrimo papildymas, išskyrimas (sujungimas) ir pabaiga <...></p> <p>3. Konkurencijos taryba priima nutarimą tyrimą nutraukti, jeigu:</p> <p>1) tyrimo metu paaiškėja, kad teisės pažeidimo nėra;</p> <p>2) veiksmai nepadarė esminės žalos šio įstatymo saugomiems interesams, o ūkio subjektas, įtariamą pažeidęs įstatymą, geranoriškai nutraukė veiksmus ir pateikė Konkurencijos tarybai rašytinį įsipareigojimą tokių veiksmų neatlikti ar atlikti veiksmus, šalinančius įtariamą pažeidimą ar sudarančius prielaidas jo išvengti ateityje;</p> <p><...></p> <p>4. Įsipareigojimai, pateikti pagal šio straipsnio 3 dalies 2 punktą ir įrašyti į Konkurencijos tarybos nutarimą tyrimą nutraukti, ūkio subjektui yra privalomi.</p> <p>35 straipsnis. Ūkio subjektams taikomos sankcijos</p> <p>1. Konkurencijos taryba, nustačiusi, kad ūkio subjektai atliko šio įstatymo draudžiamus veiksmus ar padarė kitus šio įstatymo pažeidimus, vadovaudamasi objektyvumo ir proporcingumo principais, turi teisę:</p> <p>1) įpareigoti ūkio subjektus nutraukti neteisėtą veiklą, atlikti veiksmus, atkuriančius ankstesnę padėtį ar pašalinančius pažeidimo pasekmes, įskaitant įpareigojimą nutraukti, pakeisti ar sudaryti sutartis, taip pat nustatyti šių įpareigojimų įvykdymo terminus ir sąlygas;</p>	
--	--	--

	<p>2) įpareigoti ūkio subjektus ar kontroliuojančius asmenis, įvykdžiusius koncentraciją, dėl kurios buvo sukurta ar sustiprinta dominuojanti padėtis arba itin apribota konkurencija atitinkamoje rinkoje, nepranešus Konkurencijos tarybai ar negavus Konkurencijos tarybos leidimo, taip pat šio įstatymo 14 straipsnio 2 dalyje numatytais atvejais atlikti veiksmus, atkuriančius ankstesnę padėtį arba pašalinančius koncentracijos pasekmes, įskaitant įpareigojimus parduoti įmonę ar jos dalį, ūkio subjekto turtą ar jo dalį, akcijas ar jų dalį, reorganizuoti įmonę, nutraukti ar pakeisti sutartis, taip pat nustatyti šių įpareigojimų įvykdymo terminus ir sąlygas;</p> <p>3) skirti ūkio subjektams šiame įstatyme nustatytas pinigines baudas.</p> <p>2. Gavusi Vilniaus apygardos administracinio teismo leidimą, Konkurencijos taryba nutarimu ūkio subjektams, nevykdantiems paskirtų sankcijų, nurodytų šio straipsnio 1 dalyje, gali nustatyti ūkinės veiklos apribojimus: laikinai sustabdyti eksporto ir importo operacijas, bankines operacijas, leidimo (licencijos) verstis atitinkama veikla galiojimą. Konkurencijos tarybos nutarimai yra privalomi institucijoms, galinčioms taikyti tokius apribojimus, ir turi būti vykdomi nedelsiant. Apribojimai panaikinami Konkurencijos tarybos sprendimu, kai Konkurencijos taryba nustato, kad paskirtos sankcijos yra įvykdytos.</p> <p>3. Sankcijos ūkio subjektams už šio įstatymo pažeidimus gali būti taikomos ne vėliau kaip per penkerius metus nuo pažeidimo padarymo dienos, o kai yra tęstinis ar trunkamasis pažeidimas, – nuo paskutinių veiksmų atlikimo ar nutraukimo dienos.</p> <p>4. Šio straipsnio 3 dalyje nurodytas sankcijų taikymo terminas yra sustabdomas, kai:</p> <p>1) Konkurencijos taryba atlieka tyrimą. Sankcijų taikymo terminas šiuo atveju sustabdomas nuo Konkurencijos tarybos nutarimo tirti šio įstatymo pažeidimus</p>	
--	--	--

	<p>priėmimo dienos iki Konkurencijos tarybos nutarimo tyrimą nutraukti ar nutarimo, nurodyto šio įstatymo 30 straipsnyje, priėmimo dienos;</p> <p>2) teismo sprendimu sustabdomas Konkurencijos tarybos atliekamas tyrimas. Sankcijų skyrimo terminas šiuo atveju sustabdomas tol, kol yra sustabdytas Konkurencijos tarybos tyrimas;</p> <p>3) teisme nagrinėjamas ginčas dėl Konkurencijos tarybos nutarimo taikyti sankcijas. Sankcijų skyrimo terminas šiuo atveju sustabdomas nuo skundo padavimo teismui dienos iki teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos.</p> <p>36 straipsnis. Baudos</p> <p>1. Už draudžiamus susitarimus, piktnaudžiavimą dominuojančia padėtimi, koncentracijos, apie kurią buvo privaloma pranešti, įgyvendinimą be Konkurencijos tarybos leidimo, koncentracijos tęsimą jos sustabdymo laikotarpiu, Konkurencijos tarybos nustatytą koncentracijos vykdymo sąlygų ar privalomų įpareigojimų pažeidimą ūkio subjektams skiriama piniginė bauda iki 10 procentų bendrųjų metinių pajamų praėjusiais ūkiniais metais.</p> <p>2. Už atliktus nesąžiningos konkurencijos veiksmus, kuriuos tiria Konkurencijos taryba, ūkio subjektams gali būti skiriama piniginė bauda iki 3 procentų bendrųjų metinių pajamų praėjusiais ūkiniais metais.</p> <p>3. Už informacijos, reikalingos tyrimui atlikti ar koncentracijai nagrinėti, nepateikimą, taip pat neteisingos ar ne visos informacijos pateikimą šiame įstatyme numatytais atvejais, už kliudymą Konkurencijos tarybos pareigūnams įeiti ir patikrinti ūkio subjekto patalpas, teritoriją ir transporto priemones, peržiūrėti ar paimti dokumentus ir daiktus, turinčius įrodomosios reikšmės tiriant bylą, už antspaudo, Konkurencijos tarybos pareigūnų uždėto pagal šio įstatymo 25 straipsnio 1 dalies 4 punktą, sugadinimą ar nuplėšimą ūkio subjektams gali būti</p>	
--	---	--

	<p>skiriama pinigine bauda iki 1 procento bendrųjų metinių pajamų praėjusiais ūkiniais metais.</p> <p>4. Už Konkurencijos tarybos įpareigojimų nutraukti neteisėtą veiklą, atlikti veiksmus, atkuriančius ankstesnę padėtį ar pašalinančius pažeidimo pasekmes, nevykdymą arba vykdymą ne laiku, už nurodymų pateikti informaciją vykdymą ne laiku, už priimtų įsipareigojimų nesilaikymą šio įstatymo numatytais atvejais ūkio subjektams gali būti skiriama pinigine bauda už kiekvieną pažeidimo vykdymo (tęsimo) dieną iki 5 procentų vidutinių dienos bendrųjų pajamų praėjusiais ūkiniais metais.</p>	
<p><i>6 straipsnis</i> Nacionalinių teismų įgaliojimai</p> <p>Nacionaliniai teismai turi teisę taikyti Sutarties 81 ir 82 straipsnių nuostatas.</p>	<p>Projektas 51 straipsnis. Bylų nagrinėjimas teisme</p> <p>2. Vilniaus apygardos teismas turi išimtinę kompetenciją nagrinėti šias bylas: <...></p> <p>2) bylas, kai asmuo, kurio interesai buvo pažeisti, reikalauja nutraukti neteisėtus veiksmus, nurodytus šio įstatymo II skyriuje arba Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnyje.</p> <p>57 straipsnis. Konkurencijos bylų nagrinėjimas teisme</p> <p>1. Teismas, gavęs ieškinį, susijusį su Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnio taikymu <...>. <...></p> <p>4. Kai byla nagrinėjama Vilniaus apygardos administraciniame teisme, <i>mutatis mutandis</i> taikomos šio straipsnio 1, 2 ir 3 dalys.</p>	Visiškas.
<p><i>15 straipsnis</i> Bendradarbiavimas su nacionaliniais teismais <...></p> <p>2. Valstybės narės perduoda Komisijai kiekvieno nacionalinių teismų rašytinio sprendimo dėl Sutarties 81 ar 82 straipsnio taikymo kopiją. Kopija perduodama nedelsiant, kai tik bylos šalys supažindinamos su visu rašytiniu sprendimo tekstu.</p>	<p>Projektas 57 straipsnis. Konkurencijos bylų nagrinėjimas teisme</p> <p>1. <...> Tokiu atveju Europos Komisija ir Konkurencijos taryba turi Civilinio proceso kodekso 50 straipsnio 2 dalyje numatytas teises.</p> <p>2. Sprendimo (nutarties), priimto (priimtos) byloje, kurioje buvo taikomas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ar 102 straipsnis, nuorašas</p>	Visiškas.

<p>3. Valstybės narės konkurencijos institucija, veikdama savo iniciatyva, gali raštu pateikti savo šalies teismams pastabas dėl Sutarties 81 ar 82 straipsnių taikymo. Teismui leidus, pastabas savo šalies teismams ji gali teikti žodžiu. Dėl Sutarties 81 ar 82 straipsnio taikymo nuoseklumo Komisija priėmus savo iniciatyva gali raštu teikti pastabas valstybių narių teismams. Teismui leidus, pastabas ji gali teikti ir žodžiu. Valstybių narių konkurencijos institucijos ir Komisija, kad galėtų parengti pastabas, gali prašyti valstybės narės teismo perduoti joms bet kuriuos dokumentus, reikalingus bylai vertinti, arba užtikrinti tokį perdavimą.</p>	<p>nedelsiant po tokio sprendimo (nutarties) paskelbimo išsiunčiamas Europos Komisijai ir Konkurencijos tarybai.</p>	
<p>4. Šis straipsnis nepažeidžia valstybių narių konkurencijos institucijų platesnės teisės teikti pastabas teismams pagal valstybės narės įstatymus.</p>		
<p><i>20 straipsnis</i> Komisijos įgaliojimai atlikti patikrinimus</p> <p>6. Jei Komisijos įgalioti pareigūnai ir kiti lydintieji asmenys nustato, kad įmonė priešinasi pagal šį straipsnį atliekamam patikrinimui, suinteresuota valstybė narė suteikia jiems reikiamą paramą, kur tinkamai pasirūpindama policijos ar kitos teisėsaugos institucijos pagalba, kad jie galėtų atlikti patikrinimą.</p> <p>7. Jei 6 straipsnio dalyje numatyta paramai suteikti pagal nacionalines taisykles reikia teisminės institucijos leidimo, dėl tokio leidimo turi būti kreipiamasi. Dėl tokio leidimo gali būti kreipiamasi ir kaip dėl atsargumo priemonės.</p>	<p>Projektas 56 straipsnis. Policijos pagalba ir teismo leidimų dėl tyrimo veiksmų išdavimas 1. Tyrimą pagal Europos Sąjungos konkurencijos taisyklės atliekantys Europos Komisijos įgalioti asmenys ar šiems asmenims atlikti patikrinimą padedantys Konkurencijos tarybos įgalioti pareigūnai viešajai tvarkai palaikyti ir galimam prievartos panaudojimui gali pasitelkti policijos pareigūnus. 2. Vilniaus apygardos administracinis teismas išduoda teismo leidimus dėl galimo prievartos priemonių panaudojimo reglamento (EB) Nr. 1/2003 20 straipsnyje nurodytu atveju. <...> 4. Prašymus dėl teismo leidimų išdavimo pateikia Europos Komisija arba Konkurencijos taryba.</p>	<p>Visiškas.</p>
<p><i>21 straipsnis</i> Kitų patalpų tikrinimas <...> 3. Pagal 1 dalį priimtas sprendimas negali būti vykdomas prieš tai negavus suinteresuotos valstybės narės teisminės institucijos leidimo.</p>	<p>Projektas 56 straipsnis. Policijos pagalba ir teismo leidimų dėl tyrimo veiksmų išdavimas 3. Vilniaus apygardos administracinis teismas išduoda teismo leidimus dėl Europos Komisijos atliekamų patikrinimų ir galimo prievartos</p>	<p>Visiškas.</p>

	<p>priemonių panaudojimo reglamento (EB) Nr. 1/2003 21 straipsnyje nurodytu atveju.</p> <p>4. Prašymus dėl teismo leidimų išdavimo pateikia Europos Komisija arba Konkurencijos taryba.</p>	
<p><i>35 straipsnis</i></p> <p>Valstybių narių konkurencijos institucijų skyrimas</p> <p>1. Valstybės narės skiria konkurencijos instituciją ar institucijas, atsakingas už Sutarties 81 ir 82 straipsnių taikymą, tokiu būdu, kad būtų užtikrintas šio reglamento nuostatų laikymasis. <...></p>	<p>Projektas</p> <p>54 straipsnis. Įgaliota institucija</p> <p>1. Konkurencijos taryba yra institucija, įgaliota taikyti Europos Sąjungos konkurencijos taisykles, kurių laikymosi priežiūra pagal Europos Sąjungos konkurencijos teisę pavedama nacionalinei konkurencijos institucijai.</p> <p>2. Konkurencijos taryba, atlikdama funkcijas, suteiktas pagal šio straipsnio 1 dalį, veikia šio įstatymo nustatyta tvarka.</p>	Visiškas.

Okio ministras

Pedras Gustas

2016-10-21